

Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku

WYKONAWCY:

Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko Ostrowska:

Ewa Milewska - Dyrektor Biura
Klaudia Kwapisz - Specjalista ds. wyboru projektów, monitoringu,
sprawozdawczości i kontroli.

Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
ul. Główny Rynek 20
62-800 Kalisz

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu:

prof. dr hab. Paweł Churski - Kierownik Projektu
dr Bartłomiej Kotsut - koordynacja prac zespołu roboczego
dr inż. Przemysław Ciesiółka, Jakub Domagalski, mgr inż. Patryk Kaczmarek,
dr hab. Katarzyna Kulczyńska, prof. UAM dr hab. Damian Łowicki,
mgr Kamil Pajewski, dr Robert Perdat, mgr Krzysztof Rosenkiewicz,
prof. UAM dr hab. Małgorzata Stępniewska, Oliwia Suchowiak.

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej
i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ul. Bogumiła Krygowskiego 10
61-680 Poznań

Źródła finansowania:

WFOŚiGW
POZNAŃ

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W POZNANIU

Rzeczpospolita
Polska

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, z budżetu Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska oraz ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Kalisz, marzec 2023.

Stowarzyszenie
Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

Członkowie Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

Miasto Kalisz

**Miasto
Ostrów Wielkopolski**

Powiat Kaliski

Powiat Ostrowski

Powiat Pleszewski

Gmina Blizanów

**Gmina i Miasto
Nowe Skalmierzyce**

**Gmina i Miasto
Pleszew**

Gmina Brzeziny

**Gmina i Miasto
Odolanów**

Gmina Gołuchów

**Gmina
Ceków-Kolonia**

**Gmina
Ostrów Wielkopolski**

**Gmina
Godziesze Wielkie**

Gmina Przygodzice

**Gmina i Miasto
Koźminek**

**Gmina i Miasto
Raszków**

Gmina Lisków

Gmina Sieroszewice

Gmina Mycielin

Gmina Sośnie

**Gmina i Miasto
Opatówek**

**Gmina i Miasto
Stawiszyn**

Gmina Szczytniki

Gmina Żelazków

Streszczenie

„Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” (dalej: Strategia) jest długookresowym dokumentem strategicznym opracowanym na podstawie art. 10g ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023, poz. 40) i zgodnie z art. 34 ust. 8 i 9 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. 2022, poz. 1079). Pełni ona funkcję strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 roku ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 231/159).

Strategia została opracowana dla obszaru gmin - Członków Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, potwierdzonego uchwałą Nr 6130/2023 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 stycznia 2023 roku w sprawie wyznaczenia zasięgu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Obszar Strategii obejmuje terytorium Miasta Kalisza, Miasta Ostrowa Wielkopolskiego, Gminy i Miasta Koźminek, Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, Gminy i Miasta Odolanów, Gminy i Miasta Opatówek, Gminy i Miasta Pleszew, Gminy i Miasta Raszków, Gminy i Miasta Stawiszyn, Gminy Blizanów, Gminy Brzeziny, Gminy Ceków-Kolonia, Gminy Godziesze Wielkie, Gminy Gotuchów, Gminy Lisków, Gminy Mycielin, Gminy Ostrów Wielkopolski, Gminy Przygodzice, Gminy Sieroszewice, Gminy Sośnie, Gminy Szczytniki oraz Gminy Żelazków. Ponadto, Członkami Stowarzyszenia są także: Powiat Kaliski, Powiat Ostrowski i Powiat Pleszewski.

Struktura Strategii wynika z przepisów ustawowych, zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce oraz rekomendacji sformułowanych w podręcznikach i poradnikach dotyczących planowania strategicznego (w tym szczególnie w zakresie strategii rozwoju ponadlokalnego). W pierwszej części dokumentu zostały określone: 1) podstawowe dane dotyczące regulacji, na podstawie których opracowywana jest Strategia, 2) podstawowe dane o wielkości AKO oraz o zasięgu planowanych zintegrowanych inwestycji terytorialnych, a także 3) najważniejsze elementy opisujące istotę zintegrowanego planowania rozwoju. Następnie szczegółowo przedstawiono proces zaangażowania partnerów w przygotowanie Strategii i jej realizacji. W tej części

osobny podrozdział poświęcono działalności zespołów konsultacyjnych, w tym szczególnie Zespołu roboczego ds. Strategii, który pełni funkcję tzw. ciała doradczego wskazanego w Umowie Partnerstwa oraz w „Zasadach realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”. Opisano także wyniki przeprowadzonych badań społecznych (ankiet audytoryjnych, CAWI/CATI, geoankiet, indywidualnych wywiadów pogłębionych, zogniskowanych wywiadów grupowych) oraz warsztatów strategicznych. Przedmiotem tej części Strategii jest także opis procesu konsultacji społecznych i paneli obywatelskich.

W kolejnej części dokumentu przedstawiono syntezę ustaleń diagnostycznych w formie najważniejszych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Wykorzystana metoda SWOT jest metodą bardzo często stosowaną w dokumentach strategicznych. Mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia AKO zostały wyodrębnione na podstawie przeprowadzonych badań szczegółowych (opisanych w „Diagnozie sytuacji społecznej gospodarczej i przestrzennej”) oraz analizy otoczenia strategicznego AKO. Ponadto, uwzględniono także przy określaniu SWOT badania i analizy przeprowadzone w ramach opracowania przez SAKO dokumentów sektorowych. W sumie wyróżniono 8 mocnych stron, 8 słabych stron, 8 szans i 8 zagrożeń. Ponadto, każdy z elementów macierzy SWOT, uzyskał wagę, która opisuje jego rolę w kształtowaniu poziomu rozwoju AKO – wagi te są wypadkową wyników warsztatów strategicznych z interesariuszami oraz wskazań zespołu badawczego UAM. Obie grupy określały wagi w oparciu o swoją wiedzę na temat procesów rozwojowych, obserwowanych w AKO. Ostatnią częścią wniosków z diagnozy jest analiza korelacji TOWS/SWOT, która jest nieodłączną częścią stosowania tej metody. Polega ona na określeniu powiązań między czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi, które wpływają na rozwój AKO. Identyfikacja tych powiązań pozwala wskazać rekomendowane do realizacji warianty Strategii.

Wnioski z diagnozy były podstawą sformułowania kolejnej, najważniejszej części Strategii, czyli jej elementów kierunkowych. Ustalono, że będą one tworzyły układ kilkupoziomowy. Najbardziej ogólnym celem jest wizja rozwoju, stanowiąca jednocześnie cel główny. Przyjęto, że „Aglomeracja Kalisko-Ostrowska w 2030 roku będzie liderem integracji funkcjonalnej wśród miast subregionalnych w Polsce, wyróżniającym się silną pozycją gospodarczą, wysoką jakością życia, dążeniem do neutralności klimatycznej, rozwijając lokalne potencjały, budując tożsamość ponadlokalną, orientując się na wszechstronny i zrównoważony rozwój oraz dając poczucie bezpieczeństwa”.

Cel ten został ujęty następnie w formie 5 celów strategicznych:

1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą oraz
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.

Każdy z celów strategicznych został uszczegółowiony w formie celów szczegółowych oraz głównych kierunków działań. W sumie w Strategii przyjęto do realizacji 18 celów szczegółowych oraz 77 głównych kierunków działań. Główne kierunki działań będą następnie uszczegóławiane w formie projektów zintegrowanych, stanowiących przedmiot odrębnej uchwały Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Strategie rozwoju ponadlokalnego wyposażone są w narzędzia łączące planowanie strategiczne z planowaniem przestrzennym. Są nimi model struktury funkcjonalno-przestrzennej, rekomendacje dla polityki przestrzennej w AKO oraz obszary strategicznej interwencji identyfikowane na różnych poziomach terytorialnych. W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO zawarto następujące elementy: analizy kluczowych uwarunkowań rozwojowych, podstawowe elementy zagospodarowania, wizualizacje kluczowych obszarów działań oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. W Strategii wyodrębniono także (na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego) strefy zróżnicowanych procesów osadniczych, tj.: strefę wysokiej intensywności procesów osadniczych, strefę średniej intensywności procesów osadniczych, strefę ograniczania intensywności procesów osadniczych oraz strefę zielonego pierścienia. Dla każdej z tych stref przewidziano odmienne ustalenia i rekomendacje. W Strategii wskazano także obszary strategicznej interwencji (OSI), zidentyfikowane na poziomie państwa i regionu. Wyznaczono również OSI na poziomie ponadlokalnym, tj. OSI rozwojowy – strefa wysokiej intensywności procesów rozwojowych oraz OSI problemowy – strefa ograniczania procesów osadniczych.

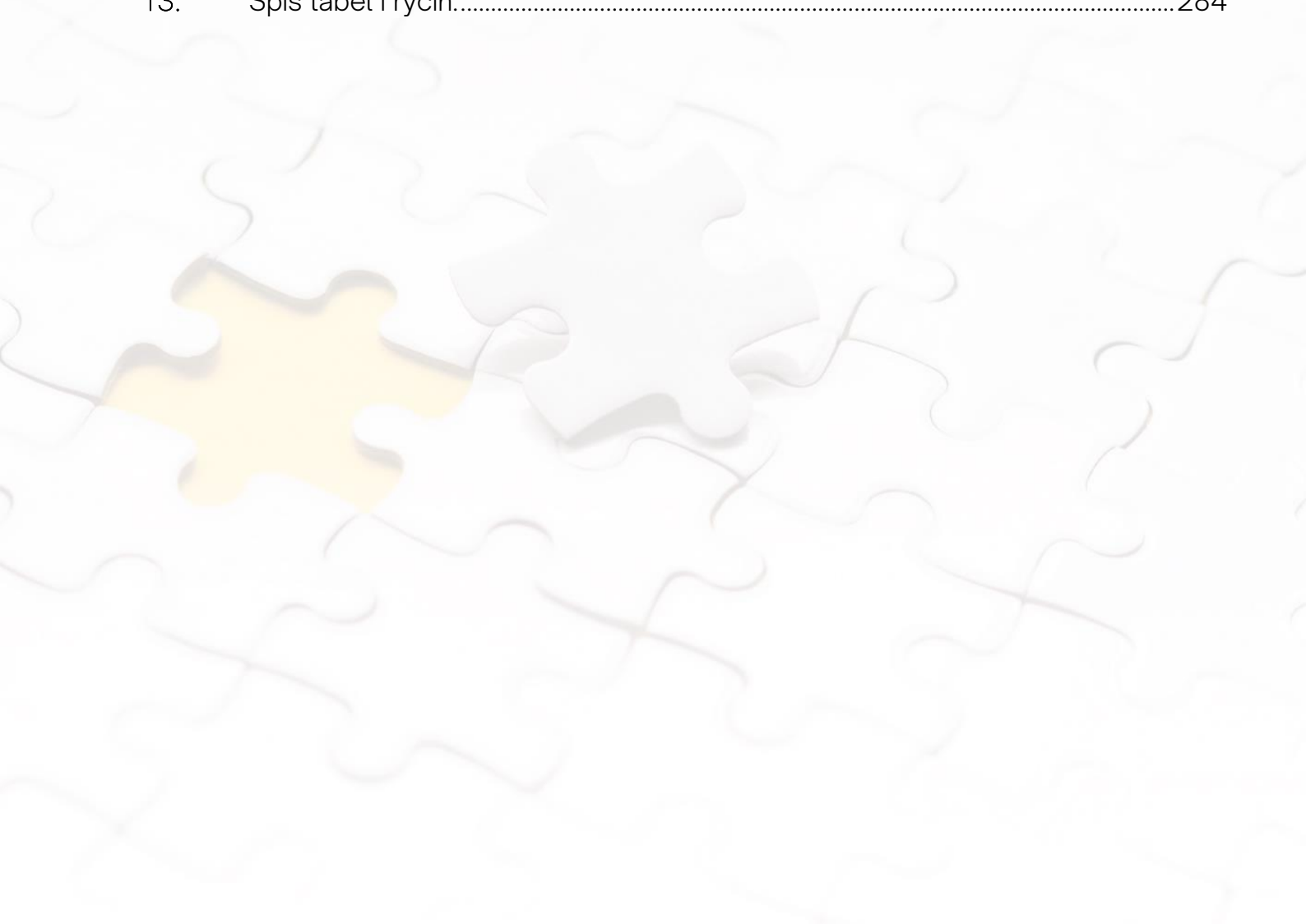
W ostatniej części dokumentu Strategii opisano uwarunkowania, rekomendacje i wskazania co do wdrażania dokumentu. Wśród nich znalazł się system realizacji

Strategii, opisujący rolę poszczególnych podmiotów tworzących SAKO lub uczestniczących w procesie opracowania i wdrażania Strategii. Ponadto, określono ciąg logiczny uszczegóławiania kierunków rozwoju uwzględniając w nim także (oprócz wspomnianych wcześniej celów i kierunków działań) dokumenty sektorowe, operacyjnie oraz projekty zintegrowane. W Strategii wskazano także podmioty odpowiedzialne za jej wdrażanie oraz uczestniczące w realizacji poszczególnych kierunków działań. W dalszej części przedstawiono szacunkowe ramy finansowe realizacji założeń Strategii, skupiając się na środkach własnych (analiza budżetów gmin i powiatów SAKO), ramach finansowych realizacji ZIT AKO w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 oraz programu Fundusze na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. W ostatniej części określono zasady i częstotliwość monitoringu Strategii oraz jej ewaluacji – z uwzględnieniem ewaluacji ex-ante, ex-temporare oraz ex-post. Przedstawiono również miary realizacji Strategii wykorzystywane do ewaluacji mid-term i ex-ane.

SPIS TREŚCI

Wykaz zastosowanych skrótów	13
1. Wstęp	16
2. Założenia, podstawy prawne i istota zintegrowanego podejścia do planowania rozwoju	24
3. Opis procesu zaangażowania partnerów i udziału partnerów w przygotowaniu Strategii i jej realizacji	30
3.1. Strategiczne zespoły konsultacyjne	31
3.2. Badania społeczne	44
3.3. Warsztaty strategiczne	54
3.4. Panele obywatelskie	63
3.5. Konsultacje społeczne projektu Strategii	68
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	70
4.1. Mocne strony	74
4.2. Słabe strony	80
4.3. Szanse	86
4.4. Zagrożenia	91
4.5. Analiza TOWS/SWOT	102
5. Wizja rozwoju i cele Strategii	125
5.1. Wizja rozwoju	125
5.2. Cele strategiczne, cele szczegółowe i główne kierunki działań	128
5.3. Spójność z dokumentami wyższego rzędu	152
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje dla polityki przestrzennej	168
6.1. Podstawowe elementy zagospodarowania	169
6.2. Wizualizacja kluczowych obszarów działań	173
6.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	187
7. Obszary strategicznej interwencji	196
7.1. Obszary strategicznej Interwencji na poziomie państwa	196
7.2. Obszar Strategicznej Interwencji na poziomie regionalnym	197

7.3.	Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie ponadlokalnym.....	204
8.	System realizacji i wdrażania Strategii.....	206
9.	Ramy finansowe i źródła finansowania.....	232
10.	Monitoring i ewaluacja Strategii.....	240
11.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	277
12.	Bibliografia.....	281
13.	Spis tabel i rycin.....	284

Wykaz zastosowanych skrótów

AKO	Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
ARIMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
B&R	Bike&Ride
Biuro	Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
CPK	Centralny Port Komunikacyjny
DNSH	„Nie czyn poważnych szkód”
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
FEW	Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
IOB	Instytucje Otoczenia Biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
IPTOK	Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych
IZ	Instytucja Zarządzająca
JST	Jednostki samorządu terytorialnego
KDP	Kolej dużych prędkości
KMP 2030	Krajowa Polityka Miejska 2030
KOWR	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
KPO	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
LWK	Lista Wskaźników Kluczowych
MFIPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MOF OW	Miejski obszar funkcjonalny ośrodków wojewódzkich
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OSI	Obszar strategicznej interwencji

P&R	Park&Ride
PIT	Podatek dochodowy od osób fizycznych
PPP	Partnerstwo Publiczno-Prywatne
PS	Polityka spójności
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PZMM AKO	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej
PZPWW	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
RLKS	Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność
RRF	Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności
SAKO	Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
SIM	Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa
Sooś	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
SRWW	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku
SSE	Specjalna Strefa Ekonomiczna
Strategia ZIT	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej
Strategia	Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku
SUMP	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej
TBS	Towarzystwo Budownictwa Społecznego
UE	Unia Europejska
UOSG	Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023, poz. 40)
UOZPPR	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023, poz. 225)

UOZRUE	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022, poz. 1079)
UOZUZPPR	Ustawa z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020, poz. 1378 ze zm.)
UP	Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce
Ustawa ooś	Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022, poz. 1029 ze zm.).
Ustawa wdrożeniowa	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2020, poz. 818)
	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2022, poz. 1079)
UTO	Urządzenia Transportu Osobistego
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WHO	Światowa Organizacja Zdrowia
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

1. Wstęp.

Kształtowanie ponadlokalnej polityki rozwoju pozwala na podejmowanie aktywności, które wykraczają poza zdolności poziomu lokalnego. Współpraca sąsiadujących ze sobą jednostek samorządu terytorialnego jest szansą na realizację skutecznych, efektywnych i wspólnych przedsięwzięć. Wykorzystanie potencjałów endogenicznych tkwiących w miejskich obszarach funkcjonalnych jest kluczowe dla zapewnienia społecznie wrażliwego i terytorialnie zrównoważonego rozwoju, a także wzrostu gospodarczego opartego na nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce.

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (dalej: AKO) to obszar składający się z dwóch rdzeni wraz z powiązaniem z nimi funkcjonalnie otoczeniem. Jest to wyraźnie zauważalna i wyodrębniająca się strefa oddziaływania dwóch miast – Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego na zidentyfikowane otoczenie. Jak wskazano w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku „Aglomeracja Kalisko-Ostrowska to zespół gmin i powiatów powiązanych funkcjonalnie z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim, tworzących dwubiegunowy ośrodek regionalny, położony w południowo-wschodniej części województwa”. Miejski Obszar Funkcjonalny Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jako obszar realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych został określony uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego Nr 4014/2013 z dnia 7 listopada 2013 roku w sprawie wyznaczenia zasięgu terytorialnego Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz uchwałą Nr 6130/2023 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 stycznia 2023 roku w sprawie wyznaczenia zasięgu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Polityka rozwoju obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej koncentruje się na podejmowaniu działań ukierunkowanych przede wszystkim na zwiększenie konkurencyjności gospodarki, poprawę spójności społecznej i terytorialnej Aglomeracji oraz poprawę efektywności administracji publicznej.

Początkiem zinstytucjonalizowanej współpracy w ramach Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej było podpisanie w dniu 19 lutego 2008 roku Porozumienia o współpracy pomiędzy samorządami Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (gminami i powiatami). W ramach porozumienia utworzono Stałą Radę Współpracy Prezydentów, Starostów, Burmistrzów i Wójtów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

10 marca 2015 roku dokonano rejestracji Stowarzyszenia w Krajowym Rejestrze Sądowym i tym samym powołano Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (dalej: SAKO), które funkcjonuje jako samorządne zrzeszenie 25 jednostek samorządu terytorialnego (do grudnia 2021 roku 24 JST, od stycznia 2022 roku – 25 Członków) – gmin i powiatów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Statut Stowarzyszenia został przyjęty uchwałą Nr 2/2015 Zebrania Założycielskiego z dnia 17 lutego 2015 roku.

SAKO jest zinstytucjonalizowaną płaszczyzną współpracy stowarzyszonych gmin i powiatów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym.

Rycina 1.1. Historia powstania Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

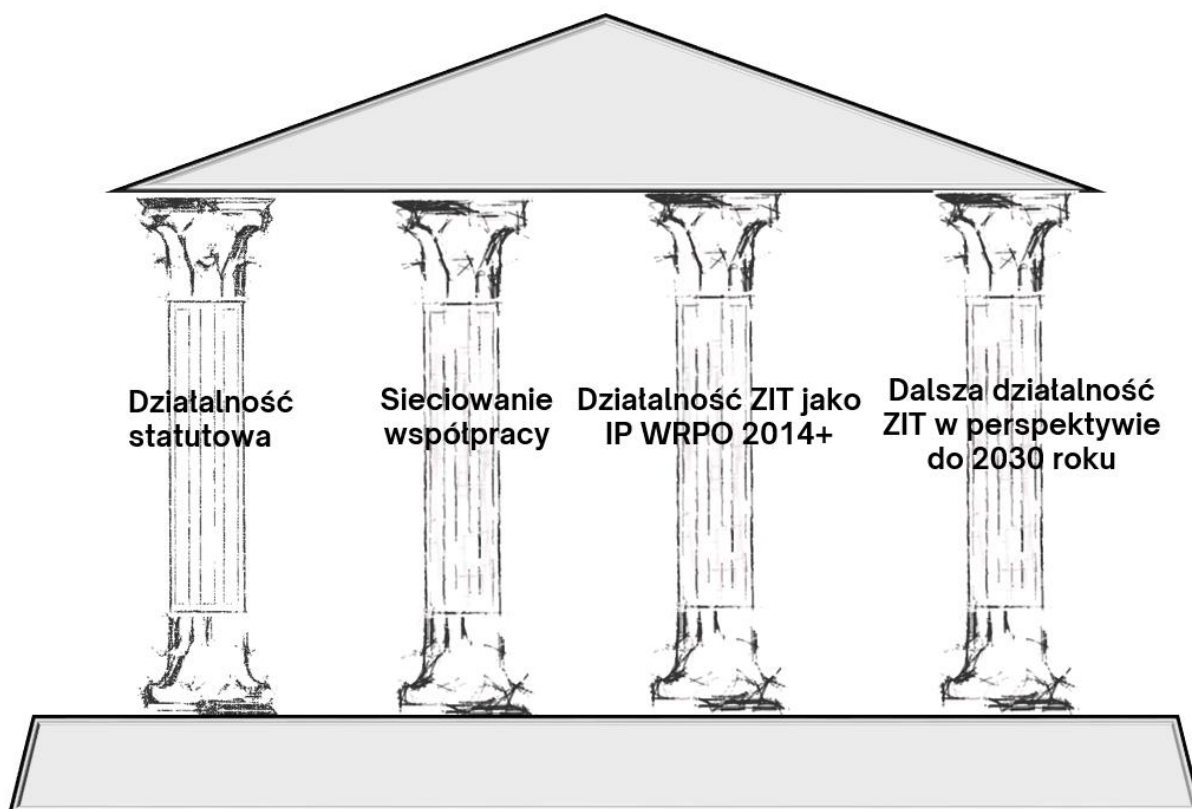

Źródło: Opracowanie własne.

Podstawowym celem Stowarzyszenia jest wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów jego Członków, a w szczególności wzmocnianie rozwoju społeczno-gospodarczego, infrastrukturalno – środowiskowego i kulturowego jednostek samorządu terytorialnego tworzących Aglomerację Kalisko-Ostrowską oraz współpraca gmin i powiatów w tym zakresie. Do zadań Stowarzyszenia należy m.in. podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych i społecznych; realizacja wspólnych przedsięwzięć prorozwojowych mających na celu zrównoważony, wszechstronny rozwój Aglomeracji, a także pozyskiwanie środków finansowych na ich realizację, prowadzenie działalności informacyjnej, konsultacyjnej i programowej, szkoleniowej, promocyjnej i wydawniczej, obrona wspólnych interesów Członków Stowarzyszenia oraz ich reprezentacja na forum publicznym, a także współpraca z osobami oraz instytucjami o podobnych celach działania.

Stowarzyszenie wobec władz regionalnych i krajowych pełni funkcję Związku ZIT stanowiącą wspólną reprezentację jednostek samorządu terytorialnego wdrażających Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, zgodnie z rekomendacjami ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. W perspektywie finansowej na lata 2014-2020, Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 oddelegowała część zadań dotyczących wdrażania programu do Instytucji Pośredniczącej WRPO 2014+ - Związkowi ZIT AKO. Pełnienie przez SAKO funkcji Związku ZIT oraz roli Instytucji Pośredniczącej WRPO 2014+ pozwoliło na realizację szeregu przedsięwzięć prorozwojowych oraz wzmocnienie partnerskiego modelu współpracy. Również środki finansowe pozyskane z innych źródeł umożliwiły podjęcie szeregu działań, zmierzających do wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju AKO. Uczestnictwo w licznych projektach, w tym międzynarodowych, sprzyjało sieciowaniu współpracy oraz wymianie dobrych praktyk w planowaniu i wdrażaniu projektów, skoncentrowanych na rozwoju obszaru funkcjonalnego.

Rycina 1.2. Filary działalności Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

Źródło: Opracowanie własne.

Od przyjęcia „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” mija osiem lat. Kończący się okres obowiązywania perspektywy finansowej na lata 2014-2020 był podstawową przestanką do podjęcia prac nad nowym dokumentem strategicznym, który wyznaczałby szersze ramy działania niż dotychczasowa Strategia ZIT dla rozwoju AKO.

Agglomeracja Kalisko-Ostrowska w 2023 roku jest Obszarem Funkcjonalnym o silnych zasobach gospodarczych, środowiskowych oraz społecznych, a także dojrzałych podstawach instytucjonalnych. Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest szeroką formułą współpracy, które funkcjonuje zarówno jako organizacja prowadząca działalność pożytku publicznego, jak i jako Związek ZIT na podstawie „ustawy wdrożeniowej”. Cele SAKO wykraczają poza zadania wynikające z wdrażania instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, stąd oprócz realizacji projektów zintegrowanych działania Stowarzyszenia ukierunkowane są na dalszy rozwój Obszaru Funkcjonalnego AKO, pozyskiwanie środków z różnych źródeł (poza instrumentem ZIT), a także tworzenie lokalnych i regionalnych sieci współpracy. Stowarzyszenie będzie kontynuowało partnerską współpracę zarówno w oparciu o wypracowane już potencjały, jak i nowe możliwości rozwojowe.

Niniejsza „Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” odpowiada na światowe wyzwania związane z zieloną i cyfrową transformacją, jednocześnie rozwijając potencjał swoich mieszkańców, a także budując tożsamość ponadlokalną. Podstawą zintegrowanego planowania rozwoju będzie niezmiennie partnerski model współpracy zrzeszonych gmin i powiatów oraz świadomych i zaangażowanych mieszkańców.

W perspektywie najbliższej dekady Aglomeracja Kalisko-Ostrowska stanie się dobrym miejscem do życia, nauki, pracy i biznesu. Będziemy jeszcze bardziej:

ambitni w swoich zamierzeniach

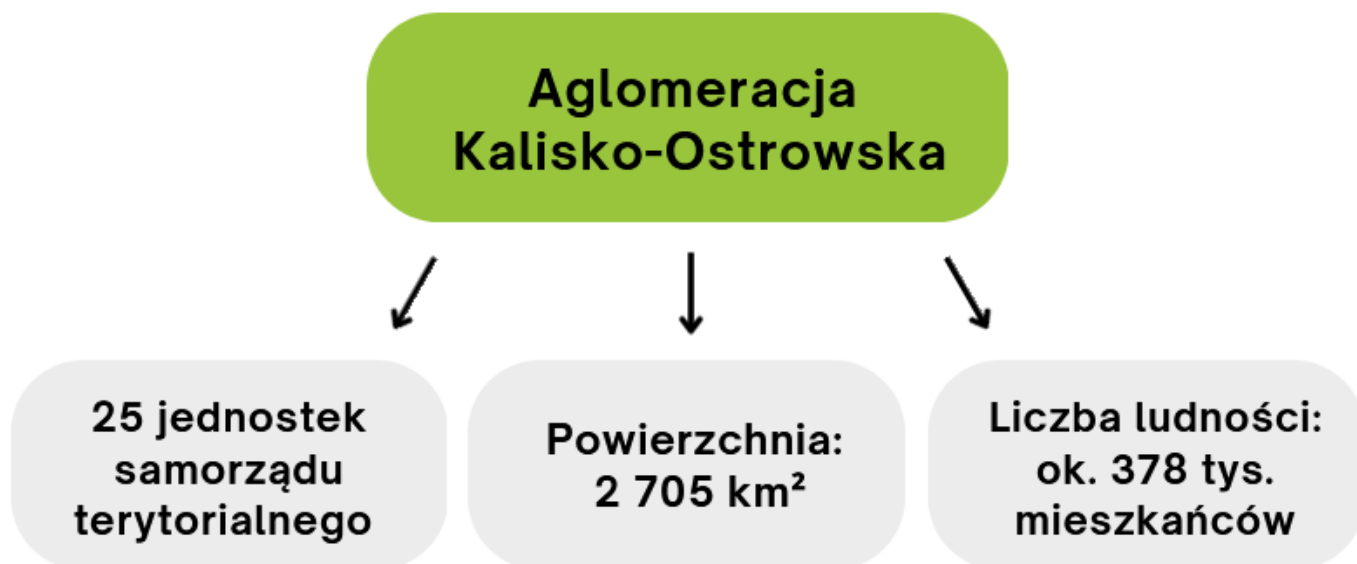
konsekwentni w realizacji przyjętej wizji

odpowiedzialni za jakość życia naszych mieszkańców

zgodnie z przyjętym sprzed lata mottem:

**Działając
RAZEM
osiągniemy
WIĘCEJ.**

Rycina 1.3. Dane statystyczne Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej¹.

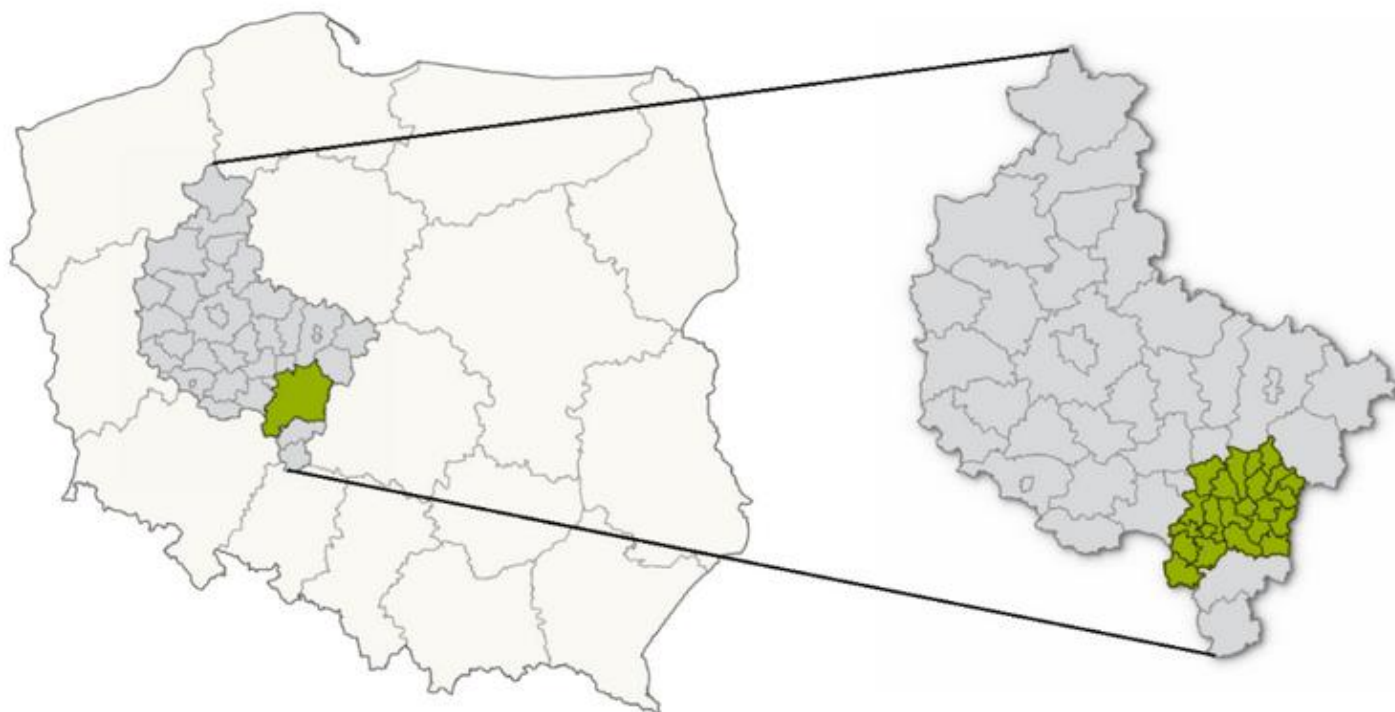

Źródło: Opracowanie własne.

Aktualnie, obszar funkcjonalny Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej obejmuje 25 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 2 miasta, 3 powiaty, 7 gmin miejsko-wiejskich oraz 13 gmin wiejskich. Aglomeracja zajmuje łącznie obszar 2705 km² (ok. 9,1% powierzchni województwa wielkopolskiego) i zamieszkuje go wg danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2021, 378 741 mieszkańców (ok. 10,8% ludności województwa wielkopolskiego)

¹ Dane z GUS BDL.

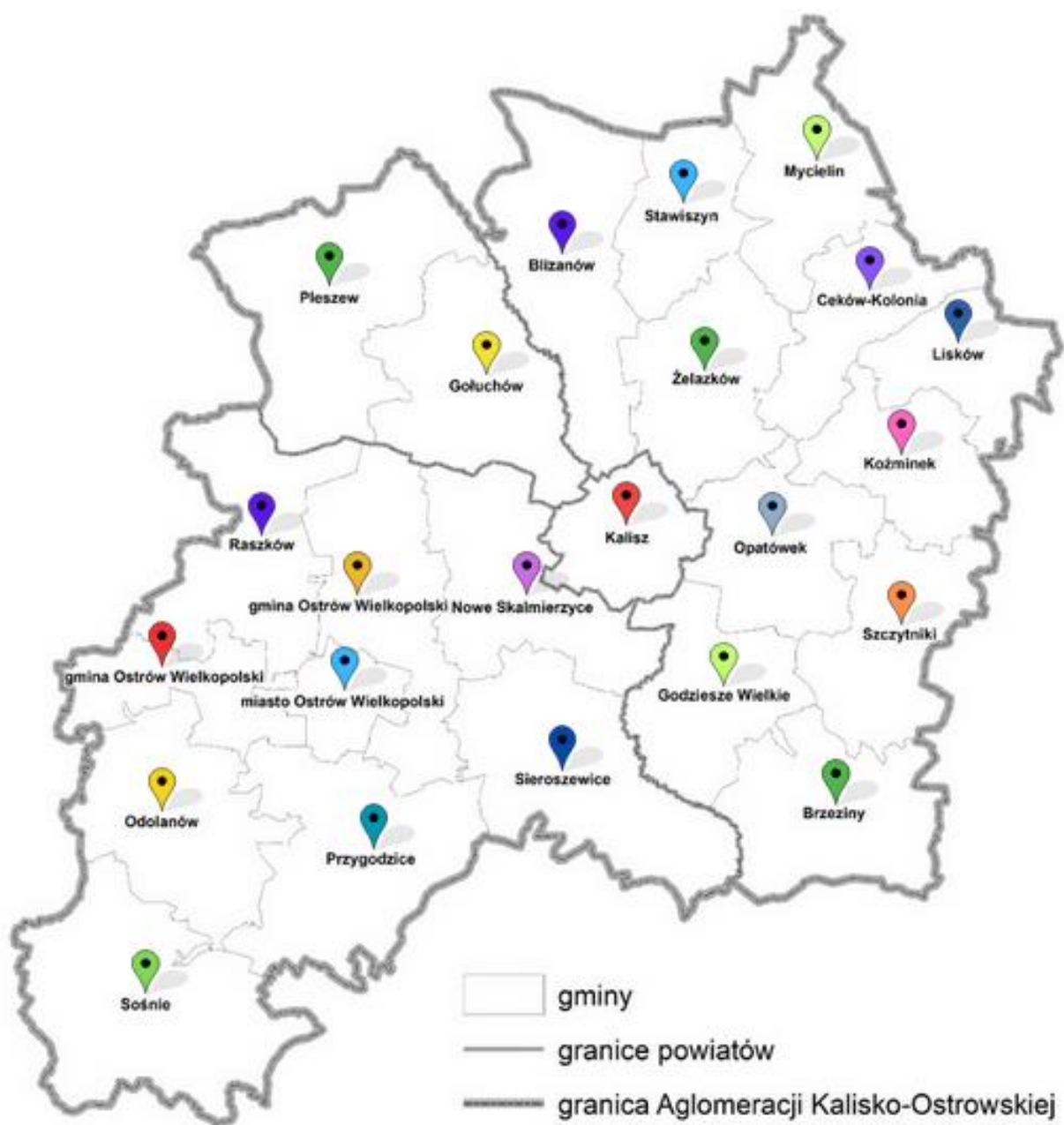
Rycina 1.4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska na tle kraju i województwa wielkopolskiego.

Źródło: Opracowanie własne.

AKO łączą silne powiązania społeczne, gospodarcze i przestrzenne między miastami centralnymi Aglomeracji a otaczającymi je obszarami, które zostały szczegółowo opisane w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.

Rycina 1.5. Zasięg przestrzenny Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Źródło: Opracowanie własne.

2. Założenia, podstawy prawne i istota zintegrowanego podejścia do planowania rozwoju.

Zintegrowane planowanie rozwoju stanowi jedno z podejść do programowania i realizacji działań związanych z interwencją rozwojową zmierzającą do skutecznego ograniczania różnic w poziomie i warunkach życia do poziomu akceptowalnego społecznie (Faludi 2006; Molle 2007). Nadrzędnym celem zintegrowanego planowania rozwoju jest próba potężenia w jego ramach planowania gospodarczego i planowania przestrzennego, zmierzająca do integracji jego przedmiotów, poziomów oraz dokumentów. Wiąże się ono również z integracją wymiarów planowania, zmierzając do komplementarnego uwzględniania wymiaru ekonomicznego, społecznego, przestrzennego, ekologicznego oraz instytucjonalno-politycznego, co osadza je na fundamencie założeń rozwoju zrównoważonego (Turner, Pearce 1992; Churski, Motek, 2016).

Wzrost zainteresowania zintegrowanym planowaniem rozwoju oraz próby jego operacyjnego wykorzystania w praktyce polityki rozwoju wynikają z tendencji ostatnich dekad do decentralizacji kompetencji publicznych i wzmocnienia pozycji poziomu lokalnego, silnie ograniczonych co prawda po kryzysie finansowym 2008 roku (Mazur 2017). Jest on również efektem wdrażania do praktyki polityki regionalnej w Europie jej nowego paradygmatu, który opiera się na koncepcji Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) (How regions... 2009; Regions Matter... 2009), wykorzystanej w Raporcie Fabrizio Barci (2009), a określanej pojęciem *place based policy* (Churski i inni 2020; 2021). Ma to szczególne znaczenie w kontekście upowszechnienia koncepcji rozwoju oddolnego (endogenicznego) wykorzystywanej w wyjaśnianiu stanu, przemian i konsekwencji różnicowań przestrzennych, bardzo dobrze zakorzenionej w podstawach teoretycznych geografii ekonomicznej i ekonomii (Churski, Kotsut 2017; Kotsut 2018; Churski i inni 2020; 2021). Zintegrowane planowanie rozwoju i endogenizacja procesów rozwojowych przenikają się wzajemnie w praktyce współczesnej polityki rozwoju. Posiadają one szczególne znaczenie dla poziomu lokalnego, który jest naturalnym dla optymalnego rozpoznania zasobów i relacji tworzących lokalny kapitał terytorialny oraz zaplanowania i realizacji na tej podstawie skutecznych działań rozwojowych w tej skali terytorialnej. Ich fundament stanowi idea rozwoju zrównoważonego, która operacjonalizuje cel i konkretyzująca założenia zintegrowanego planowania rozwoju na każdym poziomie przestrzennym, w tym ponadlokalnym. Nabiera ona szczególnego znaczenia w obliczu nowej strategii rozwoju Unii Europejskiej, określanej mianem Europejskiego Zielonego Ładu (2019). Jej znaczenie w skali lokalnej jest szczególnie istotne, na co wskazują wnioski najnowszego Ósmego Raportu Kohezyjnego (Cohesion in Europe... 2022). Pozwala ona bowiem na komplementarne podejście zarówno na etapie programowania, jak i realizacji działań rozwojowych, wykorzystując w pełni zasoby endogeniczne kapitału terytorialnego, jego

powiązanie z otoczeniem oraz szanse i ograniczenia wymiaru strategicznego i przestrzennego, obecnych i przyszłych procesów rozwojowych, dotyczących społeczności lokalnej zamieszkującej, zagospodarowującej i zarządzającej danym terytorium.

„Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” jest nowym dokumentem strategicznym, nawiązującym do idei zintegrowanego planowania rozwoju, który znalazł swoje miejsce w polskim systemie prawnym, w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020, poz. 1378 ze zm.). Opracowanie Strategii wynika wprost z art. 10g ust 1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023, poz. 40), w którym zapisano, że „gminy sąsiadujące, powiązane ze sobą funkcjonalnie, mogą opracować strategię rozwoju ponadlokalnego będącą wspólną strategią rozwoju tych gmin w zakresie ich terytorium”. W treści tej ustawy określono, że strategia rozwoju ponadlokalnego zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej przygotowanej na potrzeby tej strategii oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022, poz. 583), wraz z zakresem planowanych działań;
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Ponadto, Strategię rozwoju ponadlokalnego sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej, zawierającej zobrazowanie treści, o których mowa w szczególności w wyżej wymienionych punktach 4, 6 i 7.

Wprowadzone w ostatnich latach zmiany prawne stanowią podstawę dla budowy systemu zarządzania rozwojem w Polsce w oparciu o zintegrowane strategie rozwoju, w tym strategie rozwoju ponadlokalnego. Obowiązkowymi elementami tej Strategii są m.in.: model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej. Treści te są wyrazem zintegrowanego podejścia łączącego ze sobą sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Kompleksowy dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną działań planowanych w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym. Ustawowe wymogi nie wskazują jednak elementów, jakie powinny być zawarte w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, pozostawiając te kwestie do decyzji samorządów terytorialnych, przygotowujących daną strategię rozwoju. Ustawodawca nie zdecydował się wprowadzić szczegółowych regulacji w tym zakresie z uwagi na trwające prace nad reformą systemu planowania przestrzennego, w ramach której nastąpi całkowita integracja planowania rozwoju. Do czasu wdrożenia nowego systemu planowania przestrzennego Strategia rozwoju ponadlokalnego powinna uwzględniać obecne otoczenie prawne powiązane z jej treścią. Uwzględnienie przestrzeni w planowaniu rozwoju powinno następować w oparciu o systemowe regulacje prawne m.in. z zakresu planowania przestrzennego, rewitalizacji, ochrony przyrody oraz w odniesieniu do działań finansowanych z polityki spójności.

Ważnym kontekstem do sporządzenia niniejszej Strategii są także przepisy ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022, poz. 1079). Zgodnie z przepisami art. 34 ust. 8 i 9 tej ustawy, Strategia rozwoju ponadlokalnego może pełnić funkcję strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego i zastępować tym samym tzw. strategię ZIT. Strategia rozwoju ponadlokalnego pełniąca funkcję strategii terytorialnej musi zawierać jednak w swojej treści elementy wynikające z art. 34 ust. 15, tj.:

1. syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
2. cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu;
3. listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
4. źródła jej finansowania;
5. warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT;

6. opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Strategia opiera się na zintegrowanym podejściu do procesu planowania i realizacji działań interwencyjnych. Tym samym proces jej opracowania i realizacji wymaga pełnej integracji:

- poziomów planowania,
- przedmiotów planowania,
- dokumentów planistycznych,

przy jednoczesnym dążeniu do rozwoju zrównoważonego, uwzględnianiu prawidłowości różnicowania się w przestrzeni rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego oraz tworzeniu warunków dla ewolucji planowania publicznego. Strategia rozwoju ponadlokalnego jest instrumentem zintegrowanego planowania rozwoju dla terenów, które nie mają charakteru terytoriów zinstytucjonalizowanych w podziale administracyjnym państwa, ale które składają się z terytoriów mniejszych rozmiarów lub organizacji terytorialnych wyposażonych w inne kompetencje. SAKO jako stowarzyszenie JST zrycza gminy i powiaty, które uchwały lub uchwałą w najbliższym czasie swoją strategię rozwoju lokalnego. Strategie te precyzują priorytety i cele rozwojowe gmin i powiatów, gwarantujące wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, a tym samym poprawę poziomu i warunków życia mieszkańców. Ważne jest zatem jednoznaczne określenie relacji pomiędzy Strategią a strategiami na pozostałych poziomach terytorialnych. Przedsięwzięcia służące realizacji celów Strategii nie powinny powielać działań podejmowanych na poziomie lokalnym. Każde z nich musi mieć charakter ponadlokalny uzasadniony wspólnymi uwarunkowaniami, potwierdzonymi wynikami diagnozy oraz wspólnymi celami, odnoszącymi się do priorytetów wskazanych w drzewie celów, realizowanymi w odniesieniu do więcej niż jednej gminy czy powiatu, przy preferencji dla tych przedsięwzięć, które oddziałują na cały obszar AKO.

Integracja poziomów planowania na etapie realizacji Strategii powinna przejawiać się w zgodności (mapowaniu) podejmowanych przedsięwzięć z celami rozwojowymi zdefiniowanymi na pozostałych poziomach planowania – europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. W tym zakresie musi obowiązywać zasada funkcjonalnej hierarchiczności, bazująca wprost na zasadzie subsydiarności. Przyjmowane do

realizacji przedsięwzięcia służące osiągnięciu celów Strategii powinny wpisywać się w cele rozwojowe definiowane na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim. Z operacyjnego punktu widzenia każde przedsięwzięcie należy przypisać do celów i działań poziomu regionalnego i/lub krajowego, gwarantujących jego finansowanie w ramach krajowego systemu realizacji polityki rozwoju.

Integracja przedmiotów planowania, opierająca się na łącznym postrzeganiu różnych polityk publicznych i zadań sektorowych oraz tematycznych, powinna być urzeczywistniana w ocenie pola interwencji każdego przedsięwzięcia przyjmowanego do realizacji celów Strategii z punktu widzenia wpływu jego produktów, rezultatów i oddziaływania na zmiany rozwojowe dotyczące wymiaru społecznego, ekonomicznego oraz środowiskowo-przestrzennego. Zwrócenie uwagi na konieczność kształtowania warunków dla rozwoju zrównoważonego, stanowi jeden z podstawowych fundamentów realizacji Strategii rozwoju w podejściu zintegrowanym. Potwierdza ono konieczność odejścia współczesnego społeczeństwa od koncepcji rozwoju społeczno-gospodarczego opartego na prostym wzroście ilościowym na rzecz zmian o charakterze jakościowym. Zintegrowana realizacja przedsięwzięć służących osiągnięciu celów Strategii musi odbywać się z pełnym poszanowaniem zasad rozwoju zrównoważonego, a zatem muszą one być:

- dostosowane do potrzeb zidentyfikowanych w diagnozie, których zaspokajanie należy do kompetencji poziomu ponadlokalnego;
- zgodne z zasadami sprawiedliwości społecznej w wymiarze wewnątrz- i między-pokoleniowym, które zwracają uwagę na konieczność powstrzymywania się przed realizacją przedsięwzięć zmierzających do poprawy sytuacji jednych grup społecznych kosztem innych grup społecznych;
- podporządkowane ograniczeniom środowiska przyrodniczego oraz konieczności równoważnego traktowania wszystkich wymiarów rozwojowych: społecznego, ekonomicznego i środowiskowo-przestrzennego, co podkreśla się w zasadzie: poprawa sytuacji w jednym z tych wymiarów procesu rozwoju społeczno-gospodarczego nie może prowadzić do pogorszenia sytuacji w innym wymiarze tego procesu.

Należy przy tym pamiętać o prawidłowościach różnicowania się w przestrzeni rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego. Podejmowane przedsięwzięcia muszą być adresowane terytorialnie na podstawie zidentyfikowanych w wynikach diagnozy zróżnicowań przestrzennych rozwoju, wynikających z różnych zasobów, potencjałów oraz barier rozwojowych poszczególnych terytoriów. Ich zakres i sposób realizacji powinien służyć ograniczaniu skali przestrzennych zróżnicowań rozwojowych, występujących w granicach AKO, co w skuteczny i efektywny sposób

może być osiągnięte poprzez realizację działań interwencyjnych na poziomie ponadlokalnym.

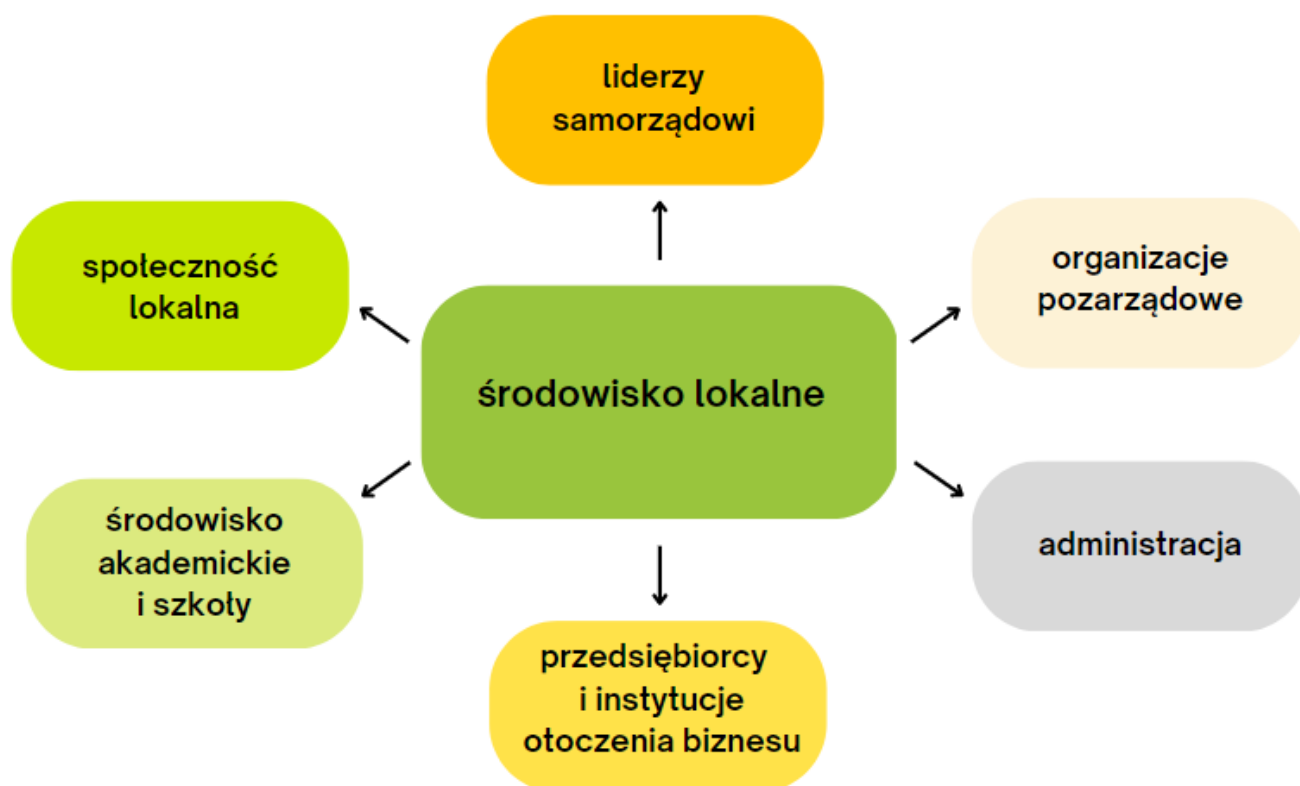
Integracja dokumentów planistycznych na etapie realizacji Strategii znajduje swoje potwierdzenie w strukturze przedmiotowego dokumentu określonego zapisami UOZUZPPR. Fakt połączenia sfery strategicznej i przestrzennej urzeczywistnia się poprzez uwzględnienie w jej strukturze modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Stanowi on przestrzenną wizualizację zarówno wyników diagnozy społeczno-ekonomicznej, co ułatwia terytorializację planowanych przedsięwzięć, jak również ilustruje oczekiwane skutki przestrzenne zaplanowanych w części kierunkowej działań. Służy temu m.in. wyznaczenie OSI oraz określanie rekomendacji w zakresie polityki przestrzennej. Każde przedsięwzięcie służące osiągnięciu celów Strategii musi być lokalizowane przestrzennie, a jego produkty, rezultaty i oddziaływanie powinny odpowiadać potrzebom danego terytorium, zgodnie z zasadami polityki zorientowanej terytorialnie. Pełne wykorzystanie możliwości wprowadzony UOZUZPPR w ramach realizacji przyczynia się do oczekiwanej ewolucji planowania publicznego w Polsce w kierunku modelu zintegrowanego planowania rozwoju, kończącego długoletni okres dychotomii systemu planowania strategicznego i systemu planowania przestrzennego. Ważne, aby miało one również swoje potwierdzenie na etapie operacyjnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć tej Strategii.

3. Opis procesu zaangażowania partnerów i udziału partnerów w przygotowaniu Strategii i jej realizacji.

Prace badawcze związane z powstaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej AKO”, a także „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” zostały zrealizowane według modelu ekspercko-partycypacyjnego, tzn. zawierają zarówno ustalenia diagnostyczne i strategiczne osób zajmujących się zawodowo problematyką analizy poziomu rozwoju lokalnego i regionalnego, jak i lokalnych liderów, samorządowców, mieszkańców AKO, przedsiębiorców i przedstawicieli różnych organizacji publicznych i niepublicznych. Są to dwa kluczowe filary rzetelnie opracowanego dokumentu, który nie ma stać się tylko „papierem pisany pod unijne środki”, ale bardziej „realną strategią, przemyślanym i ambitnym planem działania, zmierzającym do realizacji pożądanego przez liderów i mieszkańców wizji”. Gwarantem rzetelności i trafności analiz oraz prac koncepcyjnych była część ekspercka, z kolei od środowiska lokalnego (ryc. 3.1.) zostały pozyskane informacje o preferencjach, opiniach i sugestjach co do kierunków przyszłych zmian, projektów przedsięwzięć.

Przy opracowaniu „Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku” nadano bardzo dużą rolę partycypacji społecznej. Przedstawiciele społeczności lokalnych aktywnie uczestniczyli w opracowaniu dokumentu, co spowodowało, że jest ona lepiej dopasowana do ich potrzeb i preferencji. Szeroki udział przedstawicieli środowiska lokalnego (w tym wybieralnych reprezentantów społeczności lokalnej, urzędników, przedstawicieli gminnych i powiatowych jednostek publicznych i niepublicznych, mieszkańców, przedsiębiorców, lokalnych liderów, przedstawicieli organizacji pozarządowych) był priorytetem przy konstruowaniu wszystkich polityk publicznych, które będą w najbliższych kilku latach wyznaczać ramy działań dla funkcjonowania Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Rycina 3.1. Grupy społeczne, które zostały zaangażowane w prace nad „Strategią rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Źródło: Opracowanie własne.

Zaangażowanie poszczególnych interesariuszy ze środowiska lokalnego zostało opisane w niniejszym rozdziale. Został on podzielony na kilka odrębnych sekcji, dotyczących:

- konsultacji społecznych na etapie opracowania diagnozy oraz kierunków rozwoju strategicznego AKO po 2020 roku;
- powołania i zaangażowania w prace Zespołów konsultacyjnych, w tym Zespołu roboczego ds. Strategii;
- konsultacji społecznych projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku.

3.1. Strategiczne zespoły konsultacyjne.

Zespół roboczy ds. Strategii.

W nawiązaniu do realizacji zasady partnerstwa w opracowaniu i wdrażaniu polityki rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, mając na względzie konieczność spełnienia

wymogów powołania organu doradczego wynikającego z postanowień Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności na lata 2021-2027 w Polsce, tj. zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w przygotowanie i wdrażanie, uchwałą nr TO/9/2022 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 6 czerwca 2022 roku powołano **Zespół roboczy do spraw „Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko Ostrowskiej**. Ukonstytuowanie Zespołu nastąpiło na podstawie §19 ust. 1 pkt 15 i § 14 ust. 2 Statutu Stowarzyszenia Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w związku z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (Eu) 2021 Il 060 z dnia 24 czerwca 2021 roku ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. U. UE.L.2021.231.159 ze zm.) oraz Europejskim Kodeksem postępowania w sprawie partnerstwa - Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 roku w sprawie Europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE.L.2014.74.1).

Wybór członków Zespołu roboczego ds. Strategii, tj. przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych oraz organizacji pozarządowych, organizacji pracowników i pracodawców, innych organizacji społecznych niezależnych od organów rządowych i pozarządowych do prac nad „Strategią rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” został przeprowadzony zgodnie z zapisami uchwały Nr TO/3/2022 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 4 kwietnia 2022 roku ze zmianami (tj. uchwałą zmieniającą Nr TO/7/2022 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 9 maja 2022 roku oraz uchwałą Nr TO/8/2022 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 6 czerwca 2022 roku). Członkami Zespołu są również pracownicy Biura Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, tj. Dyrektor Biura, która jednocześnie pełni funkcję Przewodniczącej Zespołu roboczego ds. Strategii, a także Specjalista Koordynator ZIT.

Zespół roboczy do spraw „Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej reprezentują następujące podmioty, tj. w zakresie:

Partnerów gospodarczych:

- Regionalna Izba Gospodarcza w Kaliszu;
- Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości;
- Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski;
- Stowarzyszenie Rzecznawców Majątkowych;
- Wielkopolski Południowej w Kaliszu;
- LGD Stowarzyszenie „Dtugosz Królewski”;
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego Wielkopolski Klaster Lotniczy;

Partnerów na rzecz ochrony środowiska wraz ze zmianami klimatu:

- Oddział Wojewódzki Związku OSP RP Województwa Wielkopolskiego im. Generała Stanisława Taczaka;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu;
- Stowarzyszenie Wielkopolski Klub Ekologiczny;
- Kaliskie Towarzystwo Rowerowe „Cyklista”;

Partnerów społecznych:

- NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa;
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce o/Kalisz;
- Fundacja Animacja;

Partnerów naukowych:

- Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu;

Biura Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska:

- Przedstawiciele Biura Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

Do zadań Zespołu roboczego ds. Strategii należy w szczególności:

1. doradzanie Radzie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej przy opracowaniu, przygotowaniu i wdrażaniu strategii rozwoju ponadlokalnego dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w rozumieniu art. 10g ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym;

2. opiniowanie projektu „Strategia rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”, w tym listy projektów zaplanowanych do realizacji;
3. opiniowanie zmian Strategii;
4. udział w procesie monitorowania postępów wdrażania Strategii.

Zespół rozpoczął swoje prace, uczestnicząc w spotkaniu poświęconym zaopiniowaniu dokumentu pn.: „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” przygotowywanej na potrzeby opracowania „Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, jest również sukcesywnie włączany w proces konsultacji i opiniowania poszczególnych etapów prac nad Strategią.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

W strukturach Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska aktywnie działają zespoły robocze, w ramach których powstają m.in. pomysły na działania sektorowe i zintegrowane dla całego Obszaru Funkcjonalnego. Do najważniejszych należą:

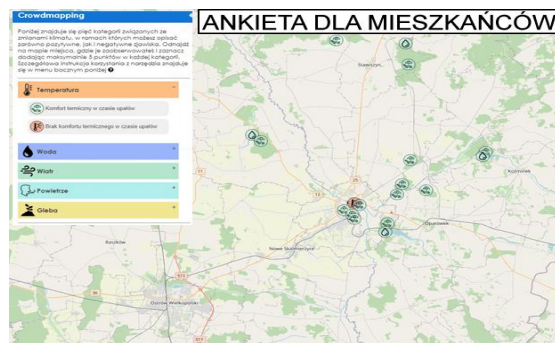
1. **Zespół Gminnych Koordynatorów ZIT**, którego zadania polegają m.in. na przekazywaniu informacji na temat projektów wdrażanych przez macierzystą JST, ale także tych, które na danym obszarze realizują Beneficjenci nie-samorządowi. W szczególności do zadań zespołu należy:
 - a. koordynowanie procesu przygotowania wniosków aplikacyjnych dla projektów planowych do realizacji w ramach Strategii ZIT;
 - b. współpraca z Biurem SAKO w zakresie realizacji zadań służących realizacji Strategii ZIT;
 - c. informowanie o zasadach realizacji działań ZIT na terenie danej gminy;

- d. współpraca z lokalnymi podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie Strategii rozwoju ponadlokalnego.
2. **Zespół koordynatorów ds. Programu Bezpieczeństwa** powołany w celu opracowania dokumentu pn. „Program poprawy bezpieczeństwa – funkcjonowania systemu przeciwdziałania i ograniczania skutków występowania zmian katastrofalnych oraz awarii na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na lata 2021-2027”, którego głównym celem jest zintegrowanie działań ratowniczych oraz podniesienie efektywności działania służb ratowniczych i administracji publicznej w zapewnieniu porządku i bezpieczeństwa na terenie AKO. W skład zespołu weszli przedstawiciele Stowarzyszenia Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, przedstawiciele Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Komend Państwowej Straży Pożarnej z obszaru AKO, przedstawiciele JST odpowiedzialni za zarządzanie kryzysowe i środowisko oraz Ochotnicze Straże Pożarne.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

3. **Zespół koordynatorów ds. klimatu i ochrony środowiska.** Zadaniem zespołu było doradztwo i współpraca w obszarze zarządzania środowiskiem i klimatem w świetle zachodzących zmian klimatu oraz wsparcie eksperckie przy opracowaniu strategicznego dokumentu pn. „Plan adaptacji do zmian klimatu dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”. W skład Zespołu weszli m.in. pracownicy Urzędów Miast i Gmin oraz Starostw Powiatowych zajmujący się ochroną środowiska, Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, a także przedstawiciele spółek miejskich, komunalnych, Straży Miejskiej w Kaliszu oraz Komend Państwowej Straży Pożarnej z terenu Aglomeracji.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

4. **Zespół koordynatorów ds. transportu** zajmujący się w szczególności: wdrażaniem i nadzorowaniem projektów w zakresie transportu kotowego i szynowego, wspieraniem nowych rozwiązań i decyzji w oparciu o dane systemowe, analizowaniem i proponowaniem zmian w obowiązujących procesach logistycznych, współpracą pomiędzy JST, jak również monitorowaniem i realizacją kluczowych wskaźników efektywności. Zespół został powołany w ramach realizowanego w partnerstwie z podmiotami polskimi i zagranicznymi Projektu Interreg Europe pn.: „PE4 Trans Public Engagement for Sustainable Public Transport”, dotyczącego poprawy polityki transportu publicznego poprzez włączenie obywateli w proces projektowania i wdrażania zrównoważonych strategii oraz planów transportowych. Głównym celem projektu jest przyczynienie się do osiągnięcia celów gospodarki niskoemisyjnej poprzez wspieranie transportu publicznego o niskiej emisji gazów, w tym ruchu rowerowego i pieszego oraz zmiana świadomości i zachowań komunikacyjnych mieszkańców poprzez działania „miękkie” i infrastrukturalne.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

5. **Zespół koordynatorów ds. Polityki Senioralnej, Aglomeracyjna Rada Seniorów.** Do głównych zadań zespołu należy kreowanie i realizacja Polityki Senioralnej poprzez działania z zakresu aktywizacji i podnoszenia jakości życia środowisk senioralnych, określenie potrzeb środowiska Seniorów, przeciwdziałanie

wykluczeniu osób starszych, analiza sytuacji wielkopolskich i aglomeracyjnych Seniorów oraz pozyskiwanie źródeł finansowania celów Polityki Senioralnej. Zespół koordynuje także wdrażanie działań ujętych w „Polityce Senioralnej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na lata 2020-2027”.

Aglomeracyjna Rada Seniorów, w skład której powołani zostali Seniorzy, społecznicy, osoby związane z organizacjami senioralnymi, pracujące dla i na rzecz osób starszych, to grono 15 osób rekomendowanych przez samorządy i instytucje obywatelskie. Rada jest organem konsultacyjnym, doradczym, opiniotwórczym, ale przede wszystkim inicjującym działania na rzecz aglomeracyjnych Seniorów. Ważnym jej zadaniem jest budowanie więzi międzypokoleniowej, wspieranie młodych, poprzez realizację wspólnych inicjatyw i projektów.

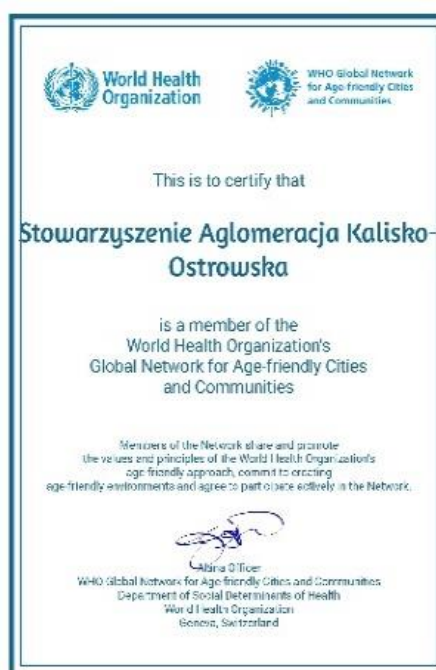
Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, reprezentując 16 jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych ideą tworzenia gmin przyjaznych starzeniu się, jednocześnie realizując politykę na rzecz osób starszych, przystąpiło do programu WHO „Miast Przyjaznych Starzeniu”. Światowa Sieć „Miast Przyjaznych Starzeniu” łączy miasta z podobnym podejściem do Polityki Senioralnej – realizują szeroko rozumiane działania, mające na celu podniesienie jakości życia Seniorów. Członkostwo w „sieci” pozwala potączyć się z globalną siecią ekspertów miast przyjaznych starzeniu się, w tym najwyższych urzędników, menedżerów, jak i samych osób starszych. Członkostwo w sieci jest formą docenienia przez WHO Stowarzyszenia AKO oraz miast, ich dotychczasowych działań w obszarze kreowania Polityki Senioralnej, a poprzez sieciowanie działań i umożliwienia wymiany dobrych praktyk, realizowanych na rzecz poprawy jakości życia Seniorów – także motywacją do kontynuowania działań zaplanowanych w aglomeracyjnej Polityce Senioralnej w horyzoncie czasowym do 2027 roku.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

Rycina 3.2. Certyfikat Członkostwa Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska w „Światowej Sieci Miast i Gmin Przyjaznych Osobom Starszym” WHO.

Źródło: Zasoby własne Stowarzyszenia – Certyfikat WHO.

6. **Zespół roboczy ds. ścieżek rowerowych i tras rowerowych AKO BIKE** jako zespół doradczy i wspierający opracowanie „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, zajmuje się przede wszystkim kreowaniem kierunków rozwoju mobilności rowerowej na obszarze Aglomeracji, tj. opracowaniem wspólnej sieci dróg rowerowych, w tym również turystyki rowerowej. Zespół odpowiedzialny jest za przygotowanie dokumentu pn. „Koncepcja rozwoju infrastruktury rowerowej w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, która ma na celu zaproponowanie optymalnych rozwiązań w zakresie rozwoju transportu rowerowego w AKO, dzięki którym na jej obszarze

mieszkańcom będzie się żyło lepiej i bezpieczniej, turyści będą chętniej odwiedzać, a środowisko stanie się czystsze i zdrowsze. Koncepcja jest spójna z dokumentem operacyjnym dotyczącym standaryzacji infrastruktury rowerowej w AKO pn. „Standardy projektowe i wykonawcze infrastruktury rowerowej w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, przy opracowaniu którego Zespół jest również ciałem doradczym i wsparciem eksperckim. Standardy stanowią wytyczne i kierunki dla Członków AKO w zakresie planowania, projektowania i wykonania jednolitej dobrej jakości infrastruktury rowerowej na ich terenie poprzez wspólne działania na rzecz m.in. budowy i wyznaczenia spójnej sieci tras i infrastruktury rowerowej, poprawy bezpieczeństwa oraz promocji ruchu rowerowego.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

Źródło: Opracowanie własne.

7. Zespół ds. opracowania i rozwoju „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”. Uchwałą nr 10/2020 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 18 czerwca 2020 roku powołano Zespół ds. opracowania i rozwoju „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” (SUMP), w skład którego weszli przedstawiciele szczebla zarządzającego i koordynującego całość prac oraz przedstawiciele m.in. organizatorów i operatorów transportu publicznego, zarządców dróg, planowania

przestrzennego. Uchwała ta stanowi formalne potwierdzenie przystąpienia do prac nad PZMM AKO. Zgodnie z przyjętym Regulaminem funkcjonowania Zespołu SUMP, Zespół ściśle współpracuje w zakresie merytorycznym, jak i organizacyjnym z Biurem Stowarzyszenia oraz z Gminnymi Koordynatorami ZIT, Zespołami ds.: transportu, klimatu i środowiska oraz bezpieczeństwa. Pracuje nad przygotowaniem Planu oraz monitorowaniem jego wdrażania. Jednym z kluczowych działań przy opracowaniu dokumentu było ustanowienie efektywnych i kompleksowych struktur, które zaangażowane będą w prace nad dokumentem. Zespół ds. opracowania i rozwoju „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” posiada następującą strukturę:

- a. **Zespół przygotowania i wdrażania SUMP wraz z Koordynatorem (zespół koordynacji zarządzania)** stanowią przedstawiciele Biura Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, a ich prace polegają przede wszystkim na:
 - koordynacji prac nad opracowaniem „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”;
 - określeniu etapów prac nad dokumentem;
 - opracowaniu i realizacji harmonogramu prac;
 - przygotowaniu i przeprowadzeniu procedury zamówień publicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
 - nadzorze nad realizacją zamówienia publicznego;
 - kontaktach z Wykonawcą „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” wyłonionym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
 - kontaktach z pozostałymi członkami zespołów;
 - organizacji spotkań koordynacyjnych i roboczych;
 - prowadzeniu działań informacyjnych;
 - monitoringu i ewaluacji prac związanych z wdrożeniem SUMP;
 - innych działaniach wynikających z prac nad PZMM AKO.
- b. **Zespół operacyjny** składający się z 25 przedstawicieli gmin Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, (po jednym przedstawicielu z każdej gminy – dotychczasowi gminni/powiatowi Koordynatorzy ZIT). Prace zespołu polegają przede wszystkim na:
 - współpracy z Zespołem koordynacji zarządzania - Biurem Stowarzyszenia na każdym etapie opracowania PZMM AKO;

- koordynacji prac w zakresie opracowania i wdrożenia Planu w gminie;
 - opiniowaniu wyników prac Wykonawcy „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”;
 - czynnym udziale w pracach nad opracowaniem PZMM AKO na każdym etapie prac nad dokumentem, w tym m.in. wyrażaniu opinii, przekazywaniu sugestii i uwag, a także zajmowaniu stanowisk w sprawie akceptacji działań i etapów dotyczących opracowania „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko - Ostrowskiej” w terminach i formie określonej przez Biuro Stowarzyszenia, zgodnie z przyjętym harmonogramem prac nad realizacją Planu i stanowiącym podstawę odbioru przez Biuro Stowarzyszenia poszczególnych części, działań, etapów i całości Planu opracowanego przez Wykonawcę;
 - udziale w organizacji konsultacji społecznych w obrębie gminy, w tym nieodpłatne udostępnianie sal i pomieszczeń w celu przeprowadzenia spotkań, warsztatów, konsultacji społecznych i innych czynności związanych z realizacją PZMM AKO;
 - udziale w spotkaniach konsultacyjnych;
 - udziale w prowadzeniu działań informacyjnych w obrębie gminy
- c. **Zespoły wspierające (merytoryczni Koordynatorzy gminni)** składający się z pracowników odpowiedzialnych w JST za obszary: planowania strategicznego, planowania przestrzennego, transportu, mobilności miejskiej, klimatu i środowiska, bezpieczeństwa, inwestycji, którego prace polegają w szczególności na:
- współpracy z Zespołem koordynacji zarządzania - Biurem Stowarzyszenia oraz gminnym członkiem Zespołu operacyjnego;
 - udziale w organizacji konsultacji społecznych w obrębie gminy;
 - udziale w spotkaniach konsultacyjnych;
 - udziale w spotkaniach organizowanych przez Zespół koordynacji zarządzania;
 - czynnym udziale w pracach na każdym etapie prac nad dokumentem, w tym m.in. wyrażaniu opinii, przekazywaniu sugestii i uwag, a także zajmowaniu stanowisk w sprawie akceptacji działań i etapów dotyczących opracowania „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” w terminach i formie określonej przez Biuro Stowarzyszenia, zgodnie z przyjętym harmonogramem prac nad realizacją Planu i stanowiącym podstawę odbioru przez Biuro Stowarzyszenia

poszczególnych części, działań, etapów i całości Planu opracowanego przez Wykonawcę;

- opiniowaniu wyników prac Wykonawcy PZMM dla AKO, wytonionego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- udziale w prowadzeniu działań informacyjnych w obrębie gmin;

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

8. **Zespół roboczy ds. realizacji Planu działania dla AKO w ramach projektu „Fundusz Powierniczy Unii Europejskiej na temat Obszarów Funkcjonalnych Unii Europejskiej”.** Stowarzyszenie jest uczestnikiem międzynarodowego projektu *Functional Areas in the EU* realizowanego wspólnie z Bankiem Światowym i Komisją Europejską, w którym uczestniczą dwa obszary funkcjonalne z Polski i dziesięć obszarów funkcjonalnych z pozostałej części Europy. Zespół roboczy powołany został w celu wdrażania Planu działania obejmującego interwencję w zakresie: planowania przestrzennego, wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, zwiększenia potencjału infrastrukturalnego AKO do planowania i realizacji przedsięwzięć rozwojowych oraz zwiększenia zdolności adaptacyjnej do zmian klimatu - mała retencja, błękitna i zielona infrastruktura oraz zrównoważona mobilność i ścieżki rowerowe. Zespół ma za zadanie utrzymanie dialogu z realizatorami projektu, koordynację prac, monitorowanie wyników prac nad Planem działań oraz zidentyfikowanie potencjalnych ryzyk i wprowadzenie ewentualnych działań zaradczych. Spotkania zespołu odbywają się regularnie, celem opracowania i wdrożenia kluczowych zadań oraz wyzwań Planu działania.

Rycina 3.3. Członkowie projektu „Obszary Funkcjonalne w UE”.

Źródło: Strona internetowa: www.functionalareas.eu.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

9. **Zespół ds. zdrowia** powołany do kreowania celu strategicznego SAKO – „zdrowie przez całe życie”, tj. zaplanowania i wdrożenia działań oraz dokonania diagnozy epidemiologiczno-zdrowotnej mieszkańców Aglomeracji, jak również działań i interwencji w obszarze zdrowia publicznego. Zespół odpowiedzialny jest także za przygotowanie „Polityki zdrowotnej mieszkańców Aglomeracji Kalisko-

Ostrowskiej do 2030 roku”, zawierającej w szczególności analizę sytuacji społeczno-demograficznej Aglomeracji, ocenę sytuacji epidemiologicznej i głównych problemów zdrowotnych obszaru, ocenę potrzeb zdrowotnych mieszkańców, analizę dostępności do świadczeń zdrowotnych w regionie oraz plan działań informacyjno-edukacyjnych i promocji zdrowia publicznego. Działania w tym obszarze prowadzone są we współpracy naukowo-badawczej i partnerstwie, w ramach podpisanego z Akademią Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego porozumienia o współpracy.

10. **Zespół roboczy ds. projektu „Prosto i kropka”** powołany został do wdrażania działań prowadzących do realizacji projektu pn. „Prosto i kropka”. Celem projektu w szczególności jest rozwój nowej kultury komunikacyjnej pomiędzy instytucjami z terenu AKO i ich otoczeniem – kultury prostego języka, budowanie tożsamości z mieszkańcami oraz tworzenie i wprowadzanie rozwiązań zgodnych z ideą prostego języka. Rezultatem projektu jest opracowana „Księga praktyk językowych w AKO” (uproszczone wzory pism urzędowych), do wdrożenia której zobowiązani są wszyscy Członkowie SAKO.

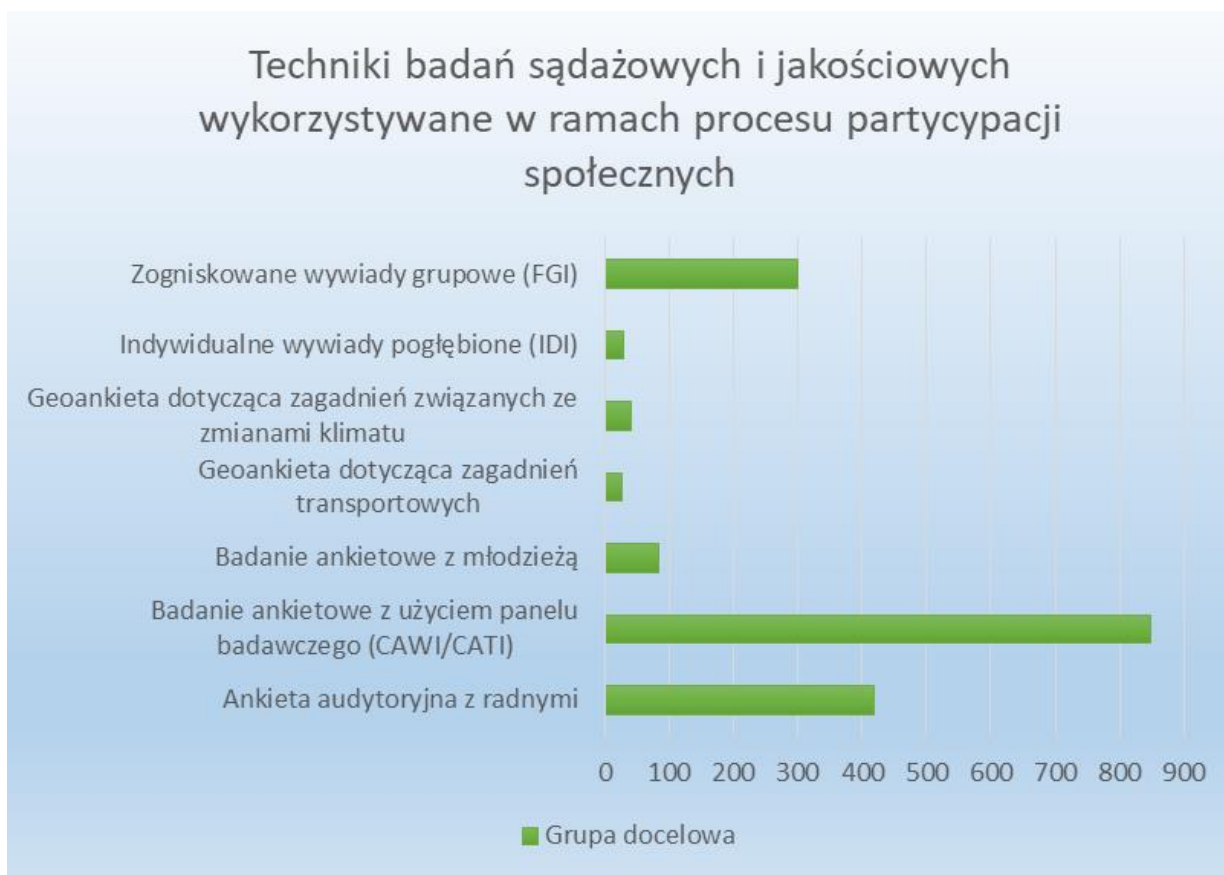

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

3.2. Badania społeczne.

W ramach identyfikacji potrzeb i preferencji mieszkańców co do poszczególnych zadań publicznych, przeprowadzono szereg badań społecznych, obejmujących różne techniki sondażowe i jakościowe (ryc. 3.4.). Duża ilość zgromadzonych informacji pozwoliła wyprowadzić względnie pewne wnioski co do opinii społecznej na temat ogólnych kierunków rozwoju AKO oraz inwestowania w poszczególne sektory infrastruktury publicznej i usług społecznych. W niniejszym rozdziale, w ramach poszczególnych sekcji, zostaną przedstawione główne konkluzje płynące z przeprowadzonych badań.

Rycina 3.4. Techniki badań sondażowych i jakościowych wykorzystane w ramach procesu konsultacji społecznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie próby badawczej.

Grupa docelowa: Radni JST AKO, mieszkańcy AKO i uczniowie szkół z terenu AKO.

Zogniskowane wywiady grupowe (FGI – metoda badawcza w formie dyskusji).

Poza metodami badań społecznych bazującymi na indywidualnej interakcji respondenta z badaczem, zostały w ramach konsultacji rozwiązań komunikacyjnych na obszarze AKO przeprowadzone zogniskowane wywiady grupowe (5 grup 5-11 osobowych; 2 grupy szkolne; ok. 60 i 200 osób). Najważniejsze wnioski płynące z tych badań są następujące:

- konieczność standaryzacji infrastruktury dróg rowerowych oraz nazewnictwa tras rowerowych;
- problem w postaci braku koordynacji rozkładów jazdy pomiędzy przewoźnikami;
- wysoka skala wykluczenia transportowego w AKO;
- peryferyjna lokalizacja dworca kolejowego w Kaliszu;
- zbyt mała oferta połączeń o charakterze aglomeracyjnym.

Wywiady indywidualne (IDI – on-line, telefoniczne i wykonywane osobiście).

Jedną w wykorzystanych metod jakościowej identyfikacji problemów i preferencji transportowych była metoda indywidualnego wywiadu pogłębionego. Poniżej przedstawiono najważniejsze konkluzje płynące z tego badania:

- transport publiczny w obecnym kształcie jest dostosowany wyłącznie do potrzeb młodzieży szkolnej i w mniejszym stopniu dla Seniorów. Uczestnicy pochodzący z Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego przede wszystkim zwracają uwagę na niedopasowanie wielkości taboru oraz częstotliwości połączeń do potrzeb mieszkańców, a także na brak dobrego skomunikowania linii autobusowych względem siebie. Korzystanie z komunikacji miejskiej w Kaliszu utrudnia także skomplikowany system biletowy. W mniejszych miejscowościach główne problemy to niska częstotliwość połączeń, stan techniczny taboru i brak kursów do niektórych miejscowości;
- uczestnicy badań zgodnie wypowiadają się na temat potrzeby integracji transportu zbiorowego oraz ujednoczenia taryfy biletowej. Głównymi trudnościami w kwestii osiągnięcia wspomnianego celu stanowią rozbieżne interesy samorządów Aglomeracji, niedofinansowanie transportu zbiorowego przy jednoczesnym wzroście kosztów obsługi;
- kolej na dłuższych dystansach funkcjonuje na satysfakcjonującym poziomie z Ostrowa Wielkopolskiego oraz na dobrym z Kalisza. Natomiast w obrębie Aglomeracji brakuje połączeń z mniejszymi miejscowościami, w większości których infrastruktura przystanków kolejowych jest zaniedbana. Włączenie części mniejszych stacji kolejowych do regularnych połączeń jest utrudnione ze względu na peryferyjne ich położenie względem głównych przystanków autobusowych oraz terenów zurbanizowanych. Rozmówcy niechętnie odwotywali się do korzystania z kolei aglomeracyjnej ze względu na konieczność przesiadek;
- rozmówcy raczej zgodnie twierdzą, że rower jest ważnym środkiem transportu w Aglomeracji. Główne uwagi dotyczące funkcjonowania tego środka transportu dotyczą braku ciągłości dróg rowerowych, co generuje konflikty rowerzystów z innymi użytkownikami ruchu. Uwagi dotyczyły także potrzeby rozbudowy istniejących ciągów wzdłuż dróg wyższego rzędu oraz zapewnienia infrastruktury towarzyszącej ciągom (oświetlenie, wiaty). Uczestnicy badania zgodnie podkreślali potrzebę płynnego przemieszczania się rowerem.

Geoankieta dotycząca zagadnień związanych ze zmianami klimatu.

Efektom przeprowadzonych konsultacji społecznych w formie geoankiet jest identyfikacja kluczowych problemów związanych ze zmianami klimatycznymi występujących na obszarze gmin Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, a także możliwych

sposobów ich rozwiązania i barier, które mogą pojawić się w tym zakresie. Główne problemy klimatyczne wskazywane przez mieszkańców są związane z uwarunkowaniami wodnymi. Zauważane są coraz dłuższe okresy suszy, wywołujące dotkliwe skutki przede wszystkim w rolnictwie. Druga grupa najbardziej priorytetowych problemów jest związana ze złą jakością powietrza, która jest efektem niskiej emisji. Trzecia grupa problemów obejmuje spadek poziomu bioróżnorodności związany ze zmniejszeniem powierzchni terenów cennych przyrodniczo pod wpływem postępującej zabudowy związanej z presją suburbanizacyjną. Wśród możliwych rozwiązań wskazywanych problemów przedstawiciele społeczności lokalnej najczęściej wskazują narzędzia finansowo-inwestycyjne oraz edukacyjno-społeczne. W zakresie rozwiązań finansowo-inwestycyjnych postuluje się przede wszystkim rozwój programów dofinansowań do inwestycji służących poprawie małej retencji wodnej, gromadzeniu wody opadowej oraz modernizacji przestarzałych instalacji grzewczych uwzględniającej OZE. Użytkownicy narzędzia #MapujKlimat jako najważniejsze elementy decydujące o wskazaniu miejsc na obszarze Aglomeracji niezapewniających komfortu w odniesieniu do upałów i jakości powietrza, wskazywali brak drzew i terenów zieleni.

Narzędzie #MapujKlimat wykorzystane do przeprowadzenia geoankiety umożliwiło użytkownikom identyfikację lokalizacji w ramach pięciu aspektów związanych z oddziaływaniem zmian klimatycznych. Są to: komfort termiczny, jakość powietrza, zagrożenie żywiołem wodnym, zagrożenie silnymi porywami wiatru oraz gospodarka glebami. Dodatkowo uczestnicy badania mieli możliwość wskazania najważniejszych elementów, które decydują o pozytywnym bądź negatywnym postrzeganiu danego miejsca. Analizując wyniki geoankiety, uwzględniono informacje uzyskane do dnia 25.05.2022 roku od użytkowników narzędzia #MapujKlimat. Wskazali oni łącznie 42 lokalizacje na obszarze AKO stanowiące miejsca ocenione pozytywnie i negatywnie pod względem oddziaływania zmian klimatu. Najwięcej wskazań, zarówno o charakterze pozytywnym i negatywnym, odnotowano na obszarze m. Kalisza. Ponadto pojedyncze wskazania dotyczące miejsc ocenianych wyłącznie pozytywnie obserwowano na obszarze gmin: Blizanów, Gotuchów, Koźminek, Opatówek, Stawiszyn i Żelazków. Poniżej scharakteryzowano obserwacje użytkowników przekazane w ramach aspektów: komfort termiczny, jakość powietrza, zagrożenie żywiołem wodnym. W przypadku pozostałych dwóch aspektów (zagrożenie silnymi porywami wiatru oraz gospodarka glebami) nie odnotowano żadnych wskazań, w związku z czym zostały pominięte.

Biorąc pod uwagę lokalizacje pozytywnie odbierane pod względem komfortu termicznego w czasie fal upałów, warto zauważyć, że blisko 90% respondentów wiązało poczucie komfortu z elementami błękitno-zielonej infrastruktury (drzewa i tereny zieleni, wody powierzchniowe), a ponad 10% zwracało uwagę na przepływy świeżego powietrza. Elementy sztuczne takie, jak instalacje zacieniające oraz wodne, zostały całkowicie pominięte przez użytkowników geoankiety.

Z kolei za miejsca pozbawione komfortu w czasie upałów 50% respondentów uznało takie, w których brakuje dojrzałych drzew i terenów zieleni. Natomiast w przypadku 25% wskazań wiązało się to z brakiem wystarczającej liczby urządzeń bądź instalacji wodnych. Podobny odsetek użytkowników wskazywał na ograniczony dostęp do naturalnie występującej wody. Nie odnotowano natomiast wskazań sugerujących brak przepływu świeżego powietrza czy niewystarczającą liczbę instalacji zacieńających. Drugim rozpatrywanym aspektem była jakość powietrza, która zdaniem respondentów zależała całkowicie od występowania drzew oraz elementów zielonej infrastruktury. Pozostałe elementy zostały pominięte, a wśród nich: wykorzystanie nowoczesnych, niskoemisyjnych systemów ciepłych, brak punktowych oraz liniowych emitorów zanieczyszczeń powietrza, czy inwestycje promujące środki transportu alternatywne w stosunku do indywidualnego transportu samochodowego. Głównymi przyczynami, z powodu których użytkownicy narzędzia #MapujKlimat, oznaczali miejsca o złej jakości powietrza były trzy elementy:

1. występowanie emitorów zanieczyszczeń, czego dotyczyło prawie 60% wskazań;
2. niewłaściwa polityka i niewystarczająca infrastruktura, która mogłaby przyczynić się do ograniczenia ruchu samochodowego identyfikowana przez niemal 30% respondentów;
3. niewystarczająca liczba drzew i terenów zieleni wskazywana przez ponad 10% badanych.

W odpowiedziach użytkowników nie zidentyfikowano ograniczonego dostępu do niskoemisyjnego ogrzewania budynków oraz braku instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń.

Uczestnicy badania identyfikowali również miejsca odporne na zagrożenia związane z żywiołem wodnym, które należy rozumieć zarówno w kategoriach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Miejsca oceniane pozytywnie w tym zakresie cechowały się przede wszystkim występowaniem naturalnych zbiorników i cieków wodnych (75 % wskazań). Mniej istotne było wyposażenie w urządzenia i instalacje służące do zbierania i magazynowania wody (25% wskazań). Użytkownicy pominięli całkowicie znaczenie retencji świadczonej przez roślinność i tereny zieleni. Ponadto nie odnotowano żadnych odpowiedzi dotyczących elementów decydujących o wskazaniu miejsc o wysokim poziomie zagrożenia żywiołem wodnym.

Geoankieta dotycząca zagadnień komunikacyjnych.

W zakresie transportu publicznego i mobilności oprócz badań społecznych przeprowadzonych techniką ankiety tradycyjnej, przeprowadzono także badanie oparte

na metodzie geoankiety. Najważniejsze wnioski wynikające z deklaracji mieszkańców AKO są następujące:

1. głównym miejscem występowania miejsc niebezpiecznych wskazanym przez respondentów jest miasto Kalisz;
2. miejsca niebezpieczne w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej najczęściej są spowodowane przez duże natężenie ruchu, słabą widoczność, brak odpowiedniej infrastruktury drogowej i rowerowej, zły stan techniczny dróg, niezadawalające oznakowanie pionowe oraz poziome;
3. mieszkańcy wyrażają zainteresowanie zwiększeniem ilości tras rowerowych przez tereny zielone z atrakcyjnym krajobrazem oraz poprawę stanu technicznego obecnych tras. Skutkować to może również zachęceniem potencjalnych turystów do przyjazdu.

Badanie ankietowe z młodzieżą.

Kolejnym badaniem społecznym zrealizowanym w celu identyfikacji potrzeb transportowych i preferowanych zachowań komunikacyjnych jest ankieta przeprowadzona wśród uczniów szkół ponadpodstawowych. Wśród najważniejszych wniosków z tego badania są następujące konkluzje:

1. najczęściej wybieranym środkiem transportu w dojazdach do szkół jest autobus, w następnej kolejności samochód;
2. wysokie wykorzystanie rowerów w celu dojechania do terenów zielonych;
3. głównymi motywami wyboru danego środka transportu przez uczniów jest dostępność;
4. uczniowie zadeklarowali, że najszybciej dojeżdżają do sklepów, najbardziej zróżnicowany czas dojazdu występuje w przypadku szkoły. niespełna 40% uczniów dojeżdża do szkoły w ciągu 20 minut. Co piąty uczeń musi poświęcić, co najmniej 45 minut na dojazd do szkoły;
5. uczniowie najchętniej podróżowaliby samochodem, zarówno do szkoły, sklepu, miejsc rozrywki oraz terenów zielonych. Spowodowane jest to wygodą i szybszym czasem dojazdu do poszczególnych miejsc;
6. wśród czynników zachęcających do codziennego dojazdu do szkoły hulajnogą, rowerem lub dojścia pieszo uczniowie wskazali m.in. budowę tras rowerowych, powstanie bezpiecznych miejsc do przechowywania rowerów, możliwość przewiezienia roweru środkami transportu publicznego oraz możliwość skorzystania z pryszniców przed lekcjami;

7. główną przeszkodą w dojeździe rowerem i hulajnogą lub przejściu pieszo do szkoły jest zbyt duża odległość od miejsca zamieszkania. Uczniowie zwrócili również uwagę na brak tras rowerowych, wczesne godziny rozpoczęcia lekcji oraz kradzieże;
8. większość uczniów deklaruje, że konieczne jest posiadanie własnego samochodu, w celu wygodnego załatwienia codziennych spraw w gminie.

Badanie ankietowe z użyciem panelu badawczego (CAWI/CATI).

Jednym z badań zrealizowanych w celu identyfikacji preferencji i potrzeb transportowych było badanie ankietowe wśród mieszkańców Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Zrealizowano je na próbie blisko 850 osób z zastosowaniem techniki ankiety internetowej i telefonicznej. Wśród głównych wniosków płynących z badania są następujące ustalenia:

1. mieszkańcy Ostrowa Wielkopolskiego są bardziej skłonni od mieszkańców Kalisza do poruszania się w zrównoważony sposób niemal do wszystkich celów podróży;
2. do pracy w Kaliszu samochodem docierało aż 70% badanych, w Ostrowie Wielkopolskim zaś tylko 44%;
3. $\frac{3}{4}$ pracujących w AKO osób docierało do pracy w akceptowalnym czasie 30 minut lub krótszym;
4. prawie 60% osób w AKO jest w stanie dotrzeć w ciągu 10 minut do terenów zieleni;
5. choć większość badanych jest w stanie dotrzeć do sklepu w ciągu 10 minut, 51% mieszkańców Kalisza, 43% Ostrowa Wielkopolskiego i 61% mieszkańców pozostałych obszarów jeździ na zakupy samochodem;
6. pieszo na zakupy udaje się 39% mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego. Dla Kalisza jest to odpowiednio 31%, dla pozostałych obszarów AKO 27%;
7. tylko 20% mieszkańców AKO korzysta z komunikacji miejskiej gminnej codziennie lub prawie codziennie. Prawie drugie tyle (17%) nie korzysta dziś z tego typu połączeń, jednak chcieliby z nich skorzystać;
8. aż 59% osób nie chce korzystać z PKS i busów;
9. przeszło 60% dorosłych mieszkańców AKO to kierowcy regularnie korzystający z samochodu;
10. 42% dorosłych mieszkańców AKO co najmniej raz w tygodniu w okresie badania poruszało się rowerem;
11. około 80% badanych gospodarstw domowych w AKO posiada przynajmniej jeden samochód, z czego w ponad 30% przypadków są to dwa pojazdy lub więcej;

12. przeważająca część badanych stwierdziła, że poprawa jakości transportu publicznego skłoniłaby do zmiany swoich zachowań komunikacyjnych;
13. 75% badanych mieszkających pod Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim stwierdziło, że posiadanie samochodu jest warunkiem załatwienia wszystkich codziennych spraw. W Ostrowie Wielkopolskim było to 61%, zaś w Kaliszu 66%;
14. 74% badanych mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego stwierdziło, że drogi w ich mieście są bezpieczne. Nieznacznie mniej (72%) oceniło jako bezpieczne drogi Kalisza. Aż 45% mieszkańców pozostałych obszarów negatywnie oceniło bezpieczeństwo dróg w ich otoczeniu;
15. wyraźnie negatywnie oceniono urbanistykę miast i gmin AKO - lokalizowanie nowych osiedli z myślą o dostępności transportu publicznego;
16. istnieją trzy najważniejsze czynniki wyboru środka transportu w AKO: dostępność, wygoda i czas dojazdu. Względy środowiskowe są istotne zaledwie dla 11% badanych mieszkańców;
17. głównymi czynnikami, które mogłyby skłonić kierowców w AKO do rzadszego podróżowania samochodem, są: powstanie dostosowanych połączeń komunikacji miejskiej oraz jej częstsze kursowanie. Ceny nie są kluczowym czynnikiem, co potwierdza założenie o priorytecie liczby kursów nad kwestiami finansowymi jako czynnik determinujący zachowania komunikacyjne;
18. tylko 12% badanych stwierdziło, że nic nie jest w stanie skłonić ich do rezygnacji z samochodu;
19. najważniejszą barierą dla rozwoju ruchu rowerowego i UTO jest brak dróg dla rowerów;
20. ponad połowa badanych wykorzystywała aplikacje mobilne w celu wyznaczenia tras przejazdu. Z rozkładu jazdy w telefonie korzystała prawie 1/3 badanych, czyli znaczna część osób korzystających regularnie z transportu publicznego. Tylko 15% dokonywało za pomocą aplikacji opłat za parkowanie, jeszcze mniej, bo 12% kupowało bilety na transport publiczny w telefonie.

Ankieta audytoryjna z radnymi.

Badania społeczne przeprowadzone na etapie diagnostycznym bazowały na metodzie ankiety audytoryjnej, skierowanej do liderów lokalnych, tzn. radnych gmin i powiatów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Populację tak określonej grupy stanowiło łącznie 419 osób. Ankieta audytoryjna to metoda sondażowa określana jako specyficzny rodzaj ankiety środowiskowej. Polega ona na przekazaniu kwestionariuszy ankiety respondentom zgromadzonym w jednym miejscu w tym samym czasie i zebranie wyników po zakończeniu ich wypełniania. Zastosowanie ankiety środowiskowej daje

możliwość uzyskania bardzo wysokiego poziomu zwrotu (*response rate*) kwestionariuszy ankiety, co może pozytywnie wpłynąć na ostateczne rezultaty konsultacji społecznych. Finalnie udało się uzyskać zwrot na poziomie ok. 50 % (186 kwestionariuszy). Reprezentacja poszczególnych podobszarów Aglomeracji (powiaty kaliski, ostrowski, pleszewski) wydaje się jednak być na zadowalającym poziomie. Reprezentanci wszystkich tych obszarów są dobrze reprezentowani w próbie. W poniższym fragmencie zostaną podsumowane najważniejsze rezultaty badań i wnioski z nich płynące.

W pierwszej kolejności w kwestionariuszu przewidziano pytania ogólne, dotyczące oceny dotychczasowej współpracy w ramach Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej oraz opinii, co do jej dalszej kontynuacji. Oceny określane przez respondentów uwzględniały prostą, pięciostopniową skalę, na której każdy z uczestników mógł określić swój indywidualny poziom akceptacji danego stwierdzenia. Z odpowiedzi na pierwsze dwa pytania płynie bardzo pozytywny i optymistyczny komunikat. Po pierwsze, radni reprezentujący jednostki samorządu terytorialnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w znacznej większości raczej pozytywnie (54,3%) oceniają dotychczasową współpracę w ramach AKO. Blisko 18% z nich ocenia ją nawet bardzo pozytywnie. Jest jednak ok. 25% grupa osób, które wybrały ocenę neutralną.

O ile w przypadku oceny dotychczasowej współpracy, odsetek ocen neutralnych nie był najmniejszy, o tyle w przypadku opinii na temat przyszłości AKO i współpracy w ramach Stowarzyszenia, poziom akceptacji jest bardzo wysoki. Oceny raczej pozytywny (47%) i bardzo pozytywne (46%) stanowią łącznie ponad 90% deklaracji. Płynie z tego jednoznaczny komunikat, który oznacza, że wspólne działania gmin i powiatów powinny być kontynuowane, a zinstytucjonalizowana forma współdziałania Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska ma do koordynacji tych działań wyraźny mandat polityczny. To bardzo pozytywna informacja, szczególnie jeśli porównamy stan zaawansowania instytucjonalizacji współpracy w pozostałych obszarach funkcjonalnych miast subregionalnych województwa wielkopolskiego. W Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej obserwuje się już względnie długą tradycję kooperacji i wspólnych działań, co może zapoczątkować w przyszłości kolejnymi wspólnymi przedsięwzięciami podnoszącymi poziom rozwoju i jakość życia mieszkańców.

Radnym z Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zadano także pytanie o ogólny zakres współpracy, jaka powinna być podejmowana w ramach AKO, dając możliwość deklaracji w ramach dwóch możliwości: współpraca w celu pozyskiwania środków unijnych vs współpraca w szerszym charakterze. Okazało się, że zdecydowana większość respondentów deklaruje poparcie dla szerszej niż tylko pozyskiwanie środków unijnych współpracy. To także pozytywny prognostyk, dlatego że środki unijne oraz z budżetu państwa będą przeznaczane tylko na fragment ważnych dla Aglomeracji Kalisko-

Ostrowskiej zadań. Ta deklaracja radnych może także świadczyć o trwałości współpracy – istnieje bowiem wiele przykładów wspólnych działań podejmowanych wyłącznie po to, aby pozyskać środki zewnętrzne. Deklaracje lokalnych liderów AKO temu przeczą.

Po pytaniach o ogólne oceny i opinie dotyczące dotychczasowej współpracy oraz planów na przyszłość, radni deklarowali poziom akceptacji dla poszczególnych dziedzin kooperacji z podziałem na kilka kategorii odpowiadających zagadnieniom diagnostycznym:

1. **Współpraca w zakresie zadań o charakterze społecznym**, w tym: polityka demograficzna, szkoły ponadpodstawowe (licea, szkoły zawodowe), duże instytucje kultury i imprezy kulturalne, duże obiekty sportowe i rekreacyjne, szpitale i lekarze specjaliści, domy opieki społecznej;
2. **Współpraca w zakresie zadań o charakterze gospodarczym**, w tym: pozyskiwanie nowych inwestycji, wspólna polityka rynku pracy, oferta turystyczna, wspieranie przedsiębiorczości;
3. **Współpraca w zakresie zadań o charakterze przyrodniczym**, w tym: monitoring jakości powietrza, wspólne projekty wymiany pieców węglowych, ochrona przed suszą, wspólna gospodarka wodna (melioracja, retencja), wodociągi i ujęcia wody, kanalizacja, oczyszczanie ścieków, gospodarka odpadami komunalnymi;
4. **Współpraca w zakresie zadań związanych z kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego**, w tym: polityka planistyczna, system informacji przestrzennej, polityka mieszkaniowa, rewitalizacja, ochrona zabytków;
5. **Współpraca w zakresie zadań związanych z komunikacją**, w tym: infrastruktura drogowa, infrastruktura kolejowa, transport publiczny, drogi rowerowe, sieć szerokopasmowa.

Obraz płynący z deklaracji radnych jest ponownie bardzo pozytywny. Wszystkie zadania (oczywiście bez określania konkretnych przykładów) zostały względnie pozytywnie ocenione. Różny jest odsetek odpowiedzi bardzo i raczej pozytywnych, jednak wszystkie wskazane zadania uzyskały średnią ocen od 3,748 do 4,612 pkt.

Wśród zadań z najwyższą średnią ocen są przedsięwzięcia infrastrukturalne, w tym rozbudowa i modernizacja układu drogowego o znaczeniu ponadlokalnym (średnia ocena 4,612 pkt) oraz dróg rowerowych (średnia ocena 4,516 pkt) i transportu publicznego (średnia ocena 4,481 pkt). Są to wyniki zbieżne z ogólnymi preferencjami inwestycyjnymi lokalnych społeczności oraz liderów opinii. Układ drogowy AKO daje pole do współpracy w zakresie jego rozbudowy i modernizacji. Szczególnie ważne w kontekście możliwości pozyskania środków zewnętrznych jest pozytywne

ustosunkowanie się radnych do przedsięwzięć związanych z infrastrukturą rowerową oraz transportem publicznym.

Ważnym wskazaniem radnych jest także kolejny kierunek współpracy, tzn. gospodarka odpadami komunalnymi. W Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej istnieje względnie duża fragmentacja inicjatyw odpadowych, które powinny być skoordynowane i prowadzone wspólnie ze względu na konieczność uzyskania efektu skali dla dużych inwestycji w tym zakresie, rozwiązujących problemy odpadowe.

Pozytywnie należy także odbierać względnie wysoką pozycję współpracy w zakresie rozwoju gospodarczego. Niepokojąca jest względnie niska pozycja planowania przestrzennego (średnia ocena 3,980 pkt), polityki mieszkaniowej (średnia ocena 3,899 pkt) oraz rewitalizacji (średnia ocena 4,020 pkt) – choć trzeba pamiętać, że te zagadnienia mają również zdecydowaną przewagę ocen pozytywnych nad negatywnymi.

3.3. Warsztaty strategiczne.

Ważnym elementem identyfikacji preferencji rozwojowych środowiska lokalnego były warsztaty strategiczne, które są formą dwukierunkowej interakcji pomiędzy dwoma głównymi grupami uczestniczącymi w procesie opracowania każdej diagnozy i strategii – środowiskiem lokalnym i eksperckim. Dwukierunkowość interakcji polega na wymianie poglądów, ich uzgadnianiu i wypracowywaniu możliwie najlepszej finalnej propozycji. W ramach pogłębiania „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” zrealizowano 4 warsztaty strategiczne obejmujące następujące zagadnienia:

Warsztat „Podsumowanie diagnozy stanu istniejącego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” (8.11.2021 roku). Głównym celem warsztatu było zestawienie kluczowych mocnych i słabych stron Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej oraz problemów zidentyfikowanych na tym terenie wraz z ich przestrzenną lokalizacją. Autorzy diagnozy szczegółowej zaproponowali uczestnikom warsztatu (których podzielono na kilkusobowe grupy) katalog najważniejszych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, które były następnie oceniane i hierarchizowane z wykorzystaniem przygotowanych w tym celu materiałów. Przebieg warsztatu i jego wyniki opisano w Raporcie diagnostycznym.

Warsztat „Identyfikacja i ocena uwarunkowań przyrodniczych rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” (8.11.2021 roku). Autorzy diagnozy uwarunkowań przyrodniczych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zaproponowali katalog problemów środowiskowych, które uczestnicy warsztatu poddawali ocenie, ustalali ich hierarchię, lokalizację, a także

poszukiwali rozwiązań wskazanych problemów i barier, które mogą je utrudniać. Przebieg warsztatu oraz jego wyniki przedstawiono w Raporcie diagnostycznym.

Warsztat „Projekty zintegrowane zmierzające do rozwiązania kompleksowych problemów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” (15.11.2021 roku). W warsztacie tym uczestnicy podzieleni na mniejsze grupy starali się zaproponować projekty zintegrowane w sensie przestrzennym (obejmujące swoim zasięgiem przynajmniej połowę gmin z Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej) i rzeczowym, z uwzględnieniem rozwiązania kompleksowych problemów o skali ponadlokalnej. Przebieg warsztatu przedstawiono i opisano w Raporcie diagnostycznym.

Warsztat „Wpływ realizacji przedsięwzięć zintegrowanych na komponenty środowiska przyrodniczego (15.11.2021 roku). W warsztacie tym uczestnicy dokonywali oceny wpływu realizacji zaproponowanych projektów na komponenty środowiska przyrodniczego. Przebieg i wyniki warsztatu przedstawiono w Raporcie diagnostycznym.

Warsztat „Problemy wynikające ze zmian klimatu i sposoby radzenia sobie z nimi” (21.04.2022 roku). W warsztacie tym wzięło udział ok. 30 osób, które reprezentowały różnorodne instytucje zaangażowane w kształtowanie ponadlokalnej polityki rozwoju. Byli to przedstawiciele urzędów gmin i starostw powiatowych wchodzących w skład AKO, a także pracownicy Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Akademii Kaliskiej, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskiej Kalisza oraz Miejskiego Zakładu Komunikacji S.A. w Ostrowie Wielkopolskim. Warsztat przebiegał zgodnie z założeniami techniki World Café. Uczestników podzielono na trzy grupy warsztatowe, których zadaniem była odpowiedź na jedno z trzech poniższych pytań:

1. Jakie zauważasz problemy związane ze zmianami klimatu oraz gdzie one występują w największym nasileniu na obszarze AKO (miasto/wieś/lasy)?
2. Jakie widzisz możliwości rozwiązania problemów związanych ze zmianą klimatu na obszarze AKO? Kto powinien to zrobić?
3. Jakie zauważasz potencjalne bariery w rozwiązywaniu problemów ze zmianami klimatu na obszarze AKO?

Uczestnicy warsztatu zidentyfikowali szereg problemów związanych ze zmianami klimatu na obszarze AKO, które można pogrupować w pięć głównych kategorii. Są to problemy związane z:

1. Zasobami wodnymi.
2. Emisją zanieczyszczeń.
3. Błękitno-zieloną infrastrukturą.

4. Infrastrukturą techniczną.
5. Uwarunkowaniami instytucjonalnymi.

Następnie podczas warsztatu zidentyfikowano pięć grup możliwości rozwiązań problemów związanych ze zmianami klimatu występujących na obszarze AKO:

1. Finansowo-inwestycyjne.
2. Edukacyjno-społeczne.
3. Prawno-organizacyjne.
4. Strategiczno-programowe.
5. Ekologiczne.

Z kolei wyniki warsztatu w zakresie identyfikacji przeszkód w rozwiązywaniu problemów związanych ze zmianami klimatu na obszarze AKO stanowiły podstawę dla wskazania pięciu głównych rodzajów barier:

1. Społeczne.
2. Finansowo-gospodarcze.
3. Instytucjonalno-prawne.
4. Przestrzenne.
5. Infrastrukturalne.

Szczegółowy opis wyników prac konsultacyjnych w ramach warsztatu przedstawiono w diagnozie dokumentu pn.: „Diagnoza do Planu adaptacji do zmian klimatu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”.

Warsztat „Problemy wynikające ze zmian klimatu i sposoby radzenia sobie z nimi” (20.05.2022 roku). Wzięto w nim udział 22 uczestników piastujących funkcję prezydenta miasta, starosty, burmistrza lub wójta gminy, lub będących ich przedstawicielami. Scenariusz tego warsztatu konsultacyjnego składał się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza służyła ocenieniu (rangowaniu) istotności problemów AKO związanych ze zmianami klimatu, które zostały sformułowane przez uczestników warsztatu w dniu 21.04.2022 roku. W drugiej części spotkania uczestnicy pracowali nad określeniem propozycji niezbędnych działań w ramach sześciu osi programowych:

1. Przyroda.
2. Woda.
3. Rolnictwo.

4. Energia.
5. Mobilność.
6. Ład Przestrzenny.

Ponadto do zaproponowanych działań przypisywano najważniejszych partnerów (instytucje) dla ich realizacji, a także oznaczano działania uznane za najbardziej istotne. Druga część warsztatu przebiegała zgodnie z założeniami techniki World Café. Uczestników podzielono na trzy grupy, z których każda pracowała nad działaniami dla dwóch z sześciu osi programowych. Po zakończeniu I tury odpowiedzi, karty z danymi osiami przechodziły w kolejnych dwóch turach do pozostałych grup warsztatowych, których zadaniem było komentowanie, modyfikowanie i uzupełnianie wcześniejszych propozycji działań oraz dodawanie kolejnych. Uczestnicy warsztatu byli proszeni o ocenienie jedenastu problemów występujących na obszarze AKO:

1. Suszę hydrologiczną.
2. Powodzie błyskawiczne.
3. Brak inwestycji związanych ze zwiększeniem retencji wodnej.
4. Emisję niską.
5. Nielegalny zrzut ścieków do zbiorników wodnych.
6. Niedostateczną powierzchnię terenów zieleni.
7. Brak rekultywacji Zalewu Szate.
8. Niski stopień gazyfikacji i zaopatrzenia w sieć kanalizacji sanitarnej.
9. Niedostateczne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
10. Wysoki poziom zagrożenia hałasem.
11. Braki kadrowe w instytucjach publicznych.

Powyższe problemy oceniano w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało problem najmniej istotny, a 5 - najbardziej istotny. Biorąc pod uwagę strukturę uzyskanych ocen, można jednoznacznie stwierdzić, że najistotniejszym problemem – zdaniem uczestników warsztatu – jest susza hydrologiczna. Stosunkowo wysoki poziom istotności przypisano również brakowi inwestycji związanych ze zwiększeniem retencji wodnej, emisji niskiej, czy niedostatecznej powierzchni terenów zieleni. Z kolei za najmniej istotne uznano: wysoki poziom zagrożenia hałasem, niedostateczne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz braki kadrowe w instytucjach publicznych. Uśredniając uzyskane wyniki, problemy związane ze zmianami klimatu występujące na

obszarze AKO można uszeregować od najbardziej do najmniej istotnego z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego całej Aglomeracji.

1. Susza hydrologiczna (waga: 4,8).
2. Brak inwestycji związanych ze zwiększeniem retencji wodnej (3,7).
3. Emisja niska (3,6).
4. Niedostateczna powierzchnia terenów zieleni (3,6).
5. Nielegalny zrzut ścieków do zbiorników wodnych (3,4).
6. Niski stopień gazyfikacji i zaopatrzenia w sieć kanalizacji sanitarnej (3,3).
7. Brak rekultywacji Zalewu Szate (3,1).
8. Powodzie błyskawiczne (3,0).
9. Braki kadrowe w instytucjach publicznych (2,6).
10. Niedostateczne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (2,5).
11. Wysoki poziom zagrożenia hałasem (2,4).

Wyniki drugiej część warsztatu przedstawiono w układzie sześciu kolejnych osi programowych: Przyroda, Woda, Rolnictwo, Energia, Mobilność i Ład Przestrzenny.

Przyroda.

W ramach osi Przyroda propozycje uczestników warsztatu można pogrupować w katalog siedmiu działań:

1. Ochrona siedlisk rodzimych gatunków zwierząt, roślin i grzybów.
2. Zakładanie nowych terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej oraz lasów poprawiających lokalny mikroklimat poprzez zwiększenie zacienienia i obniżenie temperatury powietrza.
3. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury uwzględniający rozwiązania oparte na przyrodzie, w tym np.: zielone przystanki, ogrody deszczowe, łąki kwietne.
4. Zielone zagospodarowanie otoczenia instytucji publicznych (w tym szkół) w sposób maksymalizujący powierzchnię biologicznie aktywną i zwiększający poziom świadczeń ekosystemowych.
5. Planowanie nowych nasadzeń z uwzględnieniem w ich składzie gatunkowym roślin rodzimych i wytwarzających ograniczone ilości alergenów.
6. Wsparcie funkcjonowania rodzinnych ogrodów działkowych.

7. Planowanie zagospodarowania przestrzennego przy udziale ekspertów np. z dziedziny biologii, botaniki, dendrologii, architektury krajobrazu.

Warto zauważyć, że zdaniem uczestników warsztatów priorytetowe znaczenie posiadają działania o numerach od 1 do 4. Ponadto wśród podmiotów, które uznano za istotnych partnerów przy realizacji powyższych działań, wskazali oni: jednostki samorządu terytorialnego, SAKO, Lasy Państwowe, organizacje pozarządowe i prywatnych właścicieli gruntów.

Woda.

Wśród działań proponowanych w ramach osi Woda uczestnicy warsztatu zdefiniowali ich osiem kategorii:

1. Budowa zbiorników retencyjnych.
2. Rozwój systemu kanalizacji sanitarnej.
3. Edukacja społeczna w zakresie retencji wody.
4. Programy dofinansowań do przydomowych zbiorników wodnych i zbiorników na deszczówkę.
5. Stosowanie bodźców finansowych mających na celu zwiększenie poziomu oszczędzania wody wodociągowej (wyższe opłaty za wodę).
6. Zwiększenie nadzoru nad emisją zanieczyszczeń do zbiorników i cieków wodnych skutkujące nakładaniem kar finansowych na podmioty odpowiedzialne za zanieczyszczanie, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”.
7. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i odszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych.
8. Prawidłowe utrzymanie urządzeń melioracyjnych.

W przypadku powyższego katalogu działań, uczestnicy warsztatu uznali za kluczowe działania o numerach od 1 do 6. Zidentyfikowano również grupę podmiotów kluczowych z punktu widzenia ich realizacji, do której zaliczono: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, jednostki samorządu terytorialnego, SAKO, prywatnych właścicieli nieruchomości, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Rolnictwo.

W ramach osi programowej Rolnictwo w trakcie warsztatu zdefiniowano dziesięć działań mających na celu poprawę sytuacji w zakresie adaptacji i ograniczenia skutków zmian klimatu:

1. Prawidłowe zabiegi melioracyjne, w tym tworzenie zbiorników retencyjnych na obszarach wiejskich.
2. Ograniczenie wykorzystania wód podziemnych do nawadniania upraw rolnych.
3. Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego regulujących sposób zagospodarowania obszarów wiejskich.
4. Utworzenie aglomeracyjnej spółki świadczącej usługi doradztwa przy inwestycjach o charakterze melioracyjnym, wykonującej ekspertyzy w zakresie wpływu planowanych inwestycji na środowisko przyrodnicze.
5. Zwiększenie powierzchni zadrzewień śródpolnych.
6. Rozwój energetyki odnawialnej opartej o biogazownie wykorzystująca lokalnie produkowaną biomasę.
7. Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego.
8. Stosowanie środków ochrony roślin z uwzględnieniem precyzyjnie odmierzonych dawek środków chemicznych.
9. Ograniczenie poziomu konsumpcji.
10. Lobbing na rzecz zmiany uwarunkowań instytucjonalnych (skrócenie procesu otrzymywania pozwolenia wodno-prawnego, specustawa dotycząca budowy zbiorników retencyjnych).

Działania od 1 do 5 zostały oznaczone przez uczestników warsztatu jako najbardziej istotne z punktu widzenia adaptacji AKO do zmian klimatu. Nie wskazano natomiast podmiotów, których zaangażowanie byłoby kluczowe dla efektywnej realizacji tych działań.

Energia.

W przypadku osi programowej Energia uczestnicy wskazywali szereg propozycji, które można pogrupować w następujący zestaw ośmiu działań:

1. Rozwój energetyki odnawialnej w oparciu o biogazownie, elektrownie wiatrowe, fotowoltaikę i geotermię.
2. Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających lokalizację urządzeń energetyki odnawialnej.
3. Modernizacja istniejących spalarni śmieci przy wykorzystaniu innowacyjnych rozwiązań.
4. Poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez ich termomodernizację i wymianę przestarzałych pieców opalanych paliwem stałym.

5. Przeprowadzenie audytów oświetlenia i stosowanie energooszczędnych technologii (np. oświetlenie LED).
6. Utworzenie wspólnych grup zakupowych energii i gazu w budynkach użyteczności publicznej.
7. Rozwój budownictwa pasywnego.
8. Organizacja warsztatów i szkoleń z zakresu energetyki odnawialnej i poprawy efektywności energetycznej.

Uczestnicy warsztatu szczególnie podkreślali konieczność realizacji pierwszych 6 działań. Wskazali oni również SAKO i jednostki samorządu terytorialnego jako podmioty, które powinny wspierać realizację zadań nr 2, 4 i 8. W przypadku pozostałych działań nie podano propozycji instytucji, które mogłyby zostać odpowiedzialne za ich realizację.

Mobilność.

W zakresie osi Mobilność uczestnicy warsztatu zidentyfikowali jedenaście propozycji działań, które powinny służyć rozwojowi i integracji systemu transportu niskoemisyjnego na obszarze AKO:

1. Utworzenie programu dofinansowań dla osób indywidualnych na zakup samochodów elektrycznych.
2. Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych.
3. Uruchomienie jednego biletu na transport publiczny obowiązującego na obszarze całej Aglomeracji.
4. Racjonalizacja transportu zbiorowego poprzez wprowadzenie mniejszych busów na linie o niskim natężeniu ruchu pasażerów i/lub wprowadzenie możliwości zamówienia transportu na żądanie.
5. Budowa węzłów przesiadkowych zapewniających dostęp mieszkańców obszarów wiejskich do miasta.
6. Rozwój kolei aglomeracyjnej.
7. Wprowadzenie jednej aplikacji umożliwiającej korzystanie z systemu roweru miejskiego na obszarze całej Aglomeracji.
8. Rozwój sieci ścieżek rowerowych w sposób zapewniający ich ciągłość między gminami wchodzącymi w skład Aglomeracji.
9. Edukacja mieszkańców w zakresie mobilności niskoemisyjnej.
10. Promocja korzystania z rowerów poprzez programy dopłat.

11. Utworzenie zadaszonych wiat na rowery i stacji ich obsługi.
12. Strefa parkingowa.

Zadania od 1 do 7 zostały wyróżnione przez uczestników warsztatu jako priorytetowe. Ponadto wskazano miasta Kalisz i Ostrów Wielkopolski jako jednostki pełniące funkcję koordynacyjną dla tych działań. Natomiast ich realizacja powinna odbywać się na poziomie gmin wchodzących w skład AKO przy jednoczesnym wsparciu ze strony władz województwa - Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Dodatkowo wspomniano o możliwości włączenia organizacji pozarządowych w działania związane z edukacją mieszkańców oraz pracodawców w działania promocyjne związane z wykorzystaniem rowerów w celu dotarcia do pracy.

Ład Przestrzenny.

Ostatnią osią programową rozpatrywaną przez uczestników warsztatu był Ład Przestrzenny, w ramach której zaproponowano 3 działania:

1. Uruchomienie geoportalu aglomeracyjnego, którego jedną z funkcji byłaby integracja obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
2. Wypracowanie ponadlokalnych standardów urbanistycznych, których celem powinno być: ograniczenie rozlewania się miast, określenie parametrów technicznych i formy architektonicznej budynków, ochrona terenów zieleni przed zabudową, promowanie inwestycji typu brownfield oraz zakaz budowy na terenach bez dostępu do odpowiedniej infrastruktury.
3. Zintensyfikowanie procesu uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Za najważniejsze z punktu widzenia wzmocnienia adaptacji AKO do zmian klimatu uznane zostały działania 1 i 2. W przypadku obydwu uczestnicy warsztatu uznali SAKO za podmiot koordynujący, natomiast realizacja tych działań powinna odbywać się przy udziale wszystkich samorządów. Z kolei działanie nr 3 leży przede wszystkim po stronie samorządów lokalnych.

Warsztat diagnostyczny poświęcony sprawom mobilności w AKO (20.06.2022 roku).

W celu identyfikacji opinii społecznej na temat rozwiązań transportowych w AKO zorganizowano specjalny, dedykowany tej sprawie warsztat, w którym uczestniczyło blisko 50 osób. Rezultatem prac warsztatowych było opracowanie najważniejszych konkluzji dotyczących spraw transportowych, wśród których znalazły się następujące spostrzeżenia:

1. aktualny stan funkcjonowania transportu zbiorowego jest warunkowany przez zasadę „prymatu popytu nad ofertą”, co powoduje wykluczenie transportowe tam, gdzie zapotrzebowanie jest niskie;
2. na poprawę obecnej sytuacji wpłynęłaby integracja transportu zbiorowego całej Aglomeracji w postaci utworzenia wspólnego organizatora transportu, którym mógłby zostać Związek Powiatowo-Gminny;
3. w Aglomeracji brakuje spójnego systemu dróg rowerowych;

Ostrów Wielkopolski jest miastem bardzo dobrze skomunikowanym kolejowo z większymi ośrodkami miejskimi, Kalisz w stopniu dobrym. Zidentyfikowano także jedną linię, która przy odpowiednich inwestycjach ma potencjał do funkcjonowania w ramach kolei aglomeracyjnej.

3.4. Panele obywatelskie.

Warsztat poświęcony dalekosiężnych wizjom rozwoju regionu opartych o marzenia i obawy związane z transportem publicznym (21.11.2018 roku). Spotkania z mieszkańcami regionu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej poświęcone było publicznemu transportowi i zostało zostało w ramach projektu Interreg Europe pn. „PE4 Trans Public Engagement for Sustainable Public Transport”. Ich idea była dopasowanie istniejącej infrastruktury do oczekiwań mieszkańców i wsparcie promocji transportu publicznego przede wszystkim w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim oraz ościennych gminach. W każdym ze spotkań wzięło udział ponad 30 mieszkańców Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego i okolicznych gmin, którzy byli zróżnicowani pod względem wieku, wykształcenia, płci i preferowanych sposobów przemieszczania się. Uczestnicy pracowali w roboczych grupach, obywatelskich, według metod wypracowanych przez Lidera Projektu - Poznański Park Naukowo-Technologiczny, których efektem były wypracowane wizje transportu publicznego za 20 lat. Wytonionych zostało pięć najważniejszych wizji zrównoważonego transportu publicznego w przyszłości:

1. Stworzenie transportu zbiorowego i indywidualnego w oparciu o ekologiczne rozwiązania technologiczne.
2. Żyjesz zdrowiej – „dalej zajedziesz”.
3. Krok w stronę rozwoju w aspekcie transportu dla wszystkich.
4. Równość w społeczeństwie.
5. Matka Natura – skarbnicą.

Wypracowane wizje dotyczyły różnych sfer życia mieszkańców Aglomeracji. Podczas prac jedna z grup położyła nacisk na szeroko pojętą naturę i zaprezentowała wizję pełną troski nie tylko o siebie, ale także kolejne pokolenia. Jej członkowie podkreślali konieczność zmiany stylu życia mieszkańców poprzez m.in. rezygnację z dotychczasowych przyzwyczajzeń i codziennych rytuałów szkodliwych dla środowiska. Inna grupa postulowała o konieczności kształtowania społecznej świadomości, aby zwiększyć zainteresowanie transportem lotniczym, kolejowym i rowerowym. Powstały ciekawe pomysły, w których przystanki, dworce i węzły przesiadkowe byłyby „zielonymi wyspami” bądź „centrami rozrywki”. Szukano także sposobów na to, w jaki sposób transport publiczny może stać się efektywniejszy czasowo i przyjemny w porównaniu do jazdy własnym samochodem. W swoim planie uczestnicy jako priorytety wskazali budowę, modernizację małych lotnisk, zintegrowanie węzłów przesiadkowych i rozwijanie świadomości proekologicznej od najmłodszych lat. Kolejna grupa, szukając społecznej równowagi, proponowała nie tylko nowe rozwiązania w transporcie, które ułatwiłyby życie osobom z obszarów wiejskich czy użytkownikom o niższym statusie majątkowym, ale generalne rozwiązania biznesowe, np. sytuowanie firm na terenach wiejskich i korzystanie z lokalnych zasobów ludzkich, by zminimalizować codzienne podróże do pracy i z powrotem. Dla innej grupy kluczowym działaniem było kreowanie zdrowego trybu życia, formułując hasło „Żyjesz zdrowiej – dalej zajedziesz”. Myślenie o zdrowiu i ekologii – zdaniem tej grupy - powinno być wielopoziomowe. Ostatnia z grup rozważała możliwości organizacji bezpłatnego transportu publicznego, darmowych parkingów na obrzeżach miasta i bardzo drogich w centrum miasta. W swojej pracy uczestnicy skupili się głównie na rozwoju technologii i zahamowaniu rozwoju chorób cywilizacyjnych. Wypracowane podczas panelu obywatelskiego wizje przyszłości transportu publicznego zostały zaprezentowane wszystkim Partnerom i ekspertom projektu podczas sesji roboczej w Coventry UK, którzy wskazali rozwiązania realne i możliwe do realizacji w naszym regionie.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

Warsztat, którego zadaniem było wypracowanie najkorzystniejszych i najwygodniejszych dla mieszkańców rozwiązań komunikacyjnych (14.05.2019 roku).

Celem obywatelskiego spotkania było przyjrzenie się wartościom i osobistym przekonaniom mieszkańców regionu AKO, które kształtują ich postawy związane z korzystaniem z transportu publicznego. Na ich podstawie wypracowano listę priorytetowych działań. W spotkaniu uczestniczyło blisko 30 mieszkańców z Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego i okolicznych gmin. Wynikiem prac warsztatowych było zebranie opinii o przyzwyczajeniach komunikacyjnych w ich najbliższym otoczeniu. Na podstawie zbioru doświadczeń uczestników projektu wypracowano kilka dobrych praktyk, tj.:

1. „Zielona mobilność” – dobra praktyka, która uczyła obywateli na negatywny wpływ transport samochodowego.
2. „Rowerem przez świat” – AKO coraz bardziej przyjazne rowerzystom.
3. „Koordynator” – wzmocnienie Zarządu Stowarzyszenia Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w zakresie transportu publicznego.

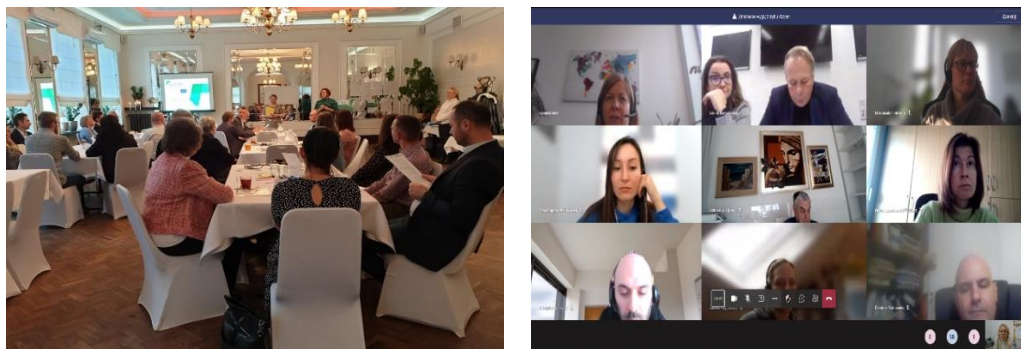

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia

Warsztat poświęcony odpowiedzi na pytanie: Jak sprawić, by więcej osób przesiadało się z własnych „czterech kótek” do publicznego autobusu albo na rower czy hulajnogę? Co musimy my, mieszkańcy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, wziąć pod uwagę, chcąc zmienić nasze zachowania i przyzwyczajenia? (17-18.11.2020 roku).

O zmianie zachowań i przyzwyczajeniach transportowych rozmawiali mieszkańcy Aglomeracji, przedstawiciele samorządów i specjaliści z zakresu transportu publicznego podczas kolejnego warsztatu obywatelskiego. Ze względu na obostrzenia związane z pandemią COVID-19 warsztaty odbyły się zdalnie. Tym niemniej, uczestnicy aktywnie uczestniczyli w wypracowaniu listy kluczowych działań, wychodząc od wartości i postaw sprzyjających zmianie przyzwyczajeń transportowych różnych grup mieszkańców AKO. Uczestnicy zidentyfikowali również szereg barier „na drodze do zmiany zachowań” i zaproponowali rozwiązania na ich przezwyciężenie. Grupa mieszkańców, dla których uczestnicy warsztatów opracowali działania to dobrze sytuowani ludzie w średnim wieku, młodzi specjaliści, pracujące mamy oraz uczniowie i studenci. Uwzględniając tę wiedzę, uczestnicy warsztatów w celu opracowania

efektywnych działań w pierwszej kolejności zidentyfikowali „stare nawyki transportowe”, powodujące dużą emisję CO2 na terenie Aglomeracji, a następnie wskazali „siłę napędową” zmian, jaka może zaistnieć w stosunku do każdej z analizowanych grup mieszkańców. Rezultatem warsztatów jest lista zmian dotyczących nowych i pożądaných zachowań transportowych. Proces zmian został przedstawiony na rycinie 3.5.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

Rycina 3.5. Proces zachodzenia zmiany przyzwyczajęń.

Źródło: Opracowanie własne.

Cykliczne warsztaty obywatelskie na rzecz osób starszych z terenu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w zakresie partycypacji społecznej, bezpieczeństwa i włączenia cyfrowego.

W celu zwiększenia kompetencji interpersonalnych oraz stopnia wiedzy i kompetencji Seniorów w zakresie partycypacji w procesach decyzyjnych dla wzrostu udziału osób starszych w kształtowaniu polityki lokalnej, podjęty został przez Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zestaw działań. Przygotowano cykl warsztatów promujących ideę wolontariatu i zaangażowania w inicjatywy społeczne Seniorów zamieszkujących Aglomerację Kalisko-Ostrowską. Warsztaty zostały przeprowadzone w latach 2018-2021, w których uczestniczyło ponad 1 000 osób.

Głównym celem przeprowadzonych warsztatów był rozwój aktywności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej osób starszych m.in. poprzez realizację celu operacyjnego Polityki Senioralnej dotyczącego rozwijania aktywności społecznej i obywatelskiej Seniorów oraz budowania partycypacyjnych mechanizmów do dyskusji, publicznych debat, poruszania tematów i obszarów do tej pory pomijanych lub niedostatecznie reprezentowanych w polityce publicznej na terenie Aglomeracji. Podstawowym zadaniem tego obszaru działania było włączanie Seniorów w działania obywatelskie na poziomie gminnym oraz Aglomeracyjnym. Proces rozwijania aktywności społecznej i obywatelskiej Seniorów był realizowany m.in. poprzez działania polegające na:

1. opracowaniu i realizacji projektów społecznych uwzględniających potencjał i wiedzę osób starszych;
2. wdrażaniu projektów edukacyjnych nt. starości i starzenia się;
3. działaniach promocyjnych na temat zaangażowania osób starszych w inicjatywy oddolne i obywatelskie, budowaniu porozumienia ze środowiskiem osób starszych poprzez dialog społeczny.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

Kolejne warsztaty senioralne poświęcone były podniesieniu poziomu wiedzy i świadomości osób starszych na temat kwestii związanych z kompleksowym bezpieczeństwem publicznym oraz aktywnością fizyczną i zdrowym stylem życia, w tym

kursem pierwszej pomocy przedmedycznej. W ramach 19 spotkań merytorycznych – warsztatów aktywizujących Seniorów wraz z działaniami wspierającymi uczestniczyło blisko 500 Seniorów z terenu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Z kolei w warsztatach cyfrowych, dedykowanych „edukacji cyfrowej Seniorów Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” udział wzięło łącznie 250 osób. Warsztaty miały charakter interdyscyplinarny i dostosowane były do poziomu wiedzy i potrzeb Seniorów w zakresie kompetencji cyfrowych oraz dotyczyły w szczególności bezpieczeństwa Seniorów w sieci, funkcjonujących komunikatorów internetowych, uczestnictwa osób starszych w kulturze przez Internet, w e-zdrowiu, w e-administracji, jak również w konsultacjach społecznych i budżecie obywatelskim online.

Fot. Zasoby własne Stowarzyszenia.

3.5. Konsultacje społeczne projektu Strategii.

Uchwałą Nr 1/2023 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 23 lutego 2023 roku, zmieniającą uchwałę Nr TO/13/2022 z dnia 5 sierpnia 2022 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, w tym trybu jej konsultacji, w związku z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023, poz. 225) Zarząd Stowarzyszenia podjął decyzję o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Celem konsultacji społecznych jest uzyskanie opinii, zebranie uwag i propozycji sugestii zmian do projektu Strategii od mieszkańców, sąsiednich gmin i ich związków, lokalnych partnerów, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, dotyczących kluczowych założeń dokumentu, w tym m.in. kierunków rozwoju Aglomeracji, celów strategicznych, tak aby powstający dokument uwzględniał potrzeby wszystkich kluczowych interesariuszy.

Konsultacje przeprowadzone zostaną w okresie od dnia 6 marca 2023 roku do dnia 11 kwietnia 2023 roku.

Uwagi do projektu dokumentu można zgłaszać na formularzu, drogą elektroniczną na adres e-mail: strategia@sako-info.pl oraz drogą korespondencyjną, pocztą tradycyjną na adres Biura Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

Otwarte, stacjonarne spotkania publiczne odbędą się w Kaliszu w dniu 14 marca 2023 roku oraz w Ostrowie Wielkopolskim dnia 21 marca 2023 roku. Zaplanowane również zostały na dzień 16 marca 2023 i na dzień 23 marca 2023 roku spotkania on-line, za pośrednictwem platformy ZOOM.

Ze wszystkich spotkań sporządzony zostanie protokół zawierający kluczowe uwagi i wnioski.

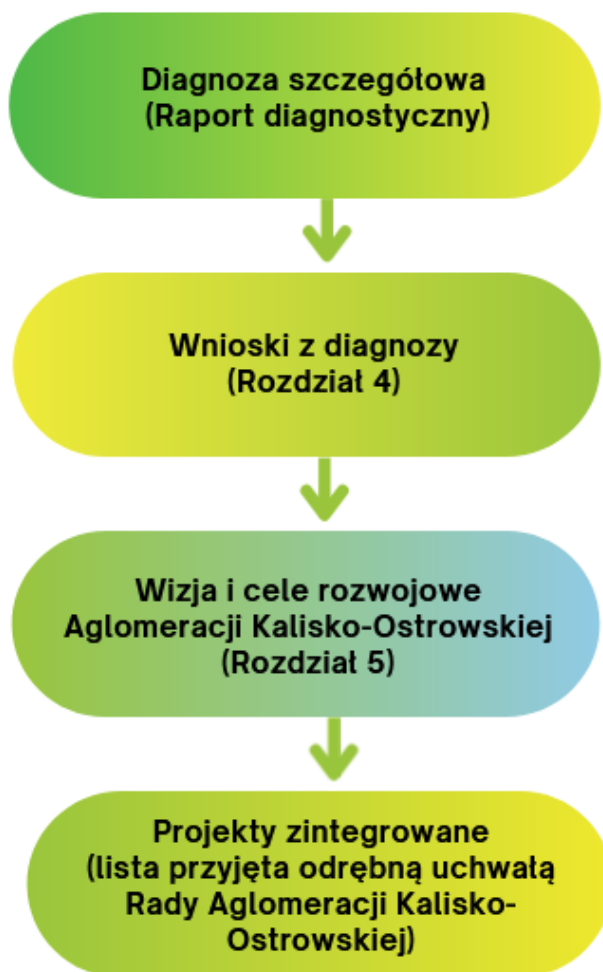
Ponadto projekt „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” od dnia rozpoczęcia konsultacji społecznych udostępniony został na stronie internetowej Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska pod adresem: <http://sako-info.pl> oraz wyłożony w siedzibie Biura Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

W terminie 30 dni od daty zakończenia konsultacji sporządzone zostanie i upublicznione na stronie internetowej Stowarzyszenia pod adresem: <http://sako-info.pl>, sprawozdanie podsumowujące proces konsultacji społecznych.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Każda strategia rozwoju musi mieć określoną logię wynikania ustaleń diagnostycznych, kierunkowych i projektowych (ryc. 4.1.). Szczegółowe ustalenia diagnostyczne zawarto w Raporcie diagnostycznym – „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, który stanowi załącznik do niniejszego opracowania i który był przedmiotem odrębnych konsultacji z interesariuszami uczestniczącymi w procesie strategicznym. W niniejszym rozdziale zapisano z kolei najważniejsze wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej, co wprost wynika z art. 10e ust. 3 UOSG oraz art. 34 ust. 15 punkt 1 UOZRUE. W dalszej kolejności wnioski z diagnozy ukształtowały treść i strukturę części kierunkowej strategii, tj. wizji, celów strategicznych i szczegółowych oraz głównych kierunków działań. Te z kolei są podstawą formułowania projektów zintegrowanych, które będą stanowiły, zgodnie z art. 34 ust. 10 UOZRUE przedmiot odrębnej uchwały Walnego Zgromadzenia Członków - Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Rycina 4.1. Miejsce wniosków z diagnozy w logice wynikania ustaleń diagnostycznych, kierunkowych i projektowych.

Źródło: Opracowanie własne.

Najczęstszym narzędziem stosowanym w celu uporządkowania wniosków z diagnozy szczegółowej, a także w celu określenia syntezy diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania terytoriów jest analiza SWOT. Jest to także metoda rekomendowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (Strategia rozwoju ponadlokalnego..., 2022). Polega ona na podsumowaniu diagnozy poprzez określenie mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń mogących wpłynąć na sytuację rozwojową obszaru. W celu przeprowadzania analizy SWOT AKO przyjmuje się następujące ustalenia definicyjne:

1. Mocne strony – wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę AKO (czynnik wewnętrzny).
2. Słabe strony – wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę AKO (czynnik wewnętrzny).
3. Szanse – wszystko to, co stwarza AKO szansę korzystnej zmiany (czynnik zewnętrzny).
4. Zagrożenia – wszystko to, co stwarza AKO niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej (czynnik zewnętrzny).

Macierz SWOT dla AKO została sformułowana z uwzględnieniem wiedzy ekspertów zewnętrznych i lokalnych. Podstawą do wyodrębnienia mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń były badania i analizy diagnostyczne oraz badania społeczne i wyniki konsultacji z interesariuszami. Rezultaty prac nad szczegółowymi ustaleniami zawarto w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”. Wybrane ostatecznie mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla AKO (wraz z wagami) zostały przedstawione w tab. 4.1. Znalazły one także swoje odzwierciedlenie na rycinach (ryc. 4.2. - 4.7.), które przedstawiają wybrane fragmenty diagnozy przestrzennej w aspekcie środowiska przyrodniczego, komunikacji i zagospodarowania przestrzennego, i stanowią elementy budowania modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, szerzej opisanego w rozdziale 6.

Tabela 4.1. Końcowa macierz SWOT Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wraz z hierarchią poszczególnych czynników rozwoju.

WAGA	MOCNE STRONY	WAGA	SŁABE STRONY
24,1%	Potencjał pod rozwój wysokiej jakości rolnictwa (w tym ekologicznego), a także energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia rolniczego (biomasa, biogaz).	24,7%	Niezintegrowany transport publiczny i brak spójnej sieci dróg rowerowych.
17,5%	Duża liczba podmiotów usługowych o ponadlokalnym znaczeniu (m.in. placówki medyczne, kulturalne, uczelnie, szkoły).	20,5%	Teren silnie lub ekstremalnie zagrożony suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) oraz inne problemy przyrodnicze, (jakość wód, powietrza).
15,0%	Tereny inwestycyjne do zagospodarowania (w tym w ramach SSE) oraz klastry i instytucje otoczenia biznesu (inkubatory przedsiębiorczości, stowarzyszenia i Izby gospodarcze).	15,5%	Braki w infrastrukturze komunalnej i fragmentacja zarządzania nią (zagospodarowanie, infrastruktura wodno-ściekowa, selektywna zbiórka i odzysk odpadów, oczyszczanie ścieków) oraz niski poziom cyfryzacji usług publicznych.
14,3%	Zinstytucjonalizowane formy współpracy JST, w tym szczególnie w formie Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	14,8%	Depopulacja (spadek liczby ludności), starzenie się społeczeństwa (zmiany w strukturze wieku) i ich konsekwencje dla rynku pracy (brak pracowników i deficyt rzemieślników, operatorów maszyn i robotników przemysłowych) oraz wykluczenie społeczne.
7,9%	Cenne zasoby przyrodnicze podnoszące jakość i warunki życia (w tym szczególnie obszary chronione).	8,7%	Niski odsetek powierzchni pokrytej planami miejscowymi i rozproszona zabudowa, generująca większe zapotrzebowanie na infrastrukturę sieciową.
7,9%	Dobra sytuacja na rynku pracy (niski poziom bezrobocia).	6,2%	Brak istotnych w skali kraju węzłów transportowych, brak obwodnic i zły stan techniczny mocno obciążonych, z uwagi na wysoki poziom ruchu samochodowego, dróg lokalnych.

6,7%	Nowoczesny tabor autobusowy przewoźników miejskich wraz z infrastrukturą towarzyszącą i węzły przesiadkowe w głównych ośrodkach AKO.	5,5%	Konkurencja wewnętrzna JST osłabiająca pozycję całej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
6,6%	Dziedzictwo historyczne - układy urbanistyczne, zabytki, bogata historia, kolej wąskotorowa.	4,1%	Niewielki poziom dochodów własnych.
WAGA	SZANSE	WAGA	ZAGROŻENIA
25,2%	Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	21,7%	Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.
25,0%	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	20,7%	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.
12,1%	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	13,6%	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.
11,1%	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	11,7%	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.
9,2%	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	11,4%	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.

WAGA	SZANSE	WAGA	ZAGROŻENIA
7,6%	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	9,8%	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.
6,7%	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.	6,1%	Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
3,1%	Przewaga konkurencyjna w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich i możliwość obsługi sąsiednich powiatów.	5,0%	Niewydolność sektora budowlanego i duże ryzyka inwestycyjne (ograniczone możliwości w kontekście spodziewanej, dużej skali inwestycji w ciągu najbliższych kilku lat).

Źródło: Opracowanie własne.

4.1. Mocne strony.

S1 Potencjał pod rozwój wysokiej jakości rolnictwa (w tym ekologicznego), a także energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia rolniczego (biomasa, biogaz).

Najwyżej ocenioną silną stroną AKO jest potencjał pod rozwój wysokiej jakości rolnictwa (w tym ekologicznego), a także energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia rolniczego (biomasa, biogaz) (waga 24,1%). Aglomeracja charakteryzuje się wysokim udziałem użytków rolnych, w tym ponadprzeciętnym udziałem gleb zaliczanych do klas bardzo dobrych i dobrych (I do III). Ta cecha w połączeniu z wysokim udziałem form ochrony przyrody, zwłaszcza Natura 2000, oraz znacznym udziałem gruntów narażonych na stepowanie i na erozję wodną powierzchniową w niektórych gminach, sprawiają, że AKO może stać się liderem rozwoju rolnictwa zrównoważonego w województwie wielkopolskim i w Polsce. Jednocześnie województwo wielkopolskie, zwłaszcza jego centralna i południowa część, mają bardzo duży potencjał produkcji energii z biomasy i biogazu. Wynika to z wysokiej na tle kraju produkcji roślinnej i zwierzęcej, której produkty uboczne mogą być wykorzystywane do produkcji zielonej energii. Plany osiągnięcia neutralności klimatycznej do roku 2050 z jednej strony i konieczność dywersyfikacji źródeł energii z drugiej, sprawiają, że biomasa i biogaz to coraz popularniejsze źródła energii. W powiatach kaliskim, ostrowskim i pleszewskim

produkcja energii bio wynosi 6,6 MW, co w przeliczeniu na przeciętny powiat w Polsce jest wartością niższą od średniej krajowej i z pewnością nie oddaje całego potencjału Aglomeracji w tym zakresie. Niewątpliwie szansą dla finansowania działań wspierających efektywne gospodarowania zasobami i przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu oraz odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa, są działania podejmowane w ramach wspólnej polityki rolnej UE.

S2 Duża liczba podmiotów usługowych o ponadlokalnym znaczeniu (m.in. placówki medyczne, kulturalne, uczelnie, szkoły).

Drugą silną stroną AKO jest duża liczba podmiotów usługowych o znaczeniu ponadlokalnym (m.in. placówki medyczne, kulturalne, uczelnie, szkoły) (waga 17,5%). Liczne placówki koncentrują się w rdzeniu Aglomeracji i świadczą usługi skierowane przede wszystkim do mieszkańców Aglomeracji, ale również do mieszkańców obszarów ją otaczających. Pod względem liczby tych placówek AKO wypada korzystnie w porównaniu z innymi obszarami funkcjonalnymi. Zlokalizowane głównie w Kaliszu podmioty medyczne zapewniają leczenie specjalistyczne w zakresie wielu rodzajów świadczeń, ale również leczenie ambulatoryjne w zakresie większości specjalizacji lekarskich. Obszar AKO jawi się także jako atrakcyjne miejsce do życia z szerokim dostępem do obiektów kultury i sztuki o subregionalnym charakterze. Do najważniejszych podmiotów zaliczyć należy: Teatr im. Wojciecha Bogustawskiego w Kaliszu, Filharmonię Kaliską, Galerię Sztuki im. Jana Tarasina w Kaliszu i Galerię Sztuki Współczesnej w Ostrowie Wielkopolskim. W AKO zlokalizowane są nowoczesne obiekty sportowe, jak Arena Ostrów czy Kalisz Arena, przystosowane do organizacji dużych imprez masowych przede wszystkim o charakterze sportowym, ale również koncertów, przedstawień teatralnych, kongresów czy targów. Kalisz i Ostrów Wielkopolski są również istotnymi ośrodkami akademickimi w skali subregionalnej i obsługują obszar kilku powiatów południowej i południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Wiodącą uczelnią w Aglomeracji jest Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego. Na obszarze AKO zapewniono także szeroki dostęp do szkół ponadpodstawowych o zróżnicowanym profilu kształcenia. Unikatowym zawodem nauczonym w Technikum Budowy Fortepianów im. Gustawa Arnolda Fibigera w Kaliszu jest technik budowy fortepianów i pianin. Natomiast długie tradycje rolnicze w Aglomeracji podtrzymuje Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marszewie, którego organem prowadzącym jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a także Zespół Szkół Ponadpodstawowych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Przygodzicach oraz Zespół Szkół im. Stanisława Mikołajczyka w Opatówku. Funkcjonowanie tak licznych podmiotów usługowych o ponadlokalnym znaczeniu odpowiada na potrzeby i preferencje mieszkańców Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, jak również podnosi jej atrakcyjność lokalizacyjną. Miasta Kalisz i Ostrów

Wielkopolski, a także Pleszew oraz otaczające je gminy miejsko-wiejskie i wiejskie stanowią obszar znacznie szerszego oddziaływania niż powiaty, które same tworzą. Rola, jaką pełni AKO w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, sprawia, że miasta stanowiące siedziby kluczowych podmiotów wspólnie z otaczającymi je obszarami wiejskimi (zapewniającymi zasoby środowiskowe i przestrzenne do podnoszenia jakości życia i rozwoju) mogą budować ofertę dla mieszkańców i podmiotów ze znacznie szerszego obszaru niż AKO, co sprawia, że potencjał rozwojowy tego terenu wyraźnie wzrasta.

S3 Tereny inwestycyjne do zagospodarowania (w tym w ramach SSE) oraz klastry i instytucje otoczenia biznesu (inkubatory przedsiębiorczości, stowarzyszenia i izby gospodarcze).

Trzecią z wyróżnionych mocnych stron AKO są tereny inwestycyjne do zagospodarowania oraz instytucje otoczenia biznesu (waga 15,0%). Potencjał terenów inwestycyjnych AKO jest relatywnie duży. Tworzą go zarówno tereny inwestycyjne należące do osób prywatnych, jak i samorządów gminnych oraz powiatowych (lub będące w ich zarządzie). Dodatkowo zaletą części terenów inwestycyjnych jest ich lokalizacja w granicach trzech Specjalnych Stref Ekonomicznych (Łódzkiej, Kamiennogórskiej i Wałbrzyskiej). Istotnym uzupełnieniem oferty terenów inwestycyjnych AKO jest występowanie i działalność instytucji otoczenia biznesu, zlokalizowanych głównie w trzech największych ośrodkach miejskich – Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i Pleszewie. Dostępne tereny inwestycyjne, a w szczególności ich dogodny położenie komunikacyjne, preferencyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej (czy to w ramach terenów należących do samorządów lokalnych czy SSE), a także odpowiednia podaż siły roboczej wraz z działalnością instytucji otoczenia biznesu docelowo mogą prowadzić do aktywizacji gospodarczej i podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej gmin i powiatów AKO. W tym zakresie ważna jest przychylność władz lokalnych dla inwestorów oraz działalność instytucji otoczenia biznesu, obejmujące przede wszystkim działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i obsługi procesów inwestycyjnych, doradztwo zawodowe i szkolenia dla dorosłych i młodzieży, a także doradztwo i pośrednictwo finansowe. Ważne jednak jest to, by oferowane tereny inwestycyjne nie były „pustynią infrastrukturalną”, ale były odpowiednio uzbrojone. Dobre wykorzystanie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych może indukować wiele efektów mnożnikowych, które mogą stymulować wzrost gospodarczy i w efekcie rozwój społeczno-gospodarczy gmin i powiatów AKO. Skutkiem nowych inwestycji mogą być nowe miejsca pracy, wzrost wpływów z podatków do budżetów samorządów lokalnych, napływ innowacji produkcyjnych i organizacyjnych, wzrost poziomu konkurencyjności i specjalizacji gospodarczej gmin i powiatów (w tym rozwój kolejnych podmiotów poprzez wzrost kooperacji), a tym

samym mogą poprawić atrakcyjność osiedleńczą i ograniczyć drenaż wysoko wykształconych i wykwalifikowanych mieszkańców.

S4 Zinstytucjonalizowane formy współpracy, w tym w formie Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

Niewątpliwym atutem AKO na tle innych obszarów funkcjonalnych województwa wielkopolskiego (poza Poznaniem) jest funkcjonowanie zinstytucjonalizowanej formy współpracy jednostek samorządu terytorialnego, w tym w formie Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (waga 14,3%). Stowarzyszenie stanowiące formułę porozumienia miast, gmin i powiatów jest stałą platformą negocjowania wspólnych rozwiązań i wypracowywania kompromisów na poziomie całej Aglomeracji. Tak duża liczba interesariuszy w sposób naturalny zwiększa możliwość wystąpienia nieporozumień wynikających z różnic interesów poszczególnych stron. Należy jednak pamiętać, że znacznie trudniejszą byłaby sytuacja braku wspólnej instytucji, której celem jest utrzymanie kooperacji na obszarze AKO. W innych obszarach funkcjonalnych miast subregionalnych województwa wielkopolskiego ta współpraca dopiero się rodzi i zaczyna przyjmować formy prawne, w większości bazując jednak na mniej wiążącej formule porozumienia. Stowarzyszenie jest formą znacznie dojralszą i trwalszą, zapamiętującą pewne procedury, rozwiązania i doskonalącą swoje zasoby. Porozumienia komunalne zwykle mają charakter jednorazowy lub dotyczą jakiegoś pojedynczego zadania. Współpraca w zakresie koordynacji polityk inwestycyjnych, rozwojowych i przestrzennych wymaga większej i bardziej ściślej współpracy, którą Stowarzyszenie Aglomeracja-Kalisko Ostrowska rozwija.

S5 Cenne zasoby przyrodnicze podnoszące jakość i warunki życia (w tym szczególnie obszary chronione).

Cenne zasoby przyrodnicze podnoszące jakość i warunki życia (w tym szczególnie obszary chronione) to kolejna silna strona AKO, jej wagę oceniono na 7,9%. Niewątpliwie duże walory przyrodniczo-krajobrazowe są jednak nierównomiernie rozłożone w jej granicach (ryc. 4.2.). Centralna część Aglomeracji to rozległa, stosunkowo płaska wysoczyzna morenowa o monotonnym krajobrazie, będąca częścią Wysoczyzny Kaliskiej. Formy bardzo atrakcyjne krajobrazowo pojawiają się w rejonie wzgórz, występujących na południowy wschód od Ostrowa Wielkopolskiego, są to tzw. Pagórki Ostrowskie. Najbardziej atrakcyjnym turystycznie elementem rzeźby widocznym w południowej części obszaru są ciągi wzgórz należące do Wału Trzebnickiego zwane Wzgórzami Trzebnickimi oraz Wzgórzami Ostrzeszowskimi. W całej Aglomeracji atrakcyjne krajobrazowo i przyrodniczo są także formy dolinne, w obrębie których duży udział mają łąki i lasy. Doliny Swędni, Prosnicy, a przede wszystkim Baryczy, to istotne korytarze ekologiczne w skali regionalnej oraz kraju. Cennymi ostojami bioróżnorodności, zwłaszcza dla ptaków i zwierząt wodno-błotnych, są stawy rybne w gminach Przygodzice

i Sośnie. Formy ochrony przyrody zajmują średnio ok. ćwierć powierzchni gminy, a w terenach gminnych udział ten przekracza 90%. Ochrona w formie parku krajobrazowego, siedmiu obszarów Natura 2000 oraz czterech obszarów chronionego krajobrazu znacznie utrudnia lokalizację uciążliwych dla środowiska inwestycji. Sprzyja to zarówno środowisku, jak i daje bezpieczeństwo mieszkańcom oczekującym komfortu w ich miejscu zamieszkania. Jest to tym istotniejsze, że Aglomeracja posiada niskie na tle kraju pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co może skutkować brakiem ładu przestrzennego, ale także zagrażać spójności obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych. Obecność terenów przyrodniczo cennych może być impulsem rozwoju turystyki i zrównoważonego rolnictwa. Płatność za zazielenienie w ramach dopłat bezpośrednich oraz realizacja Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, w tym działań w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej, rolnictwa ekologicznego oraz ochrony różnorodności biologicznej powinny znacznie zwiększyć opłacalność ochrony środowiska na obszarach wiejskich.

S6 Dobra sytuacja na rynku pracy (niski poziom bezrobocia).

Kolejną silną stroną AKO jest dobra sytuacja na rynku pracy (niski poziom bezrobocia (waga 7,9%). Rynek pracy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wyróżnia się wysokim stopniem zrównoważenia, który potwierdza zarówno niska stopa bezrobocia, jak i wysoka dynamika spadku liczby bezrobotnych. Poziom bezrobocia we wszystkich gminach AKO nie przekracza poziomu przejściowego bezrobocia frykcyjnego i jest niższy od wartości średnich obserwowanych na krajowym rynku pracy, regionalnym rynku pracy województwa wielkopolskiego oraz na lokalnych rynkach pracy obszarów funkcjonalnych średnich miast uwzględnionych w Raporcie diagnostycznym jako grupa referencyjna. Ponadto, w ostatnich kilku latach obserwowano we wszystkich gminach AKO wzrost wartości wskaźnika liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (tzw. samozatrudnieni), co świadczy o rosnącym poziomie przedsiębiorczości indywidualnej. Stan rynku pracy AKO tworzy więc bardzo korzystne uwarunkowania rozwojowe dla tego obszaru, pozytywnie wpływające na sytuację ekonomiczną i społeczną Aglomeracji. Należy podkreślić, że wskazane cechy rynku pracy kształtują odporność gospodarki lokalnej na szoki i kryzysy zewnętrzne. Potwierdzeniem tych prawidłowości jest fakt relatywnie niskiego wzrostu liczby bezrobotnych, jaki obserwuje się na obszarze AKO w reakcji rynku pracy na konsekwencje społeczno-ekonomiczne pandemii COVID-19. Dobra sytuacja na rynku pracy kształtuje również przewagę konkurencyjną AKO w zakresie pozyskiwania nowych inwestorów i wzmocnienia potencjału gospodarczego tego obszaru. Wpływa ona również korzystnie na poziom i warunki życia mieszkańców i nie skutkuje dodatkowymi obciążeniami dla budżetów samorządów lokalnych związanymi z koniecznością uruchamiania dodatkowych świadczeń pomocy społecznej.

S7 Nowoczesny tabor autobusowy przewoźników miejskich wraz z infrastrukturą towarzyszącą i węzły przesiadkowe w głównych ośrodkach AKO (waga 6,7%).

Mocną stroną AKO jest również nowoczesny tabor autobusowy przewoźników miejskich i występujące węzły przesiadkowe w głównych ośrodkach Aglomeracji (waga 6,7%). Tabor autobusowy przewoźników publicznych z Kalisza, Ostrowa Wielkopolskiego i Pleszewa umożliwiające sprawne poruszanie się nie tylko w obszarze miast, ale i w gminach je otaczających, a także zapewniający połączenia między największymi ośrodkami AKO jest ważnym elementem ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko oraz w istotny sposób podnoszącym poziom i jakość życia mieszkańców AKO korzystających z autobusowego transportu publicznego. Ponadto istniejące i powstające na terenie AKO parkingi mogą stać się podstawą do stworzenia w pełni funkcjonalnego systemu P&R, który obniży atrakcyjność docierania samochodem do celów podróży. Szansą jest również upowszechnienie w AKO „konceptu 15 - minutowego miasta”, gdzie w zasięgu 15 minut spaceru możliwe do osiągnięcia są niemal wszystkie podstawowe usługi. Koncept miasta kompaktowego, która jest już wdrażana w Pleszewie, należy do dobrych praktyk w skali kraju. Z kolei elementem znacznie poprawiającym funkcjonowanie transportu zbiorowego w AKO są węzły przesiadkowe zlokalizowane w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim. Ułatwiają one mieszkańcom korzystanie z różnych form transportu zarówno zbiorowego, jak i indywidualnego. Najczęściej są to punkty integrujące transport kolejowy, autobusowy oraz indywidualny w postaci samochodów, rowerów, czy też ostatnio popularnych hulajnóg elektrycznych. Nowoczesny tabor transportu publicznego zintegrowany z innymi środkami transportu poprawia przede wszystkim jakość i standard podróży mieszkańców AKO, dzięki któremu szybko i w komfortowych warunkach mogą przemieszczać się między różnymi punktami docelowymi, odbywając m.in. dojazdy do szkół, pracy czy usług. Jednocześnie poprawia się atrakcyjność komunikacyjna głównych ośrodków miejskich, co w połączeniu z rosnącą ich kongestią, może stymulować ograniczenie wykorzystania indywidualnych form transportu na rzecz nowoczesnych i zintegrowanych form komunikacji publicznej.

S8 Dziedzictwo historyczne - układy urbanistyczne, zabytki, bogata historia, kolej wąskotorowa (waga 6,6%).

Ważną mocną stroną Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest występowanie wielu zabytków o zróżnicowanym charakterze, w tym m.in. chronione założenia urbanistyczne, parki, zespoły pałacowe, zamki, klasztory, budynki administracyjne i mieszkalne, kościoły, kaplice, cmentarze, a także różne budowle, które świadczą o bogatej i dobrze zachowanej historii tego terenu. Wśród chronionych układów urbanistycznych na uwagę zasługuje przede wszystkim założenie urbanistyczne centrum Kalisza (będącego jednym z najstarszych miast w Polsce), w tym Główny Rynek z nawiązującym do tradycji renesansowej ratuszem (stanowiącym obecnie siedzibę Urzędu Miasta). Niezwykle

liczne w AKO są zabytkowe zespoły pałacowe i dworskie. W całej Aglomeracji jest ich ponad 50. Szczególnie warte uwagi są: Zamek Książąt Czartoryskich w Gotuchowie i pałac w Ttokini Kościelnej oraz w Antoninie. W AKO do rejestru zabytków wpisanych zostało także ponad 70 budynków mieszkalnych, wśród których 70% zlokalizowanych jest w Kaliszu, a 21 % w Ostrowie Wielkopolskim. Dużą grupę zabytków stanowią kościoły i zespoły klasztorne. Najstarsze położone są w Kaliszu. Kompleks kolegium pojezuickiego z końca XVI wieku przebudowany został na klasycystyczny gmach urzędowy, stanowiący obecnie siedzibę Starostwa Powiatowego w Kaliszu. Wart uwagi jest także Szlak Kościołów Drewnianych Ziemi Kaliskiej, uznawany za perłę powiatu kaliskiego. Skupia on niemal 20% wszystkich drewnianych kościołów w diecezji kaliskiej. Wśród pozostałych zabytków warto wspomnieć następujące: Park Miejski w Kaliszu, Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu, Fabrykę Fortepianów i Pianin oraz Most Kamienny na Prośnie w Kaliszu, również zabytkowy Most Żelazny i Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku. Duża liczba zabytków przyczynia się do stałego rozwoju turystyki w regionie o zasięgu krajowym. AKO posiada na swoim obszarze także infrastrukturę kolei wąskotorowej o dużych walorach historycznych i turystycznych. Wśród nich jest linia wąskotorowa Opatówek – Żelazków – Petryki – Zbiersk – Turek, nazywana niekiedy Kaliską Koleją Dojazdową. Drugą linią jest jednotorowy odcinek Pleszew Wąskotorowy – Pleszew Miasto. Obie linie wraz z zabytkową zabudową dworca w Pleszewie stanowią istotny potencjał rozwojowy i ponadlokalny AKO.

4.2. Stałe strony.

W1 Niezintegrowany transport publiczny i brak spójnej sieci dróg rowerowych.

Pierwszą z wyróżnionych stałych stron AKO jest niezintegrowany transport publiczny (ryc. 4.4.) i brak spójności sieci dróg rowerowych (waga 24,7%). Istotnym mankamentem ograniczającym korzystanie w AKO z autobusowego transportu zbiorowego jest brak integracji przewoźników w zakresie organizacji transportu i stosowanie odmiennych taryf biletowych. Brakuje również kolei aglomeracyjnej, która mogłaby stanowić istotne ogniwo transportu publicznego. Brak jednego organizatora publicznego transportu zbiorowego w AKO, który byłby odpowiedzialny za organizowanie, funkcjonowanie i koordynowanie publicznego transportu zbiorowego, implikuje m.in. problem niezintegrowanej oferty przewozowej i niespójność systemu taryfowo-biletowego. Nieskoordynowane opracowywanie rozkładów jazdy transportu publicznego może skutkować brakiem skomunikowania między kursami różnych przewoźników (głównie autobusowych) z przewoźnikami kolejowymi, a także zróżnicowanym standardem obsługi wynikającym z posiadanego taboru. Z kolei zróżnicowanie taryf biletowych przewoźników konkurujących o pasażerów, z punktu widzenia poprawy jakości obsługi transportowej sprawia, że mieszkańcy AKO (ale i użytkownicy zewnętrzni jak np. turyści)

muszą posiadać bilety na przejazd zakupione u różnych przewoźników. Istotnie stałą stroną są także braki w systemie dróg rowerowych AKO. Aglomeracja jako całość oraz jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w jej skład dokonały realizacji (patrząc całościowo) dużej liczby dróg rowerowych, jednak z punktu widzenia potrzeby tworzenia spójnej, zintegrowanej sieci tego rodzaju infrastruktury, ciągle jest wiele do zrobienia. Realizacja inwestycji w tym zakresie powinna się koncentrować na uzupełnieniu kluczowych elementów istniejącej sieci w oparciu o sporządzoną analizę stanu istniejącego. Infrastrukturę drogową powinny także uzupełniać miejsca postojowe oraz inne punktowe elementy infrastruktury rowerowej (np. stacje naprawcze, parkingi), które w części także były już dotąd budowane.

W2 Teren silnie lub ekstremalnie zagrożony suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) oraz inne problemy przyrodnicze (jakość wód, powietrza) (waga 20,5%).

W oparciu o ocenę łącznego zagrożenia suszą, uwzględniającą zagrożenie suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną, gminy Aglomeracji zaklasyfikowano jako zagrożone suszą w stopniu silnym lub ekstremalnym. Analizowany obszar jest bardzo ubogi w naturalne zbiorniki wodne. Dokumenty programowe w zakresie poprawy bezpieczeństwa i gospodarki wodnej dla obszaru AKO przewidują rozbudowę systemu gromadzenia wód poprzez zwiększanie retencji w zbiornikach wodnych, budowę progów wodnych, modernizację i rozbudowę sieci rowów i kanatów, a także inwestycje w system kanalizacji deszczowej. Innym zidentyfikowanym problemem jest jakość wód powierzchniowych. Ocena obejmująca lata 2014-2019 wykazała osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego tylko w przypadku jednej jednolitej części wód - „Parowa Pilska”, zaś dobrego stanu chemicznego dla dwóch: „Lutynia do Radowicy” oraz „Kuroch”. Głównymi źródłami złego stanu wód są niedostatecznie wyposażone i rozwinięte systemy odbioru i oczyszczania ścieków oraz zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. Ponad połowa powierzchni jednolitych części wód AKO jest zlokalizowana na obszarach szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych wymaga zasadniczego ograniczenia. Kolejny istotny problem wiąże się z zanieczyszczeniem powietrza w zakresie pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu. Głównym źródłem złej jakości powietrza jest emisja niska. Według programów ochrony powietrza dla Kalisza i strefy wielkopolskiej, w gminach Aglomeracji należy wymienić znaczną część kottów opalanych węglem. Według programów ochrony powietrza dla Kalisza i strefy wielkopolskiej, w gminach Aglomeracji należy wymienić do połowy 2026 roku 70 722 kottów opalanych węglem za kwotę 1,1 mld zł, co stanowi ok. 12% potrzeb całego województwa w tym zakresie. Najwięcej kottów trzeba wymienić w miastach Kalisz i Ostrów Wielkopolski. Oprócz wymiany kottów konieczne jest podjęcie działań zwiększających udział odnawialnych źródeł energii. Ze względu na

rolniczy charakter regionu szczególnie duży potencjał ma produkcja energii z biomasy i biogazu.

W3 Braki w infrastrukturze komunalnej i fragmentacja zarządzania nią (zagospodarowanie, infrastruktura wodno-ściekowa, selektywna zbiórka i odzysk odpadów, oczyszczanie ścieków) oraz niski poziom cyfryzacji usług publicznych (waga 15,5%).

Dużym problemem AKO jest wciąż słabe skanalizowanie dużych obszarów aglomeracji ściekowych. Poprawa tego wskaźnika, w obliczu dużego rozproszenia zabudowy oraz znacznych odległości od funkcjonujących oczyszczalni ścieków jest bardzo trudna i możliwa jedynie w przypadku podjęcia próby realizowania dużych projektów w ramach AKO, przy znacznym udziale środków zewnętrznych. Działania te w pierwszej kolejności mogłyby przelożyć się na poprawę stopnia skanalizowania obszarów wiejskich, ale także największych ośrodków miejskich, które również wymagają inwestycji w przedmiotowym zakresie. Brak skoordynowanych działań w ramach AKO nie pozwala na realizację inwestycji o dużo większej skali i wyrównania szans poszczególnych samorządów w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnych. Drugim istotnym problemem w zakresie infrastruktury komunalnej jest brak ścisłej współpracy wszystkich gmin AKO w obszarze organizacji systemu zbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych. Samodzielne prowadzenie przedmiotowych systemów przez część samorządów oraz specyficzna lokalizacja instalacji zagospodarowania odpadów powoduje znaczące dysproporcje w zakresie ponoszonych przez mieszkańców AKO kosztów z tym związanych. Ponadto, na obszarze AKO nie ma obecnie instalacji termicznego przekształcania odpadów, co jest niewątpliwie słabością. Mechaniczno-biologiczne przekształcanie odpadów jest obecnie zbyt mało efektywne dla osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku. Część gmin AKO współpracuje ze sobą w ramach związku komunalnego, jednak jego zasięg istotnie różni się od zasięgu całej AKO. Brak wspólnej organizacji przedmiotowego systemu utrudnia również jego uszczelnianie czy osiąganie wymaganych wskaźników w zakresie zbieranych i zagospodarowywanych odpadów. Obecne rozmieszczenie instalacji oraz fakt zrzeszenia tylko części gmin w działającym związku komunalnym skutkuje brakiem jednolitej i spójnej strategii w zakresie niezbędnych inwestycji. Z pewnością polityka AKO w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych powinna ulec modyfikacji, a współpraca mieć szerszy zakres. Obok inwestycji w tradycyjne sektory usług komunalnych, konieczne są także działania zwiększające poziom cyfryzacji świadczonych usług oraz obsługi mieszkańców poprzez środki komunikacji elektronicznej, a także rozwijanie inicjatyw przenoszących do sfery online tzw. big data, czyli duże zbiory danych. Obecnie proces ten jest w AKO na względnie niskim poziomie zaawansowania. Jedną z dobrych praktyk, wspomnianych w Diagnozie, jest cyfryzacja zasobów przestrzennych, która

powinna stanowić wzór do naśladowania dla digitalizacji innych informacji i danych w AKO.

W4 Depopulacja (spadek liczby ludności), starzenie się społeczeństwa (zmiany w strukturze wieku) i ich konsekwencje dla rynku pracy (brak pracowników i deficyt rzemieślników, operatorów maszyn i robotników przemysłowych) oraz wykluczenie społeczne.

Kolejną słabą stroną AKO jest depopulacja (spadek liczby ludności), starzenie się społeczeństwa (zmiany w strukturze wieku) i ich konsekwencje dla rynku pracy (brak pracowników i deficyt rzemieślników, operatorów maszyn i robotników przemysłowych) (waga 14,8%). Spadek liczby ludności w całej Aglomeracji negatywnie wyróżnia ją na tle zmian regionalnych. Obserwuje się duże zróżnicowanie potencjału demograficznego wewnątrz AKO. Korzystne zmiany, polegające na wzroście liczby mieszkańców, zachodzą w gminach położonych w strefie oddziaływania Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, a główną determinantą tych zmian jest utrzymujące się dodatnie saldo migracji. Natomiast grupę gmin objętych zjawiskiem depopulacji stanowią największe miasta, ale również położone peryferyjnie gminy wschodniej części Aglomeracji. W konsekwencji obszar ten charakteryzuje się największymi wyzwaniem demograficznymi w całej AKO. W świetle prognoz GUS negatywne procesy demograficzne będą się pogłębiać. Prognozy wskazują na dalszy spadek liczby ludności w całej Aglomeracji. Zjawiskiem współwystępującym i wzmacnianym przez depopulację jest zwiększający się stopień zaawansowania procesu starzenia się ludności AKO. Jest on szczególnie widoczny w największych miastach oraz wschodnich gminach Aglomeracji. Podobne trendy utrzymują się na poziomie krajowym i w grupie porównawczej, natomiast na tle regionu Aglomeracja wypada niekorzystnie. Obserwowane prawidłowości mają również konsekwencje dla funkcjonowania rynku pracy AKO. Prowadzą one do ogólnego spadku liczby osób w wieku produkcyjnym i co gorsza mają również swój niekorzystny wymiar strukturalny. Jest on potwierdzony prognozowanym wzrostem udziału ludności w wieku produkcyjnym niemobilnym (tj. powyżej 45 lat) przy jednoczesnym spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (tj. do 45 lat). Wiąże się on też z zaznaczającymi się po stronie popytowej deficytami pracowników w konkretnych grupach zawodowych, w tym przede wszystkim: operatorów maszyn, robotników przemysłowych oraz rzemieślników. Obniża to sprawność lokalnego rynku pracy i możliwość jego równoważenia. Należy jednak podkreślić, że skala prognozowanych zmian nie odbiega jednak zasadniczo od tendencji obserwowanych na poziomie krajowym i regionalnym oraz w referencyjnej grupie obszarów funkcjonalnych miast średniej wielkości. Innym następstwem zmian demograficznych jest wzrastająca liczba osób wykluczonych społecznie, w tym osób starszych. Przeciwdziałanie negatywnym trendom demograficznym wymaga podjęcia

działań na rzecz poprawy dostępu do usług społecznych, zdrowotnych, opiekuńczych, a także podnoszenia aktywności osób starszych w życiu społecznym.

W5 Niski odsetek powierzchni pokrytej planami miejscowymi i rozproszona zabudowa, generująca większe zapotrzebowanie na infrastrukturę sieciową (8,7%).

Niski odsetek powierzchni pokrytej planami miejscowymi utrudnia wprowadzanie ładu przestrzennego, przyczyniając się tym samym do wzrostu rozproszenia zabudowy (ryc. 4.6.), a co za tym idzie również do wzrostu kosztów w zakresie rozbudowy infrastruktury drogowej i sieciowej (wodociągu, kanalizacji, linii energetycznych). Tego typu koszty muszą być następnie ponoszone przez władze lokalne, pogarszając kondycję finansową gmin. W 2019 roku zaledwie 12% powierzchni AKO objęta była planami miejscowymi, co było wartością zdecydowanie niższą od średniej dla kraju. Dodatkowo w latach 2010-2019 sytuacja w tym względzie jeszcze uległa pogorszeniu, szczególnie na terenach wiejskich, co jest sytuacją rzadko spotykaną w innych częściach Polski. Nowotworzone plany miejscowe obejmują obszary o niewielkiej powierzchni. Zdecydowanie brakuje opracowań, które w sposób kompleksowy wprowadzałyby szczegółowe rozwiązania planistyczne na większych terenach (o powierzchni powyżej 100 ha). Nowotworzone plany miejscowe obejmują obszary o niewielkiej powierzchni. Zdecydowanie brakuje opracowań, które w sposób kompleksowy wprowadzałyby szczegółowe rozwiązania planistyczne na większych terenach. Zamierzenia określone w tym względzie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin dają takie możliwości (ryc. 4.7.). Wobec niewielkiego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego AKO charakteryzuje się dużą liczbą wydanych decyzji o warunkach zabudowy, które są zwykle przygotowywane dla pojedynczych działek. Takie rozwiązania sprawiają, że nowa zabudowa, obok generowania wskazanych powyżej dodatkowych kosztów, charakteryzuje się także niższymi walorami architektonicznymi i brakiem spójności w tym względzie z zabudową występującą w sąsiedztwie. Potrzebne jest zatem zintensyfikowanie w najbliższych latach prac, które podniosą kulturę planowania przestrzennego na terenie AKO. Niewątpliwie dobrym krokiem w tym kierunku jest wdrażany od 2021 roku system informacji przestrzennej pod nazwą „Regionalna Zintegrowana Infrastruktura Informacji Przestrzennej Aglomeracji Kalisko–Ostrowskiej”. Może być on przyczynkiem do zintensyfikowania prac nad kompleksowymi opracowaniami planistycznymi, skutkującymi wzrostem ładu przestrzennego na tym terenie. W szczególności istnieje potrzeba opracowania analizy przestrzennej dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko–Ostrowskiej, która byłaby podstawą do planowania wspólnych i przemyślanych procesów rozwoju przestrzennego. Opracowanie wspólnej wizji przestrzennej AKO podniesie jej konkurencyjność, jak również przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni, a także wzmocni dialog między Członkami Stowarzyszenia.

W6 Brak istotnych w skali kraju węzłów transportowych i zły stan techniczny mocno obciążonych, z uwagi na wysoki poziom ruchu samochodowego, dróg lokalnych (waga 6,2%).

Obszar AKO niestety leży poza systemem istniejących i planowanych w Polsce autostrad (ryc. 4.4.). To istotnie obniża konkurencyjność gospodarczą w porównaniu choćby do takich ośrodków jak Konin. Przez zachodnią część AKO będzie przebiegać droga ekspresowa S11, jednak zakończenie jej budowy planowane jest dopiero pod koniec obecnej dekady. Droga ta jednak wzmocni zasadniczo zachodnią część obszarów Aglomeracji, przy braku odpowiedniego połączenia poszczególnych fragmentów AKO. Pozytywnym elementem jest uzyskanie zapewnienia o budowie obwodnicy Kalisza oraz przebudowie drogi krajowej nr 25 od węzła z autostradą A2 do węzła z drogą ekspresową S11 (w przekroju 2x2). Przedmiotowa inwestycja jest obecnie również na etapie opracowywania dokumentacji i uzyskiwania zgód, decyzji oraz opinii niezbędnych do jej realizacji. Etap budowy może być więc zakończony najszybciej w ciągu 4-5 lat. Oznacza to, że możliwości wykorzystania przez AKO efektów tych inwestycji pojawią się najszybciej pod koniec okresu realizacji niniejszej Strategii. Należy oczywiście w tym kontekście skupić się na motywowaniu (na ile to możliwe) władz wyższego szczebla w celu sprawnej realizacji opisanych wyżej inwestycji, które w dłuższej perspektywie zmienią pozycję konkurencyjną obszaru AKO. Oprócz realizacji ponadlokalnych inwestycji drogowych, ważne jest także podnoszenie rangi regionalnego lotniska Michałków. Obecnie funkcjonuje ono jako cywilne lotnisko sportowe, ale jego infrastruktura daje potencjał do dalszej rozbudowy w kierunku zwiększenia możliwości jego wykorzystania.

W7 Konkurencja wewnętrzna JST osłabiająca pozycję całej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Jak już wcześniej wspomniano, mocną stroną AKO jest istnienie zinstytucjonalizowanej formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego. Niestety wewnątrz Aglomeracji istnieją także różnice interesów i preferowanych kierunków rozwoju, wynikających z wielkości danej jednostki, poziomu urbanizacji, ukształtowanego systemu świadczenia danej usługi (waga tej słabej strony to 5,5%). AKO tworzy relatywnie dużą liczbę jednostek samorządu terytorialnego, które podejmują także między sobą wspólne działania w różnych układach partnerskich (czasami bilateralnych, czasami multilateralnych). Wszystkie te okoliczności mogą osłabiać siłę całej AKO (poprzez np. tworzenie kilku odrębnych, niezintegrowanych systemów organizacji transportu publicznego). W zaistniałej sytuacji należy podejmować próby przenoszenia na poziom AKO tych zadań, których realizacja łączy interesy możliwie największej liczby Członków Stowarzyszenia, każdorazowo dążąc do włączania wszystkich. Taki powinien być też cel formułowania wspólnej strategii rozwoju ponadlokalnego i planowania realizacji w jej ramach projektów zintegrowanych.

W8 Niewielki poziom dochodów własnych (waga 4,1%).

Poziom dochodów własnych istotnie wpływa na możliwości inwestycyjne AKO jako całości oraz poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego z osobna. Wielkość tych dochodów jest oczywiście (w wartościach bezwzględnych) najwyższa w dwóch głównych ośrodkach – Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim. Gdy porównamy wartości dochodów własnych, wówczas wysokie pozycje zajmują gminy podmiejskie, czerpiące korzyści z dobrego położenia w układzie osadniczym i transportowym, które to korzyści przekładają się na skalę zainwestowania (i wpływy z podatku od nieruchomości) oraz migracji nowych mieszkańców (odprowadzających podatek PIT). Gdy jednak zestawimy AKO z innymi jednostkami tego typu, okazuje się, że dochody własne są relatywnie niskie. Wobec problemu braku własnych zasobów finansowych alternatywą są przede wszystkim pozyskiwane z zewnętrznych źródeł dofinansowania. Wszystkie jednostki samorządu terytorialnego AKO korzystają zarówno z programów unijnych, jak i krajowych. Wobec mniejszych środków własnych, konieczne jest jeszcze większe skupienie się i współpraca w celu osiągnięcia większej ilości zewnętrznych środków finansowych do 2020 roku. JST AKO powinny skupić się na wspólnych projektach zintegrowanych, ale może także inspirować poszczególne jednostki do konstruowania projektów indywidualnych i pozyskiwania środków zewnętrznych w ramach pojedynczych lub partnerskich aplikacji, niezwiązanych z instrumentem zintegrowanych inwestycji terytorialnych, które są przedmiotem bezpośredniego zainteresowania Stowarzyszenia.

4.3. Szanse.

O1 Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.

Jako najważniejszą szansę rozwoju Aglomeracji (waga 25,2%) wskazano Priorytety Zielonego Ładu UE. Dotyczą one przede wszystkim rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarki odpadami (w tym przede wszystkim ograniczenia wytwarzania odpadów i zwiększenie poziomu ich ponownego wykorzystania), rozwoju OZE i adaptacji do zmian klimatu oraz rozwoju multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu w ramach osiągnięcia stanu neutralności klimatycznej do roku 2050. Europejski Zielony Ład (2019) przewiduje m.in. upowszechnienie inwestycji w technologie przyjazne środowisku, wsparcie innowacji przemysłowych i organizacyjnych, wprowadzenia czystych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego oraz poprawę efektywności energetycznej budynków. Działania te mają być finansowane w dużej części z budżetu UE. Strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach

polityk unijnych w Polsce w latach 2021-2027 określa Umowa Partnerstwa. Obszary wsparcia określone w UP obejmują m.in. wzmocnienie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, produkcję energii z odnawialnych źródeł, przystosowanie do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych oraz katastrof, zrównoważoną gospodarkę wodną i ściekową, ochronę dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej, zieloną infrastrukturę, a także transport niskoemisyjny i mobilność miejską. UP konkretyzuje sposób rozdysponowania funduszy na programy krajowe i regionalne. Kluczowe znaczenie dla realizacji założeń Europejskiego Zielonego Ładu ma program krajowy - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) oraz program regionalny - Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW 2021-2027). Krajowy Plan Odbudowy stanowi podstawę programowania drugiego ważnego strumienia środków europejskich w Polsce, określonego w Instrumencie na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Realizacja inwestycji w ramach KPO musi się zakończyć do 31 sierpnia 2026 roku. Dla ochrony środowiska najistotniejsze są dwa komponenty KPO: B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności oraz E. Zielona, inteligentna mobilność.

O2 Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym (waga 25%).

Przy okazji opisu słabych stron AKO stwierdzono, że brak obecnie istniejących dróg szybkiego ruchu w okolicy Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jest istotną barierą rozwoju. Szansą jest jednak perspektywa budowy trasy S11 oraz przebudowa DK25 wraz z budową obwodnicy Kalisza. Obie inwestycje mogą być przetokiem dla AKO, zwiększyć dostępność tego terenu, a tym samym – atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą. „Wpięcie” głównych miast Aglomeracji, a tym samym także ich otoczenia w ogólnopolski system dróg szybkiego ruchu, wzmocni także potencjał tego obszaru w zakresie usług publicznych. Oczywiście okolicznością studzącą entuzjazm w przedmiotowym zakresie jest perspektywa czasowa realizacji tych inwestycji, jednak kluczową informacją jest zapewnienie ich finansowania oraz opracowanie istotnej części dokumentacji projektowej, która jest na różnych etapach zaawansowania.

O3 Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej (waga 12,1%).

W związku z projektowaną budową kolei dużych prędkości (KDP) w relacji Warszawa – Łódź – Kalisz – Wrocław/Poznań (dawny projekt „Y”) obszar AKO może zyskać dogodny i bardzo szybki połączenie kolejowe z Warszawą (i jednocześnie z planowanym Centralnym Portem Komunikacyjnym – CPK) oraz Poznaniem, Łodzią i Wrocławiem. Prędkość projektowa nowej trasy (część tzw. szprychy nr 9) ma wynosić 350 km/h, a prędkość eksploatacyjna 250 km/h. Plany wskazują, że linia KDP, wpinając się w istniejącą sieć kolejową w Kaliszu, będzie biegła przez Pleszew w kierunku Poznania

z ominięciem Ostrowa Wielkopolskiego. Realizacja planów KDP z pewnością znacznie poprawi dostępność kolejową AKO, ale w największym stopniu Kalisza (ryc. 4.3.). Planowany czas przejazdu między Warszawą Centralną a Kaliszem ma się skrócić do 120 min (przy obecnych 190 min.) a między Poznaniem i Kaliszem z obecnie 90 min. (najkrótszy czas przejazdu) do 35 min. Należy jednak pamiętać, że docelowy horyzont planowanych inwestycji to 2035 roku. Jednak, aby wszyscy mieszkańcy Aglomeracji skorzystali z budowy KDP, należy właściwie skomunikować i zintegrować transportowo cały obszar AKO w taki sposób, by umożliwić dogodne połączenie ośrodków gminnych z dworcem kolejowym w Kaliszu (centrum przesiadkowym). Potencjalne szanse rozwojowe i korzyści wynikające z przebiegu przez obszar AKO planowanej linii KDP to m.in.: poprawa dostępności czasowej względem największych ośrodków miejskich w kraju, poprawa spójności z ośrodkiem regionalnym, wzrost mobilności mieszkańców. To z kolei pośrednio może skutkować: poprawą atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej AKO, wzrostem wartości terenów najbliższej położonych, które można wykorzystać do prowadzenia działalności gospodarczej, rozbudową sieci dróg i poprawą stanu już istniejących, poprawą stanu istniejących linii kolejowych i wzrostem ich możliwości eksploatacyjnych, jak również poprawą oferty kolejowych i autobusowych połączeń regionalnych i lokalnych (w tym wzmocnieniem roli i rozbudowaniem siatki połączeń o charakterze aglomeracyjnym). Utworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej jest szansą na rozwiązanie problemów transportowych oraz wzmocnienie powiązań na obszarze funkcjonalnym AKO. Zwiększenie popularności tego środka transportu docelowo ograniczy zjawiska takie, jak nadmierne rozlewanie się miast, czy kongestia na drogach. Wszystkie wyżej wskazane elementy w efekcie mogą wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców i warunków prowadzenia działalności gospodarczej w AKO.

O4 Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Szansą dla AKO jest możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) (waga 11,1%). Szybkie tempo zmian zachodzących na rynku pracy wywołane postępującym rozwojem technologicznym sprawia, że niezbędne jest elastyczne reagowanie na pojawiające się na rynku pracy zapotrzebowanie na nowe kompetencje i kwalifikacje. Wymaga to nie tylko bieżącego modernizowania bazy dydaktycznej kształcenia (w tym także zawodowego), doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu, rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego, ale przede wszystkim powiązania kierunków kształcenia z wiodącymi kierunkami rozwoju Aglomeracji. Potrzebne na usprawnienie systemu kształcenia zawodowego dofinansowanie można pozyskać z EFS+, którego kolejny etap finansowania przypada na lata 2021-2027. Możliwości pozyskania dofinansowania z zasobów EFS+ stwarzają

szansę na usprawnienie systemu kształcenia w AKO, w tym przede wszystkim rozwoju kształcenia zawodowego zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy oraz wymaganiami innowacyjnej gospodarki.

O5 Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej (waga 9,2%).

Szansą rozwojową AKO jest kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej. Pomimo zmniejszającego się udziału pracujących w rolnictwie, który obserwowany jest we wszystkich gminach AKO ten sektor gospodarki odgrywa istotną rolę w gospodarce lokalnej. Wynika to z wyjątkowo dobrych uwarunkowań dla rozwoju rolnictwa, jakie występują w części gmin Aglomeracji. Przekłada się to na proces unowocześniania i zwiększania towarowości produkcji rolnej w gospodarstwach zlokalizowanych w granicach AKO. Istotne znaczenie we wspieraniu tych przemian ma interwencja rozwojowa udzielana w ramach realizacji działań wspólnej polityki rolnej. Dotyczy ona zarówno gwarancji udzielanych rolnikom, które przekładają się na dostęp do dopłat bezpośrednich udzielanych do produkcji rolnej, jak również orientacji obszarów wiejskich, która konkretyzuje się w formie projektów sprzyjających usprawnianiu gospodarstw rolnych oraz unowocześnianiu przetwórstwa rolno-spożywczego, jak również poprawie wyposażenia infrastrukturalnego (obiekty infrastruktury technicznej i obiekty infrastruktury społecznej) obszarów wiejskich. Interwencje w Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 są szansą na wzmocnienie odporności i potencjału gospodarczego AKO, co będzie sprzyjać efektywnej dywersyfikacji gospodarki lokalnej i może prowadzić do uzyskiwania skutecznych przewag konkurencyjnych w stosunku do innych obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych Wielkopolski.

O6 Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.

Szansą dla Aglomeracji, której waga oceniona została na 7,6%, jest wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną i zdrowym stylem życia wśród społeczeństwa. Badania ankietowe zrealizowane wśród 1200 mieszkańców województwa wielkopolskiego w 2021 roku przez Instytut Badawczy IPC wskazują, że dla 83,6% mieszkańców województwa stan środowiska przyrodniczego jest ważny. Jednocześnie 72,6% badanych mieszkańców podregionu kaliskiego uznało, że to aktywność każdego z nas, a nie tylko władz czy przedsiębiorców, ma największy wpływ na stan środowiska naturalnego. Wysoki poziom świadomości ekologicznej to szansa na rozwój turystyki przyrodniczej i aktywnej, agroturystyki oraz rolnictwa ekologicznego. Ze względu na duży udział form ochrony przyrody, zwłaszcza w południowo-zachodniej części Aglomeracji, można wzmocnić powiązania między

turystyką z edukacją ekologiczną, wzbudzającą także świadomość zjawisk społecznych i kulturowych zachodzących w otoczeniu. Turystyka przyrodnicza powinna przyczynić się do zwiększania korzyści ekonomicznych dla miejscowej społeczności. Szczególnie duży potencjał dla rozwoju turystyki zrównoważonej ma dolina Baryczy oferująca takie formy ekoturystyki, jak obserwowanie ptaków, kajakarstwo, wędkarstwo, turystyka piesza i rowerowa, a także wolontariat dla przyrody. Ochronie środowiska, zwłaszcza zrównoważonemu rolnictwu, sprzyja rosnące zainteresowanie żywnością ekologiczną i zdrowym stylem życia. Obecnie spożycie produktów ekologicznych w Polsce jest niewielkie i wynosi 0,2%. Obserwując jednak istniejące trendy w Europie Zachodniej, gdzie udział ten wynosi średnio 3%, można przypuszczać, że w Polsce rynek ten będzie bardzo dynamicznie się rozwijał. Zainteresowanie rolnictwem ekologicznym, to nie tylko wyraz troski o jakość żywności i własne zdrowie, ale także o stan środowiska naturalnego, gdyż nadmierna intensyfikacja rolnictwa spowodowała jego degradację, w tym zanieczyszczenie wód, powietrza i zmiany klimatu. Niestety skutki tych procesów widoczne są także w AKO.

07 Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich (waga 6,7%).

Planowane jest wprowadzenie dużej reformy planowania przestrzennego, zmierzającej do zwiększenia elastyczności i integralności systemu planowania przestrzennego, przeciwdziałania rozpraszaniu się zabudowy na tereny rolnicze, leśne i przyrodniczo cenne oraz do ułatwienia inwestowania na terenach już zabudowanych. Jej ważnymi elementami będzie także cyfryzacja danych o planowaniu przestrzennym oraz zwiększenie przejrzystości konsultacji społecznych w zakresie rozwoju przestrzennego. Powyższe zmiany mają doprowadzić m.in. do zastąpienia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, nowymi planami ogólnymi, a także do wprowadzenia standardów urbanistycznych, warunkujących powstawanie nowych inwestycji mieszkaniowych, dostępem do infrastruktury społecznej. Wsparcie finansowane dla gmin w związku z wprowadzaniem zmian wynikających z reformy zostało zaplanowane w ramach KPO. Biorąc pod uwagę niski dotychczasowy poziom planowania przestrzennego na terenie AKO, powyższa reforma jest szansą na szybkie nadrobienie zaległości w stosunku do innych części kraju. Niezwykle ważna będzie w najbliższych latach duża dyscyplina w zakresie wdrażania nowych rozwiązań ustawowych. Ponadto planowane jest dalsze wsparcie gmin w zakresie rewitalizacji miast i obszarów wiejskich z funduszy UE w okresie programowania 2021-2027. Jest to szczególnie ważne wobec konieczności przekształcania Lokalnych Programów Rewitalizacji w Gminne Programy Rewitalizacji, co wynika z zapisów ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2021, poz. 485 ze zm.) W ubiegłych latach gminy AKO charakteryzowały się dużą aktywnością w zakresie realizacji projektów rewitalizacyjnych. Wiele działań wymaga jednak kontynuacji, aby zakończyć

rozpoczęty proces odnowy obszarów zdegradowanych. Wobec rosnącego znaczenia pożyczek w rewitalizacji, najbliższe lata mogą być ostatnią szansą na realizację dużych projektów rewitalizacyjnych finansowanych na zasadzie bezzwrotnych dotacji. Potrzebna jest zatem również w tym względzie duża mobilizacja władz lokalnych.

O8 Przewaga konkurencyjna w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich i możliwość obsługi sąsiednich powiatów (waga 8,3%).

Jednostki samorządu terytorialnego są niekiedy wobec siebie w relacji konkurencji. Przewagę uzyskują w niej zwykle silniejsi. W tym kontekście warto zauważyć, że w związku z wielkością i siłą oddziaływania ośrodków AKO, jest ona w lepszym położeniu niż mniejsze i słabiej rozwinięte zespoły miejskie południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, a także północno-wschodniej części województwa łódzkiego. Kalisz i Ostrów Wielkopolski z racji swojej wielkości i koncentracji dużej liczby ważnych usług publicznych i prywatnych, przyciągają potencjał z powiatów sąsiadujących z AKO. Obecnie nie rysuje się na horyzoncie istotna zmiana tak ukształtowanego układu osadniczego i relacji między jego częściami. Stwarza to szansę do budowania harmonijnego wzrostu wewnętrznego miast, gmin i powiatów AKO w oparciu o poszerzanie skali oddziaływania Aglomeracji.

4.4. Zagrożenia.

T1 Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego (waga 21,7%).

Głównym zagrożeniem rozwojowym dla AKO jest drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez duże ośrodki miejskie. Negatywne trendy demograficzne, przyspieszone drenażem kapitału ludzkiego i społecznego do obszarów o wyższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, mogą stopniowo osłabiać potencjał AKO. Odpływ ludzi młodych do regionalnych ośrodków miejskich, tj. Poznań, Łódź, Wrocław czy Warszawa, skutkować będzie pojawieniem się negatywnych efektów ekonomicznych związanych ze zmniejszeniem popytu na produkowane towary i oferowane usługi oraz trudnościami w przyspieszeniu wzrostu gospodarczego. Odpowiedzią na tę narastającą tendencję powinno być aktywne działanie władz samorządowych Aglomeracji, poprzez budowanie sprawnej infrastruktury usług publicznych i społecznych, dobrej ofert edukacyjnej na poziomie studiów oraz zagwarantowanie odpowiedniego poziomu i jakości życia (np. czyste środowisko, atrakcyjne miejsca pracy i dobra oferta mieszkaniowa), które zahamują proces odpływu młodych osób do większych ośrodków miejskich.

T2 Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.

Ostatnie dwa lata pandemii COVID-19 oraz minione miesiące agresji Rosji na Ukrainę stwarzają istotne zagrożenia dla rozwoju AKO (waga 20,7%). Charakter powyższych zagrożeń może być różny. Pierwszym z nich, szczególnie dotkliwym dla mieszkańców, jest wzrost inflacji. Pandemie i wojny zawsze generowały zagrożenia w związku z zaburzeniem łańcuchów dostaw i zachwianiem relacji między popytem a podażą dóbr. W związku z problemami w produkcji różnego rodzaju asortymentu (najpierw w związku z lockdownami wprowadzonymi przez rządy właściwie wszystkich państw świata, a później z wyłączeniem importu z Rosji oraz zatrzymaniem produkcji w Ukrainie), zmniejszyła się ich podaż na rynku, a to wywołuje wzrost cen. Na to nakładają się konsekwencje „szantaży” gazowych i problemy z dostępem do innych surowców energetycznych, które są główną składową produkcji wielu dóbr i usług. Wysoka inflacja zdaniem analityków będzie utrzymywać się przynajmniej do 2025 roku, a być może nawet dłużej. Może ona z kolei wywołać również recesję lub kryzys gospodarczy, które z kolei mają bezpośrednie przełożenie na pracę i dochody społeczeństwa. Należy właściwie przygotować się na ten trudny okres. Dla AKO i tworzących ją jednostek samorządu terytorialnego, wysoka inflacja wpływa na wzrost kosztów świadczenia usług publicznych, co wyraźnie widać już obecnie. Z kolei perspektywa obniżenia wzrostu gospodarczego może wyhamować wzrost (i tak niewielkich) dochodów własnych, co jeszcze mocniej skomplikuje cały bilans finansowy i może wpływać na konieczność ograniczania wydatków.

T3 Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu (waga 13,6%).

Aktualna sytuacja w zakresie zmian klimatu na obszarze AKO nie odbiega od obserwowanej na innych obszarach Wielkopolski. Należy jednak pamiętać, że występujące z coraz większą częstotliwością oraz z coraz większym nasileniem zjawiska katastrofalne spowodowane zmianami klimatu zwiększają stopień zagrożeń w wymiarze ekonomicznym i społecznym. Dotyczy to również obszaru AKO. W efekcie takich zjawisk, jak fale upałów, huraganowe wiatry, susze czy powodzie, mogą zostać zniszczone zasoby infrastrukturalne, jak i mogą być zagrożeni mieszkańcy. Wzrost temperatury ma również niemały wpływ na spadek wydajności pracy. Nie wiemy jeszcze dokładnie, jak duży wpływ na długoterminowy wzrost gospodarczy będą mieć zmiany klimatu – ale mało prawdopodobne, że będzie on zerowy. Zmiany klimatu zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia szkodliwych zjawisk. Skutkują one szerokimi następstwami mającymi wymiar zarówno ekonomiczny (w tym koszty usuwania efektów katastrof oraz przywracania stanu infrastruktury zniszczonej przez zjawiska katastrofalne) jak i społeczny (w tym przedwczesne zgony). Koszty ocieplenia będą znacznie wyższe, a gospodarka będzie podnosić się w dłuższym okresie czasu. Wskazane powyżej prawidłowości będą dotyczyć również obszaru AKO, co stanowi istotne zagrożenie dla procesu jej rozwoju. Ich ograniczanie wymaga podejmowania

skoordynowanych działań, które powinny przygotowywać AKO oraz jej mieszkańców na nowe formy zagrożeń, a także przeciwdziałać im poprzez urzeczywistnianie idei rozwoju zrównoważonego, minimalizującego stopień antropopresji.

T4 Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży (waga 11,7%).

Spadek zainteresowania kształceniem na poziomie zawodowym to tendencja obserwowana w całym kraju. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać przede wszystkim w niedofinansowaniu szkolnictwa zawodowego. Skutkuje to utrwalaniem modelu szkolnictwa zawodowego, w którym o uruchomieniu nowego kierunku kształcenia nie decydują potrzeby uczniów i rynku pracy, a głównie posiadane zasoby infrastrukturalne i kadrowe. To z kolei generuje absolwentów, których kompetencje i kwalifikacje nie odpowiadają oczekiwaniom pracodawców. Poza tym szkoły zawodowe obecnie postrzegane są jako szkoły gorszego wyboru, skupiające uczniów o najniższych wynikach edukacyjnych. Zatem konieczne jest podniesienie rangi kształcenia zawodowego w ocenie społeczeństwa, a zwłaszcza wśród ludzi młodych, którzy dopiero planują swoją karierę zawodową. Jednym z takich instrumentów propagujących szkolnictwo zawodowe powinien być system efektywnego poradnictwa zawodowego, jak również działania mające na celu jego promocję. Podniesienie jakości kształcenia w szkołach zawodowych na obszarze AKO można dokonać poprzez: aktywną współpracę szkół z pracodawcami w zakresie organizacji praktycznej nauki zawodu z wykorzystaniem najnowszych technologii, ustawiczne doskonalenie kompetencji nauczycieli kształcących zawodowo, stworzenie interaktywnej platformy wymiany informacji między szkołą a pracodawcą, ułatwiającej znalezienie partnerów do współpracy, a także opracowanie oferty edukacyjnej w oparciu o potrzeby rynku pracy. Ważną kwestią jest również finansowe wspieranie przedsiębiorstw, które uczestniczą w praktycznym kształceniu zawodowym poprzez refundację kosztów kształcenia. Zatem działania AKO powinny być skierowane na budowanie pozytywnego wizerunku szkół zawodowych poprzez podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Wdrożenie tych działań podniesie efektywność szkolnictwa zawodowego w AKO, a także przyczyni się do wzmocnienia potencjału społeczno-gospodarczego Aglomeracji.

T5 Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych (waga 11,4%).

W związku z narastającymi konsekwencjami najpierw pandemii COVID-19, a następnie wojny w Ukrainie rząd wprowadza szereg zwolnień i reform podatkowych, które mogą istotnie obniżyć dochody własne jednostek samorządu terytorialnego. Warto w tym miejscu wspomnieć, że głównym dochodem własnym gmin jest udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. W związku z obniżką stawki PIT z 17% do 12%,

dochodzi do istotnego uszczuplenia wpływów do budżetów samorządowych w części dochodów własnych. Istnieją różne szacunki skali tej obniżki. Trudno jest je przywoływać ze względu na dużą dynamikę spraw legislacyjnych – dopóki ostateczny kształt reformy podatkowej, która ma być „tarczą” chroniącą mieszkańców przed wysoką inflacją i spowolnieniem gospodarczym nie zostanie zakończony, wszelkie wyliczenia będą tylko spekulacjami. Niemniej jednak tak istotna zmiana stawki PIT wywoła z pewnością negatywne konsekwencje dla jednostek samorządowych. Jedynym rozwiązaniem będzie zmiana struktury podziału podatku dochodowego między budżet centralny i budżety samorządowe albo wprowadzenie jakiejś formy rekompensaty dla gmin i powiatów, która nie może jednak przybierać formy subwencji ograniczającej ich samorządność.

T6 Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych (waga 9,8%).

AKO z pewnością nie jest w stanie konkurować z ośrodkami miejskimi o znaczeniu regionalnym, takimi jak Poznań, Wrocław czy Łódź. Ich potencjał funkcjonalny i ludnościowy jest zdecydowanie większy. Tworzy to zagrożenie przejmowania nowych inwestorów, w tym zagranicznych przez te ośrodki. Pełnią one rolę regionalnych biegunów wzrostu i rozwoju, które z jednej strony mogą oddziaływać pozytywnie na swoje otoczenie, w tym obszar AKO, ale z drugiej strony ich oddziaływanie mogą prowadzić do negatywnych następstw związanych przykładowo z uzależnieniem technologicznym, drenażem kapitału ludzkiego oraz „wypłukiwaniem” innych czynników rozwojowych, co prowadzi do odpływu ludności i trwałej recesji oraz klasyfikuje obszary otaczające jako peryferia zstępujące. Uwzględniając te prawidłowości, tworzenie warunków dla wzmacniania pozycji AKO powinno obejmować zarówno pełne wykorzystanie zasobów endogenicznych tego obszaru, jak również wzmacnianie zdolności do przyjmowania pozytywnych oddziaływań rozwojowych. Wymaga to wzmacniania relacji AKO z ośrodkami regionalnymi w sposób ograniczający zagrożenie „wypłukania” jej z cennych zasobów i uwięzienia na ścieżce stagnacji prowadzącej do statusu peryferii zstępujących.

T7 Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność (waga 6,1%).

Efektom zmian, jakie dokonują się obecnie na płaszczyźnie społecznej i kulturowej, jest przewartościowanie priorytetów w różnych sferach życia ludzi, w tym m.in.: zmiana podejścia do instytucji małżeństwa oraz rodziny, co wpływa na spadek poziomu dzietności. Utrzymująca się w Aglomeracji niska liczba urodzeń nie zapewnia prostej zastępowalności pokoleń. Przyczyn negatywnych trendów demograficznych może być wiele. Wśród nich wymienić należy m.in.: złą sytuację materialną i poczucie niestabilności, zmiany światopoglądowe, indywidualizm, dążenie do samorealizacji,

przeszkody o charakterze obiektywnym (np. brak odpowiedniego partnera, niemożność zajścia w ciążę), a także niedostateczne wsparcie państwa dla polityki prorodzinnej. Postępujące przemiany współczesnej rodziny oraz narastające problemy demograficzne wymuszają modernizację lub zupełnie nowe spojrzenie na politykę rodzinną. Działania AKO powinny być zatem ukierunkowane na stworzenie odpowiedniego klimatu dla rodziny i zachęt do jej zakładania. Wspieranie aspiracji rodzicielskich powinno mieć charakter wielokierunkowych działań. Dla wzrostu dzietności w AKO kluczowa jest aktywnie prowadzona polityka mieszkaniowa, rozwój opieki nad dziećmi, zwłaszcza tymi najmłodszymi do lat trzech, elastyczność organizacji czasu pracy i stabilność rynku pracy, a także zapewnienie dostępności do profilaktyki zdrowotnej, uwzględniającej m.in. leczenie niepłodności czy opiekę okotoporodową. Właściwie prowadzona polityka rodzinna powinna stawiać na rozwiązania zapewniające stabilność ekonomiczną rodziny (mieszkanie, praca) i warunki łączenia pracy zawodowej z rodziną (urlopy, usługi opiekuńczo-edukacyjne dla małych dzieci, lepsza organizacja zajęć w szkołach podstawowych, elastyczność organizacji pracy). Działania te należy traktować jako inwestycję w kapitał społeczny będący kluczową wartością dla gospodarki całej Aglomeracji.

T8 Niewydolność sektora budowlanego i duże ryzyka inwestycyjne (ograniczone możliwości w kontekście spodziewanej, dużej skali inwestycji w ciągu najbliższych kilku lat) (waga 5%).

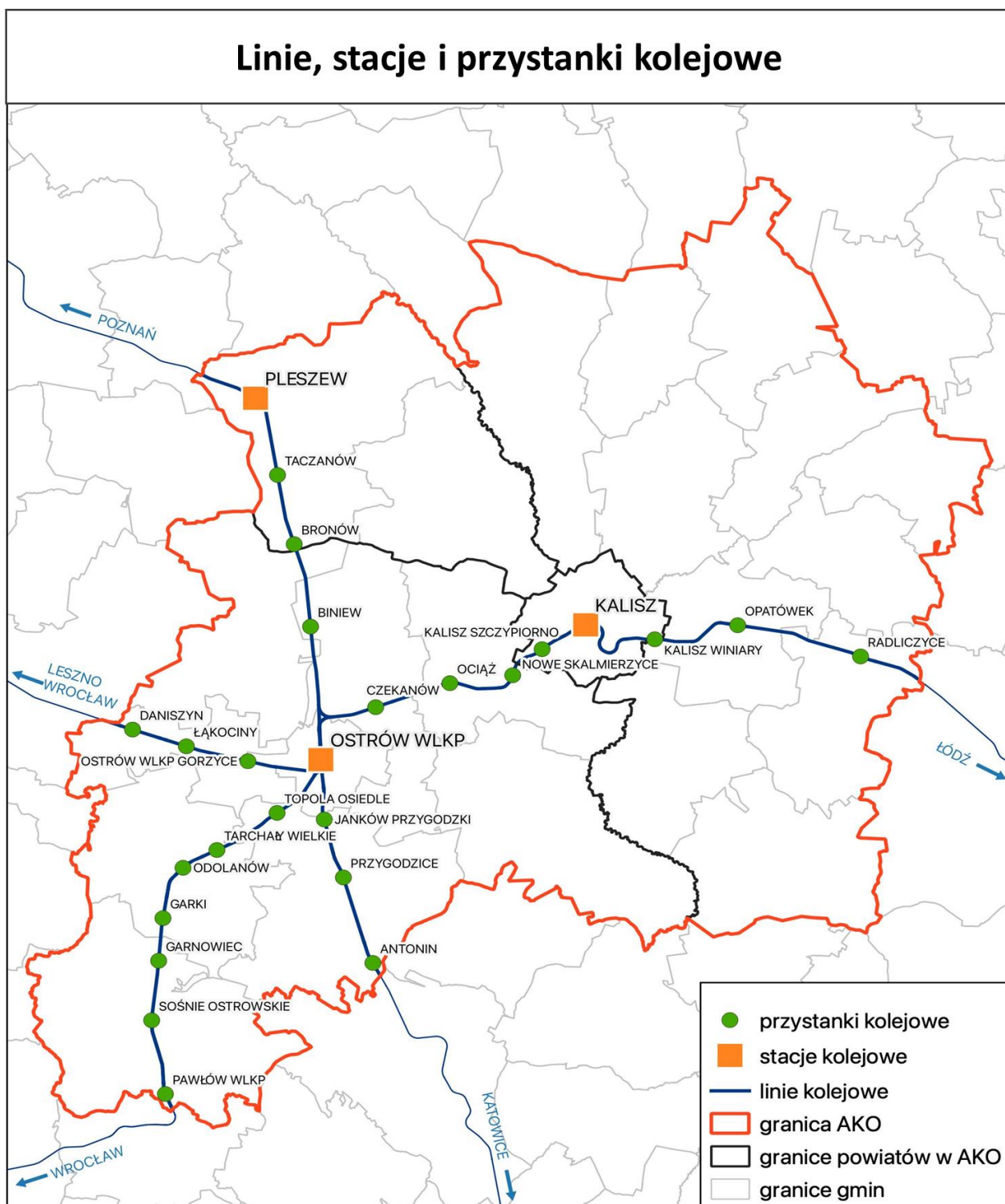
Prognozowane problemy na rynku budowlanym wynikają z kilku czynników. Po pierwsze, przed jednostkami samorządu terytorialnego okres wielu inwestycji, które finansowane będą m.in. z programów polityki spójności na lata 2021-2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy. Ponadto, gminy, powiaty, województwa i agendy rządowe są w trakcie realizacji wielu inwestycji z krajowych programów. To wszystko oznacza narastanie sporej „nadwyżki” inwestycyjnej. Po drugie, inflacja wpływa bardzo mocno na ceny produktów budowlanych, które w coraz szybszym tempie rosną. Po trzecie wreszcie, w związku z wojną w Ukrainie, spora część pracowników z tego kraju, którzy przed wojną zasilali polski sektor budowlany wróciła do swojego kraju. Wszystkie te okoliczności wpłyną na wzrost cen na rynku budowlanym i będą wymagały weryfikacji istniejących już niekiedy kosztorysów inwestycyjnych. To z kolei może wiązać się z ograniczeniem planów rozwoju i rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej (zwykle w pierwszej kolejności przy wzroście kosztów ogranicza się inwestycje, a dopiero później – wydatki bieżące).

Rycina 4.2. Diagnoza przestrzenna – Środowisko przyrodnicze - pokrycie terenu i ochrona przyrody.

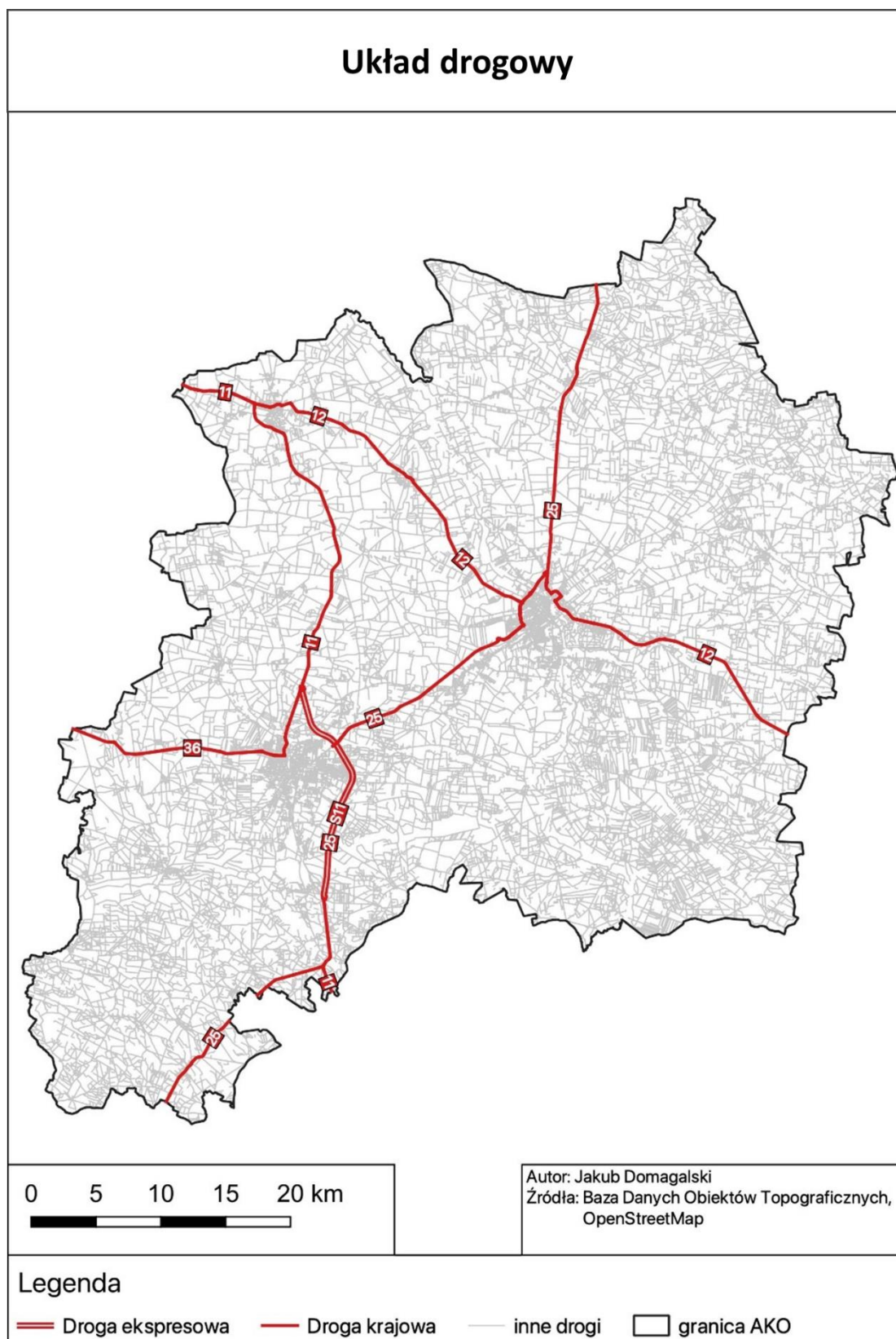
Źródło: „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, Kalisz 2022.

Rycina 4.3. Diagnoza przestrzenna – Komunikacja - linie, stacje i przystanki kolejowe.

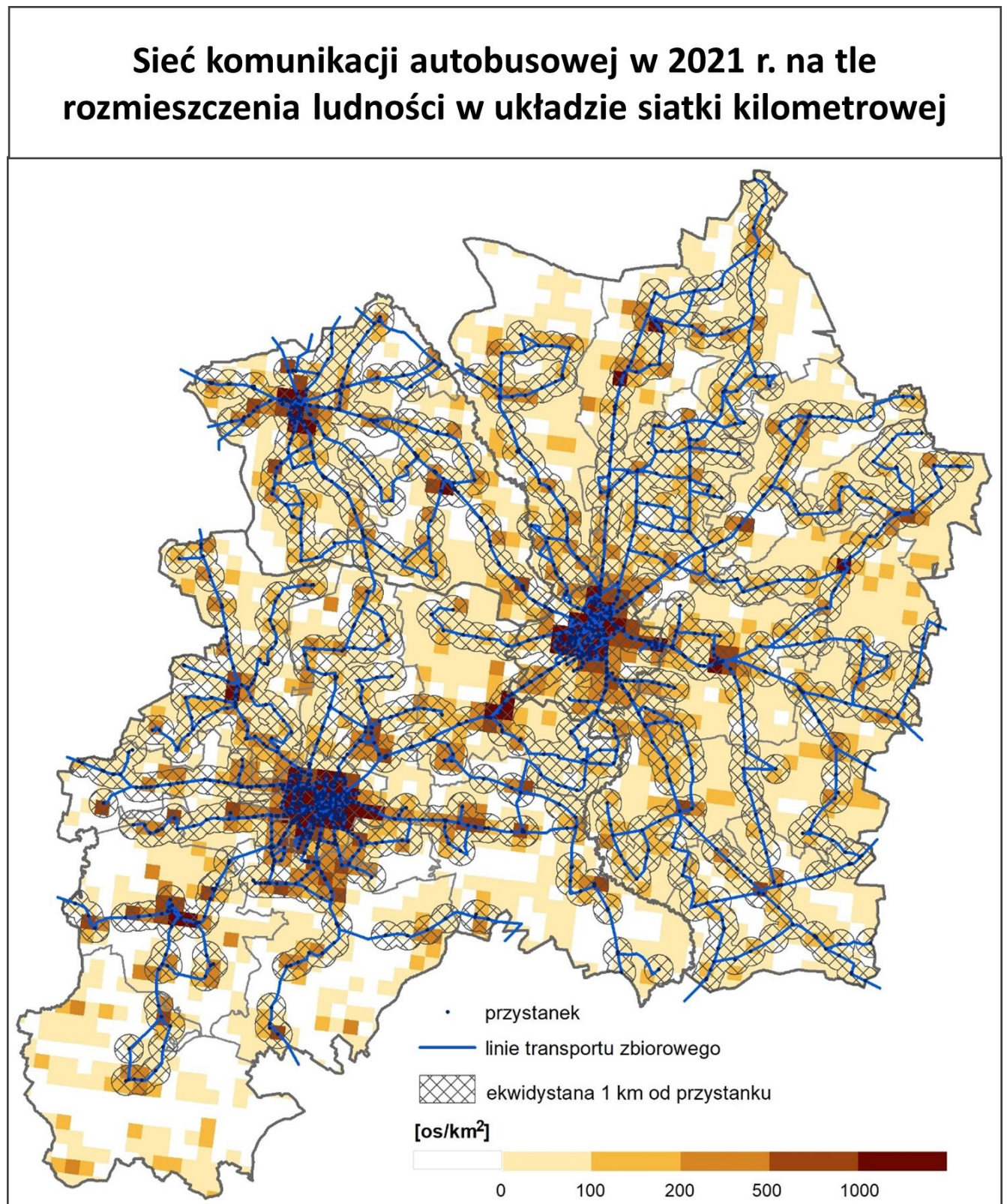
Źródło: „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, Kalisz, 2022.

Rycina 4.4. Diagnoza przestrzenna – Komunikacja - układ drogowy.

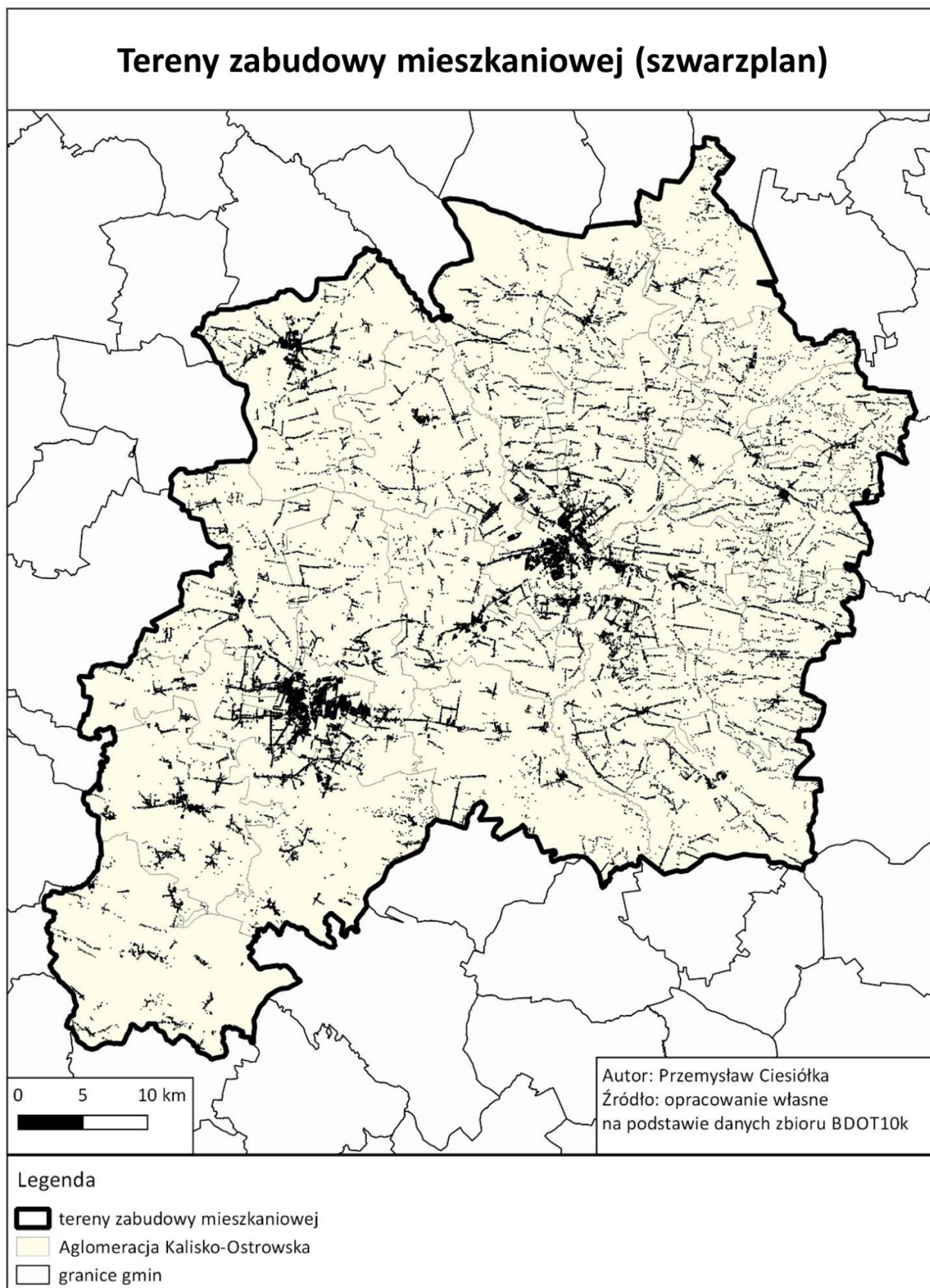
Źródło: „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, Kalisz 2022.

Rycina 4.5. Komunikacja - Sieć komunikacji autobusowej w AKO w 2021 roku na tle rozmieszczenia ludności w układzie siatki kilometrowej.

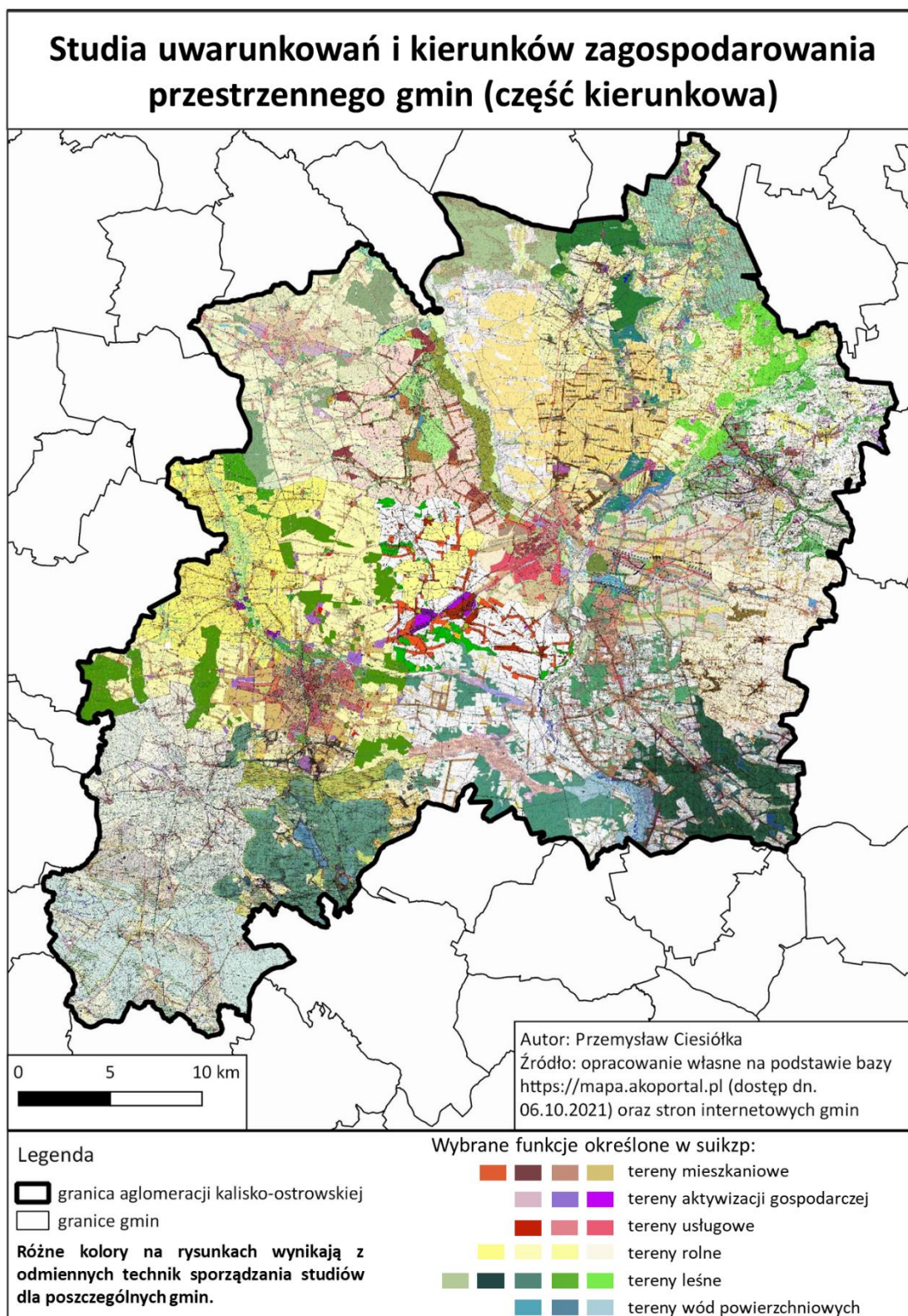
Źródło: „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, Kalisz 2022.

Rycina 4.6. Zagospodarowanie przestrzenne - tereny zabudowy mieszkaniowej.

Źródło: „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, Kalisz 2022.

Rycina 4.7. Zagospodarowanie przestrzenne -rysunki kierunków studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Źródło: „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, Kalisz 2022.

4.5. Analiza TOWS/SWOT.

Zastosowanie w analizie strategicznej metody SWOT nie kończy się na określeniu głównych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Nie jest też prawdą, że służy ona wyłącznie diagnozowaniu. Na jej podstawie rozwinęły się bowiem metody pozwalające na wyznaczenie w usystematyzowany sposób opcji strategicznego działania danej jednostki. Jedną z metod, która oferuje coś więcej niż tylko ogólny kierunek działania wyrażający się w stwierdzeniu „wzmacniaj silne strony, wykorzystując szanse i jednocześnie eliminuj słabe strony, omijając zagrożenia”, jest analiza TOWS/SWOT. Oprócz usystematyzowanego połączenia dwóch komplementarnych względem siebie podejść do organizacji „z zewnątrz do wewnątrz” oraz „od wewnątrz do zewnątrz”, a także badania efektu synergii występującego między czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi oferuje ona cztery normatywne strategie działań.

Metoda TOWS/SWOT to sposób na określenie głównych kierunków strategicznych dla organizacji z wykorzystaniem jej mocnych i słabych stron oraz obecnych w otoczeniu szans i zagrożeń. Procedura stosowania tej metody zakłada przede wszystkim ocenę siły powiązań pomiędzy poszczególnymi czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi z uwzględnieniem ich wag. Im większa siła powiązań i wyższa waga danego czynnika tym większe prawdopodobieństwo, że wpłynie on na rozwój AKO.

Procedura określenia siły powiązań między poszczególnymi mocnymi, słabymi stronami, szansami i zagrożeniami (czyli właśnie analiza TOWS/SWOT) została przeprowadzona w następujący sposób. W pierwszej kolejności sporządzono 8 macierzy relacji pomiędzy zdiagnozowanymi czynnikami rozwoju. Przy tworzeniu każdej z nich ważne były następujące pytania (Dziemianowicz i in. 2012):

1. Czy mocne strony AKO pozwolą wykorzystać pojawiające się w otoczeniu szanse? (macierz 1);
2. Czy słabe strony AKO „zablokują” wykorzystanie pojawiających się w otoczeniu szans? (macierz 2);
3. Czy mocne strony AKO pozwolą na przezwycięzenie pojawiających się w otoczeniu zagrożeń? (macierz 3);
4. Czy słabe strony AKO wzmocnią negatywny skutek pojawiających się w otoczeniu zagrożeń? (macierz 4);
5. Czy pojawiające się w otoczeniu zagrożenia osłabią mocne strony AKO? (macierz 5);
6. Czy pojawiające się w otoczeniu szanse spotęgują mocne strony AKO? (macierz 6);
7. Czy pojawiające się w otoczeniu zagrożenia spotęgują słabe strony AKO? (macierz 7);

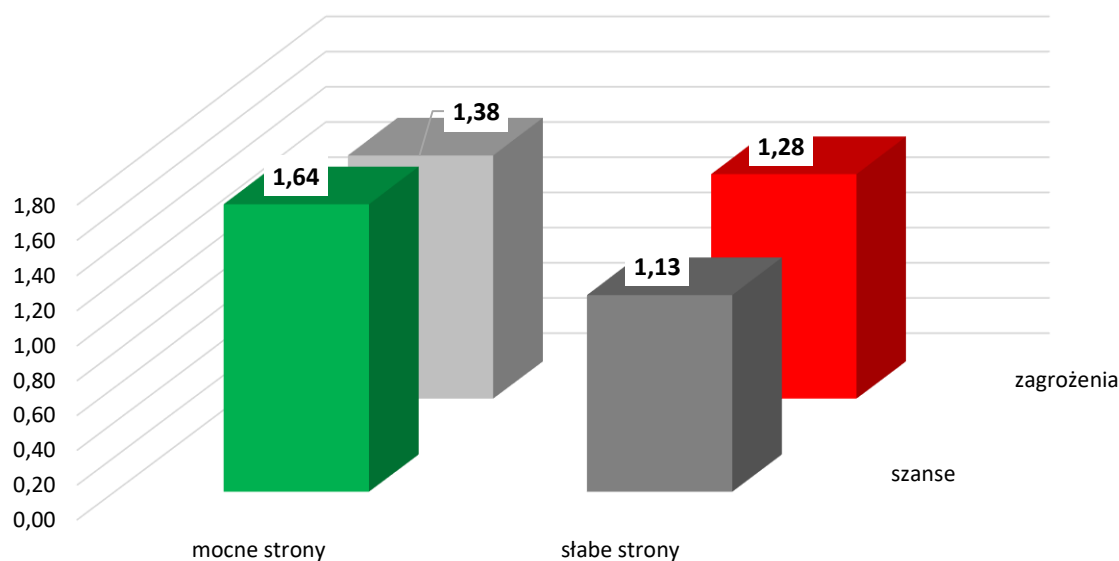
8. Czy pojawiające się w otoczeniu szanse pozwolą przewyciężyć słabe strony AKO? (macierz 8);

W procedurze oceny związku pomiędzy poszczególnymi mocnymi i słabymi stronami oraz szansami i zagrożeniami wykorzystano **kilkustopniową skalę** od braku zależności (0 punktów), po bardzo silną zależność (2 punkty).

Po stworzeniu 8 szczegółowych macierzy, podsumowano wyniki w formie tabeli syntetycznej, uwzględniającej siłę powiązań i nadane wcześniej wagi poszczególnych czynników wewnętrznych i zewnętrznych. W ten sposób określono optymalny wariant strategiczny w ramach czterech możliwości:

1. Strategia ofensywna (najwyższa korelacja ważona między mocnymi stronami i szansami) – cechuje obszary, które stawiają przede wszystkim na wykorzystanie mocnych stron i nadarzających się szans. Za pomocą swoich atutów wykorzystują one szanse rozwoju, a z kolei nadarzające się okazje przekładają na dalsze wzmocnienie atutów;
2. Strategia konkurencyjna (najwyższa korelacja ważona między słabymi stronami i szansami) – cechuje obszary, które nastawiają się na wykorzystywanie nadarzających się szans do eliminowania słabych stron i zamieniania ich w atuty;
3. Strategia konserwatywna (najwyższa korelacja ważona między mocnymi stronami i zagrożeniami) – cechuje obszary, które planują maksymalnie wykorzystać mocne strony przy jednoczesnym zmniejszaniu znaczenia dla rozwoju nadchodzących zagrożeń;
4. Strategia defensywna (najwyższa korelacja ważona między słabymi stronami i zagrożeniami) – cechuje obszary, które bronią się przed kryzysem, eliminując słabe strony i przeciwstawiając się zagrożeniom.

Rycina 4.8. Wyniki analizy TOWS/SWOT w układzie wewnętrznych i zewnętrznych czynników rozwoju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie określonych mocnych, słabych stron, szans i zagrożeń oraz nadanych im wag i określonych korelacji.

Rezultaty zastosowania metody TOWS/SWOT dla określenia preferowanej strategii rozwoju AKO zaprezentowano na ryc. 4.8. Najwyższą wartość korelacji ważonych uzyskała kombinacja mocnych stron i szans, czyli strategia ofensywna (1,64), jednak niewiele mniej istotne wydają się być elementy strategii konserwatywnej obejmującej korelację słabych stron i szans (1,38) oraz strategii defensywnej obejmującej relacje między słabymi stronami i zagrożeniami (1,28). W dalszej części rozdziału (tabele 4.2.-4.5.) przedstawiono cztery macierze stanowiące tabelaryczne podsumowanie analiz strategicznych między czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi (im wyższa wartość i ciemniejsza barwa w danej komórce, tym większy poziom obustronnej relacji ważonej pomiędzy poszczególnymi czynnikami określonej w oparciu o wcześniej wymienione pytania i skalę punktową). Zostaną one jednak najpierw krótko opisane tekstowo – wizja, cele i kierunki rozwoju AKO powinna bowiem stać się kombinacją istniejących wariantów strategicznych.

Strategia ofensywna polega na maksymalnym wykorzystaniu relacji, jaka zachodzi między szansami zlokalizowanymi w otoczeniu a mocnymi stronami AKO. W macierzy opisującej wzajemne relacje między tymi dwoma grupami czynników (tab. 4.2.) widać szczególnie wyraźną rolę możliwości wykorzystania priorytetów inwestycyjnych Zielonego Ładu UE ukierunkowanych na rozwój tzw. błękitno-zielonej infrastruktury, infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujących interwencję europejskich środków publicznych. Ta kluczowa szansa

koresponduje także z mocnymi stronami AKO: 1) potencjałem pod rozwój wysokiej jakości rolnictwa (w tym ekologicznego), a także energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia rolniczego (biomasa, biogaz), 2) zinstytucjonalizowaną formą współpracy JST, w tym szczególnie Stowarzyszeniem Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (które ułatwia wypracowanie kompromisu i absorpcję środków zewnętrznych) oraz 3) cennymi zasobami przyrodniczymi podnoszącymi jakość i warunki życia (w tym szczególnie obszarami chronionymi). Poziom wykorzystania przez SAKO priorytetów Zielonego Ładu będzie w świetle tej analizy najważniejszym czynnikiem sukcesu wdrażania Strategii rozwoju ponadlokalnego. Ponadto, warto także dodać, że drugą strategiczną szansą dla AKO, korespondującą wprost z jej mocnymi stronami, jest rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym. Przy opisie tej szansy wspomniano o problemach z finalizacją tych przedsięwzięć, niemniej jednak ich powodzenie będzie dla całego obszaru istotnym czynnikiem zwiększającym konkurencyjność gospodarczą, w tym m.in. pozwoli wykorzystać mocną stronę w postaci terenów inwestycyjnych do zagospodarowania (w tym w ramach SSE) oraz klastrów i instytucji otoczenia biznesu (inkubatory przedsiębiorczości, stowarzyszenia i izby gospodarcze), a także osiedleńczą, co jest warunkowane m.in. takim potencjałem AKO jako jej subregionalna rola w układzie osadniczym, tj. duża liczba podmiotów usługowych o ponadlokalnym znaczeniu (m.in. placówki medyczne, kulturalne, uczelnie, szkoły).

Drugim najbardziej preferowanym wariantem strategicznym jest **strategia konserwatywna** (tab. 4.3.), w której kluczową rolę odgrywają dwa zagrożenia: 1) drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz 2) następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie. Pierwsze z nich osłabia ważne trzy mocne strony AKO: 1) dużą liczbę podmiotów usługowych o ponadlokalnym znaczeniu (m.in. placówki medyczne, kulturalne, uczelnie, szkoły), 2) tereny inwestycyjne do zagospodarowania (w tym w ramach SSE) oraz klastry i instytucje otoczenia biznesu (inkubatory przedsiębiorczości, stowarzyszenia i izby gospodarcze) oraz 3) dobrą sytuację na rynku pracy (niski poziom bezrobocia). Z kolei następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie w sposób bezpośredni wpłyną przede wszystkim na utrzymanie rosnących kosztów usług publicznych i infrastruktury publicznej. Inflacja zmniejszy także możliwości wykorzystania mocnej strony w postaci dużej koncentracji obiektów usługowych, w tym komercyjnych, ze względu na spodziewane spowolnienie gospodarcze.

Trzecią w kolejności (pod względem uzyskanej wartości zsumowanej ważonej sily powiązań) jest **strategia defensywna** (tab. 4.4.), która polega na minimalizowaniu wpływu słabych stron oraz występujących w otoczeniu zagrożeń. Wyniki analiz powiązań

stąbnych stron i zagrożeń pokazują szczególnie trudną sytuację w przypadku realizacji negatywnego scenariusza w zakresie marginalizacji AKO i wzrostu negatywnych konsekwencji pandemii COVID-19, wojny w Ukrainie oraz długoterminowych zmian klimatu. Te kluczowe zagrożenie mogą potęgować słabe strony AKO, dotyczące: 1) sytuacji demograficznej i powiązanej z nią sytuacji gospodarczej (depopulacja (spadek liczby ludności), starzenie się społeczeństwa (zmiany w strukturze wieku) i ich konsekwencje dla rynku pracy (brak pracowników i deficyt rzemieślników, operatorów maszyn i robotników przemysłowych), 2) sytuacji przyrodniczej (teren silnie lub ekstremalnie zagrożony suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) oraz inne problemy przyrodnicze (jakość wód, powietrza) oraz 3) sytuacji finansowej, która wpłynie na poziom realizacji kluczowych ponadlokalnych inwestycji publicznych niwelujących takie słabe strony, jak: a) niezintegrowany transport publiczny i brak spójnej sieci dróg rowerowych oraz b) braki w infrastrukturze komunalnej i fragmentacja zarządzania nią (zagospodarowanie, selektywna zbiórka i odzysk odpadów, oczyszczalnie ścieków).

Ostatnią w kolejności jest **strategia konkurencyjna**, polegająca na wykorzystaniu powiązań między słabymi stronami AKO i szansami, które pojawiają się w jej otoczeniu. Wartości opisujące relacje poszczególnych czynników zamieszczono w tabeli 4.5. W kontekście tego wariantu strategicznego należy zwrócić uwagę na trzy kluczowe kwestie. Po pierwsze, po raz kolejny potwierdza się, że strategiczną szansą dla AKO stają się priorytety Zielonego Ładu. Ich realizacja stanowi szansę na pozyskanie środków zewnętrznych niwelujących słabości AKO w tym zakresie. Po drugie, ponownie wspomnianą „rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniająca dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym” może osłabić trwałe negatywne skutki marginalizacji tego obszaru. Po trzecie wreszcie, podobną funkcję może mieć „budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych oraz stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej na obszarze AKO”. Realizacja tych inwestycji także zwiększy możliwości wzrostu gospodarczego obszaru i poprawi jakość życia mieszkańców Aglomeracji. W końcowym bilansie obie ważne szanse infrastrukturalne mogą zmniejszyć poziom marginalizacji AKO i zwiększyć konkurencyjność tego obszaru.

Tabela 4.2. Wynikowa macierz TOWS/SWOT w wariacie strategii ofensywnej (mocne strony/szanse).

STRATEGIA OFENSYWNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8
1,64		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby potąceń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.	Przewaga konkurencyjna w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich i możliwość obsługi sąsiednich powiatów.
S1	Potencjał pod rozwój wysokiej jakości rolnictwa (w tym ekologicznego), a także energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia rolniczego (biomasa, biogaz).	0,24	0,03	0,00	0,04	0,08	0,07	0,02	0,01

STRATEGIA OFENSYWNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8
1,64		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby potąceń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.	Przewaga konkurencyjna w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich i możliwość obsługi sąsiednich powiatów.
S2	Duża liczba podmiotów usługowych o ponadlokalnym znaczeniu (m.in. placówki medyczne, kulturalne, uczelnie, szkoły).	0,01	0,11	0,04	0,03	0,00	0,00	0,01	0,01
S3	Tereny inwestycyjne do zagospodarowania (w tym w ramach SSE) oraz klastry i instytucje otoczenia biznesu (inkubatory	0,05	0,15	0,07	0,05	0,00	0,00	0,01	0,02

STRATEGIA OFENSYWNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	
1,64		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby potąceń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.	Przewaga konkurencyjna w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich i możliwość obsługi sąsiednich powiatów.	
		przedsiębiorczości, stowarzyszenia i izby gospodarcze).								
	S4	Zinstytucjonalizowane formy współpracy JST, w tym szczególnie w formie Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	0,09	0,06	0,02	0,03	0,02	0,01	0,02	0,01
	S5	Cenne zasoby przyrodnicze podnoszące	0,08	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02	0,01	0,00

STRATEGIA OFENSYWNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8
1,64		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby potąceń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.	Przewaga konkurencyjna w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich i możliwość obsługi sąsiednich powiatów.
	jakość i warunki życia (w tym szczególnie obszary chronione).								
S6	Dobra sytuacja na rynku pracy (niski poziom bezrobocia).	0,02	0,04	0,02	0,03	0,01	0,00	0,00	0,00
S7	Nowoczesny tabor autobusowy przewoźników miejskich wraz z infrastrukturą towarzyszącą i węzły	0,05	0,03	0,02	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01

STRATEGIA OFENSYWNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8
1,64		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby potąceń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.	Przewaga konkurencyjna w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich i możliwość obsługi sąsiednich powiatów.
		przesiadkowe w głównych ośrodkach AKO.							
	S8	Dziedzictwo historyczne - układy urbanistyczne, zabytki, bogata historia, kolej wąskotorowa.	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,02

Tabela 4.3. Wynikowa macierz TOWS/SWOT w wariancie strategii konserwatywnej (mocne strony/zagrożenia).

STRATEGIA KONSERWATYWNA		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1,38		Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.	Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
S1	Potencjał pod rozwój wysokiej jakości rolnictwa (w tym ekologicznego), a także energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia rolniczego (biomasa, biogaz).	0,06	0,04	0,08	0,04	0,03	0,01	0,00
S2	Duża liczba podmiotów usługowych o ponadlokalnym znaczeniu (m.in. placówki medyczne, kulturalne, uczelnie, szkoły).	0,13	0,07	0,02	0,02	0,04	0,04	0,01

STRATEGIA KONSERWATYWNA		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1,38		Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.	Dominacja w spoteczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
S3	Tereny inwestycyjne do zagospodarowania (w tym w ramach SSE) oraz klastry i instytucje otoczenia biznesu (inkubatory przedsiębiorczości, stowarzyszenia i izby gospodarcze).	0,11	0,07	0,02	0,04	0,04	0,05	0,00
S4	Zinstytucjonalizowane formy współpracy JST, w tym szczególnie w formie Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.	0,04	0,02	0,02	0,01	0,03	0,01	0,00

STRATEGIA KONSERWATYWNA		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1,38		Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.	Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
S5	Cenne zasoby przyrodnicze podnoszące jakość i warunki życia (w tym szczególnie obszary chronione).	0,02	0,00	0,03	0,00	0,00	0,01	0,00
S6	Dobra sytuacja na rynku pracy (niski poziom bezrobocia).	0,06	0,04	0,02	0,02	0,02	0,03	0,01
S7	Nowoczesny tabor autobusowy przewoźników miejskich wraz z infrastrukturą towarzyszącą i węzły przesiadkowe w głównych ośrodkach AKO.	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00

STRATEGIA KONSERWATYWNA		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1,38		Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.	Dominacja w spotecznictwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
S8	Dziedzictwo historyczne - układy urbanistyczne, zabytki, bogata historia, kolej wąskotorowa.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 4.4. Wynikowa macierz TOWS/SWOT w wariancie strategii defensywnej (stabe strony/zagrozenia).

STRATEGIA DEFENSYWNA		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1,28		Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.	Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
W1	Niezintegrowany transport publiczny i brak spójnej sieci dróg rowerowych.	0,09	0,04	0,06	0,00	0,05	0,02	0,00
W2	Teren silnie lub ekstremalnie zagrożony suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) oraz inne problemy przyrodnicze (jakość wód, powietrza).	0,01	0,03	0,10	0,00	0,02	0,01	0,00
W3	Braki w infrastrukturze komunalnej i fragmentacja zarządzania nią (zagospodarowanie, infrastruktura wodno-ściekowa, selektywna zbiórka i odzysk odpadów, oczyszczanie ścieków) oraz	0,04	0,04	0,05	0,00	0,04	0,02	0,00

STRATEGIA DEFENSYWNA		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1,28		Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.	Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
	niski poziom cyfryzacji usług publicznych.							
W4	Depopulacja (spadek liczby ludności), starzenie się społeczeństwa (zmiany w strukturze wieku) i ich konsekwencje dla rynku pracy (brak pracowników i deficyt rzemieślników, operatorów maszyn i robotników przemysłowych) oraz wykluczenie społeczne.	0,13	0,04	0,02	0,04	0,04	0,05	0,04
W5	Niski odsetek powierzchni pokrytej planami miejscowymi i rozproszona zabudowa, generująca większe zapotrzebowanie na infrastrukturę sieciową.	0,01	0,01	0,01	0,00	0,02	0,01	0,00

STRATEGIA DEFENSYWNA		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
1,28		Drenaż kapitału ludzkiego i społecznego przez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, a także marginalizacja AKO, w związku z oddaleniem od głównych ośrodków rozwoju społeczno-gospodarczego.	Następstwa ekonomiczne i społeczne pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie.	Konsekwencje ekonomiczne i społeczne zmian klimatu.	Niski poziom zainteresowania szkolnictwem zawodowym wśród młodzieży.	Obniżenie poziomu dochodów własnych JST wskutek zmian podatkowych.	Lepsza pozycja konkurencyjna ośrodków miejskich o znaczeniu regionalnym w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych.	Dominacja w społeczeństwie modelu rodziny z małą liczbą dzieci wpływająca na niską dzietność.
W6	Brak istotnych w skali kraju węzłów transportowych i zły stan techniczny mocno obciążonych, z uwagi na wysoki poziom ruchu samochodowego, dróg lokalnych.	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00
W7	Konkurencja wewnętrzna JST osłabiająca pozycję całej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	0,02	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00
W8	Niewielki poziom dochodów własnych.	0,03	0,02	0,01	0,00	0,02	0,01	0,00

Tabela 4.5. Wynikowa macierz TOWS/SWOT w wariancie strategii konkurencyjnej (stabe strony/szanse).

STRATEGIA KONKURENCYJNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7
1,13		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Spotecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.
W1	Niezintegrowany transport publiczny i brak spójnej sieci dróg rowerowych.	0,11	0,08	0,05	0,00	0,00	0,02	0,01
W2	Teren silnie lub ekstremalnie zagrożony suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) oraz inne problemy	0,15	0,00	0,00	0,00	0,05	0,03	0,00

STRATEGIA KONKURENCYJNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7
1,13		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.
	przyrodnicze (jakość wód, powietrza).							
W3	Braki w infrastrukturze komunalnej i fragmentacja zarządzania nią (zagospodarowanie, infrastruktura wodno-ściekowa, selektywna zbiórka i odzysk odpadów, oczyszczanie ścieków) oraz niski poziom	0,10	0,02	0,01	0,00	0,02	0,03	0,02

STRATEGIA KONKURENCYJNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7
1,13		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.
	cyfryzacji usług publicznych.							
W4	Depopulacja (spadek liczby ludności), starzenie się społeczeństwa (zmiany w strukturze wieku) i ich konsekwencje dla rynku pracy (brak pracowników i deficyt rzemieślników, operatorów maszyn i robotników	0,04	0,06	0,03	0,03	0,03	0,00	0,00

STRATEGIA KONKURENCYJNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7
1,13		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.
	przemysłowych) oraz wykluczenie społeczne.							
W5	Niski odsetek powierzchni pokrytej planami miejscowymi i rozproszona zabudowa, generująca większe zapotrzebowanie na infrastrukturę sieciową.	0,03	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01

STRATEGIA KONKURENCYJNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7
1,13		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.
W6	Brak istotnych w skali kraju węzłów transportowych i zły stan techniczny mocno obciążonych, z uwagi na wysoki poziom ruchu samochodowego, dróg lokalnych.	0,01	0,04	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
W7	Konkurencja wewnętrzna JST ostabiająca pozycję	0,03	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00

STRATEGIA KONKURENCYJNA		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7
1,13		Priorytety Zielonego Ładu UE ukierunkowane na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarkę odpadami, rozwój OZE i adaptację do zmian klimatu oraz rozwój multimodalnej mobilności i niskoemisyjnego transportu, koncentrujące interwencję europejskich środków publicznych.	Rozbudowa układu drogowego o znaczeniu ogólnopolskim (S11, DK25), zapewniającym dostępność do głównych ośrodków o znaczeniu krajowym.	Budowa kolei dużych prędkości z węzłem przesiadkowym, zwiększenie liczby połączeń kolejowych, stworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej.	Możliwość wsparcia rozwoju kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.	Kontynuacja wsparcia funkcjonowania sektora rolnego przez interwencję wspólnej polityki rolnej.	Wzrastająca świadomość ekologiczna, w tym zainteresowanie żywnością ekologiczną, zdrowym stylem życia oraz sportem i aktywnością fizyczną wśród społeczeństwa.	Reforma planowania przestrzennego i możliwość wsparcia rewitalizacji miast i obszarów wiejskich.
	całej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej							
W8	Niewielki poziom dochodów własnych.	0,02	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00

5. Wizja rozwoju i cele Strategii.

5.1. Wizja rozwoju.

Jednym z kluczowych elementów każdej strategii rozwoju jest wizja stanu obszaru po realizacji strategii. Wizja sformułowana w ramach strategii jest swego rodzaju projekcją przyszłości, do jakiej dążą władze lokalne, przedsiębiorcy, mieszkańcy i wszyscy zainteresowani rozwojem miasta. Opisuje ona pożądaną stan docelowy w perspektywie kilku lub kilkunastu lat i pełni następujące funkcje (zob. Dziemianowicz i in., 2012):

1. zobrazowanie stanu docelowego – można powiedzieć, że wizja stanowi cel całkowicie nadrzędny nad wszystkimi, zawierający w sobie pozostałe cele sformułowane w strategii; wizja nadaje także dokumentowi określony kierunek – jest więc także efektem dokonania określonych wyborów spośród wielu możliwości rozwojowych;
2. informowanie o aspiracjach osób formułujących wizję – wizja powinna inspirować i motywować uczestników procesu opracowania strategii do działania na rzecz rozwoju obszaru, w którym funkcjonują; by tak się stało powinna być ona interesująca, ciekawa i pobudzająca wyobraźnię;
3. jednoczenie wokół idei – wizja powinna łączyć różne środowiska skupione wokół działań na rzecz rozwoju miasta i powodować, że ludzie się z nią utożsamiają; wizja nie może, zatem dzielić i być poglądem jakiejś jednej, wybranej grupy interesariuszy.

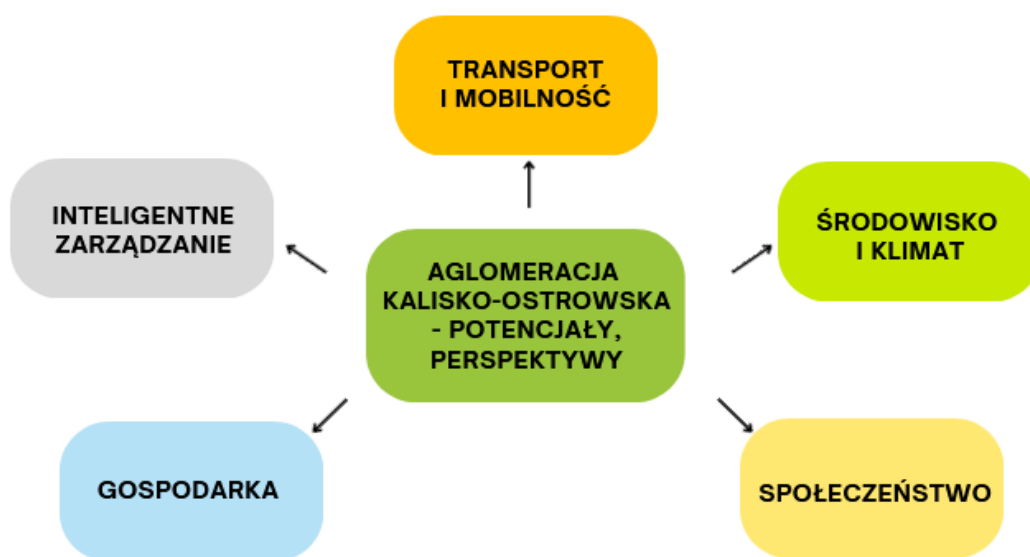
Wizję rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w roku 2030 opracowano w oparciu o rezultaty przeprowadzonego procesu diagnostycznego oraz analizy strategicznej TOWS/SWOT. Wyniki tych etapów zostały przedstawione w „Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” oraz rozdziale 4 niniejszego dokumentu. Wizja rozwoju traktowana jest jako cel główny.

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska w 2030 roku to lider integracji funkcjonalnej wśród miast subregionalnych w Polsce, wyróżniający się silną pozycją gospodarczą, wysoką jakością życia, dążący do neutralności klimatycznej, rozwijający lokalne potencjały, budujący tożsamość ponadlokalną, zorientowany na wszechstronny i zrównoważony rozwój oraz dający poczucie bezpieczeństwa.

Przyjęto, że w wyniku partnerskiej współpracy 25 jednostek samorządu terytorialnego i szerokim gronem interesariuszy oraz przy wykorzystaniu posiadanego kapitału ludzkiego w 2030 roku Aglomeracja Kalisko-Ostrowska osiągnie w szczególności następujące korzyści rozwojowe oraz przyczyni się do:

- rozwiązania zidentyfikowanych problemów społeczno-gospodarczo-przestrzennych i stworzenia trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju poprzez wzmocnienie sfery instytucjonalnej (dojrzałość i sprawność związku ZIT) oraz inwestycyjnej w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej oraz transportowej;
- wzmocnienia relacji między mieszkańcami gmin i powiatów AKO poprzez działania na rzecz integracji społecznej i międzypokoleniowej oraz projekty związane z aktywnością fizyczną, wykorzystujące infrastrukturę rekreacyjną i zasoby przyrodnicze AKO;
- realizacji projektów integrujących transport publiczny i ograniczających emisję ze środków transportu;
- rozbudowy sieci dróg rowerowych, która będzie tworzyć spójny system aglomeracyjny;
- wspierania i wzmacniania zasobów pod kątem adaptacji do zmian klimatu i ograniczania strat w bilansie wodnym poprzez rozwój lokalnych systemów małej retencji wodnej i tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury;
- zintegrowania przestrzennego obszaru.

Rycina 5.1. Obszary wsparcia w „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Źródło: Opracowanie własne.

Rycina 5.2. Matryca obszarów wsparcia, celów strategicznych i celów szczegółowych „Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

TRANSPORT I MOBILNOŚĆ 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność. 1.1. Rozwój zintegrowanego transportu. 1.2. Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.	ŚRODOWISKO I KLIMAT 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska. 2.1. Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacji do zmian klimatu. 2.2. Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody. 2.3. Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej. 2.4. Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).	SPOŁECZEŃSTWO 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny. 3.1. Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach. 3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych. 3.3. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego. 3.4. Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związaną z nią oferty dla mieszkańców. 3.5. Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.	GOSPODARKA 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą. 4.1. Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. 4.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. 4.3. Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu. 4.4. Wsparcie lokalnego rynku pracy.	INTELIGENTNE ZARZĄDZANIE 5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym. 5.1. Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacja przestrzeni publicznych. 5.2. Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych. 5.3. Wsparcie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.

5.2. Cele strategiczne, cele szczegółowe i główne kierunki działań.

W „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” przyjęto kilkupoziomową strukturę części kierunkowej realizującej założoną uprzednio wizję rozwoju (ryc. 5.3.). Na pierwszym, najbardziej ogólnym poziomie została określona wizja rozwoju, która stanowi jednocześnie cel główny. Następnie określone zostały cele strategiczne, cele szczegółowe oraz kierunki działań. Przyjęto, że Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie dążyła do realizacji 5 głównych celów strategicznych oraz 18 celów szczegółowych.

Warto także dodać, że wyznaczone cele spełniają określone kryteria wynikające ze standardów metodologicznych stosowanych w tego typu dokumentach. Założone uprzednio cele strategiczne i kierunki działań zostały poddane weryfikacji z zastosowaniem tzw. filtru SMART (nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów określających zasady konstruowania celów). Polega on na ocenie pięciu aspektów:

1. precyzyjności (ang. *specific*) – cele powinny być na tyle precyzyjne, aby nie mogły być interpretowane w odmienny sposób;
2. mierzalności (ang. *measurable*) – cele powinny być tak sformułowane, by można było liczbowo wyrazić stopień ich realizacji (by można było przypisać im konkretne miary);
3. akceptowalności (ang. *accepted*) – cele powinny być akceptowane przez podmioty, które będą dążyć do ich osiągnięcia (tj. podmioty realizujące strategię);
4. realistyczności (ang. *realistic*) – cele powinny być określane realnie (strategia nie może być zbiorem „pobożnych życzeń”), tzn. tak by możliwe było ich osiągnięcie w zakładanej perspektywie czasowej;
5. terminowości (ang. *timedependent*) – cele muszą być zdefiniowane precyzyjnie w wymiarze czasowym po to, by móc określać poziom ich realizacji i prowadzić monitoring.

Identyfikacja celów strategicznych, celów szczegółowych oraz głównych kierunków działań rozpoczyna etap operacjonalizacji niniejszej Strategii poprzez zaplanowanie konkretnych przedsięwzięć, za pomocą których będą realizowane cele i kierunki działań. Z uwagi na możliwość pozyskania środków finansowych na realizację celów Strategii z różnych źródeł, zakłada się opracowanie kilku list projektów, w tym listy projektów zintegrowanych, przypisanych do konkretnego źródła finansowania oraz listy przedsięwzięć, dla których planuje się pozyskanie wsparcia w trybie konkurencyjnym. Lista projektów przyjęta zostanie zgodnie z art. 34 ust. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 w postaci załącznika do „Strategii rozwoju

ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” w formie odrębnej uchwały Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Do każdego z kierunków działań przyjęto także system wskaźników monitorujących realizację założeń wynikających z dokumentu (rozdział 10). Ponadto zweryfikowano zgodność przyjętych celów strategicznych i kierunków działań z dokumentami wyższego rzędu, co zostało potwierdzone analizą przedstawioną w rozdziale 5.3.

Rycina 5.3. Model struktury części kierunkowej „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Źródło: Opracowanie własne.

Cel strategiczny 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.

Podstawą funkcjonowania każdego miejskiego obszaru funkcjonalnego, stanowiącego jeden organizm miejski jest sprawnie działający system transportowy, nazywany krwioobiegami tego organizmu. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest potoczona systemem powiązań funkcjonalnych, które generują mobilność osób, dóbr i kapitału pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego. Znaczna część tych przepływów odbywa się z wykorzystaniem transportu indywidualnego. Dlatego celem strategicznym dla całego Stowarzyszenia będzie rozwój ekologicznego oraz

zintegrowanego transportu kołowego i szynowego, a także zrównoważonej mobilności poprzez realizację dwóch zasadniczych celów szczegółowych.

Zakres celów szczegółowych i kierunków działań dotyczących zrównoważonego transportu i mobilności jest zgodny z „Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, w tym z „Koncepcją rozwoju infrastruktury rowerowej w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” oraz „Standardami projektowymi i wykonawczymi infrastruktury rowerowej w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, które stanowią dokumenty operacyjne do niniejszej Strategii.

Cel szczegółowy 1.1. Rozwój zintegrowanego transportu.

Sprawnie działający transport publiczny w aglomeracjach miejskich wymaga znacznego stopnia integracji przewozowej. Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie dążyć do stopniowej integracji transportu w różnych sferach – organizacyjnej i taryfowej, a także przewozowej, informacyjnej i infrastrukturalnej, w tym w zakresie skomunikowania różnych środków transportu. Rozwiązania te umożliwią pasażerom szybsze i łatwiejsze korzystanie z połączeń komunikacyjnych realizowanych przez różnych przewoźników. Tworzone będą warunki do trwałej współpracy w zakresie zarządzania transportem na obszarze Aglomeracji. W oparciu o dotychczasowe doświadczenia planuje się zawiązanie nowej zinstytucjonalizowanej formy współpracy, tj. Związku Powiatowo-Gminnego, którego zadaniem będzie zarządzanie zrównoważoną mobilnością oraz organizacja transportu zbiorowego na terenie AKO. System dróg kołowych (obok linii kolejowych) każdego terytorium stanowi podstawowy system umożliwiający przemieszczanie się osób i towarów. Tego typu system istotny jest w szczególności w aglomeracjach miejskich. Obszary te, w tym obszar Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, cechują się zwiększoną intensywnością przemieszczeń ludności związanej z dojazdami do pracy i usług (szkół, urzędów, instytucji ochrony zdrowia, placówek handlowych oraz innych obiektów i punktów usługowych). Modernizacji i rozbudowie zostanie poddany lokalny i ponadlokalny układ drogowy AKO – w tym celu prowadzona będzie współpraca z podmiotami administracji rządowej i samorządowej wyższego szczebla. Realizowane będą także przedsięwzięcia zmierzające do podniesienia poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym poprzez działania edukacyjne, instytucjonalne (np. powołanie Aglomeracyjnej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego) i kontrolno-ewaluacyjne (np. prowadzenie audytów bezpieczeństwa ruchu drogowego). Wspierane będą także działania władz krajowych, regionalnych i lokalnych w budowie obwodnic, które poprzez przeniesienie ruchu poza obszary silnie zurbanizowane, ograniczą zagrożenia związane z bezpieczeństwem mieszkańców i jakością środowiska. Planowane jest także wsparcie rozwoju połączeń krajowych, regionalnych i lokalnych (w tym ich skomunikowania) na liniach kolejowych w AKO. Kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju Aglomeracji ma planowana budowa linii Kolei

Dużych Prędkości do Poznania („szprycha” nr 9 do CPK), przechodząca przez Kalisz i Pleszew. Realizacja tej inwestycji (planowana na lata 2024-2029) skróci czas przejazdu z Kalisza do Warszawy do 120 min, a do Poznania – do 35 min. Priorytetem będzie utworzenie i rozwój Kalisko-Ostrowskiej Kolei Aglomeracyjnej, która stanie się rdzeniem powiązań transportowych na obszarze Aglomeracji i istotnie wpłynie na rozwiązanie problemu wykluczenia komunikacyjnego. Planuje się działania w zakresie infrastruktury Kolei Aglomeracyjnej (w tym budowy, przebudowy oraz modernizacji linii kolejowych, stacji i przystanków kolejowych, obiektów inżynierskich) oraz zakupu zeroemisyjnego taboru kolejowego. Podjąć należy również prace nad szerszym wykorzystaniem kolejowej infrastruktury wąskotorowej w transporcie publicznym na terenie AKO. Oprócz transportu kolejowego i drogowego, wspierać trzeba działania na rzecz rozwoju lotniska Michałków w kierunku regionalnego portu lotniczego do obsługi obszaru południowo-wschodniej Wielkopolski.

Główne kierunki działań:

- 1.1.1. Integracja organizacyjna i taryfowa przewozów w publicznym transporcie zbiorowym.
- 1.1.2. Tworzenie warunków do trwałej współpracy w zakresie zarządzania transportem na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- 1.1.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach.
- 1.1.4. Zapewnienie wysokiej dostępności infrastruktury kolejowej, w tym utworzenie i rozwój Kolei Aglomeracyjnej.
- 1.1.5. Rozwój lokalnego lotniska Michałków.

Cel szczegółowy 1.2. Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.

Wyzwaniem dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jest rozwój transportu przy minimalizacji jego szkodliwego wpływu na środowisko. Kluczowe znaczenie w rozwoju zrównoważonej mobilności ma jednolita, bezpieczna i dobrej jakości infrastruktura pieszo-rowerowa. Priorytetem jest połączenie istniejących tras rowerowych w spójną sieć dróg rowerowych w oparciu o jednolite wytyczne projektowania infrastruktury rowerowej. Opracowany dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej dokument pn. „Standardy projektowe i wykonawcze infrastruktury rowerowej w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” będzie stanowił wytyczne dla Członków Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w zakresie planowania, projektowania i wykonania jednolitej, dobrej jakości infrastruktury rowerowej na ich terenie. Realizowane będą zarówno przedsięwzięcia uzupełniające istniejącą sieć dróg rowerowych o funkcji transportowej, a także inwestycje w rozwój turystycznych i rekreacyjnych tras rowerowych, w tym ich połączenie z Dolnośląską Krainą Rowerową.

Inwestycje te będą oparte na „Koncepcji rozwoju infrastruktury rowerowej w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, w której zawarto zarówno koncepcję docelową zintegrowanej sieci rowerowej w AKO, jak i koncepcję rozwoju sieci tras turystycznych na obszarze Aglomeracji. W celu zwiększenia udziału ruchu rowerowego w codziennych podróżach podejmowane będą inicjatywy popularyzujące wykorzystanie roweru, jako codziennego środka transportu publicznego. Realizowane będą różnorodne działania informacyjne, promocyjne i edukacyjne, a także wzmacniany będzie rozwój turystyki rowerowej w ramach projektu „AKO BIKE”. W celu ograniczenia emisji spalin realizowane będą inwestycje w tabor nisko- i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą towarzyszącą miejskich i pozamiejskich publicznych przewozów autobusowych. Szczególne znaczenie będzie miało wykorzystanie nowych technologii w transporcie, w tym związanych z elektromobilnością i technologiami wodorowymi. Priorytetem będzie rozwój publicznego transportu autobusowego w głównych miastach AKO, tj.: Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim oraz Pleszewie. Planuje się kontynuację zrealizowanych w perspektywie na lata 2014-2020 przedsięwzięć transportowych polegających m.in. na zakupie ekologicznego taboru do transportu miejskiego. Niezbędne będą także inwestycje w systemy inteligentnego transportu publicznego w miastach, infrastrukturę punktową, w tym węzły przesiadkowe, obiekty P&R, zajezdnie autobusowe, przystanki, a także systemy ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania wodoru. Ścisła współpraca w obrębie Aglomeracji w zakresie realizacji inwestycji związanych z przemyślanym rozwojem zrównoważonej mobilności dają gwarancję wzrostu udziału transportu zeroemisyjnego w ogólnym bilansie środków transportu wykorzystywanych przez mieszkańców. Dla zapewnienia mniej energochłonnego systemu transportowego niezbędne będą inwestycje w wymianę oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych na energooszczędne. Ponadto, SAKO będzie kontynuować działania zmierzające do zmiany świadomości i zachowań transportowych mieszkańców, w tym rezygnacji z korzystania wyłącznie z własnego samochodu. W Aglomeracji będą także realizowane kampanie promocyjne i edukacyjne z zakresu zrównoważonej mobilności, poprawiające wizerunek komunikacji publicznej i budujące świadomość negatywnych efektów zewnętrznych transportu drogowego. W ramach realizacji międzynarodowego projektu pn. „PE4 Trans Public Engagement for Sustainable Public Transport” wypracowane zostały, przy udziale społeczeństwa i ekspertów, wizje dotyczące zmiany przyszłych zachowań komunikacyjnych, które będą skutecznie urzeczywistniane w perspektywie do 2030 roku. Kluczowe znaczenie ma dalsza wymiana doświadczeń i wiedzy z partnerami zagranicznym tak, aby jak najlepsze rozwiązania w zakresie zrównoważonego transportu zaimplementować w województwie wielkopolskim. Organizowane będą również wydarzenia związane z Europejskim Tygodniem Mobilności, Dzień Bez Samochodu oraz programy edukacyjne w szkołach i warsztaty mobilnościowe dla mieszkańców. Powyższe działania będą sprzyjać rozwijaniu idei miasta kompaktowego (w oparciu o wypracowany w Pleszewie potencjał) w głównych ośrodkach miejskich AKO, tak aby

w zasięgu 15 minutowego spaceru możliwe było zaspokojenie większości codziennych potrzeb.

Główne kierunki działań:

- 1.2.1. Tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej.
- 1.2.2. Rozwój wspólnych inicjatyw rowerowych, w tym AKO BIKE.
- 1.2.3. Inwestycje w tabor nisko- i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wsparcie rozwoju elektromobilności i wykorzystania technologii wodorowych.
- 1.2.4. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.
- 1.2.5. Zmiana zachowań transportowych i wzmocnienie świadomości na temat skutków wykorzystywania różnych form transportu.

Cel strategiczny 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.

Obszar AKO wyróżnia się cennymi zasobami przyrodniczymi podnoszącymi jakość i warunki życia, co znajduje swoje potwierdzenie m.in. w relatywnie dużym udziale obszarów chronionych. Dodatkowo, priorytety Zielonego Ładu ukierunkowane na zieloną transformację i adaptację do zmian klimatu, tworzą możliwości dla realizacji działań poprawiających jakość środowiska przyrodniczego. Zakładane cele i działania będą dotyczyły m.in. poprawy retencji wodnej i rozbudowy oraz modernizacji infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej, rozwoju niebieskiej i zielonej infrastruktury, zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeni zurbanizowanej oraz ochrony bioróżnorodności. Jednocześnie wyzwania klimatyczne wpływające na straty w bilansie wodnym, zwiększenie zjawiska suszy i intensywności występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych będą wpływały na kierunki strategicznego rozwoju AKO. Wszystkie te okoliczności spowodowały wprowadzenie ważnego celu strategicznego, jakim jest Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu strategicznego będą wpisywać się w zadania wynikające z opracowanych dla AKO dokumentów strategicznych takich, jak: „Plan adaptacji do zmian klimatu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, „Program poprawy bezpieczeństwa – funkcjonowania systemu przeciwdziałania i ograniczania skutków występowania zjawisk katastrofalnych oraz awarii na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na lata 2021-2027” oraz „Ochrona i racjonalna gospodarka wodna na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”. W ramach tego celu strategicznego realizowane będą cztery cele szczegółowe.

Cel szczegółowy 2.1. Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacji do zmian klimatu.

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie prowadzić działania ograniczające silne, a niekiedy również ekstremalnie zagrożenie suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną. Dodatkowo, postępujące zmiany klimatu przejawiają się m.in. coraz częstszym występowaniem skrajnych zjawisk atmosferycznych, długotrwałych upałów i okresów bez opadów atmosferycznych. W celu ograniczenia skali tych zjawisk będą podejmowane działania prowadzące do zwiększenia roli naturalnej retencji poprzez odszczelnianie powierzchni uszczelnionych i zwiększenie retencjonowania wód opadowych i roztopowych oraz budowę zbiorników małej retencji. Ważne znaczenie ma również dokończenie budowy Zbiornika retencyjnego Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie i jego należyta eksploatacja uwzględniająca zróżnicowane potrzeby korzystających z wód. W AKO będzie także rozwijana błękitno-zielona infrastruktura promująca rozwiązania oparte na przyrodzie, w tym np.: zielone przystanki, ogrody deszczowe, łąki kwietne. Wdrażane będą rozwiązania uwzględniające zielone zagospodarowanie otoczenia instytucji publicznych (w tym szkół) w sposób maksymalizujący powierzchnię biologicznie aktywną i zwiększający poziom świadczeń ekosystemowych, a także wzmacniający pozyskanie i wykorzystanie wód opadowych. Zwiększenie powierzchni terenów zieleni jest szczególnie istotne na terenach zurbanizowanych zarówno w dużych, jak i małych miastach oraz na terenach wiejskich. Skwery i parki odgrywają bardzo istotną rolę w odbiorze wód opadowych, zapobiegając powodziom burzowym. Jednocześnie poprawiają estetykę otoczenia i chłodzą powietrze. W Aglomeracji będą także realizowane nowe nasadzenia z uwzględnieniem w ich składzie gatunkowym roślin rodzimych i wytwarzających ograniczone ilości alergenów. W kontekście adaptacji do zmian klimatu ważne jest stworzenie sprawnego systemu reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne oraz wsparcie systemów ratownictwa, w tym we współpracy z odpowiednimi służbami (głównie jednostkami państwowej i ochotniczej straży pożarnej, a także policją i podmiotami z branży ratownictwa medycznego). Wzmacniana będzie także infrastruktura przeciwpowodziowa oraz system informowania o zagrożeniach. Ponadto, niedostateczne rozwinięcie infrastruktury ściekowej negatywnie wpływające na stan ekologiczny oraz chemiczny wód powierzchniowych powoduje, że istotne będą działania na rzecz rozbudowy systemów kanalizacyjnych, poprawy sprawności i przepustowości oraz budowy nowych oczyszczalni ścieków. Rozwijane będą systemy infrastruktury wodno-ściekowej w ramach istniejących aglomeracji ściekowych (budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody, oczyszczalni ścieków, kolektorów ściekowych i przepompowni oraz sieci wodociągowych i kanalizacyjnych), a poza ich granicami podejmowane będą działania zapewniające bezawaryjność funkcjonującego systemu (poprzez podnoszenie jakości infrastruktury zbiorników bezodpływowych

i przydomowych oczyszczalni ścieków, a także budowanie świadomości mieszkańców w zakresie wykorzystywania tej infrastruktury).

Główne kierunki działań:

2.1.1. Poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy.

2.1.2. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.

2.1.3. Rozwój systemów reagowania na klęski żywiotowe i katastrofy ekologiczne oraz wsparcie systemów ratownictwa.

2.1.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej.

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody.

W ramach rozwoju terenów zieleni oraz wsparcia ochrony przyrody w pierwszej kolejności realizowane będą działania związane z ochroną różnorodności krajobrazowej i biologicznej. W gminach o najmniejszej lesistości będzie przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza, botaniczna, zoologiczna, również krajobrazowa, która pozwoliłaby zidentyfikować i chronić bioróżnorodność oraz wzmacniać funkcje retencyjne i krajobrazowe. AKO będzie także wspomagała opracowanie i wdrażanie dla obszarów chronionych (parki krajobrazowe, rezerваты przyrody i obszary Natura 2000) dokumentów planistycznych oraz strategicznych. Zatrzymywane będą wycinki zadrzewień śródpolnych i zostanie zwiększona lesistość na terenach rolnych. Szczególnie w centralnej i zachodniej części AKO będą prowadzone działania chroniące małe powierzchniowo refugia dla zwierząt i roślin w krajobrazie rolniczym, takie jak użytki ekologiczne. Zwarte pasy roślinności wysokiej na terenach rolnych pełnią bowiem bardzo istotne funkcje dla człowieka – przede wszystkim mają duży wpływ na lokalny mikroklimat, zmniejszając jednocześnie jego wysuszające działanie. Realizowane będą także działania wspierające zachowanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ekosystemów oraz populacji zagrożonych gatunków. Ochrona przyrody w AKO obejmie także gleby. Wspierana będzie prawidłowa gospodarka rolna z zastosowaniem głównie nawozów naturalnych, racjonalne stosowanie nawozów sztucznych oraz środków ochrony roślin oraz zapobieganie erozji – w tym poprzez przedsięwzięcia melioracyjne, zadrzewienia śródpolne i zalesianie nieużytków. Ponadto, SAKO będzie prowadzić działania miękko budujące świadomość ekologiczną mieszkańców oraz ukierunkowane na wzrost zainteresowania żywnością ekologiczną i zdrowym trybem życia. Działania te będą realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami publicznymi. W ramach tych działań planuje się akcje informacyjno-promocyjno-edukacyjne, warsztaty i wydarzenia popularyzujące konieczność właściwego kształtowania relacji człowiek - przyroda.

Główne kierunki działań:

2.2.1. Ochrona różnorodności krajobrazowej i biologicznej.

2.2.2. Ochrona gleb i wsparcie terenów rolniczych.

2.2.3. Rozwój edukacji ekologicznej.

Cel szczegółowy 2.3. Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

Na obszarze AKO wspierane będą działania na rzecz zwiększenia liczby małych instalacji OZE. Analizowane będą również możliwości rozwoju większych instalacji, w tym wykorzystujących energię wiatru (farmy wiatrowe), energię słoneczną (farmy fotowoltaiczne), energię wnętrza ziemi (geotermia), a zwłaszcza energię pochodzenia rolniczego (biomasa). Produkcja energii z biomasy i biogazu w AKO jest obecnie niższa od średniej krajowej i z pewnością nie oddaje całego potencjału Aglomeracji w tym zakresie. Odnawialne źródła energii w AKO zostaną wykorzystane zarówno do produkcji energii elektrycznej, jak i energii cieplnej, co obniży emisję dwutlenku węgla, jak i ograniczy zanieczyszczenie powietrza. W ramach uzupełnienia systemu OZE prowadzone będą przedsięwzięcia dotyczące tzw. instalacji hybrydowych, które ograniczają skutki niestabilności produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Ze względu na przekroczenia norm jakości powietrza (szczególnie w obszarach zurbanizowanych), zostaną podjęte działania zmniejszające skalę emisji niskiej. Działania te będą z jednej strony polegały na integracji systemów monitoringu jakości powietrza w AKO, a także prowadzeniu akcji informacyjnych i edukacyjnych w zakresie spalania paliw stałych. Oprócz czynności o charakterze zachęcającym, podejmowane będzie równoległe wdrażanie skutecznego systemu kontroli emisji i coraz bardziej bezwzględna egzekucja przestrzegania norm. Bardzo istotne będzie także wsparcie instytucjonalne mieszkańców ze strony urzędów miast i gmin, starostw powiatowych oraz SAKO. W Aglomeracji zostaną przeprowadzone działania zwiększające efektywność energetyczną poprzez termomodernizację budynków i wymianę starych kottów, a także wymianę i modernizację instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. Każda gmina AKO oraz Stowarzyszenie jako całość, będzie szczegółowo analizować potrzeby w tym zakresie. Zrealizowane zostaną przede wszystkim termomodernizacje kompleksowe (zarówno w obiektach użyteczności publicznej, jak i budynkach mieszkalnych), ograniczające zakres ubóstwa energetycznego. Inwestycje te będą łączone z realizacją projektów związanych z OZE. Zaplanowane działania doprowadzą do likwidacji ogrzewania indywidualnego wykorzystującego paliwo stałe i zastąpienia go ogrzewaniem bezemisyjnym lub niskoemisyjnym.

Główne kierunki działań:

2.3.1. Wykorzystanie OZE oraz nowych technologii w energetyce.

2.3.2. Wypracowanie wspólnych działań i narzędzi na rzecz poprawy jakości powietrza.

2.3.3. Termomodernizacja i ograniczanie strat ciepła w sektorze publicznym i mieszkaniowym.

Cel szczegółowy 2.4. Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).

Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie dążyło do wypracowania i wdrożenia wspólnych standardów gospodarowania odpadami komunalnymi. Działania w tym zakresie powinny dotyczyć m.in. wspólnej polityki odpadowej, formułowania rekomendacji w zakresie jednolitych systemów informacji i zbiórki odpadów. Elementem wspólnej polityki odpadowej będzie także zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz sprawna organizacja ich odbioru i zagospodarowania, szczególnie poprzez integrację i komplementarny rozwój systemu punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz wdrażanie mobilnych PSZOK. Organizacja efektywnego i przyjaznego środowiska systemu zagospodarowania odpadów komunalnych stanowi jedno z największych wyzwań Aglomeracji. AKO oraz podmioty działające na tym obszarze w sektorze gospodarki odpadami będą dążyć do powstania wspólnej, skutecznej i sprawdzonej alternatywy dla składowania odpadów, jaką jest ich termiczne przekształcanie (instalacje ITPOK). Instalacje te cechuje wysoka wydajność oraz bezpieczeństwo, a także odzysk energii, co istotnie zmniejsza koszty funkcjonowania systemu i prowadzi do obniżania opłat za odbiór odpadów. Ponadto, modernizowane i rozwijane będą instalacje mechanicznego i biologicznego przekształcania. Doprowadzi to Aglomerację do zmniejszenia skali składowania odpadów i zwiększenia odzysku zasobów. Ważnym kierunkiem działań w AKO w ramach gospodarki odpadami będzie wyodrębnianie ze strumienia odpadów tych, które mogą zostać ponownie wykorzystane i budowa realnych podstaw funkcjonowania w AKO gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Będzie to możliwe dzięki skutecznej edukacji mieszkańców, przeciwdziałaniu marnowaniu żywności oraz segregacja odpadów „u źródła”. Ważne działanie Aglomeracji to także praca nad wzrostem świadomości związanej ze skutkami środowiskowymi pozbywania się odpadów w sposób nielegalny. Skuteczność ww. działań realnie przełoży się na zmniejszone zaangażowanie budżetów gmin AKO w zakresie likwidacji nielegalnych składowisk odpadów, rozbudowę istniejących regionalnych instalacji o ograniczonej przepustowości i wydajności.

Główne kierunki działań:

- 2.4.1. Wypracowanie i wdrożenie standardów gospodarowania odpadami komunalnymi.
- 2.4.2. Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów poprzez wypracowanie wspólnej polityki w tym zakresie.
- 2.4.3. Wdrożenie pełnego odzysku zasobów poprzez rozwój instalacji przekształcania odpadów.
- 2.4.4. Zapobieganie powstawaniu odpadów (w tym przeciwdziałanie marnowaniu żywności) oraz ich segregacja „u źródła”.

Cel strategiczny 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne społeczności i wzmacniająca wymiar społeczny.

Integracja społeczności lokalnych będzie jednym z podstawowych celów strategicznych dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Podniesienie aktywności obywatelskiej, wspieranie działalności społecznej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej przedstawicieli społeczności lokalnych będzie priorytetem dla władz Stowarzyszenia i jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w jego skład. Działania SAKO skupią się także na budowaniu wspólnej, aglomeracyjnej świadomości terytorialnej, na bazie której rozwijać można przedsięwzięcia zintegrowane i budować, poprzez efekt synergii, wartość dodaną dla całej AKO. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska jest także miejscem realizacji licznych usług publicznych o zasięgu ponadlokalnym. Celem strategicznym dla Stowarzyszenia będzie ich rozwój i integracja. Zadanie to dotyczy zarówno usług edukacyjnych na wszystkich poziomach, jak i zdrowotnych oraz kulturalnych, które z jednej strony podniosą poziom kapitału ludzkiego (umiejętności i kompetencje mieszkańców AKO), a z drugiej – kapitału społecznego, wynikającego z wartości płynącej z relacji między reprezentantami społeczności lokalnych.

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu strategicznymi będą zgodne z dokumentami operacyjnymi, tj. „Polityka Senioralna Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na lata 2020-2027” oraz „Polityka zdrowotna Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”, będącą w trakcie opracowywania. Cel strategiczny 3. będzie realizowany w ramach pięciu celów szczegółowych.

Cel szczegółowy 3.1. Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.

Szybko zmieniająca się rzeczywistość społeczno-gospodarcza (np. rosnące wymagania wobec specjalistów różnych branż, pojawiające się nowe zawody) wiąże się z koniecznością podejmowania zadań na rzecz poprawy jakości edukacji i wychowania.

W ramach celu zaplanowane zostały do realizacji działania na rzecz zwiększenia dostępności do wysokiej jakości wychowania przedszkolnego oraz integracji międzysamorządowej w zakresie świadczenia tego typu usług. Działania tego typu będą polegały na budowie, rozbudowie lub adaptacji budynków na cele placówek wychowania przedszkolnego, a także podniesieniu jakości wyposażenia przedszkoli i wzmocnieniu kompetencji i wiedzy wychowawców. Realizacja tego kierunku wzmocni politykę prorodzinną AKO, szczególnie w zakresie wsparcia kobiet w możliwości szybkiego powrotu na rynek pracy. Wdrożone zostaną projekty związane z rozwojem i doposażeniem infrastruktury edukacyjnej, w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami. Doposażenie to będzie dotyczyło m.in. nowoczesnego sprzętu obejmującego technologie informacyjno-komunikacyjne, zwiększające interaktywność nauczania oraz kompetencje praktyczne i umiejętności cyfrowe. Ważnym kierunkiem działań będzie poprawa w AKO jakości edukacji ogólnej i zawodowej m.in. poprzez wspieranie procesu dydaktycznego młodzieży, w tym poprzez rozwijanie praktycznych umiejętności, organizowanie dodatkowych zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz kompleksowe wsparcie edukacyjne (np. doradztwo edukacyjno-zawodowe, kursy zawodowe). Projekty w tym celu obejmą podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, a także będą prowadziły do wdrożenia tzw. „ścieżek poprawy umiejętności”. W celu zapewnienia trwałego i jednocześnie dynamicznego powiązania edukacji z instytucjami rynku pracy będą realizowane działania na rzecz pogłębienia współpracy szkół z pracodawcami, dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz stworzenie aglomeracyjnego systemu weryfikacji nabytych kwalifikacji. Realizowane będą również działania zwiększające szanse edukacyjne wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału tak, aby w przyszłości umożliwić im pełny rozwój osobisty na miarę ich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. Projekty w zakresie wsparcia osób ze specjalnymi potrzebami będą obejmowały edukację włączającą, mającą na celu zindywidualizowane podejście do każdego dziecka oraz lepszego powiązania edukacji z rynkiem pracy. W Aglomeracji wdrożone zostaną działania zmierzające do rozwoju poradnictwa i doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Ich celem będzie naprowadzenie dzieci i młodzieży na ścieżkę zawodową, która wynika z ich indywidualnych zainteresowań, uzdolnień i kompetencji, a także uwzględnia wymagania rynku pracy. Planuje się także wsparcie podnoszenia kwalifikacji nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu (w tym w zakresie umiejętności cyfrowych i prowadzenia lekcji zdalnych). Zapewnienie wysokiej jakości nauczania będzie rezultatem skutecznych, wydajnych i zrównoważonych inwestycji w kształcenie i szkolenie. Ponadto zrealizowane zostaną projekty wspierające uczenie się przez całe życie (w tym np. w formie krótkotrwałych kursów i szkoleń z zakresu umiejętności związanych z przedsiębiorczością i kompetencjami cyfrowymi). W ramach uczenia się przez całe życie w Aglomeracji

podjęte zostaną działania inicjujące powstanie i wspierające funkcjonowanie m.in. Uniwersytetów III Wieku.

Główne kierunki działań:

- 3.1.1. Wsparcie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.
- 3.1.2. Rozwój i doposażenie infrastruktury edukacyjnej, w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami.
- 3.1.3. Wsparcie edukacji ogólnej i zawodowej dostosowanej do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez rozwój umiejętności uniwersalnych.
- 3.1.4. Rozwój edukacji włączającej.
- 3.1.5. Rozwój poradnictwa i doradztwa zawodowego.
- 3.1.6. Doksztalcanie nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu.
- 3.1.7. Wsparcie uczenia się przez całe życie, w tym rozwój Uniwersytetów III Wieku.

Cel szczegółowy 3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.

Okres pandemii COVID-19 wpłynął na zwiększenie skali zachorowalności, co wywołało bardzo dużą liczbę zgonów w okresie 2020-2021. Ponadto, zmiany demograficzne zachodzące w AKO pokazują, że popyt na usługi pomocy społecznej i opieki zdrowotnej w najbliższych latach wzrośnie. W związku z tym podjęte zostaną działania na rzecz wsparcia jednostek samorządu terytorialnego SAKO, odpowiedzialnych za prowadzenie zadań związanych z ochroną zdrowia. Planuje się działania zmierzające do poprawy zdrowia mieszkańców AKO oraz rozwoju usług opieki zdrowotnej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę. Będą one obejmowały zarówno sektor świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, jak i leczenia szpitalnego (szczególnie w zakresie tzw. szpitala jednego dnia). Wzmocniona zostanie tym samym ponadlokalna pozycja obszaru w zakresie świadczenia usług medycznych. Stowarzyszenie kontynuować będzie działania polegające na organizowaniu spotkań, konferencji, seminariów wzmacniających przepływ wiedzy w zakresie wsparcia systemu ochrony zdrowia między gminami i powiatami. SAKO będzie dalej inicjowało i realizowało programy zdrowotne w obszarze rehabilitacji i profilaktyki, które skieruje zarówno do osób wykluczonych społecznie, jak i osób w wieku aktywności zawodowej oraz osób starszych. Planuje się wdrażanie polityki zdrowotnej w zakresie: wczesnego wykrywania chorób, wykrywania wad wzroku u dzieci w wieku 5 lat, rehabilitacji medycznej schorzeń kręgosłupa i narządów ruchu, czy profilaktyki uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych u młodzieży i młodych dorosłych. Ponadto, planowana jest

interwencja w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadanie to zostanie zrealizowane we współpracy z instytucjami sektora pomocy społecznej (powiatowe centra pomocy rodzinie, warsztaty terapii zajęciowej, organizacje pozarządowe). Ważne znaczenie odegrają również podmioty ekonomii społecznej. W związku z koniecznością rozwoju sektora wsparcia osób wymagających opieki, w AKO przewidziane do realizacji są projekty mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego (skierowane do osób z niepełnosprawnościami, osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych), w których (pod opieką specjalistów) osoby tam przebywające będą przygotowywane do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagane w codziennym funkcjonowaniu. Rozwijane będą także formy opieki na odległość, w tym teleopieki. Działania w tym zakresie powinny dążyć do deinstytucjonalizacji pomocy społecznej i jej indywidualizacji. W ramach tego celu będą także realizowane działania związane z integracją uchodźców i migrantów zagranicznych, szczególnie w warunkach prowadzonej za wschodnią granicą Polski wojny w Ukrainie, polegające przede wszystkim na poprawie dostępu do edukacji oraz służby zdrowia, a także poprawie różnych aspektów związanych z życiem w Polsce. Wspierane będą również działania na rzecz rozwoju społeczeństwa przyjmującego, które powinno umożliwić pełne uczestnictwo migrantów w życiu społecznym, gospodarczym oraz kulturalnym. W celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób pochodzenia migracyjnego realizowane będą działania informacyjno-promocyjne podnoszące świadomość na temat polityk antydyskryminacyjnych. Rozwijana będzie także piecza zastępcza, a także aktywna polityka prorodzinna i rozwój opieki nad dziećmi do lat 3 (poprzez wsparcie budowy i funkcjonowania żłobków oraz innych, zindywidualizowanych form opieki).

Główne kierunki działań:

- 3.2.1. Rozwój usług opieki zdrowotnej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę.
- 3.2.2. Realizacja programów zdrowotnych w obszarze rehabilitacji i profilaktyki.
- 3.2.3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.
- 3.2.4. Wsparcie usług opiekuńczych, teleopieki oraz mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego.
- 3.2.5. Realizacja włączającej społecznie polityki migracyjnej.
- 3.2.6. Rozwój pieczy zastępczej oraz wzmacnianie funkcji rodziny i opieki nad dziećmi do lat 3.

Cel szczegółowy 3.3. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.

Rozwój sektora kultury będzie jednym z ważnych zadań Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku. W AKO będą realizowane przedsięwzięcia zmierzające do stworzenia dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego integrującego jednostki samorządu terytorialnego obszaru. W ramach tego typu działań dojdzie do sieciowania miejskich, gminnych i powiatowych instytucji kultury. Ich wspólna oferta stworzy na poziomie AKO efekt synergii, pozwalający na wytonienie ponadlokalnego sieciowego produktu kulturalnego. W AKO występuje także wiele obiektów materialnego dziedzictwa historycznego – będą one w ramach możliwości finansowych JST chronione i rewaloryzowane. Realizowane będą przedsięwzięcia tego typu w ramach chronionych zespołów urbanistycznych, zabytkowych parków, zespołów pałacowych, zamków, klasztorów, budynków administracyjnych i mieszkalnych, kościołów, kaplic, cmentarzy i innych budowli. Wspierana będzie także polityka tworzenia dokumentów programowych i strategicznych zmierzających do ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego. Doprowadzi to do upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego wśród lokalnej społeczności. Ponadto, szczególnie na obszarach rewitalizacji, wspierane będą także inicjatywy prywatne, których założenia dadzą impulsy rozwojowe dla całej AKO. Ważne dla właściwego kształtowania przestrzeni kulturowej będą także uchwały krajobrazowe, które umożliwią regulowanie zasad umieszczania reklam, obiektów małej architektury oraz ogrodzeń, w szczególności w ścisłych centrach miast i wsi. Oprócz ochrony i renowacji obiektów dziedzictwa kulturowego, wspierana będzie realizacja zadań instytucji kultury, które wzmacniają społeczną świadomość historyczną i wpływają na poziom rozwoju kulturowego społeczności lokalnej. Dotyczy to ośrodków kultury, akceleratorów kultury, filharmonii, teatrów, bibliotek, muzeów. Ich ponadlokalna oferta będzie wspierana w ramach SAKO.

Główne kierunki działań:

- 3.3.1. Stworzenie dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego integrującego gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- 3.3.2. Renowacja obiektów zabytkowych.
- 3.3.3. Wsparcie rozwoju instytucji kultury.

Cel szczegółowy 3.4. Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.

Obszar AKO mimo typowo nizinnego charakteru odznacza się dużym nagromadzeniem miejsc i form atrakcyjnych dla rozwoju ruchu turystycznego i aktywności fizycznej. Dlatego SAKO będzie dążyć do tworzenia wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwoju wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej.

W Aglomeracji będą kontynuowane projekty polegające na organizacji wydarzeń sportowych, podnoszących poziom aktywności fizycznej i integrujących lokalne społeczności. Ponadto, w celu przyciągnięcia i zatrzymania turystów opracowywane będą kompleksowe pakiety pobytowe oparte na odpowiednio przygotowanych produktach turystycznych. SAKO będzie realizować działania polegające na wsparciu dla rozwoju atrakcyjnej, szerokiej oferty turystyczno-rekreacyjnej, w tym budowie rozpoznawalnej marki (marek) turystyczno-rekreacyjnej Aglomeracji. Stworzenie wartościowego produktu turystyczno-rekreacyjnego wymaga podjęcia działań sieciujących, dokonania analizy atrakcyjności obszaru Aglomeracji, rozpoznania profilu turysty, opracowania planu działania, a także komercjalizacji wspólnego sieciowego produktu. Stworzenie aglomeracyjnej marki turystycznej to skuteczne narzędzie rozwoju produktów turystycznych na terenie AKO. Ważnym kierunkiem działań będzie również wspólna promocja i informacja turystyczna AKO, rozwój potencjału szlaków turystyki pieszej, rowerowej, samochodowej i kolejowej oraz turystyki pielgrzymkowej. Wspierany będzie także rozwój agroturystyki, wykorzystującej lokalne zasoby i specjalizacje jako kierunku uzupełniającego i wspierającego aktywność rolniczą. W ośrodkach wiejskich i małych miastach wykorzystana zostanie miejscowa twórczość kulturalna, rzemieślnicza będąca efektem istnienia lokalnego dziedzictwa. Oprócz działań miękkich, zmierzających do wytworzenia produktów turystycznych, wspierane będą inwestycje w rozwój infrastruktury turystycznej – zarówno tej publicznej i sieciowej (szlaki turystyczne, wiaty, miejsca przebywania turystów), jak i prywatnej, związanej z komercyjnymi usługami turystycznymi. SAKO będzie także dążyć do rozwoju szczególnie istotnych produktów kulturalnych i turystycznych, w tym przede wszystkim kolei wąskotorowej, która jest unikalnym zasobem historycznym, integrującym kilka jednostek samorządu terytorialnego AKO.

Główne kierunki działań:

- 3.4.1. Tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej.
- 3.4.2. Wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- 3.4.3. Rozwój infrastruktury turystycznej.
- 3.4.4. Wykorzystanie i wsparcie dziedzictwa kulturowego kolei wąskotorowej.

Cel szczegółowy 3.5. Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Stowarzyszenie będzie kontynuowało działania wzmacniające i wspierające rozwój integracji społecznej oraz aktywności obywatelskiej poprzez popularyzację i aktywne

wykorzystanie metod partycypacji społecznej i dialogu społecznego. Narzędzia włączające przedstawicieli społeczności lokalnych w proces tworzenia polityk rozwojowych zostaną wykorzystane przy tworzeniu dokumentów strategicznych, programowych, planistycznych oraz przy projektowaniu inwestycji. SAKO będzie dążyć do podniesienia jakości działań partycypacyjnych i konsultacyjnych, które wpłyną na włączenie przedstawicieli społeczności lokalnych do procesu podejmowania decyzji – w tym z wykorzystaniem form interaktywnych i zdalnych. Ważne znaczenie będzie miało utworzenie Aglomeracyjnego Centrum Dialogu Społecznego, które zapewni odpowiednią infrastrukturę dla animowania aktywności obywatelskiej. Kształtowany będzie także pozytywny wizerunek terytorium lokalnego i regionalnego, a poprzez to – wzmacnianie poczucia dumy i pozytywnej identyfikacji z miejscem zamieszkania. Doprowadzi to finalnie do podniesienia świadomości lokalnej i regionalnej. Ponadto, w Aglomeracji realizowane będą kolejne inicjatywy skierowane na różne grupy społeczne (integracja międzypokoleniowa), w szczególności osoby starsze. Biuro SAKO jest animatorem i kreatorem działań na rzecz poprawy osób starszych w regionie, współpracujące w tym zakresie z Samorządem Województwa Wielkopolskiego oraz Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Poznaniu. Kontynuowane będą prowadzone od ponad 6 lat działania na rzecz poprawy jakości życia Seniorów na obszarze AKO. Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zostało wyróżnione certyfikatem Światowej Organizacji Zdrowia za otwarte podejście do osób starszych i zaangażowanie w tworzenie środowiska przyjaznego dla Seniorów. Jako członek „Światowej Sieci Miast i Gmin Przyjaznych Osobom Starszym” SAKO będzie dalej promować aktywizację Seniorów, współpracować z innymi Członkami Sieci oraz promować wartości i zasady WHO. Dalej, jako ciało doradcze Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zafunkcjonuje Aglomeracyjna Rada Seniorów oraz powołana przy SAKO Delegatura Wielkopolskiego Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Działania z zakresu polityki senioralnej będą oparte na dokumencie strategicznym Stowarzyszenia pn. „Polityka senioralna Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na lata 2020-2027”. Wspierane będą Kluby Seniora, Koła Gospodyń Wiejskich i inne organizacje społeczne zrzeszające mieszkańców. Wzmacniać trzeba również mechanizmy aktywizacyjne, w tym inicjatywy „Seniorzy pomagają Seniorom”, które przynoszą wymierne korzyści dla obu stron (np. pomoc przy zakupach, wizycie lekarskiej, wspólne spędzanie czasu). Integracja społeczności lokalnych będzie dokonywała się również poprzez aktywność obywatelską, przejawiającą się m.in. aktywnym udziałem w wyborach, przynależnością do stowarzyszeń czy organizacji społecznych. Społeczeństwo obywatelskie rozwijać należy poprzez nowe formy pobudzania aktywności takie, jak budżety obywatelskie. Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska będzie wspierać wszelkie aktywności społeczne, które nie tylko wzmacniają więzi i dają większe poczucie przynależności do danej społeczności, ale również wpływają na wzrost jakości życia mieszkańców.

Główne kierunki działań:

- 3.5.1. Wzmocnienie partycypacji społecznej i dialogu społecznego.
- 3.5.2. Podniesienie świadomości lokalnej i regionalnej.
- 3.5.3. Rozwój polityki senioralnej oraz wsparcie wymiany międzypokoleniowej.
- 3.5.4. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i informacyjne.

Cel strategiczny 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.

AKO ze względu na swoją pozycję konkurencyjną w stosunku do ośrodków metropolitalnych jest w dużym stopniu zagrożona marginalizacją społeczno-ekonomiczną. Konsekwencją tego procesu może być niekorzystny drenaż kapitału ludzkiego i społecznego poprzez odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, co w zasadniczy sposób wpływa na trendy rozwojowe obserwowane na jej obszarze. Należy jednak pamiętać, że AKO zachowuje nadal przewagę konkurencyjną w stosunku do pobliskich ośrodków miejskich, a to daje możliwość rozwoju obsługi sąsiednich powiatów. W związku z tym SAKO podejmie działania zmierzające do budowania silnej, ponadlokalnej pozycji gospodarczej AKO jako zintegrowanego z metropoliami ośrodka o wysokiej aktywności gospodarczej i społecznej poprzez m.in. integrację oferty terenów inwestycyjnych, wzmacnianie mechanizmów budujących postawy przedsiębiorcze oraz podniesienie poziomu aktywności gospodarczej. Wykorzystując warunki środowiskowe oraz bazując na tradycji gospodarczej tego obszaru, tworzone będą warunki dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. Korzystając z bardzo dobrych doświadczeń współpracy ponadlokalnej, Stowarzyszenie AKO podejmie wspólne działania na rzecz realizacji inwestycji infrastrukturalnych na poziomie OF oraz wzmocni współpracę nauki i biznesu oraz rozwój szkolnictwa wyższego w AKO. Cel strategiczny 4. będzie realizowany w ramach czterech celów szczegółowych.

Cel szczegółowy 4.1. Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

AKO jest obszarem relatywnie dużej koncentracji działalności gospodarczej. Wykorzystanie tego zasobu będzie prowadziło do stworzenia i promocji marki gospodarczej Aglomeracji. Budowa marki i pozytywnego wizerunku gospodarczego skoncentruje się przede wszystkim na inteligentnych specjalizacjach AKO i branżach, które stanowią bazę ekonomiczną tego obszaru. Aby skutecznie przeciwdziałać drenażowi kapitału ludzkiego i społecznego oraz wzmocnić pozycję konkurencyjną

w zakresie przyciągania inwestorów, w tym zagranicznych wspierane będą działania na rzecz tworzenia nowych terenów inwestycyjnych i ich rozwoju. Z kolei Stowarzyszenie, jako zinstytucjonalizowana forma współdziałania zrealizuje działania zmierzające do integracji oferty inwestycyjnej podmiotów publicznych i niepublicznych z obszaru AKO. Zadaniem SAKO będzie tworzenie warunków dla koordynacji aktywności w zakresie zarządzania terenami inwestycyjnymi oraz przygotowania wspólnej, zintegrowanej i spójnej oferty terenów inwestycyjnych dostępnych w JST zrzeszonych w AKO, a także jej szeroka i otwarta promocja (np. poprzez targi, kampanie reklamowe, materiały promocyjne). Pozwoli to zwiększyć skuteczność podejmowanych działań i ograniczyć negatywne skutki konkurencji wewnętrznej w przedmiotowym zakresie. Wspierany będzie również rozwój IOB oraz klastrów. Ponadto SAKO spopularyzuje wśród JST wykorzystanie w procesie inwestycyjnym formuły partnerstwa publiczno-prywatnego. Ważne znaczenie odegra także rozwój przedsiębiorstw w oparciu o inteligentne specjalizacje zidentyfikowane w Regionalnej Strategii Innowacji, tj. budownictwo, przemysł czasu wolnego, energetyka OZE, przemysł 4.0, technologie wodorowe, gospodarka obiegu zamkniętego, przemysł precyzyjny, biotechnologia, kosmonautyka i przemysł chemiczny. Ważny jest również rozwój kompetencji w zakresie inteligentnych specjalizacji.

Główne kierunki działań:

- 4.1.1. Stworzenie i promocja marki gospodarczej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- 4.1.2. Wsparcie terenów inwestycyjnych oraz integracja oferty inwestycyjnej.
- 4.1.3. Wzmacnianie klastrów gospodarczych oraz instytucji otoczenia biznesu.
- 4.1.4. Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego.
- 4.1.5. Wsparcie rozwoju podmiotów gospodarczych w ramach inteligentnych specjalizacji.

Cel szczegółowy 4.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze odgrywają ogromną rolę w gospodarce AKO. Lokalna produkcja żywności i jej przetwarzanie na miejscu mają istotne znaczenie nie tylko w aspekcie bezpieczeństwa żywnościowego, ale także w tworzeniu potencjału gospodarki. SAKO będzie więc realizować (we współpracy z producentami oraz organizacjami gospodarczymi) przedsięwzięcia promujące lokalne produkty przez m.in. tworzenie lokalnych rynków zbytu (w tym przede wszystkim żywności ekologicznej), wspieranie, profilowanie oraz integrację specjalizacji lokalnych i producentów rolnych w dziedzinach takich, jak sadownictwo, uprawy szklarniowe, pszczelarstwo, przetwórstwo runa leśnego, produktów rolnych i ryb). Biorąc pod uwagę aspekt

środowiskowy, wspierane będą także interakcje między ludźmi, zachowanie i wzmocnienie kapitału naturalnego, optymalizacja (nie maksymalizacja) wydajności zasobów naturalnych. W Aglomeracji będą realizowane także przedsięwzięcia zmierzające do rozwoju wyspecjalizowanego i zaawansowanego technologicznie rolnictwa ekologicznego, hodowli ryb oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Wzmacnianie inteligentnych specjalizacji w rolnictwie przyczyni się do poszerzenia zasięgu oddziaływania AKO i zdobycia nowych rynków zbytu.

Główne kierunki działań:

4.2.1. Promocja produktów lokalnych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

4.2.2. Integracja lokalnych producentów rolnych.

4.2.3. Rozwój inteligentnego i ekologicznego rolnictwa.

Cel szczegółowy 4.3. Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu.

Bardzo ważnym kierunkiem działań dla SAKO w najbliższych latach jest doprowadzenie do powstania Aglomeracyjnego Centrum Biznesu oraz powołanie Aglomeracyjnej Rady Gospodarczej, które staną się platformą integracji podmiotów gospodarczych oraz wymiany wiedzy w celu budowania wspólnego, aglomeracyjnego potencjału gospodarczego. W AKO wspierane będą mechanizmy wzmacniające współpracę jednostek samorządu terytorialnego oraz współpracę międzysektorową, tj. między sektorem publicznym i niepublicznym oraz między nauką i biznesem. Ważne w tym kontekście są lokalne grupy działania i inne sformalizowane organizacje współpracy różnych sektorów działalności. Tworzenie warunków dla współczesnego procesu rozwoju społeczno-gospodarczego Aglomeracji opierać się będzie na wzmacnianiu gospodarki opartej na wiedzy, czyli gospodarki wykorzystującej cechy jakościowe kapitału ludzkiego i społecznego danego obszaru skumulowanego w miejscowych uczelniach wyższych i organizacjach naukowych. SAKO dalej będzie wspierało dążenia do utworzenia Uniwersytetu Kaliskiego oraz otwierania nowych, atrakcyjnych kierunków studiów w AKO dostosowanych do potrzeb rynku. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy opierać się będzie także na silnej współpracy nauki i biznesu poprzez instytucje otoczenia biznesu i organizacje zajmujące się badaniami, rozwojem i podnoszeniem poziomu innowacyjności.

Główne kierunki działań:

4.3.1. Stworzenie Aglomeracyjnego Centrum Biznesu.

4.3.2. Rozwój współpracy międzysektorowej.

4.3.3. Rozwój szkolnictwa wyższego.

4.3.4. Wsparcie działalności B+R+I.

Cel szczegółowy 4.4. Wsparcie lokalnego rynku pracy.

W Aglomeracji obserwuje się niekorzystne tendencje polegające na wzroście udziału liczby osób długotrwale pozostających bez pracy, jak również stałą tendencję wzrostu stopnia zaawansowania procesu starzenia się ludności. Aby przeciwdziałać wykluczeniu tych grup społecznych podejmować należy działania, mające na celu zwiększenie ich aktywności zawodowych. Ważne znaczenie odegra wsparcie i promowanie idei samozatrudnienia oraz wzmocnienie aktywizacji osób bezrobotnych. Aktywizacja ta będzie prowadzona poprzez działania edukacyjne, polegające na organizowaniu kursów doszkalających i kursów pozwalających na przekwalifikowanie się, jak również poprzez możliwości korzystania z poradnictwa zawodowego (np. w zakresie metod aktywnego poszukiwania pracy, w zakresie funkcjonowania na rynku pracy). Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości wzmocniającej aktywności gospodarcze będzie oparte na przedsięwzięciach umożliwiających nabywanie niezbędnej wiedzy, umiejętności i kompetencji związanych z samodzielnym prowadzeniem działalności gospodarczej poprzez przygotowanie i realizację różnych form kształcenia (poszerzenie programów kształcenia w szkołach różnych typów, kursy, studia podyplomowe, itp.). SAKO wspólnie z placówkami oświatowymi oraz uczelniami wyższymi i organizacjami zrzeszającymi pracodawców będzie wspierało potencjał osób młodych dla rozwoju gospodarki innowacyjnej. Młode osoby zostaną włączone w proces nauki przez działanie praktyczne, co zwiększy ich adaptację do zmian na rynku pracy oraz wzmocni potencjał kreatywny i innowacyjny.

Główne kierunki działań:

4.4.1. Promowanie samozatrudnienia.

4.4.2. Wsparcie działań aktywizujących osoby bezrobotne.

4.4.3. Wsparcie potencjału osób młodych dla rozwoju gospodarki innowacyjnej.

Cel strategiczny 5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.

Strategiczne znaczenie dla Aglomeracji ma podniesienie poziomu rozwoju instytucjonalnego. Ważne jest bowiem inteligentne zarządzanie i świadczenie usług publicznych wysokiej jakości. W założeniach realizacji tego celu strategicznego mieści się także poprawa sytuacji planistycznej, integracja lokalnych polityk przestrzennych

i ograniczenie skutków chaosu przestrzennego wywołanego rozlewaniem się zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich. W tym zakresie AKO dążyć będzie do realizacji założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej (opisanego w rozdziale 6) oraz wdrożenia rekomendacji dla polityki przestrzennej. Prowadzone działania w zakresie polityk publicznych będą zmierzać do rewitalizacji terenów zdegradowanych oraz wsparcia obszarów strategicznej interwencji zidentyfikowanych na różnych szczeblach (zob. rozdział 7).

W ramach realizacji z Bankiem Światowym i Komisją Europejską projektu pod tytułem „Obszary Funkcjonalne UE”, powstanie „Analiza przestrzenna obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, będąca próbą integracji planowania przestrzennego na terenie AKO. Cel strategiczny 5. będzie realizowany poprzez trzy cele szczegółowe.

Cel szczegółowy 5.1. Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacja przestrzeni publicznych.

Analiza lokalnych polityk przestrzennych w AKO wskazuje na występowanie znaczących problemów w zakresie ładu przestrzennego. Dlatego szczególnie ważnym kierunkiem działań będzie zwiększenie integracji planowania strategicznego i przestrzennego w AKO. Będzie to możliwe dzięki wdrożeniu rekomendacji dla lokalnych polityk przestrzennych zapisanych w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Rekomendacje te zostaną pogłębione w ramach doradztwa eksperckiego realizowanego dla SAKO w ramach projektu międzynarodowego *Functional Areas in the EU* - „Obszary Funkcjonalne UE” przez przedstawicieli Komisji Europejskiej i Banku Światowego. W tej współpracy podjęte zostaną również działania na rzecz opracowania „Analizy przestrzennej Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”, która stanie się podstawą do realizacji wspólnych i przemyślanych procesów rozwoju przestrzennego. Opracowanie wspólnej wizji przestrzeni AKO pozwoli pogodzić ze sobą dążenia miast z dążeniami zintegrowanych gmin wiejskich i mniejszych miejscowości m.in. do planowania i lokalizowania nowej zabudowy, tym samym przyczyniając się do poniesienia jakości przestrzeni, a przez to jakości życia mieszkańców oraz stworzenia zachęcających warunków dla inwestorów. Ponadto, aby zwiększyć integrację rozwiązań planistycznych w AKO, tworząc nowe opracowania planistyczne, gminy będą dążyć do zwiększenia spójności rozwiązań przestrzenno-funkcjonalnych. Dotyczy to w szczególności zamierzeń liniowych, a także tych o zasięgu ponadlokalnym (w zakresie transportu, ochrony środowiska, rozwoju infrastruktury technicznej). Aby ograniczyć rozlewanie się zabudowy, co częściowo jest następstwem niewielkiego pokrycia planistycznego, planuje się opracowanie dużych powierzchniowo miejscowych planów dla obszarów dotychczas nieobjętych takimi opracowaniami. Pozwoli to na ograniczenie liczby wydawanych decyzji administracyjnych, a tym samym do przywrócenia ładu przestrzennego. Z pewnością impulsem przyspieszającym zmiany przestrzenne będzie

funkcjonujący aglomeracyjny system informacji przestrzennej pod nazwą „Regionalna Zintegrowana Infrastruktura Informacji Przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” (tzw. Akoportal). Intensyfikacja wykorzystania tej platformy w zakresie podejmowania decyzji planistycznych to priorytet rozwoju gmin AKO w najbliższych latach. W Aglomeracji kontynuowane będą działania w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Z pewnością wyzwaniem w najbliższym czasie jest zastąpienie programów rewitalizacji wynikających z ustawy o samorządzie gminnym (LPRów), programami sporządzonymi zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji (GPRami). Przy spełnieniu tego warunku otworzą się nowe możliwości w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, w tym ważnych przestrzeni publicznych, które dotychczas nie doczekały się odnowy.

Główne kierunki działań:

- 5.1.1. Integracja planowania strategicznego i planowania przestrzennego w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- 5.1.2. Współpraca gmin i powiatów w zakresie kształtowania polityki przestrzennej.
- 5.1.3. Rozwój aglomeracyjnego systemu informacji przestrzennej.
- 5.1.4. Rewitalizacja i odnowa terenów zdegradowanych.

Cel szczegółowy 5.2. Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.

Gwałtowny rozwój społeczeństw cyfrowych przekłada się na globalne zapotrzebowanie na dostęp do usług publicznych online. O ile inwestycje w zakresie powszechnych mobilnych sieci komórkowych realizowane są bez zaangażowania finansowego samorządów, to istotną rolą SAKO będzie tworzenie warunków umożliwiających zwiększanie pokrycia siecią i jej unowocześnianie, w tym wsparcie budowy sieci nowej generacji (NGA) oraz eliminowanie tzw. białych plam w dostępie do Internetu. Jak pokazują wyniki analiz prowadzonych przez UKE szczególnie gminy położone w środkowej i zachodniej części AKO cechują się wysokimi wskaźnikami atrakcyjności inwestycyjnej, co będzie prowadzić do realizacji wspólnych przedsięwzięć zmierzających do pozyskiwania środków oraz zachęcania operatorów telekomunikacyjnych inwestujących w rozbudowę sieci światłowodowych. Dostęp do szerokopasmowego Internetu o wysokiej bezawaryjności i przepustowości to w obecnych uwarunkowaniach jeden z filarów funkcjonowania dużych i nowoczesnych przedsiębiorstw i organizacji. SAKO planuje realizację projektów zmierzających w stronę usieciowienia usług publicznych i tworzenia cyfrowych alternatyw dla tradycyjnych sposobów kontaktu mieszkańców z administracją, jak również działań prowadzących do stworzenia Aglomeracyjnego Centrum Danych i Analiz Lokalnych – analizy *Big Data*,

które współcześnie są jednym z najważniejszych komponentów rozwoju terytorialnego. Utworzone Centrum będzie wspierało samorządy lokalne w podejmowaniu decyzji publicznych w oparciu o wiarygodne i rzetelne analizy. W Aglomeracji będą także prowadzone przedsięwzięcia podnoszące kompetencje cyfrowe urzędników i pracowników szeroko pojętego sektora publicznego. Tego typu działania edukacyjne będą prowadzone wśród mieszkańców, szczególnie wśród grup wykluczonych cyfrowo. W związku z zagrożeniami, jakie spotykamy obecnie w sieci, SAKO będzie współpracowało z jednostkami samorządowymi i służbami mundurowymi w celu zwiększenia poziomu cyberbezpieczeństwa. Miasta, Gminy i Powiaty SAKO będą aktywnie i sprawnie zwiększać wykorzystanie rozwiązań *smart city* (cyfrowe miasto) i *smart village* (cyfrowa wieś), np. w zakresie transportu, kultury, turystyki, promocji i informowania mieszkańców o ważnych lokalnych wydarzeniach.

Główne kierunki działań:

- 5.2.1. Poprawa dostępności cyfrowej usług publicznych oraz zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego.
- 5.2.2. Stworzenie Aglomeracyjnego Centrum Danych i Analiz Lokalnych.
- 5.2.3. Rozwój kompetencji cyfrowych.
- 5.2.4. Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa.
- 5.2.5. Zwiększenie poziomu wykorzystania rozwiązań smart city i smart village.

Cel szczegółowy 5.3. Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.

Obszar AKO łączy szereg powiązań funkcjonalnych, które były podstawą powołania Stowarzyszenia Aglomeracja-Kalisko Ostrowska. Jest ono istotną, mocną stroną Aglomeracji, ponieważ stanowi znacznie dojralszą i trwalszą formę współdziałania JST od umów lub porozumień komunalnych, które dominują w aktualnie działających partnerstwach obszarów funkcjonalnych. Ten kierunek integracji będzie nadal realizowany, tzn. w AKO będą budowane i rozwijane wewnętrzne i zewnętrzne sieci współpracy i partnerstwa ponadlokalne. Należy niezbędnym podjąć działania zmierzające do wzmocnienia kapitału instytucjonalnego Biura SAKO oraz zacieśniania sieci kooperacji między Biurem a poszczególnymi JST. Stowarzyszenie będzie dalej angażowało się w przedsięwzięcia i projekty międzynarodowe, które poprawią usieciwienie organizacji (np. realizowany wspólnie z Komisją Europejską i Bankiem Światowym projekt dotyczący Obszarów Funkcjonalnych UE). Ponadto, SAKO będzie wspierać JST w rozwoju kompetencji kadr lokalnych urzędów i instytucji publicznych. Ważnym kierunkiem działań dla Aglomeracji jest wzmocnienie systemu zarządzania

bezpieczeństwem – szczególnie w kontekście zagrożeń wynikających z ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz wojny w Ukrainie.

Główne kierunki działań:

- 5.3.1. Budowanie wewnętrznej i zewnętrznej sieci współpracy i partnerstwa ponadlokalnego.
- 5.3.2. Wzmacnianie kapitału instytucjonalnego Biura Stowarzyszenia Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- 5.3.3. Rozwijanie kontaktów międzynarodowych.
- 5.3.4. Rozwój kompetencji kadr lokalnych urzędów i instytucji publicznych.
- 5.3.5. Poprawa systemu zarządzania bezpieczeństwem, w tym poprzez koordynację służb odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe.

5.3. Spójność z dokumentami wyższego rzędu.

„Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” określa priorytety rozwojowe obszaru funkcjonalnego AKO w perspektywie najbliższej dekady przy zachowaniu spójności z dokumentami strategicznymi, programowymi i planistycznymi wyższego rzędu. Dokument ten stanowi podstawę do kształtowania ponadlokalnej polityki rozwoju, uwzględniającej lokalne uwarunkowania rozwojowe oraz kompetencje, jakie posiadają jednostki samorządu terytorialnego działające w Stowarzyszeniu Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Zgodnie z zasadą programowania działań strategicznych na poziomie ponadlokalnym powinny być one ukierunkowane na aktywności, które wykraczają poza możliwości poziomu lokalnego, a których realizacja jest możliwa przy współpracy jednostek szczebla lokalnego, tworzących platformy dla podejmowania ponadlokalnych wspólnych, skutecznych i efektywnych przedsięwzięć.

Analiza powiązania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z dokumentami wyższego rzędu obejmuje trzy poziomy programowania i realizacji polityki rozwoju: międzynarodowy, krajowy i regionalny. Jej celem jest wskazanie głównych priorytetów i rekomendacji, zapisanych w tych dokumentach, które zgodnie z wspomnianymi zasadami mogą zostać uszczegółowione poprzez działania przewidywane w niniejszej Strategii. Analiza uwzględnia w szczególności następujące opracowania:

- Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju (Agenda 2030);
- Europejski Zielony Ład;

- Strategię na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju o roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku.);
- Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030;
- Krajową Politykę Miejską 2030;
- Umowę Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce;
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności;
- Strategię Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+.

Dokumenty, poddane analizie, zawierają cele i działania, które bezpośrednio lub pośrednio mają związek z celami rozwojowymi AKO. Do najistotniejszych zagadnień w nich ujętych i bezpośrednio powiązanych z tematyką niniejszej Strategii należą:

1. Konieczność kształtowania warunków dla rozwoju zrównoważonego zapewniającego dążenie do neutralności klimatycznej;
2. Wzmacnianie rozwoju zapewniające wzrost gospodarczy dla sprawiedliwego i prosperującego społeczeństwa żyjącego w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce;
3. Tworzenie warunków dla rozwoju społecznie wrażliwego i terytorialnie zrównoważonego, który zakłada rozwój regionów z wykorzystaniem ich potencjałów endogenicznych poprzez prowadzenie polityki regionalnej dostosowanej do specyfiki danego terytorium.

Poziom międzynarodowy

Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju (2015) to światowa strategia stanowiąca odpowiedź na postępujące zmiany klimatu oraz skalę przekształceń środowiska naturalnego, które stają się realnym zagrożeniem dla całego świata i jego mieszkańców. Cele zrównoważonego rozwoju wyznaczają szeroką perspektywę zrównoważonej, sprawiedliwej i integracyjnej przyszłości. Wskazane priorytety działań zostały uporządkowane w strukturze 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku jest zgodna z założeniami Agendy 2030 i w sposób bezpośredni odpowiada na poniżej wskazane cele, które podkreślają konieczność podjęcia pilnych działań dla stworzenia warunków zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych.

Tabela 5.1. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Celami Zrównoważonego Rozwoju Agendy ONZ.

Cel strategiczny Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele Zrównoważonego Rozwoju.
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.	
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.	
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.	
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Poziom unijny

Europejski Zielony Ład (2019) stanowi strategię na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce. Za priorytetowe uznano osiągnięcie do 2050 roku stanu zerowego poziomu emisji gazów cieplarnianych netto, oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużycia zasobów oraz stworzenie warunków, w których żaden mieszkaniec Europy ani żaden region nie może być

defaworyzowany. „Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030” jest w pełni zgodna z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu, wpisując się zarówno w jego długookresowe priorytety jak i bieżące działania operacyjne.

Tabela 5.2. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Europejskim Zielonym Ładem.

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Poszczególne elementy Europejskiego Zielonego Ładu.
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	▪ Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.	▪ Dostarczenie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii. ▪ Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska. ▪ Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności. ▪ Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki i obiegu zamkniętym. ▪ Od pola do stołu: sprawiedliwy, zdrowy i przyjazny środowisku system żywnościowy.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.	▪ Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki i obiegu zamkniętym. ▪ Wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji.
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.	▪ Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Europejskiego Zielonego Ładu.

Przedmiotowa zgodność zapewnia możliwość uzyskania finansowania projektów wskazanych w „Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030” przy wykorzystaniu zasobów europejskich środków publicznych, do których dostęp w perspektywie finansowej 2021-2027 będzie warunkowany m.in. zgodnością z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu oraz zasadą DNSH (z ang. *do no significant harm*) - „nie czynić poważnych szkód”.

Poziom krajowy

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) (2017) jest dokumentem określającym podstawowe uwarunkowania, cele oraz kierunki rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku. Sformułowany w dokumencie cel główny, który zakłada „tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym” jest realizowany poprzez cele szczegółowe dotyczące rozwoju gospodarczego, społecznego, a także poprawy aparatu państwowego w zakresie instytucji, włączenia społecznego i gospodarczego. „Strategia rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030” jest w pełni zgodna z założeniami SOR.

Tabela 5.3. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku).

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.	
	Cele szczegółowe	Obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	▪ Transport.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	▪ Energia. ▪ Środowisko.
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	▪ Kapitał ludzki i społeczny.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	▪ Cyfryzacja.

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.	
	Cele szczegółowe	Obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	▪ Cyfryzacja.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SOR.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (2019) jest głównym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie roku 2030, rozwinięciem postanowień SOR w filarze II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. „Strategia rozwoju ponadlokalnego AKO” jest spójna z celem głównym KSRR, jakim jest „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym” oraz jej trzema celami szczegółowymi:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Tabela 5.4. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.
	gospodarcze. 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.	1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.	1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów. 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.	1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów. 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym. 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach. 3.4. Efektywny i spójny system

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.	finansowania polityki regionalnej. 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych. 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem. 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym. 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KSRR.

Krajowa Polityka Miejska 2030 (2022) to dokument, ukierunkowany na zrównoważony rozwój miast oraz miejskich obszarów funkcjonalnych, który wyznacza aktualne wyzwania oraz koordynuje polityki sektorowe odnoszące się do miast i ich obszarów funkcjonalnych. KPM 2030 uwzględnia cele i kierunki polityki rozwojowej dla obszarów miejskich zapisane w SOR oraz uszczegółowione przez KSRR. Istotną rolą dokumentu jest koordynacja polityk sektorowych, mających na celu inicjalizację oraz integrację działań podmiotów różnego szczebla na rzecz realizacji celów i wizji rozwoju MOF. „Strategia rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku” odpowiada na wyzwania określone w KPM 2030.

Tabela 5.5. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Krajową Polityką Miejską.

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Wyzwania Krajowej Polityki Miejskiej 2030.
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	Wyzwanie VI: Zapewnienie zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności miejskiej w miejskich obszarach

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Wyzwania Krajowej Polityki Miejskiej 2030.
	funkcjonalnych. Wyzwanie VII: Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.	Wyzwanie IV: Niwelowanie negatywnych skutków zmian klimatu w miastach. Wyzwanie V: Poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach.
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.	Wyzwanie VIII: Poprawa dostępności mieszkaniowej. Wyzwanie X: Zwiększenie wykorzystania potencjału społecznego.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.	Wyzwanie IX: Poprawa zdolności inwestycyjnych miast.
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.	Wyzwanie I: Dbłość o ład przestrzenny i estetyczny. Wyzwanie II: Niwelowanie procesów chaotycznej suburbanizacji. Wyzwanie III: Wzmocnienie współpracy samo-rządowej w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych. Wyzwanie XI: Przyspieszenie tempa transformacji cyfrowej miast.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowej Polityki Miejskiej 2030.

Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (2022) to dokument, który określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia, dotyczące korzystania z funduszy europejskich w perspektywie finansowej UE 2021-2027. UP zakłada logikę programowania polityki spójności zgodną z oczekiwaniami Komisji Europejskiej oraz celami zawartymi w SOR, a także misji interwencji terytorialnej zapisanej w KSRR. Umowa Partnerstwa wskazuje, że Polska będzie realizować działania w ramach wszystkich pięciu celów polityki spójności oraz celu szczegółowego

Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. W dokumencie wymieniono również instrumenty terytorialne służące efektywnemu wdrażaniu środków z funduszy europejskich, wśród których wyróżniono Zintegrowane Inwestycje Terytorialne wykorzystywane do wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego oraz współpracy jednostek samorządu terytorialnego na terenie MOF. „Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” wykazuje spójność z interwencją UP, zakładając realizację działań rozwojowych w ramach pięciu celów polityki oraz wykorzystanie instrumentu ZIT do wspierania OF AKO. Poniżej wykazano przedmiotowe powiązania:

Tabela 5.6. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Umową Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele Polityki określone w Umowie Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.	
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	Cel Polityki 2.	„Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa”.
	Cel Polityki 3.	„Lepiej połączona Europa”.
	Cel Polityki 5.	„Europa bliższa obywatelom”.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę, jakości środowiska.	Cel Polityki 2.	„Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa”.
	Cel Polityki 5.	„Europa bliższa obywatelom”.
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.	Cel Polityki 4.	„Europa o silniejszym wymiarze społecznym”.
	Cel Polityki 5.	„Europa bliższa obywatelom”.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.	Cel Polityki 1.	„Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej”
	Cel Polityki 5.	„Europa bliższa

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele Polityki określone w Umowie Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.
	obywatelom”.
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.	Cel Polityki 1. „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej”. Cel Polityki 5. „Europa bliższa obywatelom”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie UP.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (2022) jest dokumentem określającym cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej w związku z kryzysem wywołanym pandemią COVID-19. Środki z KPO pochodzą z europejskiego Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Celem głównym programu jest „odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjnej gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym”. Założenia niniejszej Strategii korespondują z celami szczegółowymi oraz komponentami KPO. Tym samym AKO jest przygotowana na dodatkowe wsparcie przewidywane do uruchomienia w ramach programu.

Tabela 5.7. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększenia Odporności.

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności	
	Cele szczegółowe	Komponenty
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	2. Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności.	E. Zielona, inteligentna mobilność.
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację	2. Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej	B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności.

Cele strategiczne Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności	
	Cele szczegółowe	Komponenty
i poprawę, jakości środowiska.	mobilności.	
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.	3. Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy stanu zdrowia obywateli oraz wyższej jakości edukacji i umiejętności dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki.	D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia.
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.	1. Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa.	A. Odporność i konkurencyjność gospodarki.
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.	1. Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa.	C. Transformacja cyfrowa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KPO.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku (2020) jest podstawowym dokumentem określającym cele i kierunki rozwoju na terenie województwa wielkopolskiego. Działania rozwojowe podejmowane w ramach „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” będą przyczyniały się do osiągnięcia wyznaczonej w dokumencie wizji rozwojowej: „Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców,

zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa”, a także czterech celów strategicznych SRWW 2030:

1. Wzrost Gospodarczy Wielkopolski Bazujący na Wiedzy Swoich Mieszkańców.
2. Rozwój Społeczny Wielkopolski Oparty na Zasobach Materialnych i Niematerialnych Regionu.
3. Rozwój Infrastruktury z Poszanowaniem Środowiska Przyrodniczego Wielkopolski.
4. Wzrost Skuteczności Wielkopolskich Instytucji i Sprawności Zarządzania Regionem.

Tabela 5.8. Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Cele szczegółowe Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele operacyjne SRWW 2030.
1.1. Rozwój zintegrowanego transportu.	3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.
1.2. Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.	2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu. 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.
2.1. Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacji do zmian klimatu.	3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
2.2. Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody.	3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
2.3. Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.	3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski. 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.
2.4. Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu zagospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym.	3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.

Cele szczegółowe Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele operacyjne SRWW 2030.
3.1. Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.	1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy. 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.
3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.	2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie. 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.
3.3. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.	2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.
3.4. Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.	2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.
3.5. Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.	2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie. 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu. 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.
4.1. Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.
4.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.
4.3. Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu.	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.
4.4. Wsparcie lokalnego rynku pracy.	1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia.
5.1. Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacja przestrzeni publicznych.	4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Cele szczegółowe Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.	Cele operacyjne SRWW 2030.
5.2. Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.	4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.
5.3. Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.	4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług. 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SRWW 2030.

Wyszczególnione w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku pakiety działań zawierają zadania odnoszące się bezpośrednio do obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej:

1. Budowa Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie.
2. Inwestycje dotyczące drogi ekspresowej S11 w całym jej przebiegu oraz przebiegu drogi DK25 Ostrów Wielkopolski-Kalisz-Konin, w tym obwodnica Kalisza w ciągu tej drogi.
3. Rozwój infrastruktury lotniska w Ostrowie Wielkopolskim.
4. Dalszy rozwój Ostrowskiego Rynku Energetycznego.
5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych największych miast Wielkopolski, w tym Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, a także rewitalizacja miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w tym Pleszewa.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ (2019) określa wymiar przestrzenny działań strategicznych w regionie Wielkopolski. PZPWW zawiera wskazania do działań w przestrzeni, których realizacja jest wypełnieniem zadań określonych przez SRWW 2030. PZPWW w ramach założeń odnoszących się do terytorializacji polityki rozwoju wskazuje bezpośrednio na obszar AKO, traktując ją jako MOF ośrodka regionalnego. W charakterystyce tego obszaru zwraca się uwagę, że ma on charakter dwubiegunowego układu miejskiego wraz z otaczającymi gminami, w granicach którego główne impulsy rozwojowe kształtowane są przez dwa główne ośrodki: Kalisz i Ostrów Wielkopolski, będące miastami

o charakterze usługowym i przemysłowym, skupiającymi szereg funkcji wyższego rzędu, m.in. z zakresu nauki i szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, biznesu czy handlu. Stwierdza się również, że zespół miast Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego stanowi najważniejszy ośrodek gospodarczy, kulturalny, turystyczny, administracyjny czy edukacyjny na obszarze południowej Wielkopolski, a zasięg jego oddziaływania wykracza poza granice Wielkopolski. W dokumencie zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej dla AKO:

- Cel 1.** Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej.
- Cel 2.** Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.
- Cel 3.** Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.
- Cel 4.** Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego.
- Cel 5.** Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego.
- Cel 6.** Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Wszystkie działania zaplanowane do realizacji w ramach „Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku” charakteryzują się pełną zgodnością z założeniami PZPWW i określonymi w dokumencie zidentyfikowanymi zasobami i funkcjami AKO.

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje dla polityki przestrzennej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest integralną częścią strategii rozwoju i odnosi się do całej jej treści. Ma on obrazować rozwój w perspektywie realizacji celów strategii oraz w kontekście potencjalnych przeobrażeń przestrzeni w odpowiedzi na mega trendy i długoterminowe wyzwania rozwojowe (Markowski, 2019). Model nabiera szczególnego znaczenia w przypadku strategii ponadlokalnych, dla których nie ma obowiązku sporządzania dokumentów planistycznych przedstawiających zmiany przestrzenne, inaczej niż ma to miejsce w przypadku gmin (studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin), czy też województw (plany zagospodarowania przestrzennego województwa) (Churski i in., 2022). W związku, z tym przy sporządzaniu niniejszej Strategii wymiar przestrzenny został uwzględniony w całym procesie sporządzania, na każdym jej etapie. Ponadto, zagadnienia przestrzenne zostaną pogłębione i bardziej uszczegółowione w analizie przestrzennej, która zostanie opracowana w ramach projektu „Obszary funkcjonalne Unii Europejskiej”, realizowanego przez SAKO wspólnie z Bankiem Światowym i Komisją Europejską.

W wymiarze przestrzennym strategii rozwoju ponadlokalnego uwzględnia się elementy niezbędne dla właściwego ukierunkowania polityki przestrzennej gmin należących do obszaru funkcjonalnego, ze względu na spójność przestrzenną i społeczno-gospodarczą tego obszaru. Model w strategii ponadlokalnej nie ma jednak pełnić roli „super-studium” lub planu ogólnego dla całości obszaru funkcjonalnego. Nie powinien więc przybierać formy planu pełnego strefowania obszaru, ale opierać się na zasadach:

4. selektywności funkcjonalnej - koncentracji na wybranych strategicznych formach i funkcjach zagospodarowania przestrzennego;
5. selektywności przestrzennej - ograniczającej zakres wskazywanych wytycznych i ustaleń przede wszystkim do obszarów istotnych z punktu widzenia całości obszaru funkcjonalnego;
6. selektywności czasowej – ograniczającej wskazywane procesy i działania w przestrzeni oraz związane z nimi obszary do okresu zgodnego z horyzontem czasowym Strategii.

Model ma więc charakter samoograniczający się pod względem swojego zakresu. Jednak w tak wyselekcjonowanych ramach powinien mieć charakter wiążący wobec planowania gminnego, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022, poz. 503 ze zm.).

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO zawiera następujące elementy:

1. **Analizę kluczowych uwarunkowań rozwojowych**, stanowiącą element analizy SWOT i przedstawionych w formie kartograficznej w rozdziale 4: Plansze: **Środowisko przyrodnicze, Komunikacja i Zagospodarowanie przestrzenne** (ryc. 4.2.- 4.7.).
2. **Podstawowe elementy zagospodarowania** – przedstawiona w formie kartograficznej struktura sieci osadniczej AKO na tle wybranych elementów zagospodarowania, stanowiąca podsumowanie wcześniejszych analiz. Plansza: **Podstawowe elementy zagospodarowania** (ryc. 6.1.).
3. **Wizualizację kluczowych obszarów działań²** – przedstawioną w formie kartograficznej rozmieszczenie stref kształtowania sieci osadniczej stanowiących podstawę rozwoju przestrzennego AKO, do których przypisano cele strategiczne i określone w strategii kierunki działań. Plansza: **Wizualizacja kluczowych obszarów działań** (ryc. 6.2.).
4. **Ustalenia i rekomendacje** w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminach w odniesieniu do wynikających z ustaleń strategii obszarów działań - stref kształtowania sieci osadniczej, przedstawione w formie opisowej.

Ponadto, na bazie modelu, w dalszej części Strategii opisano i przedstawiono w formie graficznej Obszary Strategicznej Interwencji (ryc. 7.1.).

Powyższe elementy modelu są ściśle powiązane z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (PZPWW), przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr V/70/19 z dnia 25 marca 2019 roku.

6.1. Podstawowe elementy zagospodarowania.

Na podstawowe elementy zagospodarowania AKO składają się tereny rolne i leśne, tereny zabudowane, tereny pod wodami powierzchniowymi, a także elementy infrastrukturalne, w szczególności drogi i linie kolejowe. Stanowią one podstawę dla kształtowania struktury osadniczej Aglomeracji, w której występuje ośrodek regionalny, ośrodek ponadlokalny i ośrodki lokalne (ryc. 6.1.). Struktura osadnicza ma jednocześnie determinującą rolę w rozwoju przestrzennym, wpływając tym samym na zrównoważony rozwój i zachowanie ładu przestrzennego na obszarze AKO. Zadaniem modelu będzie zatem określenie, jaka sieć osadnicza jest najefektywniejsza i jakie działania należy

² W związku z tym, że lista projektów stanowi odrębny dokument przyjęty uchwałą Stowarzyszenia AKO, w niniejszej strategii odstąpiono od wizualizacji kluczowych działań, a w to miejsce przedstawiono wizualizację kluczowych obszarów działań, powiązanych z celami strategicznymi i kierunkami działań.

podejmować, aby taką sieć ukształtować. Celem w tym względzie będzie „skoncentrowany zdecentralizowany” model osadnictwa, który uznaje się za najbardziej korzystny z punktu widzenia redukcji presji wywieranych na środowisko przyrodnicze przez rozrastające się aglomeracje miejskie (por. Mierzejewska, 2017).

Obszar AKO ma charakter rolniczy i rolniczo-leśny. Udział upraw rolnych w powierzchni wynosi ok. 58%, lasów ok. 26%, a jeziorność 0,5%. Tereny zabudowane w AKO stanowią niecałe 5% powierzchni, przy jednocześnie bardzo rozproszonej zabudowie, szczególnie na terenach wiejskich.

AKO należy w całości do dorzecza Odry, a w jego obrębie do zlewni Proсны, Baryczy oraz Warty. Główną rzeką odwadniającą omawiany teren jest rzeka Proсна wraz z jej dopływem Swędrnią oraz rzeką Barycz. Inne mniejsze ciekі to rzeki Bawót i Lutynia. Obszar AKO jest bardzo ubogi w naturalne zbiorniki wodne. Największą powierzchnię zajmują stawy rybne w gminie Przygodzice. Udział powierzchniowych form ochrony przyrody wynosi w AKO 29%. Ich koncentracja występuje przede wszystkim w południowo-zachodniej części Aglomeracji.

W obszarze AKO wewnętrzny układ drogowy tworzą drogi gminne i powiatowe oraz 6 dróg wojewódzkich: nr 442, 450, 470, 444, 445 oraz 447. Główny układ komunikacyjny wiążący AKO z systemem dróg krajowych tworzą drogi krajowe: nr 11, 12 i 25, łączące 3 największe miejscowości – Ostrów Wielkopolski, Pleszew i Kalisz. Droga krajowa nr 36 w układzie wschód-zachód łączy Ostrów Wielkopolski z Krotoszynem. Przez obszar Aglomeracji biegnie wytyczony korytarz drogi ekspresowej. Trzon linii kolejowych przebiegających przez AKO stanowią następujące linie: LK nr 14: Łódź Kaliska – Tuplice (granica państwa); – LK nr 272: Kluczbork – Poznań Główny; – LK 355: Ostrów Wielkopolski – Grabowo Wielkie i LK 811: Stary Staw – Franklinów (zapewniająca bezpośredni przejazd z Kalisza w kierunku Poznania).

Strukturę osadniczą AKO tworzą: ośrodek regionalny Kalisza z Ostrowem Wielkopolskim, ośrodek ponadlokalny: Pleszew oraz ośrodki lokalne, miejskiej i wiejskie: pozostałe miejscowości gminne AKO (ryc. 6.1.).

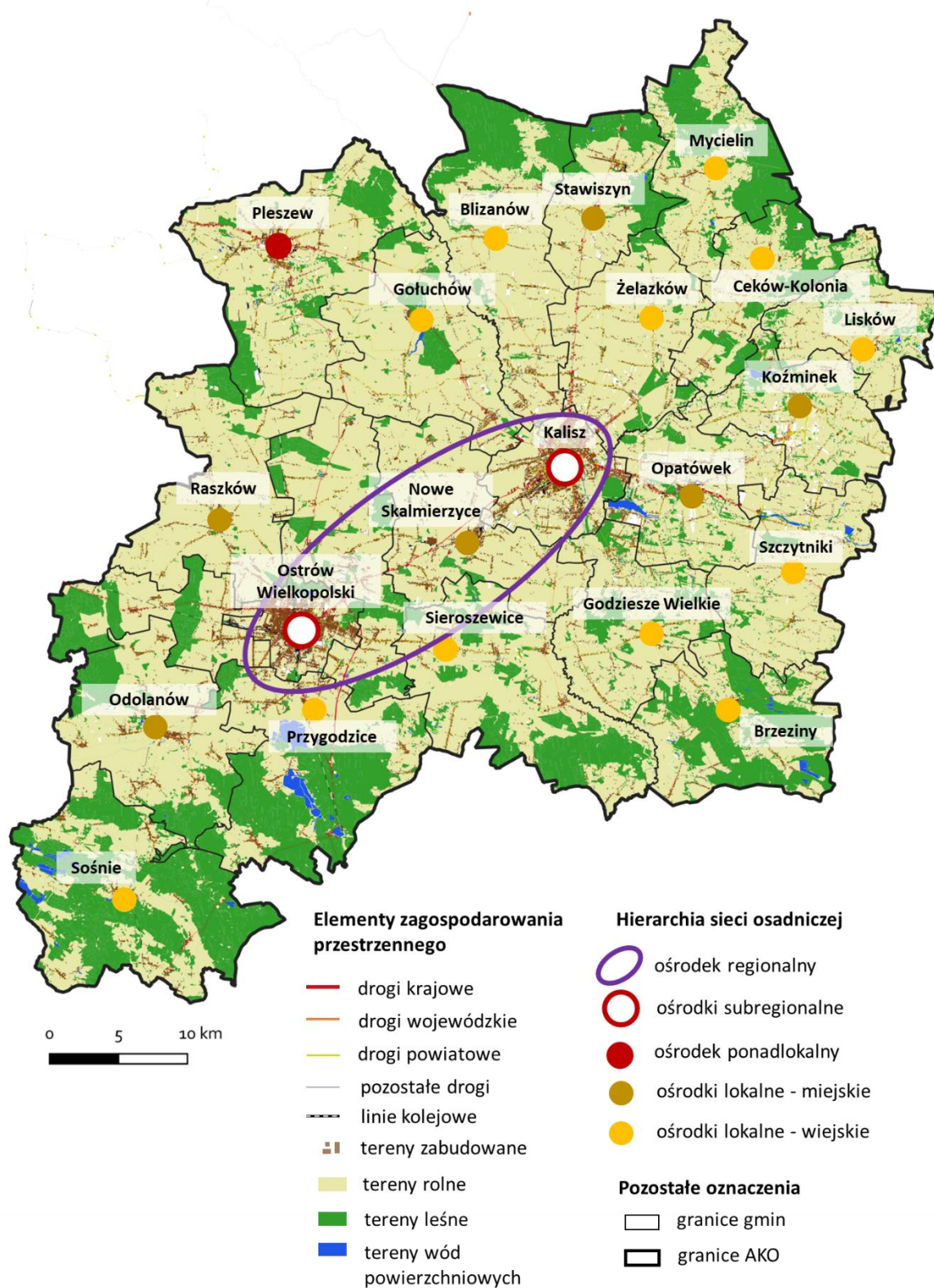
Ośrodek regionalny, składający się z dwóch ośrodków subregionalnych: Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego – jako dwubiegunowy ośrodek regionalny stanowi ważny element równoważenia rozwoju środkowej części kraju. Istotnym aspektem działań na tym obszarze jest wzbogacanie funkcji usługowych wyższego rzędu stanowiących uzupełnienie oferty stolicy województwa - Poznania. Ośrodki regionalne predysponowane są do rozwoju funkcji obsługi biznesu, kulturalnych, akademickich oraz inteligentnych specjalizacji regionalnych. Postępujący proces integracji funkcjonalno-przestrzennej Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego pozwala na dalszy rozwój i wzmocnienie funkcji o znaczeniu regionalnym i krajowym. Dynamika i skala

zachodzących procesów rozwojowych na tym obszarze wyróżnia się na tle pozostałych miast województwa.

Ośrodek ponadlokalny miasto powiatowe: Pleszew – ośrodki ponadlokalne pozostają miejscowymi centrami rozprzestrzeniania się rozwoju społeczno-gospodarczego oraz obszarami koncentracji funkcji służących przede wszystkim obsłudze mieszkańców. Rozwój tych ośrodków odbywa się przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, a ich przewaga konkurencyjna osiągnięta zostanie poprzez specjalizację funkcjonalną. Ośrodki ponadlokalne, dzięki poprawie jakości i dostępności świadczonych usług, aktywizować będą także obszary wiejskie położone w ich otoczeniu.

Ośrodki lokalne – pozostałe ośrodki gminne, miejskie i wiejskie to jako miasta i wsie stanowiące siedziby gmin są podstawowymi ośrodkami świadczącymi usługi dla mieszkańców, których rozwój determinowany będzie miejscowym zapotrzebowaniem na nowe funkcje.

Rycina 6.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – podstawowe elementy zagospodarowania.

Źródło: Opracowanie własne.

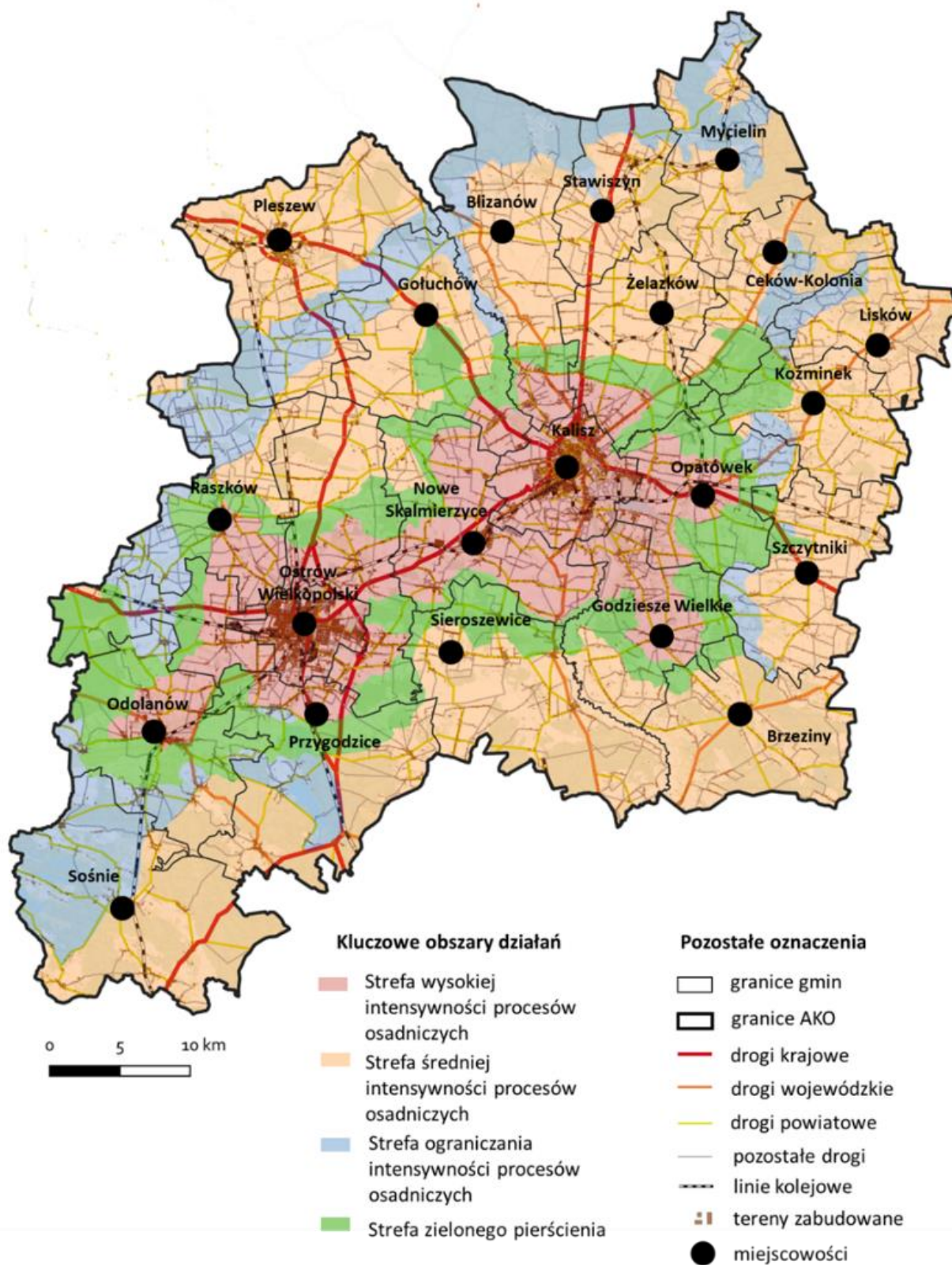
6.2. Wizualizacja kluczowych obszarów działań.

Polityka przestrzenna województwa wielkopolskiego polega na zapewnieniu zrównoważonego rozwoju wszystkich części regionu. Działania te zakładają kształtowanie optymalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej, wynikającej z istniejących potencjałów, możliwości i ograniczeń dla rozwoju poszczególnych obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem korzyści płynących z dyfuzji procesów rozwojowych z największych ośrodków miejskich. Jest to zgodne z modelem „miast samowystarczalnych”, w którym zwraca się uwagę na zwiększanie roli miast małych i średnich ośrodków, przy jednoczesnym ograniczaniu rozmiarów dużych aglomeracji, potrzebie integrowania zabudowy z elementami przyrodniczymi, większym różnicowaniu form użytkowania ziemi w miastach i na terenach podmiejskich oraz o przywracaniu w miastach wolnej przestrzeni i elementów przyrodniczych (Haughton, 1997).

Dla określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych części województwa w PZPWW określono strefy zróżnicowanych procesów osadniczych. W niniejszej Strategii zostały one na nowo uporządkowane, uzupełnione o nowe ustalenia i wykorzystane do określenia kluczowych obszarów działań AKO (ryc. 6.2.):

1. **Strefa wysokiej intensywności procesów osadniczych** obejmuje miasta Kalisz i Ostrów Wielkopolski oraz ich najbliższe otoczenie, stanowiąc obszar dynamicznych przekształceń społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych. Obszar ten charakteryzuje się najwyższą intensywnością przekształceń przestrzeni, związaną przede wszystkim ze zmianami sposobu użytkowania terenów rolniczych na funkcje mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne. Dobra lokalizacja, bezpośrednie związki przestrzenne z największymi ośrodkami miejskimi i silne procesy suburbanizacji generują dużą aktywność budowlaną, która często powoduje zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne. Intensywność procesów urbanizacyjnych skutkować może pojawianiem się nowych konfliktów przestrzennych na styku różnych form użytkowania i zagospodarowania terenów. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju strefy wymagać będzie koordynacji polityk przestrzennych dla przeciwdziałania niekorzystnym skutkom suburbanizacji, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z konieczności ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych. Strefa preferowana jest do rozwoju zróżnicowanych form zainwestowania oraz ograniczania intensyfikacji działalności rolniczej mogącej powodować negatywne oddziaływania na tereny mieszkaniowe.

Rycina 6.2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – wizualizacja kluczowych obszarów działań.

Źródło: Opracowanie własne.

W odniesieniu do strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych uznaje się za priorytetowe następujące cele strategiczne i kierunki działań określone w niniejszej Strategii:

a. w zakresie celu strategicznego 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność:

- integracja organizacyjna i taryfowa przewozów w publicznym transporcie zbiorowym (transportu kotowego i szynowego);
- tworzenie warunków do trwałej współpracy w zakresie zarządzania transportem na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach;
- zapewnienie wysokiej dostępności infrastruktury kolejowej, w tym utworzenie i rozwój Kolei Aglomeracyjnej;
- rozwój lokalnego lotniska Michałków;
- tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej;
- rozwój wspólnych inicjatyw rowerowych, w tym AKO BIKE;
- inwestycje w tabor nisko- i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wsparcie rozwoju elektromobilności i wykorzystania technologii wodorowych;
- wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- zmiana zachowań transportowych i wzmocnienie świadomości na temat skutków wykorzystywania różnych form transportu.

b. w zakresie celu strategicznego 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska:

- poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy;
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury;
- rozwój systemów reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne oraz wsparcie systemów ratownictwa;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej;
- rozwój edukacji ekologicznej;
- wypracowanie wspólnych działań i narzędzi na rzecz poprawy jakości powietrza;

- termomodernizacja i ograniczanie strat ciepła w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- wypracowanie i wdrożenie standardów gospodarowania odpadami komunalnymi;
- zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów poprzez wypracowanie wspólnej polityki w tym zakresie;
- wdrożenie pełnego odzysku zasobów poprzez rozwój instalacji przekształcania odpadów;
- zapobieganie powstawaniu odpadów (w tym przeciwdziałanie marnowaniu żywności) oraz ich segregacja „u źródła”.

c. w zakresie celu strategicznego 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny:

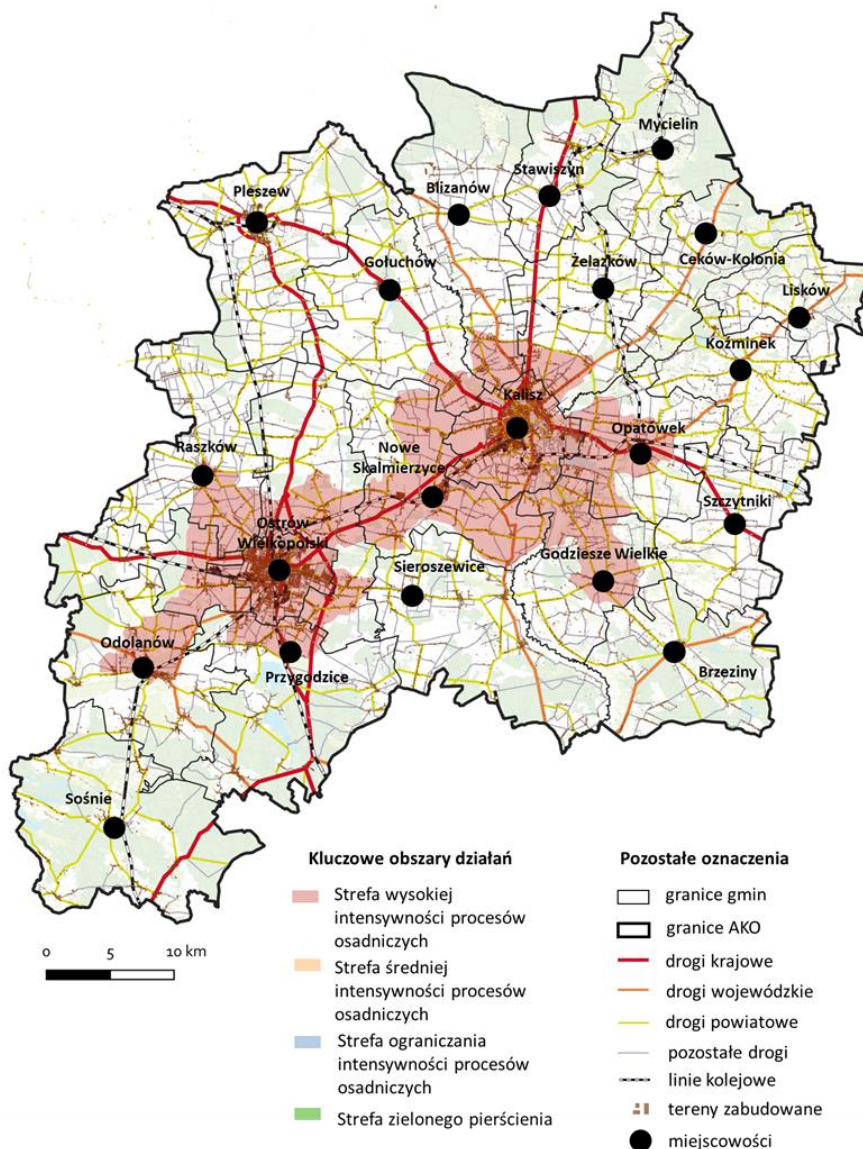
- wsparcie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej;
- rozwój i doposażenie infrastruktury edukacyjnej, w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami;
- wsparcie edukacji ogólnej i zawodowej dostosowanej do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez rozwój umiejętności uniwersalnych;
- rozwój edukacji włączającej;
- rozwój poradnictwa i doradztwa zawodowego;
- doksztacanie nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu;
- wsparcie uczenia się przez całe życie, w tym rozwój Uniwersytetów III Wieku;
- rozwój usług opieki zdrowotnej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę;
- realizacja programów zdrowotnych w obszarze rehabilitacji i profilaktyki;
- aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin;
- wsparcie usług opiekuńczych, teleopieki oraz mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego;
- realizacja włączającej społecznie polityki migracyjnej;
- rozwój pieczy zastępczej oraz wzmacnianie funkcji rodziny i opieki nad dziećmi do lat 3;
- stworzenie dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego i turystycznego integrującego gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;

- renowacja obiektów zabytkowych;
- wsparcie rozwoju instytucji kultury;
- tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej;
- wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
- rozwój infrastruktury turystycznej;
- wykorzystanie i wsparcie dziedzictwa kulturowego kolei wąskotorowej;
- wzmocnienie partycypacji społecznej i dialogu społecznego;
- podniesienie świadomości lokalnej i regionalnej;
- rozwój polityki senioralnej oraz wsparcie wymiany międzypokoleniowej;
- promowanie integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i informacyjne.

d. w zakresie celu strategicznego 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą:

- stworzenie i promocja marki gospodarczej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
- wsparcie terenów inwestycyjnych oraz integracja oferty inwestycyjnej;
- wzmocnianie klastrów gospodarczych oraz instytucji otoczenia biznesu;
- rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego;
- wsparcie rozwoju podmiotów gospodarczych w ramach inteligentnych specjalizacji;
- stworzenie Aglomeracyjnego Centrum Biznesu;
- rozwój współpracy międzysektorowej;
- rozwój szkolnictwa wyższego;
- wsparcie działalności B+R+I;
- promowanie samozatrudnienia;
- wsparcie działań aktywizujących osoby bezrobotne;
- wsparcie potencjału osób młodych dla rozwoju gospodarki innowacyjnej.

Rycina 6.3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa wysokiej intensywności procesów osadniczych.

Źródło: Opracowanie własne.

2. **Strefa średniej intensywności procesów osadniczych** obejmuje tereny położone w zasięgu oddziaływania Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, w których absorpcja procesów rozwojowych i związki funkcjonalne z tymi miastami wytworzyły się w mniejszej skali, a intensywność przekształceń przestrzeni jest umiarkowana. Obszary te stanowią perspektywiczne przestrzenie inwestycyjne dla rozwoju istniejących jednostek, pomimo iż posiadają one znaczny potencjał rozwojowy dla zróżnicowanych form działalności gospodarczych, istotną ich funkcję stanowi nadal rolnictwo, zwłaszcza na obszarach charakteryzujących się najbardziej korzystnymi uwarunkowaniami przyrodniczym. Ważnym działaniem będzie równoważenie ich rozwoju społeczno-gospodarczego z potrzebami ochrony

środowiska przyrodniczego i kulturowego. Obszary te wymagają ponadto wzmocnienia istniejących relacji funkcjonalno-przestrzennych zarówno z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim, jak i sąsiednimi ośrodkami powiatowymi będącymi lokalnymi centrami rozprzestrzeniania rozwoju i koncentracji usług. Strefa preferowana jest do wielofunkcyjnego rozwoju istniejących jednostek osadniczych z uwzględnieniem potrzeb rozwoju funkcji rolniczych.

W odniesieniu do strefy średniej intensywności procesów osadniczych uznaje się za priorytetowe następujące cele strategiczne i kierunki działań określone w niniejszej Strategii:

a. w zakresie celu strategicznego 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność:

- integracja organizacyjna i taryfowa przewozów w publicznym transporcie zbiorowym;
- tworzenie warunków do trwałej współpracy w zakresie zarządzania transportem na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach;
- zapewnienie wysokiej dostępności infrastruktury kolejowej, w tym utworzenie i rozwój kolei aglomeracyjnej;
- tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej,
- rozwój wspólnych inicjatyw rowerowych, w tym AKO BIKE;
- inwestycje w tabor nisko i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wsparcie rozwoju elektromobilności i wykorzystania technologii wodorowych;
- wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- zmiana zachowań transportowych i wzmocnienie świadomości na temat skutków wykorzystywania różnych form transportu;

b. w zakresie celu strategicznego 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska:

- poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy;
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury;
- rozwój systemów reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne oraz wsparcie systemów ratownictwa;

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej;
- ochrona różnorodności krajobrazowej i biologicznej;
- ochrona gleb i wsparcie terenów rolniczych;
- rozwój edukacji ekologicznej;
- wykorzystanie OZE oraz nowych technologii w energetyce;
- wypracowanie wspólnych działań i narzędzi na rzecz poprawy jakości powietrza;
- termomodernizacja i ograniczanie strat ciepła w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- wypracowanie i wdrożenie standardów gospodarowania odpadami komunalnymi;
- zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów poprzez wypracowanie wspólnej polityki w tym zakresie;
- wdrożenie pełnego odzysku zasobów poprzez rozwój instalacji przekształcania odpadów;
- zapobieganie powstawaniu odpadów (w tym przeciwdziałanie marnowaniu żywności) oraz ich segregacja „u źródła”;

c. w zakresie celu strategicznego 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny:

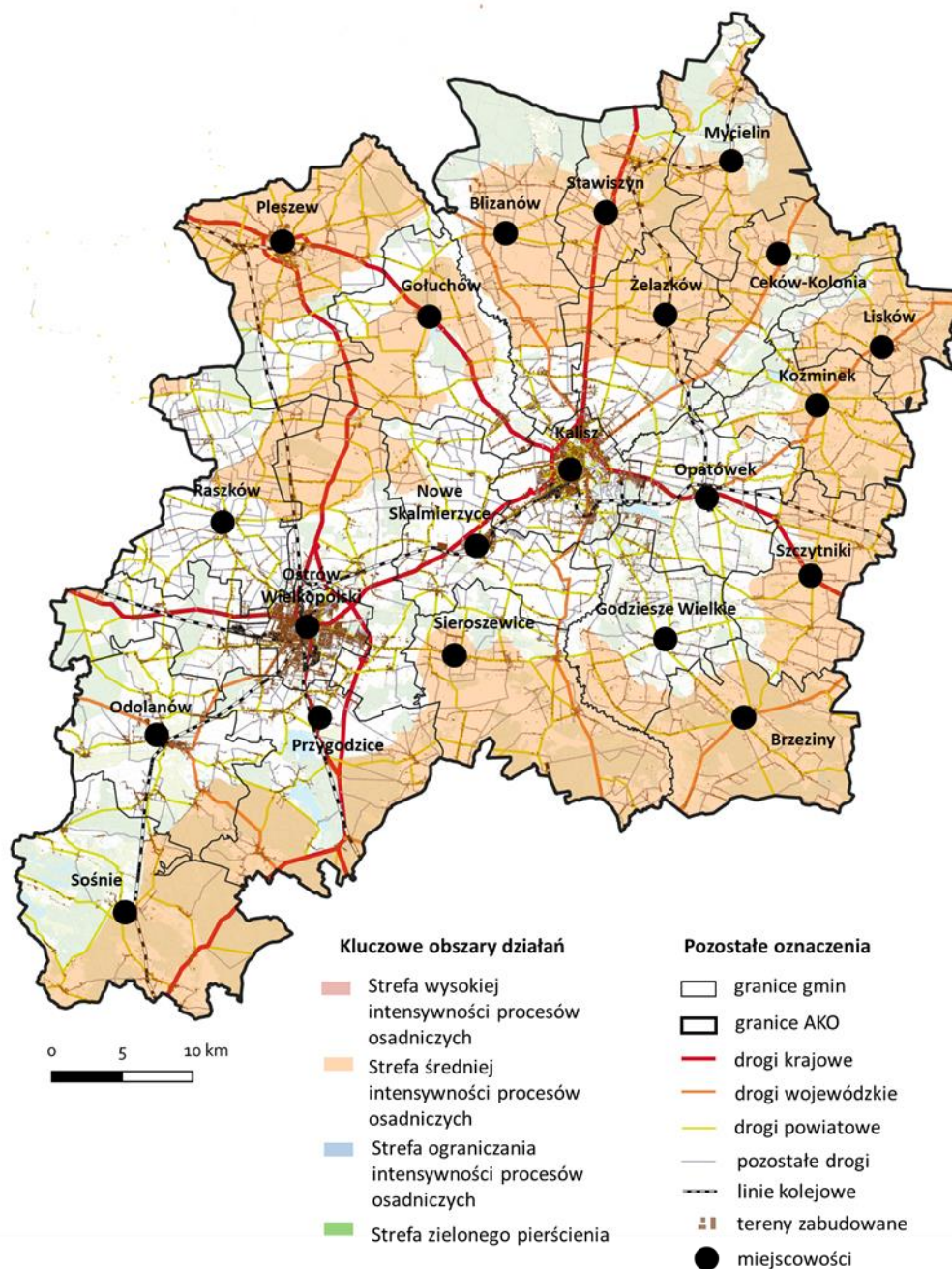
- wsparcie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej;
- rozwój i doposażenie infrastruktury edukacyjnej, w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami;
- wsparcie edukacji ogólnej i zawodowej dostosowanej do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez rozwój umiejętności uniwersalnych;
- rozwój edukacji włączającej;
- rozwój poradnictwa i doradztwa zawodowego;
- dokształcanie nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu;
- rozwój usług opieki zdrowotnej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę;
- realizacja programów zdrowotnych w obszarze rehabilitacji i profilaktyki;
- aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin;

- wsparcie usług opiekuńczych, teleopieki oraz mieszkalnictwa chronionego i wspomagane;
- realizacja włączającej społecznie polityki migracyjnej;
- rozwój pieczy zastępczej oraz wzmacnianie funkcji rodziny i opieki nad dziećmi do lat 3;
- stworzenie dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego i turystycznego integrującego gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
- tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej;
- wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
- rozwój infrastruktury turystycznej;
- wykorzystanie i wsparcie dziedzictwa kulturowego kolei wąskotorowej;
- wzmocnienie partycypacji społecznej i dialogu społecznego;
- podniesienie świadomości lokalnej i regionalnej;
- rozwój polityki senioralnej oraz wsparcie wymiany międzypokoleniowej;
- promowanie integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i informacyjne;

d. w zakresie celu strategicznego 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą:

- promocja produktów lokalnych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
- integracja lokalnych producentów rolnych;
- rozwój inteligentnego i ekologicznego rolnictwa;
- rozwój współpracy międzysektorowej;
- promowanie samozatrudnienia;
- wsparcie działań aktywizujących osoby bezrobotne;
- wsparcie potencjału osób młodych dla rozwoju gospodarki innowacyjnej.

Rycina 6.4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa średniej intensywności procesów osadniczych.

Źródło: Opracowanie własne

3. Strefa ograniczania intensywności procesów osadniczych obejmuje tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze, stanowiące podstawę systemu przyrodniczego województwa wielkopolskiego – obszary węzłowe o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej oraz korytarze ekologiczne dolin rzecznych. Tereny te wymagają ochrony przed intensyfikacją procesów

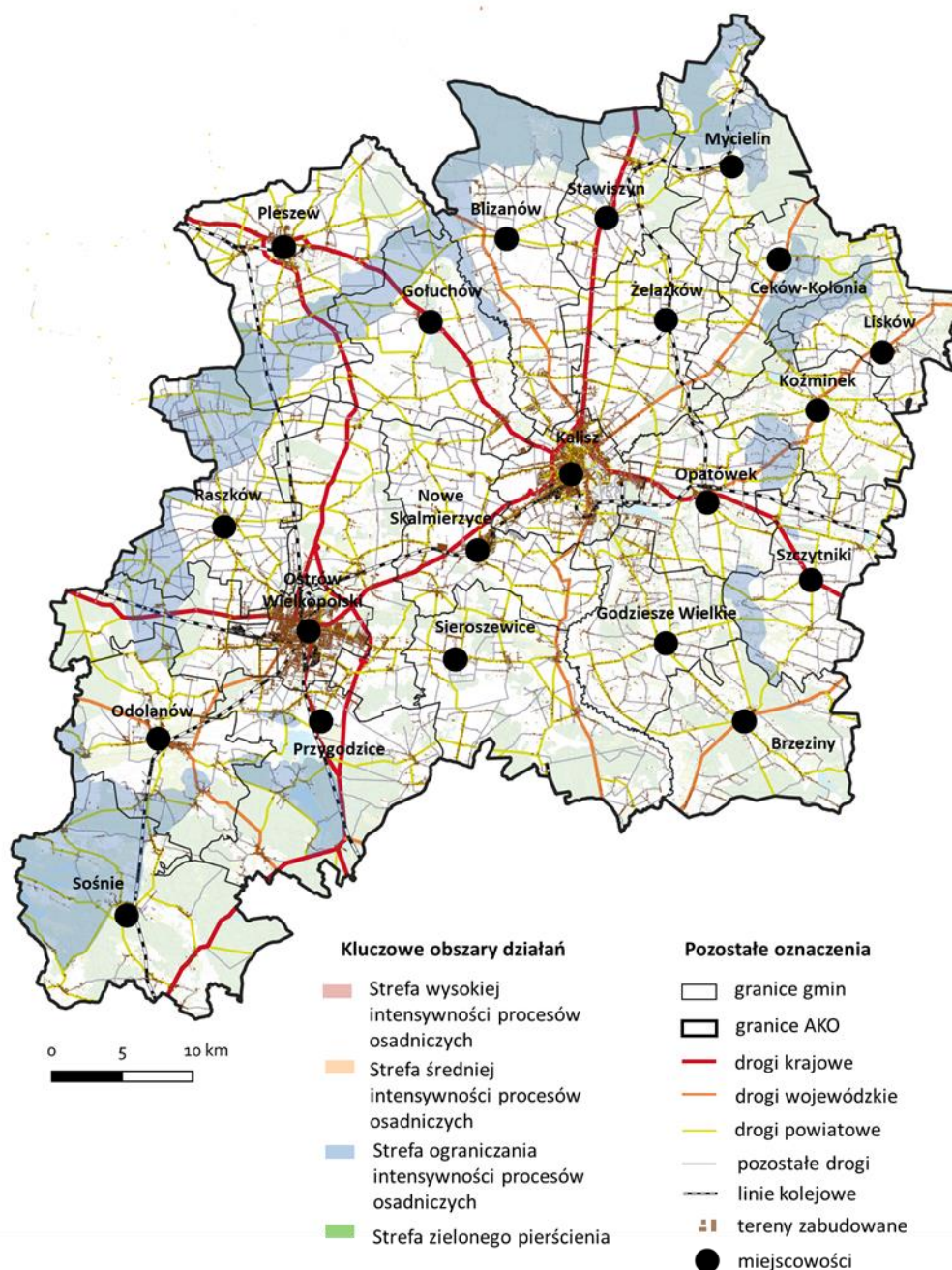
osadniczych oraz kształtowania przestrzeni inwestycyjnej uwzględniającej konieczność zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego.

W odniesieniu do strefy ograniczania intensywności procesów osadniczych uznaje się za priorytetowe następujące cele strategiczne i kierunki działań określone w niniejszej Strategii:

- a. **w zakresie celu strategicznego 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność:**
 - tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej;
 - rozwój wspólnych inicjatyw rowerowych, w tym AKO BIKE;
- b. **w zakresie celu strategicznego 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska:**
 - poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy;
 - rozwój błękitno-zielonej infrastruktury;
 - rozwój systemów reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne oraz wsparcie systemów ratownictwa;
 - ochrona różnorodności krajobrazowej i biologicznej;
 - ochrona gleb i wsparcie terenów rolniczych;
 - wykorzystanie OZE oraz nowych technologii w energetyce;
- c. **w zakresie celu strategicznego 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny:**
 - stworzenie dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego integrującego gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
 - tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw;
 - w zakresie aktywności fizycznej;
 - wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
 - rozwój infrastruktury turystycznej;
- d. **w zakresie celu strategicznego 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą:**
 - promocja produktów lokalnych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;

- integracja lokalnych producentów rolnych;
- rozwój inteligentnego i ekologicznego rolnictwa.

Rycina 6.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa ograniczania intensywności procesów osadniczych.

Źródło: Opracowanie własne.

4. **Strefa zielonego pierścienia** obejmuje tereny położone pomiędzy strefami wysokiej i średniej intensywności procesów osadniczych wokół Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego. Tworzą je przede wszystkim tereny objęte formami ochrony przyrody (w tym rezerваты przyrody w granicach innych form ochrony przyrody), kompleksy leśne, doliny rzeczne oraz tereny otwarte (przeważnie rolne), wolne od zwartej zabudowy lub w znacznym stopniu niezabudowane. Celem wyznaczenia strefy zielonego pierścienia jest prawidłowe kształtowanie relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym, w tym ograniczanie presji urbanizacyjnej, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców największych miast AKO (Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego) poprzez zapewnienie miejsca rekreacji w bliskim sąsiedztwie miejsca zamieszkania.

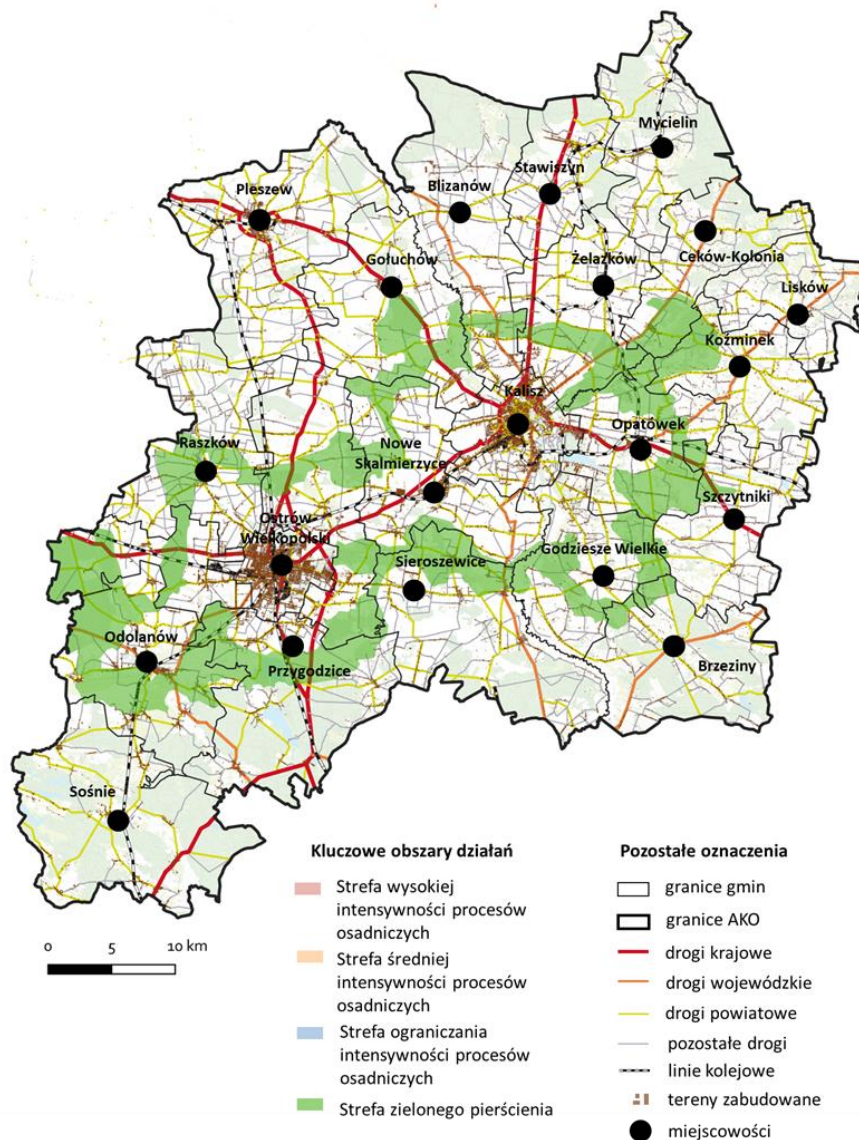
W odniesieniu do strefy zielonego pierścienia uznaje się za priorytetowe następujące cele strategiczne i kierunki działań określone w niniejszej Strategii:

- a. **w zakresie celu strategicznego 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność:**
 - tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej;
 - rozwój wspólnych inicjatyw rowerowych, w tym AKO BIKE;
- b. **w zakresie celu strategicznego 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska:**
 - poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy;
 - rozwój błękitno-zielonej infrastruktury;
 - ochrona różnorodności krajobrazowej i biologicznej;
 - rozwój edukacji ekologicznej;
 - wypracowanie wspólnych działań i narzędzi na rzecz poprawy jakości powietrza;
- c. **w zakresie celu strategicznego 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny:**
 - realizacja programów zdrowotnych w obszarze rehabilitacji i profilaktyki;
 - tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej;
 - wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;

- rozwój infrastruktury turystycznej;
- podniesienie świadomości lokalnej i regionalnej;
- rozwój polityki senioralnej oraz wsparcie wymiany międzypokoleniowej;
- promowanie integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i informacyjne;

d. nie wyznacza się w kierunków działań w zakresie celu strategicznego 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.

Rycina 6.6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa zielonego pierścienia.

Źródło: Opracowanie własne.

6.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego AKO, zgodnie z PZPWW, jest osiągnięcie wysokiego poziomu spójności, konkurencyjności i dostępności obszaru, służącego podnoszeniu jakości życia mieszkańców, poprzez kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem jej rozpoznawalności w przestrzeni regionu i kraju. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowane zostały następujące cele polityki przestrzennej AKO:

- Cel 1.** Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej.
- Cel 2.** Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.
- Cel 3.** Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.
- Cel 4.** Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego.
- Cel 5.** Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego.
- Cel 6.** Rozwój systemów infrastruktury technicznej. Zostały one wykorzystane w niniejszej Strategii do określania ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Rekomendacje w odniesieniu do celów polityki przestrzennej AKO.

W zakresie kształtowania efektywnej struktury sieci osadniczej:

1. Regulowanie procesów urbanizacyjnych:
 - a. uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie;
 - b. rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miast centralnych: Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego oraz w granicach ośrodków gminnych, położonych w zasięgu Aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych;
 - c. zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy;
 - d. ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;
 - e. dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania,

z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych;

2. Kształtowanie zielonego pierścienia:

- a. zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną;
- b. zalesianie nieużytków i słabych gruntów rolnych;
- c. zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;
- d. zalesianie odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych;
- e. zachowanie dotychczasowej funkcji użytkowania terenów rolnych i leśnych oraz ograniczanie ich przekształcania na inne cele;
- f. zachowanie mozaikowego krajobrazu rolniczego;
- g. ograniczanie rozwoju nowej zabudowy i innych trwałych form infrastruktury technicznej w obrębie naturalnych struktur przyrodniczych (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.), które pełnią rolę łączników ekologicznych w systemie przyrodniczym;
- h. wyłączenie z zabudowy terenów leśnych i ekosystemów zależnych od wód (obszarów mokradłowych), korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych, obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%) oraz w pasie 50 m od waju przeciwpowodziowego, a także terenów łąkowych w zasięgu systemu przyrodniczego.

3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych:

- a. kontynuacja działań rewitalizacyjnych na obszarach już objętych rewitalizacją, w szczególności w centrach miast i wsi, na obszarach przemysłowych, powojennych i pokolejowych;
- b. wyznaczanie nowych obszarów rewitalizacji obejmujących obszary kumulacji problemów społecznych, a także obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrów miast oraz cennych układów ruralistycznych.

W zakresie poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej:

1. Rozwój i modernizacja sieci drogowej:
 - a. rozwój sieci drogowej w szczególności w zakresie dróg ekspresowych, dróg krajowych, obwodnic i obejść drogowych;
 - b. poprawa parametrów technicznych istniejącego układu drogowego;
2. Poprawa efektywności sieci kolejowej:
 - a. modernizacja istniejących linii kolejowej oraz uruchomienie nowych potąceń w granicach Aglomeracji;
 - b. zwiększenie dostępności sieci kolejowej obejmujące modernizację i budowę nowych stacji i przystanków kolejowych;
 - c. uwzględnienie planowanej linii KDP, w tym zapewnienie pełnej jej funkcjonalności i integracji z innymi systemami transportu zbiorowego na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej;
3. Integracja transportu zbiorowego: rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych.
4. Rozwój transportu lotniczego i logistyki:
 - a. przebudowa/modernizacja lokalnego Lotniska Michałków integrującego funkcje sportowo-rekreacyjne z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego;
 - b. budowa centrum logistycznego na obszarach dobrze skomunikowanych, ze szczególnym wykorzystaniem komunikacji kolejowej.

W zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska:

1. Ochrona przed powodzią i minimalizowanie jej skutków:
 - a. budowa zbiorników retencyjnych;
 - b. budowa lub modernizacja wałów przeciwpowodziowych;
 - c. przeprowadzenie prac remontowych i odmuleniovych na rzekach i kanałach oraz utrzymanie ich stałej retencji;

- d. wyznaczanie terenów zalewowych o znacznej retencji (poldery) na otwartych terenach podmiejskich,
 - e. ograniczanie zabudowy w sąsiedztwie kompleksów leśnych, w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych oraz pozostałych obszarów zagrożenia powodziowego;
 - f. zapewnianie rezerw terenu dla ewentualnej relokacji zabudowy z terenów zagrożonych powodzią;
 - g. poprawa retencji wód opadowych w obszarach gęstej zabudowy dla zmniejszenia wezbrań powodziowych;
2. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:
- a. zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę przed zainwestowaniem korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek: Proсны, Swędrni, Trojanówki (Pokrzywnicy) i Otoboku dla utrzymania łączności przestrzennej pomiędzy zielonym pierścieniem a wewnątrzmijskimi systemami zieleni;
 - b. obniżanie emisji zanieczyszczeń, m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, stosowanie kotłów gazowych lub olejowych, wykorzystanie na szerszą skalę odnawialnych źródeł energii oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle i systemach komunikacji.
3. Poprawa jakości klimatu akustycznego:
- a. zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych;
 - b. zapewnianie dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej.

W zakresie ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego:

1. Zachowanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:
- a. podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych zabytków – uznanie za pomniki historii oraz obejmowanie ochroną prawną obszarów cennych kulturowo, o wysokich wartościach kulturowych i historycznych w formie parków kulturowych;
 - b. poszerzanie rejestru zabytków o zachowane dzielnice miejskie i układy ruralistyczne;

- c. określanie przeznaczenia, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu;
 - d. wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej;
2. Efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego:
- a. kształtowanie zagospodarowania obszarów i obiektów stanowiących podstawę kreowania produktów turystycznych w oparciu o zasoby dziedzictwa, wpływających na tożsamość narodową i regionalną (m.in.: Wielkopolska Piastów z wykorzystaniem najstarszych zasobów miasta Kalisza oraz Szlaków Piastowskiego i Bursztynowego) w oparciu o działalność kulturalną realizowaną w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim i ośrodki kultu religijnego oraz obiekty zabytkowe;
 - b. określanie przeznaczenia terenów z uwzględnieniem wzmocnienia roli Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jako centrów obsługi kulturalnej służących mieszkańcom południowej Wielkopolski.

W zakresie wykorzystania i wzmocnienia potencjału społeczno-gospodarczego:

1. Rozwój nowych funkcji:
- a. wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów dróg krajowych i linii kolejowych;
 - b. dostosowanie struktury przestrzennej do potrzeb rozwoju infrastruktury usług wyższego rzędu – instytucje kultury, edukacji, szpitale oraz obiekty sportowe.
2. Specjalizacja działalności rolniczej:
- a. dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych;
 - b. ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty

przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

W zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej:

1. Poprawa dostępności sieci infrastruktury technicznej:
 - a. rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych;
 - b. budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania.
2. Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej:
 - a. wyznaczenie korytarzy technologicznych dla inwestycji infrastrukturalnych;
 - b. zabezpieczenie terenów dla potrzeb rozbudowy nowych sieci i urządzeń elektroenergetycznych.

Ustalenia i rekomendacje w odniesieniu do stref kształtowania sieci osadniczej.

Dla **stref wysokiej intensywności procesów osadniczych** ustala się zapewnienie skoordynowanego rozwoju oraz integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

- a. minimalizowanie konfliktów przestrzennych poprzez integrację lokalnych polityk przestrzennych i strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie;
- b. poprawę warunków mieszkaniowych poprzez rewitalizację istniejących obszarów mieszkaniowych i wyznaczenie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym przede wszystkim komunikację zbiorową, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych oraz uzupełnianie istniejących terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe;
- c. stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na wykorzystaniu bliskości największych ośrodków miejskich poprzez wyznaczenie terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową i produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem dynamicznego tempa i dużej skali istniejących procesów rozwojowych oraz

możliwości finansowych samorządów lokalnym dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych;

- d. zwiększenie znaczenia miast jako ośrodków turystycznych na bazie istniejących walorów historyczno-kulturowych poprzez rozwój i modernizację bazy noclegowej, rozbudowę istniejącej infrastruktury turystycznej, wyznaczanie miejskich tematycznych szlaków turystycznych;
- e. zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich poprzez realizację inwestycji drogowych i kolejowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej i systemu ciągów rowerowych;
- f. tworzenie i rewitalizacja przestrzeni publicznych poprzez wyznaczanie, urządzenie i poprawę estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego;
- g. przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez poprawę retencji wodnej, poprawę jakości powietrza i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeni zurbanizowanej;
- h. ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo poprzez zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzenie i wyznaczanie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i modernizacja obszarów i obiektów zabytkowych.

Dla **stref średniej intensywności procesów osadniczych** ustala się zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju i ochrony rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

- a. minimalizowanie konfliktów przestrzennych poprzez integrację lokalnych polityk przestrzennych i strefowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach oraz tworzenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na otoczenie;
- b. poprawę warunków mieszkaniowych poprzez rewitalizację istniejących obszarów mieszkaniowych i wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym przede wszystkim komunikacji zbiorowej, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz inne usługi publiczne, a także

- dostępności do terenów rekreacyjnych i sportowych oraz uzupełnianie istniejących terenów mieszkaniowych w funkcje usługowe;
- c. dostosowanie nowych terenów inwestycyjnych do potrzeb i możliwości rozwoju poszczególnych obszarów poprzez wyznaczenie terenów przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną z pełną obsługą komunikacyjną i wyposażeniem w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem umiarkowanej skali zachodzących procesów inwestycyjnych oraz możliwości finansowych samorządów lokalnych dostosowanych do prognoz demograficznych, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych;
 - d. zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich poprzez realizację inwestycji drogowych i kolejowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej i systemu ciągów rowerowych;
 - e. tworzenie i rewitalizacja przestrzeni publicznych poprzez wyznaczenie, urządzenie i poprawa estetyki obszarów o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, przy wykorzystaniu zasad projektowania uniwersalnego;
 - f. przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez poprawę retencji wodnej, poprawę jakości powietrza i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeni zurbanizowanej;
 - g. ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo poprzez zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzenie i wyznaczenie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i modernizacja obszarów i obiektów zabytkowych.

Dla **stref ograniczania intensywności procesów osadniczych** ustala się równowagę rozwoju społeczno-gospodarczego z potrzebami ochrony przyrody oraz zapewnienie integracji funkcjonalno-przestrzennej poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

- a. dostosowanie przestrzeni inwestycyjnych do pełnionych funkcji przyrodniczych poprzez zapobieganie rozlewaniu się i łączeniu obszarów zurbanizowanych, ograniczanie intensyfikacji istniejącej zabudowy, wykluczenie zabudowy w obrębie korytarzy dolin rzecznych oraz ograniczanie zainwestowania na obszarach stanowiących korytarze lądowe i kliny zieleni;
- b. ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego;

- c. poprawę dostępności komunikacyjnej obszarów poprzez realizację inwestycji drogowych i kolejowych, w tym budowę, przebudowę i modernizację dróg powiatowych i gminnych, budowę systemu ciągów rowerowych oraz rozwój systemów komunikacji zbiorowej z uwzględnieniem potrzeb ochrony walorów przyrodniczych i zachowania ciągłości systemu przyrodniczego;
- d. ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo poprzez zachowanie istniejących terenów leśnych, łąk i pastwisk oraz terenów rolniczych o najwyższej przydatności dla celów produkcji rolnej, a także urządzenie i wyznaczenie nowych terenów zieleni publicznej oraz zachowanie i modernizację obszarów i obiektów zabytkowych;
- e. zwiększenie dostępności infrastruktury społecznej i poprawę jej wyposażenia poprzez modernizację i rozbudowę istniejących obiektów oraz wyznaczenie i wyposażanie w niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną oraz wyznaczenie nowych terenów dla lokalizacji inwestycji z zakresu usług społecznych, w tym przede wszystkim szkół i ośrodków zdrowia;
- f. zwiększenie znaczenia turystycznego obszaru na bazie istniejących walorów historyczno-kulturowych poprzez rozwój i modernizację bazy noclegowej, rozbudowę istniejącej infrastruktury turystycznej, wyznaczenie miejskich tematycznych szlaków turystycznych.

Dla **strefy zielonego pierścienia** ustala się zasadę kształtowania prawidłowych relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym poprzez następujące rekomendacje dla polityki przestrzennej:

- a. zachowanie obszarów wolnych od zabudowy stanowiących naturalne, powiązane ze sobą struktury przyrodnicze (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.) oraz ograniczanie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego;
- b. zachowanie otwartej przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi lub wskazanymi do zabudowy, służących zapobieganiu rozlewaniu się i łączeniu obszarów zurbanizowanych oraz pełniących funkcje korytarzy ekologicznych;
- c. ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- d. ograniczanie rozwoju zabudowy poza obszarami istniejących miejscowości, ograniczanie intensyfikacji zabudowy.

7. Obszary strategicznej interwencji.

Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych, przestrzennych czy przyrodniczych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

7.1. Obszary strategicznej Interwencji na poziomie państwa.

Zgodnie z założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSSR 2030) na **poziomie państwa** wyznaczone zostały 4 typy OSI: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wschodnia Polska i Śląsk. Z tej grupy w AKO zlokalizowany jest jeden OSI, tj. miasto Pleszew, będące miastem średnim, tracącym funkcje społeczno-gospodarcze (ryc. 7.1.).

Celem działań interwencji polityki regionalnej w miastach średnich, tracących funkcje społeczno-gospodarcze, jest odbudowa bazy gospodarczej tych miast oraz wzmocnienie ich roli jako subregionalnych centrów aktywności społecznej i gospodarczej, sprzyjających powstawaniu i zwiększaniu efektów dyfuzji procesów rozwojowych w przestrzeni wewnątrzregionalnej. Z zakresu interwencji wskazanego w KSSR 2030 dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w Pleszewie za szczególnie istotne uznaje się:

1. budowanie spójnej wizji rozwoju obszaru w oparciu o potrzeby mieszkańców i kapitał przestrzenny;
2. tworzenie warunków zachęcających do mieszkania i inwestowania (dobrze zagospodarowana przestrzeń o zdefiniowanych funkcjach, z dostępem do usług publicznych);
3. wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności w sektorach wpisujących się w zdefiniowane specjalizacje gospodarcze danego obszaru powiązanego funkcjonalnie, w tym pobudzenie rodzimej/lokalnej przedsiębiorczości, wsparcie rozwoju kadr sektora usług dla biznes;

4. wsparcie dla tworzenia i rozwoju różnorodnej i wysokiej jakości oferty placówek edukacyjnych, w tym szkół sportowych, artystycznych oraz średnich i wyższych szkół zawodowych;
5. zwiększenie atrakcyjności migracyjno-osiedleńczej poprzez kompleksowe działania zachęcające do zamieszkania oraz osiedlania się w średnich miastach (zwłaszcza osób młodych i wykształconych), z wykorzystaniem np. instrumentów mieszkaniowych, oraz podnoszenia jakości i zakresu świadczonych usług publicznych;
6. nadanie nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, a także włączanie społeczności lokalnych, w szczególności w planowanie i realizację procesu rewitalizacji;
7. podejmowanie inicjatyw na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska oraz dostosowania/adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska (w dziedzinach: produkcji, usług, atrakcyjności osiedleńczej i turystyki);
8. zapewnienie infrastruktury transportowej łączącej Pleszew z regionalnymi ośrodkami rozwoju;
9. aktywizacja lokalnej społeczności na rzecz pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego w zakresie podnoszenia kompetencji i umiejętności mieszkańców oraz wzmocnienie poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej (jako czynnik m.in. przeciwdziałający decyzjom o migracji);
10. wykorzystanie potencjału ekonomii społecznej i solidarnej w rozwijaniu gospodarki o obiegu zamkniętym, w szczególności w zakresie gospodarowania odpadami i przeciwdziałania marnowaniu żywności.

7.2. Obszar Strategicznej Interwencji na poziomie regionalnym.

Na poziomie regionalnym możliwe jest wyznaczanie przez samorząd województwa OSI dedykowanych: subregionom, miejskim obszarom funkcjonalnym, obszarom przygranicznym, obszarom przemysłowym, obszarom zdegradowanym lub obszarom tzw. wewnętrznych peryferii, zgodnie ze zidentyfikowanymi potencjałami i barierami ich rozwoju, które powinny być przedmiotem interwencji publicznej.

W „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku” wyodrębniono obszary strategicznej interwencji, wśród których znajdują się:

1. miejskie obszary funkcjonalne;
2. obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej;
3. miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze;
4. obszary zagrożone trwałą marginalizacją leżące w województwie wielkopolskim.

W SRWW 2030 jako OSI została wskazana cała AKO. W dokumencie tym podkreślono, że AKO jako OSI oferuje usługi wyższego rzędu, stanowiące istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa. Potencjał społeczno-gospodarczy tego obszaru oraz zewnętrzne powiązania wynikające z położenia pomiędzy trzema ośrodkami metropolitalnymi: Poznaniem, Wrocławiem i Łodzią, odgrywają zasadniczą rolę w stymulowaniu rozwoju tej części regionu. Atutami AKO są zasoby gospodarcze i społeczne (m.in. koncentracja podmiotów gospodarczych, miejsce lokalizacji największych pracodawców, usług specjalistycznych), zasoby środowiska kulturowego i przyrodniczego (m.in. liczne obiekty kultury, tereny rekreacyjno-turystyczne i miejsca imprez kulturalnych). Strategiczne znaczenie dla rozwoju obszaru mają istniejące i planowane elementy systemów komunikacji i infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej) z uwagi na zróżnicowaną ich dostępność w AKO. Ponadto problemy rozwojowe stanowią niekorzystne trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, zróżnicowanym poziomem rozwoju w poszczególnych gminach Aglomeracji, niebezpieczeństwem powodzi, niewystarczającym dostępem gospodarstw domowych do infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej.

W Strategii województwa wielkopolskiego do roku 2030 określone zostały kluczowe kierunki działań dla OSI AKO, powiązane z celami strategicznymi SRWW 2030 oraz celami Strategii, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7.1. Powiązanie kluczowych kierunków działań dla AKO z SRWW 2030 z głównymi kierunkami działań Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.

Kluczowe kierunki działań dla OSI AKO z SRWW 2030.	Główne kierunki działań Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.
1. Wzrost Gospodarczy Wielkopolski Bazujący na Wiedzy Swoich Mieszkańców: ▪ podnoszenie i promocja atrakcyjności	3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny:

Kluczowe kierunki działań dla OSI AKO z SRWW 2030.	Główne kierunki działań Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.
inwestycyjnej jako jedne z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność AKO; ▪ podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej; ▪ promowanie i wspieranie samozatrudnienia, m.in. przez opracowanie atrakcyjnej oferty instrumentów finansowych; ▪ podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, w tym wymagań wysokotechnologicznego przemysłu, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, dualnego i zawodowego; ▪ podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej; ▪ wzmocnienie potencjału IOB i zapewnienie przedsiębiorcom szerokiego wachlarza usług doradczych dla MŚP i rzemiosła; ▪ wsparcie działalności klastrowej, w tym klastra lotniczego i spożywczego; ▪ mobilizacja współpracy nauki i biznesu, zwiększenie zainteresowania sektora prywatnego działalnością B+R, rozwój szkolnictwa wyższego AKO; ▪ wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu.	3.1.3. Wsparcie edukacji ogólnej i zawodowej dostosowanej do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez rozwój umiejętności uniwersalnych. 3.1.5. Rozwój poradnictwa i doradztwa zawodowego. 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą: 4.1.2 Wsparcie terenów inwestycyjnych oraz integracja oferty inwestycyjnej. 3.4.3 Wzmacnianie klastrów gospodarczych oraz instytucji otoczenia biznesu. 4.3.3. Rozwój szkolnictwa wyższego. 4.3.2. Rozwój współpracy międzysektorowej. 4.3.4. Wsparcie działalności B+R+I. 4.4.1. Promowanie samozatrudnienia. 4.4.3. Wsparcie potencjału osób młodych dla rozwoju gospodarki innowacyjnej.
2. Rozwój Społeczny Wielkopolski Oparty na Zasobach Materialnych i Niematerialnych Regionu:	3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny:

Kluczowe kierunki działań dla OSI AKO z SRWW 2030.	Główne kierunki działań Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.
▪ rozwój usług wyższego rzędu stanowiących istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa, dotyczących w szczególności obsługi biznesu, usług kulturalnych, specjalistycznej opieki zdrowotnej; ▪ rozwój usług społecznych; ▪ upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców AKO; ▪ rozwój obsługi turystycznej z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i stworzenie produktu kulturalno-turystycznego AKO; ▪ wykorzystanie potencjału przyrodniczego przez modernizację dróg wodnych dla celów turystycznych, wykorzystanie walorów nadrzecznych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe.	3.2.1. Rozwój usług opieki zdrowotnej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę. 3.2.2. Realizacja programów zdrowotnych w obszarze rehabilitacji i profilaktyki. 3.2.4. Wsparcie usług opiekuńczych, teleopieki oraz mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego. 3.3.1. Stworzenie dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego integrującego gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. 3.4.1. Tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej. 3.4.2. Wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. 3.4.3. Rozwój infrastruktury turystycznej.
3. Rozwój Infrastruktury z Poszanowaniem Środowiska Przyrodniczego Wielkopolski: ▪ rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej; ▪ zapewnienie sprawnego i bezpiecznego połączenia pomiędzy dwoma rdzeniami Aglomeracji wzmacniających integrację AKO, m.in. przez budowę obwodnicy miasta Kalisza w ciągu DK nr 25; modernizację i rozbudowę DK nr 12 i 25; ▪ dążenie do lepszego skomunikowania AKO z Poznaniem przez budowę drogi S11 oraz zwiększenie liczby połączeń kolejowych między Kaliszem a Poznaniem; ▪ rozwój linii Kolei Dużych Prędkości „Y” w wariantcie uwzględniającym rozgałęzienie na obszarze Aglomeracji;	1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność: 1.1.1. Integracja organizacyjna i taryfowa przewozów w publicznym transporcie zbiorowym. 1.1.2. Tworzenie warunków do trwałej współpracy w zakresie zarządzania transportem na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. 1.1.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach. 1.1.4. Zapewnienie wysokiej dostępności infrastruktury kolejowej, w tym utworzenie i rozwój Kolei Aglomeracyjnej.

Kluczowe kierunki działań dla OSI AKO z SRWW 2030.	Główne kierunki działań Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.
▪ wzmocnienie wewnętrznej spójności komunikacyjnej AKO przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, rozwój transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, uruchomienie kolei aglomeracyjnej, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych; ▪ budowa multimodalnego węzła transportowego i centrum logistycznego o szerokim zasięgu; ▪ rozwój portu lotniczego Michałków przez integrację funkcji sportowo rekreacyjnych z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego; ▪ wsparcie kształtowania zielonego pierścienia AKO w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji; ▪ wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń; ▪ przeciwdziałanie suszy i powodzi – wzrost retencji wody, w tym budowa Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie; ▪ poprawa jakości powietrza, m.in. przez działania na rzecz efektywności energetycznej i rozwój alternatywnych źródeł energii; ▪ rozwój inicjatyw klastrowych w sektorze energetycznym, w tym dalsza rozbudowa Ostrowskiego Rynku Energii jako narzędzia do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej; ▪ zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.	1.1.5. Rozwój lokalnego lotniska Michałków. 1.2.1. Tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej. 1.2.3. Inwestycje w tabor nisko i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wsparcie rozwoju elektromobilności i wykorzystania technologii wodorowych. 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska: 2.1.1. Poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy. 2.1.2. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury. 2.1.3. Rozwój systemów reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne oraz wsparcie systemów ratownictwa. 2.1.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej. 2.3.1. Wykorzystanie OZE oraz nowych technologii w energetyce. 2.3.2. Wypracowanie wspólnych działań i narzędzi na rzecz poprawy jakości powietrza.

Kluczowe kierunki działań dla OSI AKO z SRWW 2030.	Główne kierunki działań Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.
4. Wzrost Skuteczności Wielkopolskich Instytucji i Sprawności Zarządzania Regionem: ▪ prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, w tym mieszkaniowej; ▪ rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych; ▪ wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach; ▪ rozwój współpracy w ramach ZIT AKO przez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych w działania rozwojowe obszaru, rozwój współpracy na wszystkich szczeblach administracji.	5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym: 5.1.1. Integracja planowania strategicznego i planowania przestrzennego w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. 5.1.4. Rewitalizacja i odnowa terenów zdegradowanych. 5.2.1. Poprawa dostępności cyfrowej usług publicznych. 5.3.1. Budowanie wewnętrznej i zewnętrznej sieci współpracy i partnerstwa ponadlokalnego. 5.3.4. Rozwój kompetencji kadr lokalnych urzędów i instytucji publicznych.

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto w SRWW 2030 określone zostały kluczowe kierunki działań dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, powiązane z celami strategicznymi SRWW 2030, wśród których dla Pleszewa za szczególnie istotne uznaje się:

1. w zakresie Wzrostu Gospodarczego Wielkopolski Bazującego Na Wiedzy Swoich Mieszkańców:
 - a. działania naprawcze związane z upadkiem tradycyjnych lokalnych gospodarek oraz odbudowa bazy gospodarczej;
 - b. zwiększenie poziomu przedsiębiorczości, wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, dopasowanie popytu i podaży na rynku pracy, m.in. przez wsparcie szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnej gospodarki, rozwój rzemiosła;
 - c. wsparcie w powstawaniu i rozwoju MŚP;
 - d. inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby;

2. w zakresie Rozwoju Społecznego Wielkopolski Opartego na Zasobach Materialnych i Niematerialnych Regionu:
 - a. przeciwdziałanie niekorzystnej strukturze demograficznej oraz ujemnemu saldu migracji, m.in. przez poprawę jakości oraz dostępu do podstawowych usług publicznych, zdrowotnych i opieki senioralnej;
 - b. zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej;
 - c. wsparcie rozwoju potencjału turystycznego;
3. w zakresie Rozwoju Infrastruktury z Poszanowaniem Środowiska Przyrodniczego Wielkopolski:
 - a. zwiększenia dostępności terytorialnej i komunikacyjnej;
4. w zakresie Wzrostu Skuteczności Wielkopolskich Instytucji i Sprawności Zarządzania Regionem:
 - a. lepsze wykorzystanie możliwości, jakie oferuje współpraca ponadlokalna i międzywojewódzka;
 - b. nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym;
 - c. prowadzenie polityki służącej sukcesywnej rewitalizacji obszarów zmarginalizowanych.

7.3. Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie ponadlokalnym.

OSI na **poziomie ponadlokalnym**, obok modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej powinny być podstawą operacjonalizacji podejścia terytorialnego w strategii rozwoju ponadlokalnego. Wyróżnić należy dwa możliwe rodzaje OSI o randze ponadlokalnej:

1. obszary rozwojowe, które wyróżniają się szczególnymi potencjałami rozwojowymi (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne;
2. obszary problemowe, które charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych.

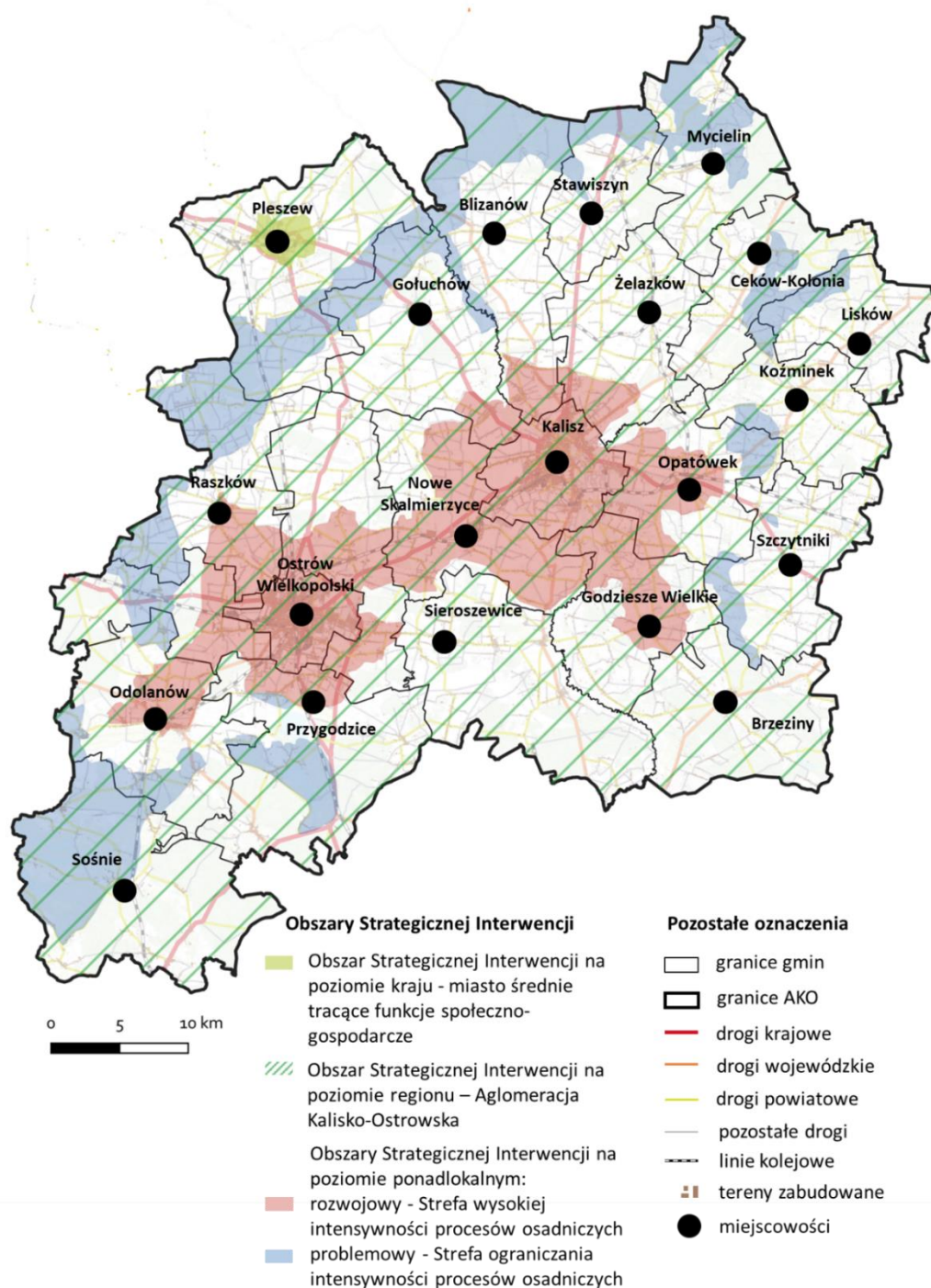
W niniejszej strategii jako OSI o charakterze rozwojowym, wyznacza się Strefę wysokiej intensywności procesów osadniczych, a jako OSI o charakterze problemowym Strefę ograniczania intensywności procesów osadniczych (ryc. 7.1.). Cele strategiczne i kierunki działań dla OSI na poziomie ponadlokalnym zostały określone w rozdziale 6.2., a ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w rozdziale 6.3.

OSI rozwojowe - Strefa wysokiej intensywności procesów osadniczych obejmuje miasta Kalisz i Ostrów Wielkopolski oraz ich najbliższe otoczenie, stanowiące obszar najwyższej intensywności przekształceń społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych, związanej przede wszystkim ze zmianami sposobu użytkowania terenów rolniczych na funkcje mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne. W efekcie występuje tu koncentracja obiektów i usług rangi ponadlokalnej oraz koncentracja rozwoju podstawowych funkcji inwestycyjnych (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej). Obszar ten uzyska pełną funkcjonalność rozwojową w wyniku działań przewidzianych w niniejszej Strategii.

OSI problemowe - Strefa ograniczania intensywności procesów osadniczych obejmuje tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze, stanowiące podstawę systemu przyrodniczego dla całego województwa wielkopolskiego – obszary węzłowe o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej oraz korytarze ekologiczne dolin rzecznych. O zakwalifikowaniu tych terenów do OSI problemowych decyduje obserwowana w AKO presja urbanistyczna o skali ponadlokalnej, związana z przekształceniem niezainwestowanych terenów o dużym znaczeniu przyrodniczym na cele mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne. Jednocześnie wskazuje się na możliwość ograniczenia problemu funkcjonowania tego obszaru poprzez działania przewidziane w niniejszej Strategii.

Z uwagi na zakres i ukierunkowanie interwencji w strategii ponadlokalnej nie uwzględniono OSI kluczowych dla gminy w rozumieniu art. 10e ust. 3 pkt. 7 UOSG, wyznaczanych w strategiach rozwoju gmin.

Rycina 7.1. Obszary Strategicznej Interwencji w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

Źródło: Opracowanie własne.

8. System realizacji i wdrażania Strategii.

System realizacji strategii określa z jednej strony podmioty odpowiedzialne za jej wdrażanie, a z drugiej strony zapewnia konkretyzację działań służących realizacji przyjętych celów strategicznych. W proces tworzenia i realizacji „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” zaangażowane jest szerokie spektrum podmiotów i instytucji obejmujących trzy sektory: publiczny, społeczny oraz gospodarczy. Główny ciężar odpowiedzialności za właściwe wdrażanie Strategii spoczywa na **Stowarzyszeniu Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, które będzie także pełniło funkcję Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych** (tzw. Związek ZIT) dla tego obszaru.

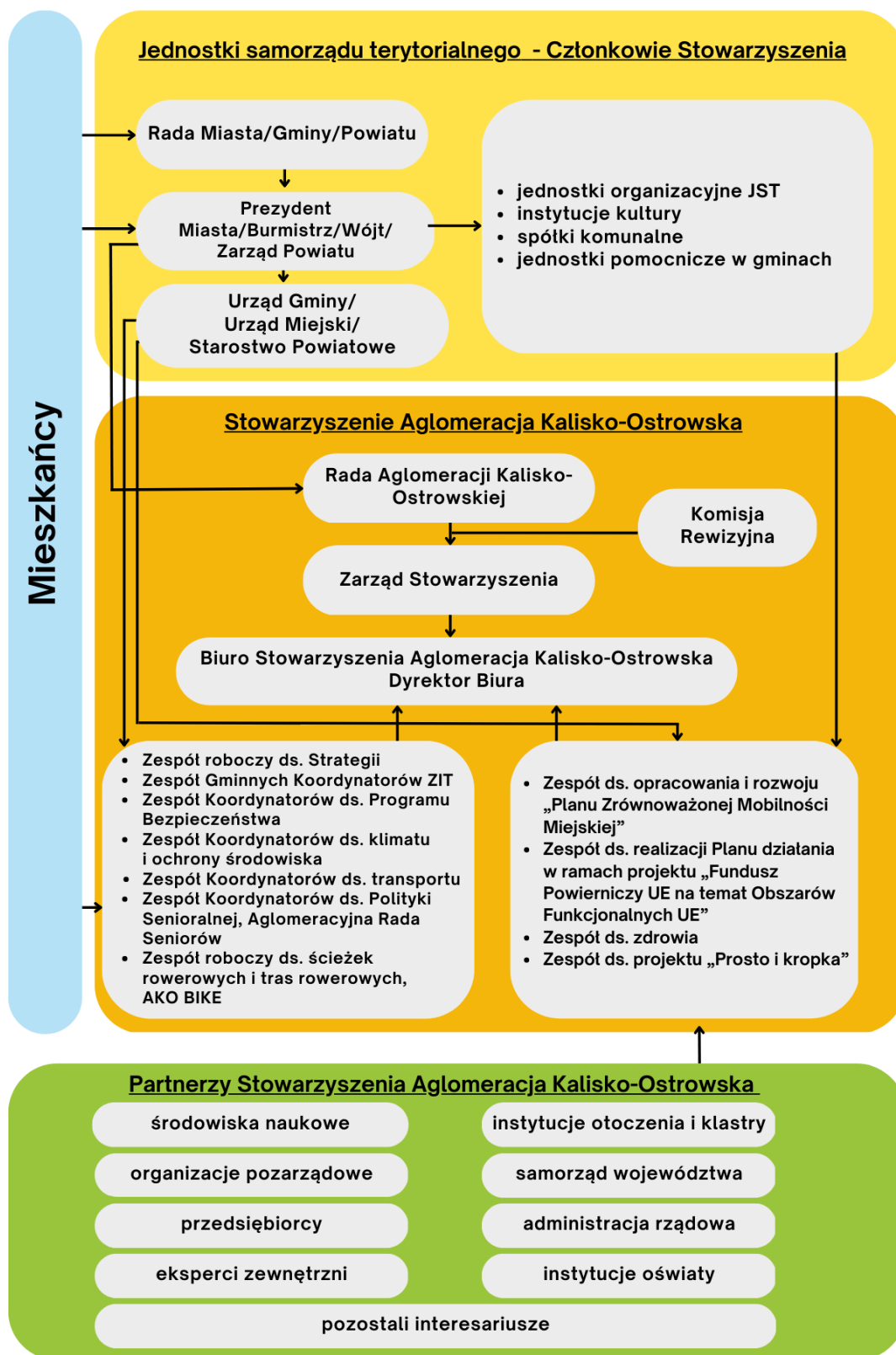
Kluczowe znaczenie ma także współpraca pomiędzy JST tworzącymi Stowarzyszenie, wyznaczająca środowisko do współdziałania i równego traktowania wszystkich podmiotów i instytucji zaangażowanych w realizację Strategii. Fundamentem tego środowiska powinna być partycypacja, otwartość, zintegrowana aktywność, transparentność oraz elastyczność. Samorządy mają zapewnić efektywną realizację działań w osiągnięciu zakładanych celów, służących zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców, stanowiących nadrzędny priorytet podejmowanych aktywności.

Strukturę systemu realizacji Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO przedstawiono na ryc. 8.1. Nadrzędną rolę w tym systemie należy przypisać mieszkańcom, których potrzeby są podstawą określonych w strategii celów i kierunków działań. Mieszkańcy odpowiadają przede wszystkim za wybór władz lokalnych w drodze wyborów samorządowych oraz za współdziałanie w procesie określania i wdrażania celów strategicznych AKO, głównie poprzez pracę w zespołach roboczych. Za ich pełną realizację odpowiadać będą przede wszystkim władze Stowarzyszenia AKO wybierane spośród przedstawicieli organów uchwałodawczych i wykonawczych jednostek wchodzących w skład AKO. Do najważniejszych elementów tego systemu zaliczyć należy:

1. **Walne Zgromadzenie Członków, zwane Radą Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej**, jako organ stanowiący odpowiada za podejmowanie decyzji strategicznych z punktu widzenia zapisów Strategii, m.in. takich jak wybór projektów do realizacji, ewaluacja lub aktualizacja Strategii. Rada odpowiada także (zgodnie ze statutem Stowarzyszenia) za kształtowanie działalności programowej i wdrożeniowej Stowarzyszenia, określenie głównych kierunków działania i rozwoju Stowarzyszenia, przyjmowanie dokumentów strategicznych, w tym Strategii ZIT, uchwalanie Statutu Stowarzyszenia oraz jego zmian;

2. **Zarząd Stowarzyszenia** jako organ wykonawczy odpowiada m.in. za realizację celów Stowarzyszenia, przygotowanie projektów uchwał i wykonywanie uchwał Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, za wykonanie budżetu Stowarzyszenia, sporządzanie planów pracy i budżetu Stowarzyszenia, sporządzanie sprawozdań z działalności, w tym sprawozdań z wykonania budżetu, przygotowanie programów działania Stowarzyszenia;
3. **Komisja Rewizyjna** jako organ kontrolny odpowiada m.in. za: kontrolę działalności Stowarzyszenia, w tym kontrolę finansową, opiniowanie wykonania budżetu przez Zarząd Stowarzyszenia, składanie wniosków z kontroli, składanie wniosków o absolutorium dla Zarządu Stowarzyszenia, składanie sprawozdań ze swojej działalności na posiedzeniu Rady AKO. Komisja ma także prawo żądania zwołania posiedzenia Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej oraz posiedzenia Zarządu Stowarzyszenia;
4. **Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska** - Dyrektor wraz z pracownikami Biura odpowiada w szczególności za: koordynację realizacji kierunków działań, opracowanie listy projektów, zapewnienie warunków do efektywnej współpracy, przygotowywanie dokumentów sektorowych i koordynowanie ich implementacji polityki rozwoju AKO, poszukiwanie nowych źródeł finansowania, a także monitoring i ewaluację realizacji Strategii rozwoju ponadlokalnego oraz jej promocję;
5. **Rady i organy wykonawcze JST** – Członków Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska wspierają w zakresie swoich kompetencji wdrażanie decyzji strategicznych z punktu widzenia zapisów Strategii przyjmowanych przez Radę Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Ponadto, przedstawiciele organów wykonawczych tworzą Radę Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej oraz Zarząd Stowarzyszenia i w sposób bezpośredni kształtują politykę rozwojową Stowarzyszenia;
6. **Pomioty zależne od JST** – Członków Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, tj. wydziały w urzędach gmin i starostwach powiatowych, spółki komunalne, instytucje kultury i inne jednostki organizacyjne JST) współpracujące z Biurem SAKO w sprawach bieżącej realizacji zadań związanych ze Strategią oraz aktywnie uczestniczący w procesie realizacji projektów zintegrowanych, wynikających ze Strategii, zamieszczonych w odrębnej uchwale Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Przedstawiciele tej grupy będą także w sposób bezpośredni uczestniczyć w pracach Stowarzyszenia, pełniąc funkcję Koordynatorów w różnych obszarach tematycznych, opisanych na ryc. 8.1.;

Rycina 8.1. Struktura podmiotów uczestniczących w podejmowaniu i realizacji decyzji strategicznych.

Źródło: Opracowanie własne

7. **Zespół roboczy do spraw Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej** do 2030 roku dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej jako ciało doradcze składające się z partnerów gospodarczych i społecznych będzie opiniował realizację procesu wdrażania ustaleń strategicznych i związane z nimi zadania. Zespół ten pełni funkcję tzw. „ciała doradczego” wskazanego w Umowie Partnerstwa oraz w „Zasadach realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”. Do zadań Zespołu roboczego ds. Strategii należy w szczególności:
- doradzanie Radzie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej przy opracowaniu, przygotowaniu i wdrażaniu strategii rozwoju ponadlokalnego dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej w rozumieniu art. 10g ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym;
 - opiniowanie projektu „Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”, w tym listy projektów zaplanowanych do realizacji;
 - opiniowanie zmian Strategii;
 - udział w procesie monitorowania postępów wdrażania Strategii.

Oprócz Zespołu roboczego, w strukturach Stowarzyszenia funkcjonują także zespoły sektorowe, tematyczne, zajmujące się m.in. ścieżkami rowerowymi, polityką senioralną czy „Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej”:

8. **Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, środowiska naukowe, instytucje otoczenia biznesu, klastry, podmioty z sektora administracji rządowej oraz samorządu województwa**, którzy będą włączeni w proces wdrażania Strategii głównie poprzez Zespoły robocze lub poprzez partnerski proces konsultowania i opiniowania tworzonych przez Stowarzyszenia dokumentów lub realizowanych projektów.

Biorąc pod uwagę fakt, iż Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (Związek ZIT) w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 nie będzie pełniło funkcji Instytucji Pośredniczącej, kluczowe jest określenie roli Stowarzyszenia w systemie planowania, wdrażania i monitorowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego - Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Planuje się, iż w systemie wdrażania Programu SAKO odpowiedzialne będzie w szczególności za udział w wyborze projektów oraz za monitoring i ewaluację Strategii.

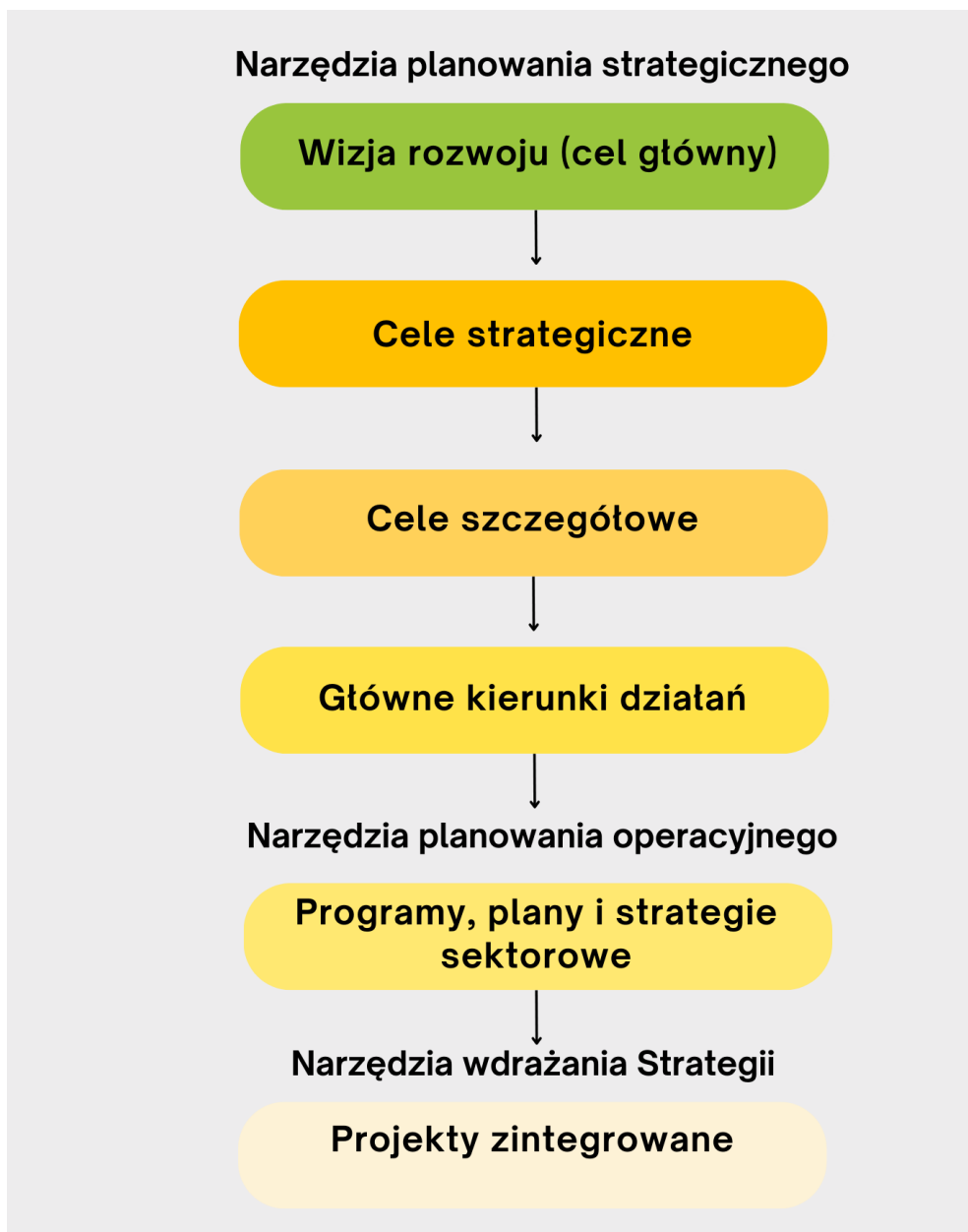
Pewen zakres powierzenia zadań zostanie dookreślony na etapie Porozumienia zawartego pomiędzy IZ FEW 2021+ a Związkiem ZIT – SAKO.

Przedstawiciele Związku ZIT AKO są również Członkami Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Efektom wdrażania Strategii będzie opracowanie i przyjęcie **listy projektów zintegrowanych** (ryc. 8.2.), która zgodnie z art. 34 ust. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 zostanie przyjęta odrębną uchwałą Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. W uchwale tej znajdą się kluczowe projekty oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

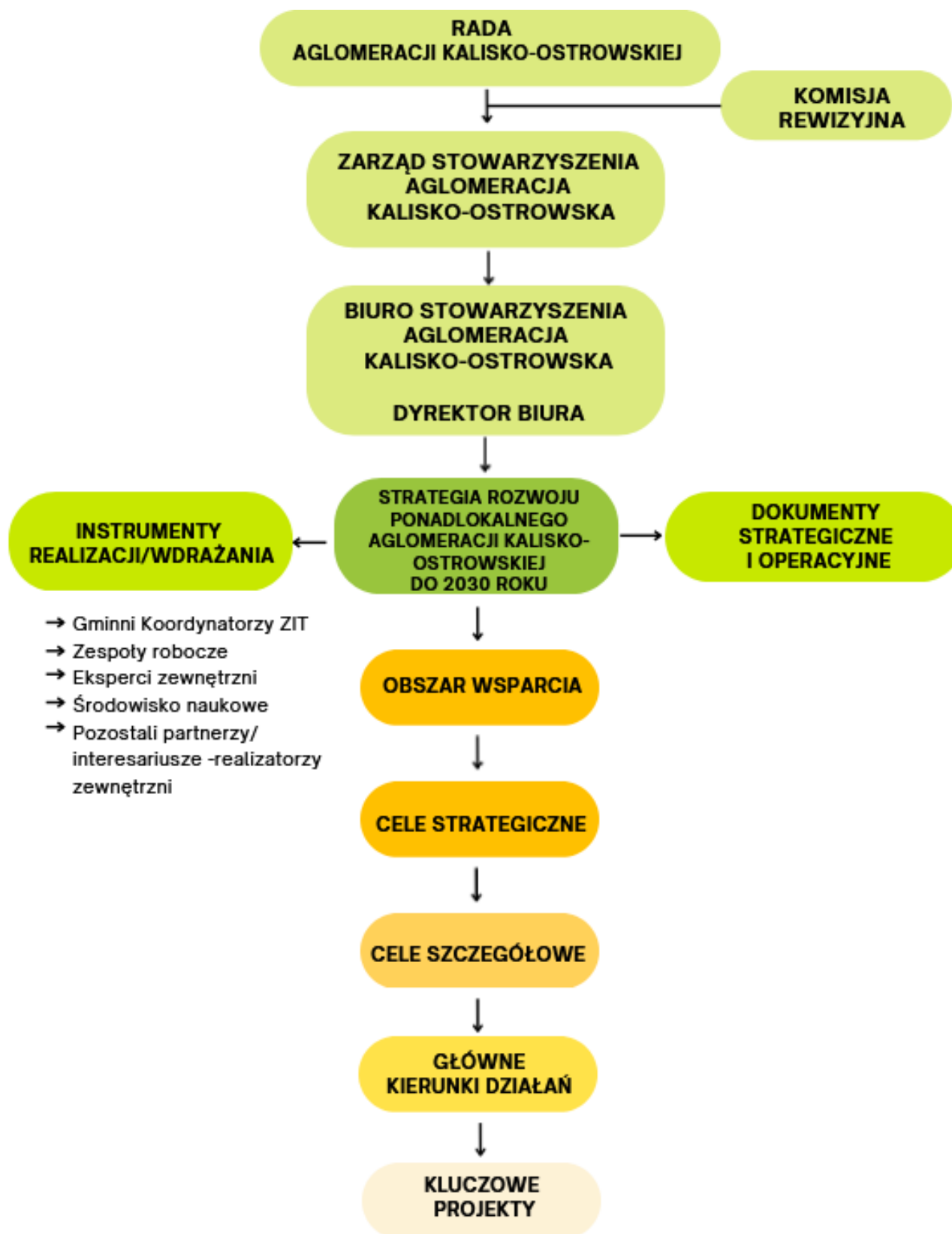
W dalszej kolejności projekty zintegrowane będą wprowadzane do **wieloletnich prognoz finansowych** poszczególnych JST odpowiedzialnych za realizację projektów. Ważne jest, aby przyjęte cele strategiczne, cele szczegółowe i kierunki działań oraz projekty wynikające ze Strategii rozwoju ponadlokalnego miały swoje „przełożenie” na zapisy strategii rozwoju gmin i powiatów wchodzących w skład AKO. Wieloletnia prognoza finansowa jest dokumentem wynikającym z przepisów prawnych dotyczących finansów publicznych, więc jego struktura i budowa nie wymaga opisu i konkretyzacji w tym dokumencie. Ważnym etapem wdrażania Strategii jest również wprowadzanie przedsięwzięć inwestycyjnych **do budżetów JST**. Będzie to finalna faza przed realizacją przedsięwzięcia, które docelowo zbliży Stowarzyszenie do realizacji kluczowych działań, a tym samym urzeczywistni przyjęte kierunki działań i pozwoli osiągnąć zaplanowane cele strategiczne.

Rycina 8.2. Struktura logiczna części kierunkowej Strategii oraz jej powiązanie z wdrażaniem.

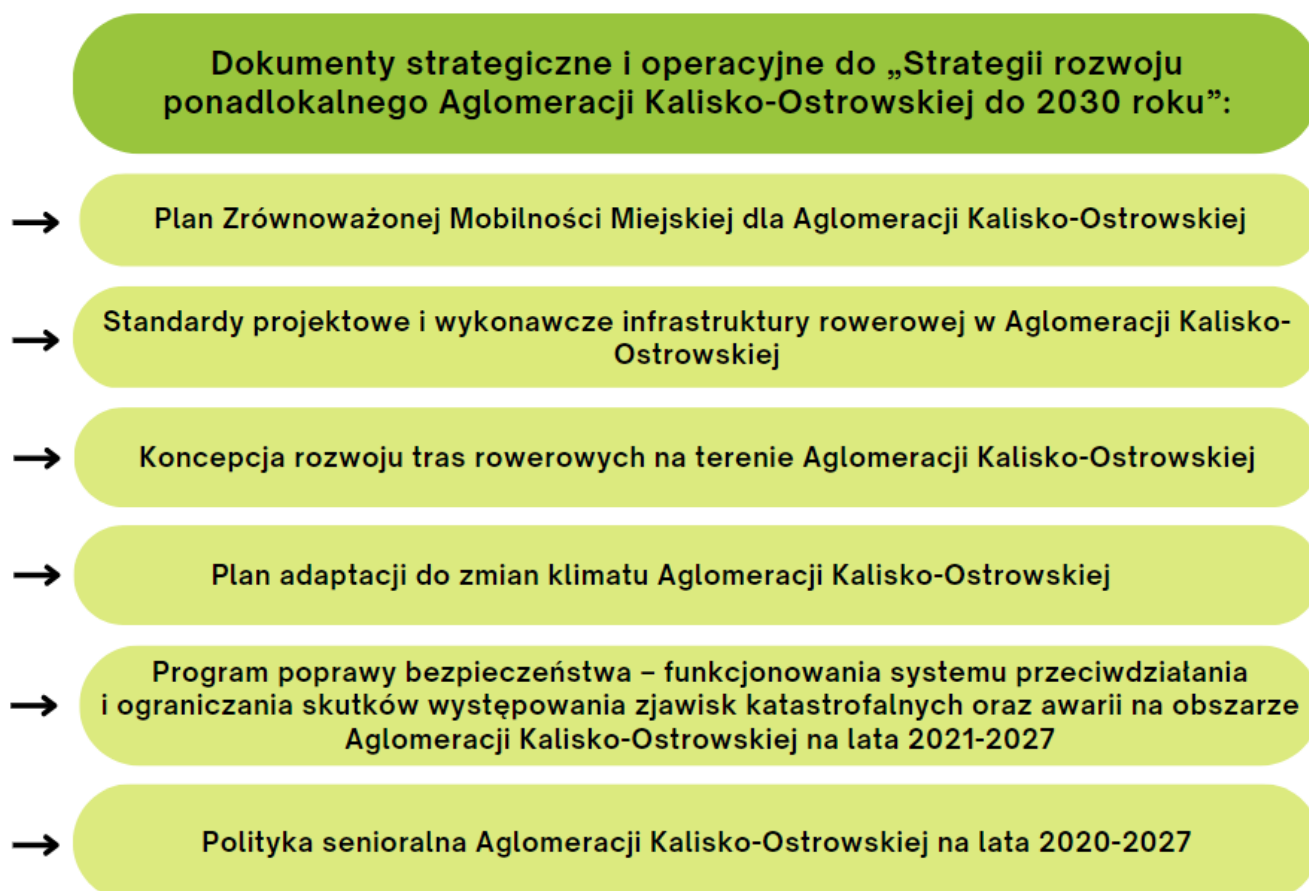
Źródło: Opracowanie własne.

Rycina 8.3. Struktura i system wdrażania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Źródło: Opracowanie własne.

Rycina 8.4. Dokumenty strategiczne i operacyjne do „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Źródło: Opracowanie własne.

Z punktu widzenia osiągnięcia celów strategicznych i celów szczegółowych poprzez realizację kierunków działań, ważne jest określenie ram realizacyjno-organizacyjnych. Ramy te zostały opracowane odrębnie dla poszczególnych celów strategicznych i zamieszczone w tabelach 8.1. – 8.5. W tabelach zapisano przede wszystkim podmioty, które będą uczestniczyły w realizacji poszczególnych kierunków działań z wyodrębnieniem tych z nich, które staną się swoistymi liderami w ramach danego kierunku działania.

Tabela 8.1. Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach Celu strategicznego 1.

Cel strategiczny 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.			
Cel szczegółowy 1.1. Rozwój zintegrowanego transportu.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
1.1.1. Integracja organizacyjna i taryfowa przewozów w publicznym transporcie zbiorowym.	Miasto Kalisz i Miasto Ostrów Wielkopolski, Gmina i Miasto Pleszew, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, spółki kolejowe.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Związek Powiatowo-Gminny, transportowe spółki komunalne, miejskie, spółki kolejowe, Zarządcy infrastruktury kolejowej, przewoźnicy prywatni.	SAKO.
1.1.2. Tworzenie warunków do trwałej współpracy w zakresie zarządzania transportem na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	JST, SAKO.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Związek Powiatowo-Gminny, transportowe spółki komunalne, miejskie, spółki kolejowe, Zarządcy infrastruktury kolejowej, przewoźnicy prywatni.	SAKO.
1.1.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach.	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, GDDKiA, Zarządcy dróg.	SAKO, zakłady budżetowe i jednostki organizacyjne samorządów odpowiadające za utrzymanie dróg, Akademia Kaliska, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.	SAKO.
1.1.4. Zapewnienie wysokiej dostępności infrastruktury kolejowej, w tym utworzenie i rozwój Kolei Aglomeracyjnej.	Samorząd Województwa Wielkopolskiego, spółki kolejowe, Zarządcy infrastruktury kolejowej, SKPL Infrastruktura, Linie	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Zarządcy infrastruktury kolei wąskotorowej w Pleszewie i Powiecie Kaliskim, SKPL	SAKO.

Cel strategiczny 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.			
Cel szczegółowy 1.1. Rozwój zintegrowanego transportu.			
	Kolejowe Sp. z o.o., JST (przez teren których będzie przebiegała kolej).	Infrastruktura, Linie Kolejowe Sp. z o.o., spółki kolejowe, organizacje pozarządowe, grupy miłośników kolejnictwa.	
1.1.5. Rozwój lokalnego lotniska Michatków.	Aeroklub Ostrowski i Miasto Ostrów Wielkopolski, Starostwo Powiatowe w Ostrowie Wlkp, Gmina Ostrów Wlkp.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego.	SAKO.
Cel szczegółowy 1.2. Wsparcie przyjaznej środowisku zrównoważonej mobilności.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
1.2.1. Tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury pieszo-rollerowej.	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, GDDKiA, Zarządcy dróg, kolei, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.	SAKO, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, organizacje pozarządowe zajmujące się popularyzacją ruchu rowerowego.	SAKO.
1.2.2. Rozwój wspólnych inicjatyw rowerowych, w tym AKO BIKE.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, GDDKiA, Zarządcy dróg, organizacje pozarządowe zajmujące się popularyzacją ruchu rowerowego.	SAKO.
1.2.3. Inwestycje w tabor nisko- i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wsparcie rozwoju elektromobilności i wykorzystania	Miasta, Powiaty, Związek Powiatowo-Gminny, przewoźnicy publiczni i niepubliczni.	SAKO, przedsiębiorstwa z sektora energetycznego i paliwowego.	SAKO.

Cel strategiczny 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.			
Cel szczegółowy 1.1. Rozwój zintegrowanego transportu.			
technologii wodorowych.			
1.2.4. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne.	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, GDDKiA, Zarządcy dróg, Spółka Oświetlenie Uliczne i Drogowe w Kaliszu.	SAKO, JST, przedsiębiorstwa z sektora energetycznego, Spółka Oświetlenie Uliczne i Drogowe w Kaliszu.	SAKO.
1.2.5. Zmiana zachowań transportowych i wzmocnienie świadomości na temat skutków wykorzystywania różnych form transportu.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, placówki oświatowe, mieszkańcy AKO.	SAKO.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8.2. Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 2.

Cel strategiczny 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.			
Cel szczegółowy 2.1. Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacji do zmian klimatu.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
2.1.1. Poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy.	Miasta, Gminy, Powiaty, prywatni właściciele nieruchomości.	SAKO, RZGW, WFOŚiGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, podmioty z sektora rolnego,	SAKO.

Cel strategiczny 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.			
		organizacje pozarządowe, spółki wodne, melioracyjne, zakłady komunalne.	
2.1.2. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.	Miasta, Gminy, Powiaty, właściciele nieruchomości.	SAKO, WFOŚiGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, organizacje pozarządowe	SAKO.
2.1.3. Rozwój systemów reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne oraz wsparcie systemów ratownictwa.	Miasta, Gminy, Powiaty, Komendy PSP, podmioty włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, Komendy PSP, OSP włączone do KSRG, OSP spoza KSRG, Policja, Straże Miejskie, inne służby mundurowe (np. WOT), WFOŚiGW.	SAKO.
2.1.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej.	Miasta, Gminy, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne.	SAKO, właściciele nieruchomości, WFOŚiGW.	SAKO.
Cel szczegółowy 2.2. Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
2.2.1. Ochrona różnorodności krajobrazowej i biologicznej.	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, RDOŚ, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwa, Miasta, Gminy.	SAKO, WFOŚiGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, organizacje pozarządowe.	SAKO.
2.2.2. Ochrona gleb i wsparcie terenów rolniczych.	Właściciele użytków rolnych.	SAKO, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, rolnicy, ośrodki doradztwa rolniczego, KOWR,	SAKO.

Cel strategiczny 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.			
		ARiMR, spółki wodne, melioracyjne, zakłady komunalne.	
2.2.3. Rozwój edukacji ekologicznej.	JST, SAKO.	Placówki oświatowe i naukowe, Spółki zagospodarowania odpadów, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, Miasta, Gminy, Powiaty.	SAKO.
Cel szczegółowy 2.3. Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
2.3.1. Wykorzystanie OZE oraz nowych technologii w energetyce.	JST, Podmioty z sektora energetycznego, właściciele nieruchomości, Ostrowski Klaster Energetyczny.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty i ich jednostki organizacyjne, przedsiębiorcy, rolnicy, WFOŚiGW., Ostrowski Klaster Energetyczny.	SAKO.
2.3.2. Wypracowanie wspólnych działań i narzędzi na rzecz poprawy jakości powietrza.	JST, SAKO.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty i ich jednostki organizacyjne, WIOŚ, WFOŚiGW, organizacje pozarządowe.	SAKO.
2.3.3. Termomodernizacja i ograniczanie strat ciepła w sektorze publicznym i mieszkaniowym.	Miasta, Gminy, Powiaty i ich jednostki organizacyjne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, SIM, spółki komunalne zajmujące się gospodarką mieszkaniową.	SAKO, WFOŚiGW, instytucje publiczne spoza sektora samorządowego, przedsiębiorcy.	SAKO.
Cel szczegółowy 2.4. Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu GOZ.			

Cel strategiczny 2.

Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.

Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
2.4.1. Wypracowanie i wdrożenie standardów gospodarowania odpadami komunalnym.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Ostrowie Wielkopolskim, WFOŚiGW, spółki komunalne zajmujące się gospodarką odpadami, prywatne przedsiębiorstwa z sektora gospodarki odpadami.	SAKO.
2.4.2. Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów poprzez wypracowanie wspólnej polityki w tym zakresie.	Miasta, Gminy, Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Ostrowie Wielkopolskim.	SAKO, WFOŚiGW, spółki komunalne zajmujące się gospodarką odpadami, prywatne przedsiębiorstwa z sektora gospodarki odpadami, właściciele nieruchomości.	SAKO.
2.4.3. Wdrożenie pełnego odzysku zasobów poprzez rozwój instalacji przekształcania odpadów.	Miasta, Gminy, Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Ostrowie Wielkopolskim Samorząd Województwa Wielkopolskiego.	SAKO, WFOŚiGW, spółki komunalne zajmujące się gospodarką odpadami, prywatne przedsiębiorstwa z sektora gospodarki odpadami.	SAKO.
2.4.4. Zapobieganie powstawaniu odpadów (w tym	Miasta, Gminy, Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”,	WFOŚiGW, właściciele nieruchomości, organizacje	SAKO.

Cel strategiczny 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.			
przeciwdziałanie marnowaniu żywności) oraz ich segregacja „u źródła”.	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Ostrowie Wielkopolskim, SAKO, właściciele nieruchomości.	pozarządowe, placówki oświatowe.	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8.3. Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 3.

Cel strategiczny 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.			
Cel szczegółowy 3.1. Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
3.1.1. Wsparcie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.	Miasta, Gminy, placówki wychowania przedszkolnego.	SAKO, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.1.2. Rozwój i doposażenie infrastruktury edukacyjnej, w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami.	Miasta, Gminy, Powiaty, placówki oświatowe, w tym szkoły specjalne.	SAKO, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.1.3. Wsparcie edukacji ogólnej i zawodowej dostosowanej do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez rozwój umiejętności uniwersalnych.	Powiaty, szkoły ponadpodstawowe, Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kaliszu, Wielkopolskie	SAKO, Miasta, Gminy, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe.	SAKO.

Cel strategiczny 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.			
	Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ostrowie Wlkp.		
3.1.4. Rozwój edukacji włączającej.	Placówki oświatowe.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.1.5. Rozwój poradnictwa i doradztwa zawodowego.	Placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kaliszu, Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ostrowie Wlkp.	SAKO, Miasta, Gminy, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.1.6. Doksztacanie nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu.	Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, placówki oświatowe, organizacje nauczycieli, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.1.7. Wsparcie uczenia się przez całe życie, w tym rozwój Uniwersytetów III Wieku.	Miasta, Gminy, Uniwersytety III Wieku, środowiska, instytucje, podmioty zraszające osoby starsze.	SAKO, uczelnie wyższe, Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu, Regionalny Ośrodek polityki Społecznej w Poznaniu, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, UTW, Kluby Seniora, Delegatura Wielkopolska Obywatelskiego	SAKO.

Cel strategiczny 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.			
		Parlamentu Seniorów, inne organizacje, instytucje, podmioty zrzeszające osoby starsze.	
Cel szczegółowy 3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
3.2.1. Rozwój usług opieki zdrowotnej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę.	Placówki POZ, AOS i leczenia szpitalnego.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego.	SAKO.
3.2.2. Realizacja programów zdrowotnych w obszarze rehabilitacji i profilaktyki.	SAKO, Placówki świadczące publiczne usługi rehabilitacyjne, Miasta, Gminy, placówki POZ, ośrodki pomocy społecznej.	Placówki leczenia szpitalnego, placówki rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.2.3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.	Powiaty, powiatowe centra pomocy rodzinie, warsztaty terapii zajęciowej, ośrodki pomocy społecznej.	SAKO, Miasta, Gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, spółdzielnie socjalne, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu.	SAKO.
3.2.4. Wsparcie usług opiekuńczych teleopieki oraz mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego.	SAKO, Miasta, Gminy, ośrodki pomocy społecznej.	Spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.2.5. Realizacja włączającej	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa	SAKO, organizacje pozarządowe.	SAKO.

Cel strategiczny 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.			
spotecznie polityki migracyjnej.	Wielkopolskiego, ośrodki pomocy społecznej.		
3.2.6. Rozwój pieczy zastępczej oraz wzmacnianie funkcji rodziny i opieki nad dziećmi do lat 3.	Miasta, Gminy, podmioty realizujące pieczę zastępczą, podmioty prowadzące żłobki i inne formy opieki nad dziećmi do lat 3.	SAKO, prywatne podmioty, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu.	SAKO.
Cel szczegółowy 3.3. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
3.3.1. Stworzenie dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego integrującego gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, instytucje kultury Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, punkty informacji turystyczne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy.	SAKO.
3.3.2. Renowacja obiektów zabytkowych.	Miasta, Gminy, Powiaty, właściciele nieruchomości wpisanych do rejestru lub gminnej ewidencji zabytków.	SAKO, konserwator zabytków, kościoły, organizacje pozarządowe zajmujące się dziedzictwem kulturowym, Samorząd Województwa Wielkopolskiego.	SAKO.
3.3.3. Wsparcie rozwoju instytucji kultury.	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego.	SAKO, instytucje kultury (ośrodki kultury, akceleratory kultury, teatry, filharmonia, muzea, biblioteki), organizacje pozarządowe.	SAKO.
Cel szczegółowy 3.4. Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.			

Cel strategiczny 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
3.4.1. Tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej.	SAKO, JST, organizacje sportowe, ośrodki sportu i rekreacji, kluby sportowe, towarzystwa kolarskie, rowerowe.	Miasta, Gminy, Powiaty, kluby sportowe, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.4.2. Wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	SAKO, Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Kaliskiej, Lokalna Organizacja Turystyczna Południowej Wielkopolski, Wielkopolska Organizacja Turystyczna.	Miasta, Gminy, Powiaty, biura podróży, kościoły, obiekty noclegowe i gastronomiczne, przedsiębiorcy, KGW, LGD.	SAKO.
3.4.3. Rozwój infrastruktury turystycznej.	Miasta, Gminy, Powiaty, przedsiębiorstwa i organizacje z branży turystycznej.	SAKO, biura podróży, obiekty noclegowe i gastronomiczne, przedsiębiorcy.	SAKO.
3.4.4. Wykorzystanie i wsparcie dziedzictwa kulturowego kolei wąskotorowej.	Powiat Kaliski, Miasto i Gmina Pleszew, Stowarzyszenie Kolejowych Przewozów Lokalnych, SKPL Infrastruktura, Linie Kolejowe Sp. z o.o., spółki kolejowe.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, miłośnicy kolei.	SAKO.
Cel szczegółowy 3.5. Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.			

Cel strategiczny 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
3.5.1. Wzmocnienie partycypacji społecznej i dialogu społecznego.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, sołectwa, KGW, organizacje pozarządowe.	SAKO.
3.5.2. Podniesienie świadomości lokalnej i regionalnej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, organizacje pozarządowe, instytucje kultury.	SAKO.
3.5.3. Rozwój polityki senioralnej oraz wsparcie wymiany międzypokoleniowej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, organizacje, kluby zrzeszające osoby starsze.	SAKO.
3.5.4. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i informacyjne.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, kościoły, instytucje kultury, Regionalny Ośrodek polityki Społecznej w Poznaniu.	SAKO.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8.4. Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 4.

Cel strategiczny 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.			
Cel szczegółowy 4.1. Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
4.1.1. Stworzenie i promocja marki gospodarczej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, izby gospodarcze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i Pleszewie.	SAKO.
4.1.2. Wsparcie terenów inwestycyjnych oraz integracja oferty inwestycyjnej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, przedsiębiorstwa, SSE.	SAKO.
4.1.3. Wzmacnianie klastrów gospodarczych oraz instytucji otoczenia biznesu.	JST, SAKO.	Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, Eurocentrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Ostrowie Wielkopolskim, izby gospodarcze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i Pleszewie, Eurocentrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Ostrowie Wielkopolskim	SAKO.
4.1.4. Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, przedsiębiorstwa	SAKO.
4.1.5. Wsparcie rozwoju podmiotów gospodarczych w ramach inteligentnych specjalizacji.	JST, SAKO.	Wielkopolski Klaster Lotniczy, Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski, Ostrowski Klaster Energetyczny, Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, Eurocentrum Innowacji	SAKO.

Cel strategiczny 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.			
		i Przedsiębiorczości w Ostrowie Wielkopolskim, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy.	
Cel szczegółowy 4.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
4.2.1. Promocja produktów lokalnych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski.	SAKO.
4.2.2. Integracja lokalnych producentów rolnych.	Przedsiębiorstwa z sektora rolno-spożywczego, grupy producenckie, Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski, Akademia Kaliska.	Miasta, Gminy, Powiaty, Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski, grupy producenckie, rolnicy indywidualni.	SAKO.
4.2.3 Rozwój inteligentnego i ekologicznego rolnictwa.	Rolnicy indywidualni i gospodarstwa rolne.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, ośrodki doradztwa rolniczego, ARiMR, KOWR, uczelnie wyższe, instytucje naukowe.	SAKO.
Cel szczegółowy 4.3. Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
4.3.1. Stworzenie Aglomeracyjnego Centrum Biznesu.	JST, SAKO, Akademia Kaliska.	Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, izby gospodarcze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i Pleszewie, Eurocentrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Ostrowie	SAKO.

Cel strategiczny 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.			
		Wielkopolskim, Wielkopolski Klaster Lotniczy, Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski, Ostrowski Klaster Energetyczny cechy rzemiosł, przedsiębiorstwa.	
4.3.2. Rozwój współpracy międzysektorowej.	SAKO, Lokalne Grupy Działania.	Miasta, Gminy, Powiaty, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa, Lokalne Grupy Działania.	SAKO.
4.3.3. Rozwój szkolnictwa wyższego.	Uczelnie wyższe.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty.	SAKO.
4.3.4. Wsparcie działalności B+R+I.	Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, izby gospodarcze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i Pleszewie, Eurocentrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Ostrowie Wielkopolskim, Akademia Kaliska.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, klastry, uczelnie wyższe, instytucje naukowe.	SAKO.
Cel szczegółowy 4.4.		Wsparcie lokalnego rynku pracy.	
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
4.4.1. Promowanie samozatrudnienia.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, izby gospodarcze, cechy rzemiosł.	SAKO.
4.4.2. Wsparcie działań aktywizujących osoby bezrobotne.	Powiatowe urzędy pracy.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, organizacje pozarządowe.	SAKO.

Cel strategiczny 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.			
4.4.3. Wsparcie potencjału osób młodych dla rozwoju gospodarki innowacyjnej.	Uczelnie wyższe, Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, Eurocentrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Ostrowie Wielkopolskim.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty, przedsiębiorstwa, izby gospodarcze.	SAKO.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 8.5. Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 5.

Cel strategiczny 5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.			
Cel szczegółowy 5.1. Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacja przestrzeni publicznych.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
5.1.1. Integracja planowania strategicznego i planowania przestrzennego w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Samorząd Województwa Wielkopolskiego.	SAKO
5.1.2. Współpraca gmin i powiatów w zakresie kształtowania polityki przestrzennej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty.	SAKO
5.1.3. Rozwój aglomeracyjnego systemu informacji przestrzennej.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, powiatowe ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej.	SAKO
5.1.4. Rewitalizacja i odnowa terenów zdegradowanych.	Miasta, Gminy.	SAKO, właściciele i zarządcy nieruchomości, organizacje pozarządowe,	SAKO

Cel strategiczny 5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.			
		przedsiębiorstwa, Komitety Rewitalizacji.	
Cel szczegółowy 5.2. Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
5.2.1. Poprawa dostępności cyfrowej usług publicznych.	Miasta, Gminy, Powiaty.	SAKO.	SAKO.
5.2.2. Stworzenie Aglomeracyjnego Centrum Danych i Analiz Lokalnych.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, GUS, Wojewódzkie i Powiatowe Ośrodki dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne, uczelnie wyższe.	SAKO.
5.2.3. Rozwój kompetencji cyfrowych.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty.	SAKO.
5.2.4. Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa.	Miasta, Gminy, Powiaty.	JST, SAKO, służby mundurowe odpowiedzialne za cyberbezpieczeństwo.	SAKO.
5.2.5. Zwiększenie poziomu wykorzystania rozwiązań smart city i smart village.	Miasta, Gminy, Powiaty.	SAKO.	SAKO.
Cel szczegółowy 5.3. Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.			
Kluczowe działanie	Podmiot/podmioty odpowiedzialne za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji celu	Podmiot monitorujący
5.3.1. Budowanie wewnętrznej i	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, Samorząd Województwa	SAKO.

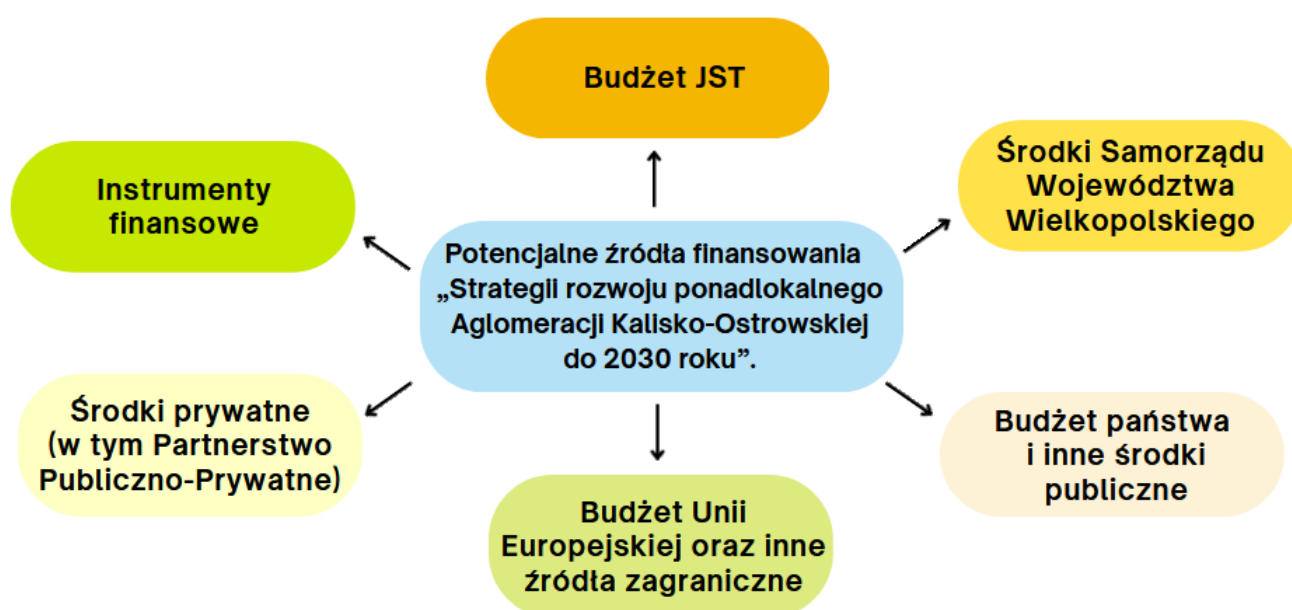
Cel strategiczny 5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.			
zewnątrznej sieci współpracy i partnerstwa ponadlokalnego.		Wielkopolskiego, MFiPR, uczelnie wyższe, inne Związki ZIT oraz inne podmioty i organizacje właściwe do realizacji celów.	
5.3.2. Wzmacnianie kapitału instytucjonalnego Biura Stowarzyszenia Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	JST, SAKO.	JST, SAKO, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, MFiPR.	SAKO.
5.3.3. Rozwijanie kontaktów międzynarodowych.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty, miasta i gminy partnerskie spoza Polski, Komisja Europejska, Bank Światowy, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, MFiPR lub właściwe ministerstwa resortowe.	SAKO.
5.3.4. Rozwój kompetencji kadr lokalnych urzędów i instytucji publicznych.	JST, SAKO.	Miasta, Gminy, Powiaty.	SAKO.
5.3.5. Poprawa systemu zarządzania bezpieczeństwem, w tym poprzez koordynację służb odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe.	SAKO, Miasta, Gminy, Powiaty.	Powiaty, służby mundurowe odpowiedzialne za bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe (Komendy PSP, Policja, Straż Miejska), Akademia Kaliska, OSP w KSRG i poza KSRG, Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, pogotowia ratunkowe, szpitale.	SAKO.

Źródło: Opracowanie własne.

9. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Urzeczywistnienie ambitnej wizji rozwojowej wyznaczonej w „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” wymaga zaangażowania znacznych nakładów finansowych. Realizacja przyjętych celów i kierunków działań w perspektywie najbliższej dekady uwarunkowana będzie z reguły dostępem do funduszy zewnętrznych oraz zapewnieniem odpowiedniej wysokości wkładu własnego (środków budżetu JST).

Rycina 9.1. Potencjalne źródła finansowania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Źródło: Opracowanie własne.

Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego tworzących Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zostaną przeznaczone zarówno jako wkład własny do projektów zintegrowanych, jak i na pokrycie całości kosztów danego zadania inwestycyjnego. Dla oceny zdolności finansowej gmin i powiatów należących do SAKO niezbędna jest analiza ich sytuacji budżetowej. Dlatego zdecydowano się przedstawić podstawowe miary pokazujące sytuację finansową JST SAKO w okresie minionych siedmiu lat (tab. 9.1.). Dochody ogółem wszystkich 25 jednostek samorządu terytorialnego kształtowały się w latach 2015-2021 na poziomie od 1,6 do 2,9 mld zł. Znaczna część tych środków, tj. ok. 1,3-2,4 mld zł była przeznaczona na wydatki bieżące, związane z funkcjonowaniem infrastruktury usług publicznych oraz wynagrodzeniami dla pracowników samorządowych i jednostek organizacyjnych JST. Dochody własne (które są kluczowe z punktu widzenia finansowania inwestycji) stanowiły w tym okresie mniej niż 50% dochodów ogółem i przyjmowały wartości od ok.

770 mln zł w 2015 roku do ok. 1,3 mld zł w 2021 roku. Natomiast dochody majątkowe, pochodzące ze sprzedaży lub dzierżawy majątku kształtowały się na poziomie od ok. 90 mln zł w 2015 roku do ok. 260 mln zł w 2021 roku. Z kolei wydatki majątkowe inwestycyjne w okresie 2015-2021 wynosiły od ok. 220 mln zł w 2015 roku do ok. 500 mln zł w 2018 roku. Kluczowa dla oceny możliwości inwestycyjnych JST AKO jest analiza wyniku bieżącego (nazywanego niekiedy nadwyżką operacyjną). Wartości tego wskaźnika wynosiły od 180 do 300 mln zł. Należy spodziewać się, że w latach kolejnych wysokość nadwyżki operacyjnej może być niższa niż w 2021 roku, co jest związane głównie z obniżką stawki podatku PIT, który jest kluczowym źródłem dochodów własnych gmin.

Zakłada się, że gminy i powiaty AKO będą musiały przeznaczyć ze środków własnych na projekty zintegrowane realizowane w ramach wdrażania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” kwotę odpowiadającą wkładowi własnemu do projektów zintegrowanych. Ostateczna wartość środków własnych przeznaczonych na inwestycje będzie zależeć od katalogu przewidzianych do realizacji projektów oraz operatów szacunkowych, przedstawiających z dużym prawdopodobieństwem potencjalne koszty realizacji poszczególnych projektów.

Tabela 9.1. Wybrane miary budżetów JST wchodzących w skład AKO z okresu 2015 – 2021 [mln zł].

Wskaźnik finansowy	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody ogółem	1609	1872	2025	2192	2472	2738	2957
dochody własne	766	833	883	980	1136	1240	1343
dochody majątkowe	93	60	84	149	190	277	257
dochody bieżące	1516	1812	1941	2043	2282	2462	2700
wydatki ogółem	1569	1818	2090	2344	2470	2653	2807
wydatki bieżące	1334	1586	1729	1826	2046	2273	2397
wynik bieżący	182	226	212	218	236	189	302
wydatki majątkowe inwestycyjne	220	222	337	501	402	354	373

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS i Ministerstwa Finansów.

Ważne znaczenie w realizacji celów niniejszej Strategii odegra również mobilizacja środków z budżetu państwa, budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego, sektora prywatnego, źródeł zagranicznych, a także wykorzystanie zwrotnych instrumentów finansowych. Stąd system potencjalnych źródeł finansowania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” opiera się na

montażu różnych środków finansowych. Z uwagi na ramy czasowe niniejszej Strategii przedstawiony poniżej katalog dostępnych źródeł finansowania ma charakter otwarty.

Rycina 9.2. Potencjalne źródła finansowania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Środki budżetu JST tworzących Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.

Środki budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego

- środki pozyskane w ramach konkursów organizowanych np. w dziedzinie kultury;

Środki budżetu państwa będące w dyspozycji rządu, poszczególnych ministerstw lub wojewodów, w szczególności:

- Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych;
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych;
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich;
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg;
- Program Rozwoju Elektromobilności;

Środki z funduszy celowych, w tym:

- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- środki Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych;

Inne środki publiczne, w tym:

- środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu;
- program Aktywni+ na lata 2021-2025;
- program Senior+;

Programy polityki spójności na lata 2021-2027:

- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027;
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG);
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC);
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS);

Środki z Europejskiego Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności:

- konkursy organizowane w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności;

Środki pochodzące z wspólnej polityki rolnej:

- wsparcie w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027;

Programy Komisji Europejskiej Zarządzane Centralnie, np.:

- LIFE+;
- Horyzont+;
- Kreatywna Europa;
- ERASMUS+;
- COSME;

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej:

- Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027;
- Interreg Europa Środkowa 2021-2027;
- URBACT;
- ESPON;

Pozostałe źródła zagraniczne, w tym:

- Europejska Inicjatywa Miejska;
- środki Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- środki Banku Światowego;
- Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy;

Środki prywatne, w tym wykorzystanie formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.

Zwrotne instrumenty finansowe.

- kredyty bankowe, pożyczki, gwarancje, poręczenia.

Źródło: Opracowanie własne.

Dla realizacji celów rozwojowych i kierunków działań określonych w niniejszej Strategii, kluczowe znaczenie będzie miał instrument Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Projekty zintegrowane będą realizowane z wydzielonej koperty finansowej dla ZIT AKO programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (tab. 9.2.) na łączną kwotę ponad 44,3 mln euro, w tym na działania infrastrukturalne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości ok. 38,9 mln euro oraz ponad 5,3 mln euro na działania „miękkie” w ramach w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Plus. Środki te zostaną pozyskane w ramach 5 celów szczegółowych programu FEW 2021-2027.

Ponadto instrument ZIT będzie wdrażany w ramach programu krajowego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 na przedsięwzięcia w zakresie mobilności miejskiej w ramach alokacji 180 mln zł (tab. 9.3.).

Tabela 9.2. Ramy finansowe realizacji ZIT AKO w ramach programu FEW 2021-2027.

Cel polityki FEW 2021-2027	Fundusz	Cel szczegółowy FEW 2021-2027	Alokacja ZIT AKO	Cel strategiczny AKO
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.	EFRR	2(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.	16 795 612 €	2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.
		2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	21 671 199 €	1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca	EFS+	4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności	4 559 796 €	3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca

Cel polityki FEW 2021-2027	Fundusz	Cel szczegółowy FEW 2021-2027	Alokacja ZIT AKO	Cel strategiczny AKO
Europejski filar praw socjalnych.		w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.		wymiar społeczny.
		4(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.	382 265,37 €	3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.
			365 758,63 €	5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne

Cel polityki FEW 2021-2027	Fundusz	Cel szczegółowy FEW 2021-2027	Alokacja ZIT AKO	Cel strategiczny AKO
				o znaczeniu ponadlokalnym.
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych.	EFRR	5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	457 198,28 €	5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Tabela 9.3. Ramy finansowe realizacji ZIT AKO w programie Fundusze na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

Cel Polityki FEnIKS	Fundusz	Cel szczegółowy FEnIKS	Alokacja ZIT AKO	Cel strategiczny AKO
Cel Polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.	Fundusz Spójności	2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	180 000 000 zł	1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

10. Monitoring i ewaluacja Strategii.

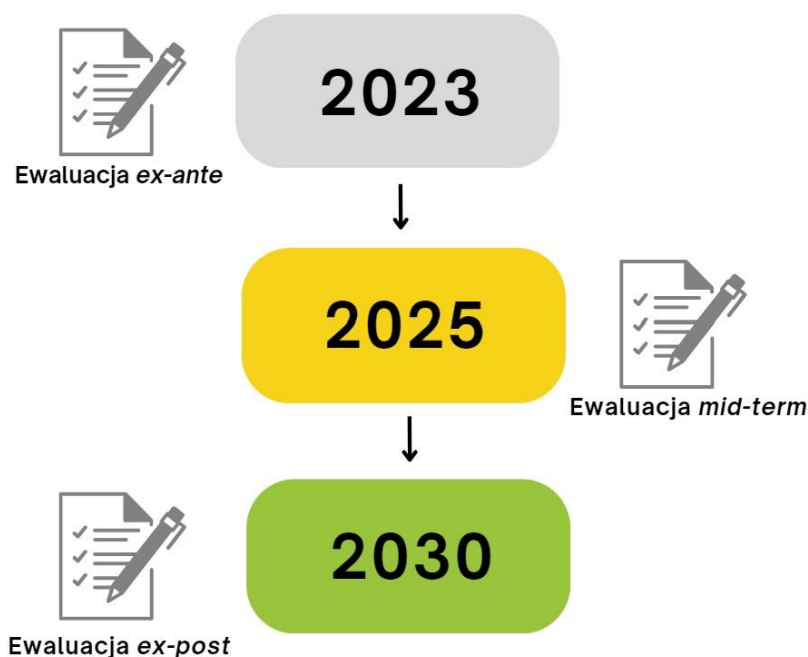
Każda Strategia rozwoju musi podlegać bieżącej kontroli i ocenie realizacji jej rezultatów, czyli monitoringowi. Jest to szczególnie ważne, gdy sytuacja obszaru oraz wpływające na nią uwarunkowania zewnętrzne szybko się zmieniają. Celem monitoringu „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” jest kontrola i ocena możliwości realizacji przedsięwzięć, a także rozpoznanie ewentualnych ryzyk w jej wdrażaniu. Zmieniające się uwarunkowania społeczne, gospodarcze, polityczne i prawne mogą skutkować koniecznością modyfikacji przyjętych celów lub kierunków działań. Monitorowanie niniejszej Strategii będzie więc procesem, do którego podchodzi się z równą starannością jak do procesu samego tworzenia Strategii.

Za koordynowanie procesu monitorowania odpowiedzialne będzie Biuro SAKO. Monitoring Strategii polegać będzie przede wszystkim na corocznej ocenie aktualności dokumentu strategicznego, dokumentów operacyjnych oraz listy projektów zintegrowanych. Zawierać musi także analizę danych statystycznych w ujęciu dynamicznym, uwzględniającą wskaźniki kluczowe realizacji Strategii, w tym wskaźniki produktu i rezultatu. Ocena ta będzie zmierzać do sformułowania rekomendacji w zakresie ewentualnej modyfikacji planu działań. Wypracowane rekomendacje przez Biuro Stowarzyszenia we współpracy z Koordynatorami oraz z Zespołami roboczymi następnie zostaną przekazane Zarządowi Stowarzyszenia oraz Radzie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, które jako organy statutowe będą podejmowały kluczowe decyzje dotyczące ewentualnej modyfikacji Strategii.

W celu ograniczenia liczby opracowań, Raport na temat wykonania planu działań „Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku”, zawierający również analizę wskaźnikową w ujęciu dynamicznym wraz z wnioskami, włączony zostanie na stałe w strukturę corocznego sprawozdania dotyczącego funkcjonowania Stowarzyszenia AKO. Za przygotowanie Raportu odpowiadać będzie Biuro Stowarzyszenia. Raport przed przedłożeniem Radzie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej i Zarządowi Stowarzyszenia zostanie skonsultowany z „Zespołem roboczym ds. Strategii Rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Plan działania może być zmieniany zgodnie z potrzebami systemu monitorowania i ewaluacji.

Oprócz monitoringu zakłada się realizację ewaluacji Strategii, tzn. kompleksowej oceny stanu jej wdrażania. Ewaluację Strategii rozumie się jako określenie wartości strategii w odniesieniu do wcześniej zdefiniowanych kryteriów (wskaźniki) i w oparciu o rzetelne informacje jakościowe, które wykraczają poza skwantyfikowane miary ilościowe.

Rycina 10.1. Ramy czasowe ewaluacji „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

Źródło: Opracowanie własne.

Wyróżniamy różne rodzaje ewaluacji. Jedno z takich rozróżnień opiera się na okresie podejmowanych działań, które poddawane są ocenie. W tym świetle wyodrębnia się:

1. **ewaluację ex-ante**, czyli ocenę przed realizacją strategii, odpowiadającą na pytanie, jak strategia wpłynie na sytuację obszaru; ocena ta ma na celu poprawę procesu planowania, w tym trafność podejmowanych decyzji, odnośnie wyboru projektów do realizacji, ich efektywność i skuteczność;
2. **ewaluację ex-tempore, mid-term lub on-going**, czyli ocenę w trakcie realizacji strategii, odpowiadającą na pytanie, czy przyjęte cele nadal są właściwe; ocena ta ma za zadanie poprawę procedur wdrażania, ulepszenie jakości i potencjału instytucji realizujących strategię rozwoju, może też przyczynić się do integracji podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania strategii, wypracowania wspólnego stanowiska oraz sprawniejszego przygotowywania realizacji kolejnych projektów;

3. **ewaluację ex-post**, czyli ocenę po realizacji strategii, odpowiadającą na pytanie, czy efekty realizacji strategii są trwałe; ocena ta pokazuje, co się udało osiągnąć, jakim kosztem, a także, co się nie udało, z jakich powodów i kto za to odpowiada; w ramach ewaluacji ex-post można również zbadać wpływ realizacji strategii na sytuację mieszkańców.

Pierwszym etapem ewaluacji „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” była ewaluacja ex-ante przeprowadzona na etapie opracowania niniejszego dokumentu, w ramach której każdy z wyznaczonych celów i kierunków działań został poddany weryfikacji z zastosowaniem tzw. metody SMART, która polega na ocenie pięciu aspektów: precyzyjności (z ang. Specific), mierzalności (z ang. Measurable), akceptowalności (z ang. Accepted), realistyczności (z ang. Realistic) oraz terminowości (z ang. Time-dependent). Zgodnie z art. 10a. ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023, poz. 225) projekt Strategii wymaga przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii rozwoju, która będzie miała miejsce przed finalnym przyjęciem dokumentu.

W przypadku niniejszej Strategii zakłada się realizację ewaluacji mid-term w połowie okresu strategicznego wdrażania Strategii oraz ewaluacji ex-post po upływie całego okresu strategicznego (ryc. 10.1.). Przedmiotem ewaluacji będzie weryfikacja stanu realizacji celów wyznaczonych w dokumencie poprzez określone uprzednio docelowe wartości wskaźników (tab. 10.1.) lub ocenę jakościową (opis zrealizowanych przedsięwzięć lub przyczyn odstąpienia od ich realizacji). Elementem oceny będą przede wszystkim cele strategiczne i szczegółowe, opisane w rozdziale 5. Idealną sytuacją jest przeprowadzanie ewaluacji w oparciu o skwantyfikowane wartości konkretnych miar. Jednak charakter niektórych celów uniemożliwia dobranie łatwo dostępnych do analizy wskaźników. Dlatego w ramach ewaluacji mid-term oraz ex-ante wskaźniki ilościowe będą w większości przypadków oparte na wskaźnikach produktu i rezultatu pochodzących z bieżącego monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć. W ramach uszczegółowienia poziom realizacji zostanie w obu ewaluacjach uzupełniony opisem tekstowym wyjaśniającym teorię bazową, teorię działania i teorię wdrażania.

Tabela 10.1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia.

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność.	1.1. Rozwój zintegrowanego transportu.	1.1.1. Integracja organizacyjna i taryfowa przewozów w publicznym transporcie zbiorowym.	Wprowadzenie wspólnego biletu na połączenia komunikacja miejska – kolej – lokalne autobusy.	Liczba wdrożonych systemów typu „wspólny bilet”.	szt. ↑	Liczba podmiotów objęta zintegrowanym systemem biletowym.	użytkownicy/rok ↑
		1.1.2. Tworzenie warunków do trwałej współpracy w zakresie zarządzania transportem na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Utworzenie jednego organizatora transportu w AKO – Związku Powiatowo-Gminnego.	Liczba jednostek, które powierzyły organizację przewozów do Związku Powiatowo-Gminnego.	szt. ↑	Liczba podmiotów objęta organizacją przewozów w ramach Związku Powiatowo-Gminnego.	szt. ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		1.1.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa na drogach.	Poprawa infrastruktury drogowej.	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T (LWK) ³ .	km ↑	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg (LWK).	pasażerokilometr /rok ↑
		1.1.4 Zapewnienie wysokiej dostępności infrastruktury kolejowej, w tym utworzenie i rozwój Kolei Aglomeracyjnej.	Poprawa dostępności do transportu kolejowego.	Długość nowych lub rozbudowanych linii kolejowych – poza TEN-T (LWK).	km ↑	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (LWK).	użytkownicy/rok ↑

³ Lista Wskaźników Kluczowych.

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
				Liczba zakupionych jednostek taboru kolejowego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitarnej (LWK).	szt. ↑	Liczba osób korzystających z zakupionego lub zmodernizowanego kolejowego taboru pasażerskiego w ciągu roku (LWK).	osoby ↑
		1.1.5. Rozwój lokalnego lotniska Michałków.	Poprawa dostępności do transportu lotniczego.	Liczba wspartych portów lotniczych.	szt. ↑	Liczba osób korzystających z transportu lotniczego w ciągu roku.	użytkownicy/rok ↑
	1.2. Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.	1.2.1. Tworzenie zintegrowanej i bezpiecznej infrastruktury	Stworzenie spójnego aglomeracyjnego systemu dróg rowerowych.	Wspierana infrastruktura rowerowa (LWK).	km ↑	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (LWK).	użytkownicy/rok ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		pieszo- rowerowej.					
		1.2.2. Rozwój wspólnych inicjatyw rowerowych, w tym AKO BIKE.	Zbudowanie marki AKO BIKE.	Liczba stworzonych aplikacji rowerowych.	szt. ↑	Roczna liczba użytkowników aplikacji rowerowej.	użytkownicy/rok ↑
		1.2.3. Inwestycje w tabor nisko- i zeroemisyjny wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wsparcie rozwoju elektromobilności i wykorzystania technologii wodorowych.	Zwiększenie ilości zero- i niskoemisyjnych środków transportu zbiorowego.	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitarnej (LWK).	szt. ↑	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego (LWK).	użytkownicy/rok ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
				Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego (LWK).	użytkownicy ↑		
		1.2.4. Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Poprawa energooszczędności.	Liczba nowych/zmodernizowanych punktów świetlnych (LWK).	użytkownicy ↑	Szacowana emisja gazów cieplarnianych (LWK).	tony równoważnika CO2/rok ↓
		1.2.5. Zmiana zachowań transportowych i wzmocnienie świadomości na temat skutków wykorzystywania różnych form transportu.	Poprawa świadomości mieszkańców w obszarze transportu.	Liczba przeprowadzonych działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość w zakresie zachowań transportowych.	szt. ↑	Liczba osób objętych działaniami/kampaniami informacyjno-edukacyjnymi podnoszącymi świadomość transportową.	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska.	2.1. Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacji do zmian klimatu.	2.1.1. Poprawa retencji wodnej i ograniczanie zjawiska suszy.	Poprawa stopnia retencjonowania wody.	Pojemność obiektów małej retencji (LWK).	m ³ ↑	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej (LWK).	osoby ↑
		2.1.2. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.	Zwiększenie powierzchni błękitno-zielonej infrastruktury.	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (LWK).	ha ↑	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury.	osoby ↑
		2.1.3. Rozwój systemów reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne oraz	Poprawa bezpieczeństwa.	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych	szt. ↑	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej (LWK).	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		wsparcie systemów ratownictwa.		i usuwania skutków katastrof (LWK).			
				Liczba zakupionych wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (LWK).	szt. ↑	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami (LWK).	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
				Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych.	EUR ↑		
		2.1.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej.	Wysoki dostęp do sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej.	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów	km ↑	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę (LWK).	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
				zaopatrzenia w wodę (LWK).			
				Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych. w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków (LWK).	km ↑	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia (LWK).	osoby ↑
	2.2. Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody.	2.2.2. Ochrona różnorodności krajobrazowej i biologicznej.	Poprawa ochrony przyrody i bioróżnorodności.	Liczba wspartych form ochrony przyrody (LWK).	szt. ↑	Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne (LWK).	szt. ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		2.2.4. Ochrona gleb i wsparcie terenów rolniczych.	Zwiększenie poziomu zrekultywowanych gruntów.	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów (LWK).	ha ↑	Powierzchnia gruntów, które uległy rekultywacji.	ha ↑
		2.2.5. Rozwój edukacji ekologicznej.	Podniesienie świadomości ekologicznej.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną (LWK).	szt. ↑	Liczba osób objętych działaniami/kampaniami informacyjno-edukacyjnymi podnoszącymi świadomość ekologiczną.	osoby ↑
	2.3. Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.	2.3.1. Wykorzystanie OZE oraz nowych technologii w energetyce.	Wzrost wykorzystania OZE.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) (LWK).	MW↑	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i cieplnej (LWK).	MWh/rok↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		2.3.2. Wypracowanie wspólnych działań i narzędzi na rzecz poprawy jakości powietrza.	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.	Liczba zintegrowanych działań podjętych na rzecz ochrony powietrza.	szt. ↑	Ludność objęta działaniami na rzecz ochrony powietrza.	osoby ↑
		2.3.3. Termomodernizacja i ograniczanie strat ciepła w sektorze publicznym i mieszkaniowym.	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej (LWK).	m ³ ↑	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, i budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) (LWK).	MWh/rok ↑
				Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej (LWK).	szt. ↑		

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	2.4. Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu GOZ.	2.4.1. Wypracowanie i wdrożenie standardów gospodarowania odpadami komunalnymi.	Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym w sektorze zagospodarowania odpadów.	Liczba wspartych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) (LWK).	szt. ↑	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych (LWK).	osoby ↑
2.4.2. Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów poprzez wypracowanie wspólnej polityki w tym zakresie.		Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów (LWK).		EUR ↑	Odpady zbierane selektywnie (LWK).	tony/rok ↑	

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		2.4.3. Wdrożenie pełnego odzysku zasobów poprzez rozwój instalacji przekształcania odpadów.		2.4.3. Liczba wspartych instalacji termicznego przekształcania odpadów (LWK).	szt. ↑	2.4.3. Masa odpadów zagospodarowana w procesach innych niż recykling (LWK).	tony/rok ↑
		2.4.4. Zapobieganie powstawaniu odpadów (w tym przeciwdziałanie marnowaniu żywności) oraz ich segregacja „u źródła”.		2.4.4. Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów (LWK).	tony/rok ↑	2.4.4. Odpady poddane recyklingowi (LWK).	tony/rok ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny.	3.1. Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.	3.1.1. Wsparcie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.	Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej.	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego (LWK).	szt. ↑	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu projektu (LWK).	szt. ↑
		3.1.2. Rozwój i doposażenie infrastruktury edukacyjnej, w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami.	Poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej.	Liczba wspartych szkół (LWK).	szt. ↑	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych (LWK).	użytkownicy/rok ↑
		3.1.3. Wsparcie edukacji ogólnej i zawodowej dostosowanej do potrzeb rynku pracy, w tym	Poprawa jakości edukacji ogólnej i zawodowej.	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych	osoby ↑	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		poprzez rozwój umiejętności uniwersalnych.		wsparciem (LWK).			
				Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem (LWK).	osoby ↑		
		3.1.4. Rozwój edukacji włączającej.	Poprawa dostępu do edukacji włączającej.	Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej (LWK).	szt. ↑	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej.	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		3.1.5. Rozwój poradnictwa i doradztwa zawodowego.	Upowszechnienie poradnictwa i doradztwa zawodowego.	Liczba uczniów uczestniczących w doradztwie zawodowym (LWK).	osoby ↑	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑
		3.1.6. Doksztatanie nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu.	Podniesienie kompetencji nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu.	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (LWK).	osoby ↑	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑
		3.1.7. Wsparcie uczenia się przez całe życie, w tym rozwój Uniwersytetów III Wieku.	Poprawa kształcenia osób dorosłych.	Liczba podmiotów przygotowanych do pełnienia funkcji lokalnego ośrodka kształcenia osób dorosłych (LWK).	szt. ↑	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.	3.2.1. Rozwój usług opieki zdrowotnej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę.	Poprawa infrastruktury opieki zdrowotnej.	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (LWK).	szt. ↑	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (LWK).	użytkownicy/rok ↑
		3.2.2. Realizacja programów zdrowotnych w obszarze rehabilitacji i profilaktyki.	Poprawa jakości zdrowia.	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej (LWK).	szt. ↑	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (LWK).	osoby ↑
				Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej (LWK).	osoby ↑		
3.2.3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem	Poprawa jakości życia osób zagrożonych	Liczba podmiotów ekonomii społecznej	podmioty ↑	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach	szt. ↑		

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		spotecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.	wykluczeniem spotecznym.	objętych wsparciem (LWK).		spotecznych (LWK).	
		3.2.4. Wsparcie usług opiekuńczych oraz mieszkalnictwa chronionego i wspomaganego.	Wysoka jakość i szybki dostęp do usług spotecznych.	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w spoteczności lokalnej w programie (LWK).	osoby ↑	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w spoteczności lokalnej (LWK).	szt. ↑
		3.2.5. Realizacja włączającej spotecznie polityki migracyjnej.	Poprawa integracji obywateli państw trzecich.	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie (LWK).	osoby ↑	Liczba osób z krajów trzecich, które uzyskały wsparcie w środowisku lokalnym.	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		3.2.6. Rozwój pieczy zastępczej, wzmocnienie funkcji rodziny i opieki nad dziećmi do lat 3.	Poprawa jakości życia dzieci i młodzieży.	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej (LWK).	osoby ↑	Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie (LWK).	osoby ↑
				Liczba objętych wsparciem miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (FERS ⁴).	szt. ↑	Liczba funkcjonujących przez 12 miesięcy miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (FERS).	szt. ↑

⁴ Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	3.3. Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.	3.3.1. Stworzenie dobrze rozpoznawalnego produktu kulturalnego integrującego gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Wzmocnienie potencjału markowego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Liczba przeprowadzonych badań rynku.	szt. ↑	Liczba utworzonych aglomeracyjnych produktów kulturalnych.	szt. ↑
		3.3.2 Renowacja obiektów zabytkowych.	Ochrona zabytków na terenie Aglomeracji.	Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem (LWK).	szt. ↑	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne objęte wsparciem.	osoby odwiedzające/rok ↑
		3.3.3. Wsparcie rozwoju instytucji kultury.	Wzmocnienie potencjału kulturowego.	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (LWK).	szt. ↑	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne objęte wsparciem.	osoby odwiedzające/rok ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	3.4. Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.	3.4.1. Tworzenie wspólnej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwój wspólnych inicjatyw w zakresie aktywności fizycznej.	Poprawa oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców Aglomeracji.	Liczba zorganizowanych przez SAKO wydarzeń sportowo-rekreacyjnych.	szt. ↑	Liczba osób, które wzięły udział w wydarzeniach sportowo-rekreacyjnych zorganizowanych przez SAKO.	osoby ↑
		3.4.2. Wsparcie tworzenia produktów lokalnych i turystycznych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Wzmocnienie potencjału markowego Aglomeracji.	Liczba przeprowadzonych badań rynku.	szt. ↑	Liczba wspartych aglomeracyjnych produktów turystycznych.	szt. ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		3.4.3. Rozwój infrastruktury turystycznej.	Wzmocnienie atrakcyjności turystycznej.	Liczba obiektów turystycznych objętych wsparciem.	szt. ↑	Liczba osób odwiedzających obiekty turystyczne objęte wsparciem.	osoby odwiedzające/rok ↑
		3.4.4. Wykorzystanie i wsparcie dziedzictwa kulturowego kolei wąskotorowej.	Wykorzystanie potencjału lokalnej turystyki kolejowej.	Liczba obiektów popularyzujących dziedzictwo kulturowe kolei wąskotorowej objętych wsparciem.	szt. ↑	Liczba osób odwiedzających obiekty popularyzujące dziedzictwo kulturowe kolei wąskotorowej.	osoby odwiedzające/rok ↑
	3.5. Integracja spoleczności lokalnych i rozwój spoleczeństwa obywatelskiego.	3.5.1. Wzmocnienie partycypacji spolecznej i dialogu spolecznego.	Wzmocnienie aktywności obywatelskiej mieszkańców.	Liczba przedstawicieli organizacji spoleczeństwa obywatelskiego (w tym wolontariuszy) objętych wsparciem	osoby ↑	Liczba organizacji spoleczeństwa obywatelskiego, które poprawiły lub wprowadziły nowe metody działania lub	szt.↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
				w programie (LWK).		rodzaje usług (LWK).	
		3.5.2. Podniesienie świadomości lokalnej i regionalnej.	Wzmocnienie tożsamości Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Liczba opracowanych dokumentów dotyczących budowania tożsamości ponadlokalnej.	szt. ↑	Liczba mieszkańców objętych działaniami w zakresie budowania tożsamości ponadlokalnej.	osoby ↑
		3.5.3. Rozwój polityki senioralnej oraz wsparcie wymiany międzypokoleniowej.	Utrzymanie aktywności społecznej seniorów.	Liczba wspartych klubów seniora.	szt. ↑	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		3.5.4. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i informacyjne.	Utrzymanie aktywności społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Całkowita liczba osób objętych wsparciem (LWK).	osoby ↑	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑
4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję	4.1. Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji	4.1.1. Stworzenie i promocja marki gospodarczej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Wypracowanie dobrze rozpoznawalnej marki Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych dotyczących rozwoju potencjału gospodarczego AKO.	szt. ↑	Liczba przedsiębiorstw objętych programem promocji marki Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	przedsiębiorstwa ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	Kalisko-Ostrowskiej.	4.1.2. Wsparcie terenów inwestycyjnych oraz integracja oferty inwestycyjnej.	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (LWK).	ha ↑	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (LWK).	szt. ↑
		4.1.3. Wzmacnianie klastrów gospodarczych oraz instytucji otoczenia biznesu.	Wzmocnienie otoczenia biznesu.	Wytworzona zdolność inkubacji przedsiębiorstw (LWK).	szt. ↑	MŚP korzystające z usług inkubatora przedsiębiorczości po jego utworzeniu (LWK).	przedsiębiorstwa /rok ↑
		4.1.4. Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego.	Zwiększenie wykorzystania formuły PPP na terenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Liczba podjętych działań informacyjnych na temat PPP.	szt.↑	Liczba osób, którzy uzyskali wiedzę na temat PPP.	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		4.1.5. Wsparcie rozwoju podmiotów gospodarczych w ramach inteligentnych specjalizacji.	Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw.	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) (LWK).	przedsiębiorstwa ↑	MŚP wprowadzające innowacje marketingowe lub organizacyjne (LWK).	przedsiębiorstwa ↑
	4.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.	4.2.1. Promocja produktów lokalnych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Wysokie konkurencyjne i zrównoważone rolnictwo.	Ilość projektów na rzecz promocji lokalnych produktów rolnych.	szt. ↑	Odsetek gospodarstw rolnych uczestniczących we wspólnych projektach.	[%]
4.2.2. Integracja lokalnych producentów rolnych.							
4.2.3. Rozwój inteligentnego i ekologicznego rolnictwa.							

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	4.3. Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu.	4.3.1. Stworzenie Aglomeracyjnego Centrum Biznesu.	Atrakcyjne dla przedsiębiorców centrum biznesowe.	Liczba wspartych centrów biznesu.	szt. ↑	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych w utworzonych centrach biznesu.	szt. ↑
		4.3.2. Rozwój współpracy międzysektorowej	Wzmocnienie współpracy między biznesem a nauką.	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi (LWK).	przedsiębiorstwa. ↑	Liczba zrealizowanych projektów B+R.	szt. ↑
		4.3.3. Rozwój szkolnictwa wyższego.	Wysokiej jakości szkolnictwo wyższe.	Liczba wspartych uczelni (LWK).	szt. ↑	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych (LWK).	użytkownicy/rok ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		4.3.4. Wsparcie działalności B+R+I.	Zwiększenie poziomu innowacyjności.	Organizacje badawcze uczestniczące we wspólnych projektach badawczych (LWK).	szt. ↑	Liczba zrealizowanych projektów B+R.	szt. ↑
	4.4. Wsparcie lokalnego rynku pracy.	4.4.1. Promowanie samozatrudnienia.	Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie (LWK).	osoby ↑	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑
		4.4.2. Wsparcie działań aktywizujących	Poprawa sytuacji na rynku pracy.	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych,	osoby ↑	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
		osoby bezrobotne.		objętych wsparciem w programie (LWK).		działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (LWK).	
		4.4.3. Wsparcie potencjału osób młodych dla rozwoju gospodarki innowacyjnej.	Wysoko wykwalifikowani pracownicy dla lokalnych przedsiębiorstw.	Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie (LWK).	szt. ↑	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (LWK).	osoby ↑
5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca	5.1. Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacja	5.1.1. Integracja planowania strategicznego i planowania przestrzennego w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	Efektywne wykorzystanie przestrzeni.	Powierzchnia obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	ha ↑	Liczba ludności zamieszkującej obszary objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	przestrzeni publicznych.	5.1.2. Współpraca gmin i powiatów w zakresie kształtowania polityki przestrzennej.	Zintegrowana polityka przestrzenna AKO.	Liczba opracowanych analiz/strategii przestrzennych.	szt. ↑	Liczba jednostek samorządu terytorialnego objętych wspólną analizą/strategią przestrzenną.	szt. ↑
		5.1.3. Rozwój aglomeracyjnego systemu informacji. przestrzennej.	Rozszerzenie stosowania e-zasobów publicznych AKO.	Liczba wspartych e-zasobów publicznych.	szt. ↑	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych (LWK).	użytkownicy/rok ↑
		5.1.4. Rewitalizacja i odnowa terenów zdegradowanych.	Zwiększenie powierzchni zrewitalizowanych obszarów.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (LWK).	ha ↑	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji (LWK).	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	5.2. Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.	5.2.1. Poprawa dostępności cyfrowej usług publicznych oraz zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego.	Zwiększenie poziomu cyfryzacji w instytucjach publicznych, zapewnienie mieszkańcom dostępu do Internetu szerokopasmowego.	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych (LWK).	instytucje ↑	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych (LWK).	użytkownicy/rok ↑
		5.2.2. Stworzenie Aglomeracyjnego Centrum Danych i Analiz Lokalnych.	Integracja danych lokalnych w aglomeracyjną bazę.	Liczba utworzonych aglomeracyjnych baz danych.	szt. ↑	Liczba użytkowników aglomeracyjnej bazy danych.	osoby ↑
		5.2.3. Rozwój kompetencji cyfrowych.	Zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego.	Liczba osób objętych szkoleniami w zakresie	osoby ↑	Liczba osób, które nabyły kompetencje cyfrowe.	osoby ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
				kompetencji cyfrowych (LWK).			
		5.2.4. Zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa	Wzmocnienie cyberbezpieczeństwa.	Liczba podmiotów wspartych w zakresie cyberbezpieczeństwa (LWK).	szt. ↑	Liczba osób, które nabyły wiedzę w zakresie cyberbezpieczeństwa.	osoby ↑
		5.2.5. Zwiększenie poziomu wykorzystania rozwiązań smart city i smart village.	Wzmocnienie rozwoju miast i wsi w oparciu o technologie informatyczne i komunikacyjne.	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych (LWK).	instytucje ↑	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych (LWK).	użytkownicy/rok ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
	5.3. Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.	5.3.1. Budowanie wewnętrznej i zewnętrznej sieci współpracy i partnerstwa ponadlokalnego.	Wzmocnienie zdolności instytucjonalnych Biura SAKO oraz zbudowanie silnego partnerstwa ponadlokalnego.	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (LWK).	szt. ↑	Liczba projektów zrealizowanych poprzez instrument ZIT (LWK).	szt. ↑
		5.3.2. Wzmacnianie kapitału instytucjonalnego Biura Stowarzyszenia Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.					
		5.3.3. Rozwijanie kontaktów międzynarodowych.	Wzmocnienie współpracy transnarodowej i międzyregionalnej.	Liczba projektów w zakresie współpracy transnarodowej	szt. ↑	Liczba spotkań z partnerami z zagranicy.	szt. ↑

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Kierunek działań	Rezultaty	Wskaźnik produktu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika produktu ↑ - wzrost ↓ - spadek	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary/stopień osiągnięcia wskaźnika rezultatu ↑ - wzrost ↓ - spadek
				i międzyregionalnej.			
		5.3.4. Rozwój kompetencji kadr lokalnych urzędów i instytucji publicznych.	Wysoka jakość administracji publicznej.	Liczba szkoleń dla pracowników administracji publicznej.	osoby ↑	Liczba pracowników administracji publicznej uczestniczących w szkoleniach.	osoby ↑
		5.3.5. Poprawa systemu zarządzania bezpieczeństwem , w tym poprzez koordynację służb odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe.	Podniesienie efektywności działania służb i administracji publicznej w zapewnieniu porządku i bezpieczeństwa.	Liczba podpisanych porozumień w zakresie koordynacji prowadzonych działań w sytuacjach nadzwyczajnych.	szt. ↑	Liczba zorganizowanych lub udoskonalonych Gminnych Stanowisk Zarządzania Kryzysowego.	szt. ↑

Źródło: Opracowanie własne.

11. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Podstawę prawną procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022, poz. 1029 ze zm.). Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 2 tej ustawy przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt „polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”.

W myśl tego zapisu „Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” jest dokumentem, który wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Znajduje to również potwierdzenie, w art. 6a. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który wskazuje, że przy opracowywaniu projektu koncepcji rozwoju kraju oraz projektów strategii rozwoju, programów, polityk publicznych i dokumentów programowych stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Procedura Sooś stanowi formalny proces oceny oddziaływania dokumentu (w tym przypadku „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”) na środowisko i polega na określeniu, jak realizacja jego zapisów wpłynie na środowisko. Należy przy tym mieć na uwadze, że Sooś nie jest tylko odrębnym dokumentem, ale procedurą w trakcie, której powstają określone dokumenty, w tym prognoza oddziaływania na środowisko.

Na podstawie art. 48 ust 1. ustawy ooś, organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 może, po uzgodnieniu z właściwymi organami (regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym) odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli stwierdzi, że realizacja postanowień takiego dokumentu albo jego zmiany nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. Wyżej wskazane organy w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku wydają opinie w przedmiotowej sprawie. W związku z tym Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zwróciło się z wnioskiem do

właściwych organów o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”. Pisma w tej sprawie zostały wystosowane w dniu 27 grudnia 2022 roku do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu oraz do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Wielkopolski Państwowy Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 10 stycznia 2023 roku (data wpływu pisma do Biura SAKO: 23 stycznia 2023 roku, znak sprawy: DN-NS.9011.1550.2022) odstąpił od przyjęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie. Organ wskazał, że nie posiada kompetencji do uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”. Z kolei Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 25 stycznia 2023 roku (data wpływu pisma do Biura SAKO: 27 stycznia 2023 roku, znak sprawy: WOO-III.410.11.28.2022.PW.1) wskazał, że dla projektu „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z zakresem Prognozy ustalonym w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu projekt przedmiotowej Strategii jest dokumentem wyznaczającym ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Analiza przeprowadzona w Prognozie umożliwi ocenę wpływu realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko. Jednocześnie organ uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla Strategii. Wyżej wskazane pisma będą stanowiły załączniki do niniejszego rozdziału.

W związku z powyższym dnia 10 lutego 2023 roku wszczęte zostało postępowanie w ramach rozeznania rynku w formie zapytania ofertowego na „Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pn.: Strategia rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”. W ramach postępowania wyłoniony został Wykonawca, który sporządzi Prognozę projektu Strategii, zgodnie z ustawą ooś uwzględniającą wymagania, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy ooś, w tym wynikające z uzgodnień z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu. Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy ooś zakres i stopień szczegółowości Prognozy zostały uzgodnione z wyżej wskazanymi organami. Przedmiotowa Prognoza zostanie opracowana w terminie do dnia 31 maja 2023 roku, zgodnie z umową Nr SAKO.SZIT_KS.10.4.2023 zawartą z Wykonawcą dnia 28 lutego 2023 roku oraz z harmonogramem prac określonym w uchwale nr 1/2023 Rady Aglomeracji Kalisko-

Ostrowskiej z dnia 23 lutego 2023 roku, zmieniającej uchwałę nr TO/13/2022 z dnia 5 sierpnia 2022 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, w tym trybu jej konsultacji.

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowana zostanie zgodnie z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś. W myśl tych zapisów prognoza oddziaływania na środowisko m.in. określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. Ponadto prognoza przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, oraz rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Zgodnie z art. 55 ust 3 ustawy ooś do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione: ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 właściwość organów w sprawach opiniowania i uzgadniania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko i art. 58 właściwość organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej w sprawach opiniowania i uzgadniania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, zgłoszone uwagi i wnioski, wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone, oraz propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Ponadto zgodnie z art. 42 pkt. 2 ustawy ooś organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki

sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

12. Bibliografia.

Barca F., 2009, An Agenda for a Reformed Cohesion Policy, A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations, Independent Report.

Churski P., Herodowicz T., Konecka-Szydłowska B., Perdat R., 2020, Teoretyczny i praktyczny wymiar polityki rozwoju zorientowanej terytorialnie. Studia KPZK, Cykl monografii, T. 9/201, Warszawa.

Churski P., Kotsut B., 2017, Potencjał rozwojowy gminy Powidz w okresie postępującej endogenizacji procesów rozwoju. *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, 40: 35-52.

Churski P., Motek P., 2016, Zintegrowane planowanie rozwoju – projekt przygotowania programu i uruchomienia kształcenia na nowym kierunku studiów w obszarze go-spodarki przestrzennej. *Biuletyn KPZK*, 260: 22-40.

Churski P., Herodowicz, T., Konecka-Szydłowska, B., Perdat, R. 2021, *European Regional Development and Socio-Economic Changes - Contemporary Perspectives*. Springer Nature, Economic Geography Series, Cham.

Cohesion in Europe towards 2050. Eighth report on economic, social and territorial cohesion, 2022, Luxembourg, European Commission Directorate-General for Regional and Urban Policy Unit B1 — Policy Development and Economic Analysis, European Union.

Drobniak A., Baron M., Churski P., Muster R., Nowakowska A., Pietrzykowski T., Rzeńca A., Trembaczowski Ł., Węgrzyn A., Zakrzewska-Póttorak A., 2020: Propozycje rekomendacji dla obszaru sprawiedliwa transformacja. Grupa ekspercka „Sprawiedliwa Transformacja” działająca w ramach Zespołu do spraw Rozwoju Przemysłu Odnawialnych Źródeł Energii i Korzyści dla Polskiej Gospodarki przy Ministrze Klimatu (Zarządzenie Ministra Klimatu z dn. 2.04.2020, poz. 2). 15 maja 2020. Katowice – Łódź – Poznań – Wrocław – Warszawa.

Dziemianowicz, W., Szmigiel-Rawska, K., Nowicka, P., & Dąbrowska, A. (2012). *Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.

Europejski Zielony Ład, 2019, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Komisja Europejska, COM (2019) 640 final, 11.12.2019, Bruksela.

Faludi A., 2006, From European Spatial Development to Territorial Cohesion Policy. *Regional Studies*, 40, 6: 667-678.

Haughton G., 1997, Developing sustainable urban development models, *Cities*, 14(4): 189-95.

How Regions Grow, 2009, Report of Organisation for Economic Cooperation and Development, Paris.

Kotsut B., 2018, Czynniki i kierunki rozwoju gminy Powidz. Ekspertyzy i Raporty IGSEiGP UAM, t. 2, Poznań.

Krajowa Polityka Miejska 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 czerwca 2022 r. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2022. Warszawa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Wrzesień 2019, Warszawa.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, czerwiec 2022, Warszawa.

Mazur S., 2017, Przyptywy i odptywy decentralizacji. W: Polska regionów – Polska miast, IX Konferencja Krakowska, edited by J. Woźniak. Biblioteka Małopolskiego Obserwatorium Polityki Rozwoju, IX, Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Kraków.

Mierzejewska L., 2017. Kształtowanie regionalnej i lokalnej sieci osadniczej w Polsce w świetle idei zrównoważonego rozwoju. Ruch Prawniczy, Ekonomiczny I Socjologiczny, 79(4): 203–214.

Molle W., 2007, European Cohesion Policy. Routledge, London.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+. Załącznik nr 1 do uchwały nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Poznań.

Praca zbiorowa pod red. P. Churskiego, Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, Kalisz, 2022.

Rogall H., 2010. Ekonomia zrównoważonego rozwoju. Teoria i praktyka. Wydawnictwo Zysk i Spółka, Warszawa.

Śleszyński P., 2019, Kształtowanie powiązań funkcjonalnych Pleszewa na tle procesów społeczno-gospodarczych w miastach i regionie, opracowanie wykonane dla Urzędu Miasta i Gminy Pleszew, Warszawa.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r. Ministerstwo Rozwoju. Departament Strategii Rozwoju, Warszawa.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego. Poradnik praktyczny. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. 2022. Warszawa. <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-ponadlokalnego--poradnik-dla-jednostek-samorzadu-terytorialnego> (dostęp 20 marca 2022 r.).

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. Samorząd Województwa Wielkopolskiego, 27 stycznia 2020 roku, Poznań.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, 2016. Załącznik do uchwały Nr 3/2016 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 20 kwietnia 2016 roku.

Transforming our world. The 2030 Agenda for sustainable development. United Nations, 2015 Washington, <https://sdgs.un.org/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development-17981> (dostęp 24.10.2022).

Turner R. K., Pearce D. W., 1992, Sustainable Development: Ethics And Economics. CSERGE Working Paper PA 92-09, Centre for Social and Economic Research on The Global Environment, London.

Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, 30 czerwca 2022, Warszawa.

Ustawa z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2020, poz. 818).

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020, poz. 1378 ze zm.).

Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022, poz. 1079).

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022, poz. 1029 ze zm.).

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023, poz. 225).

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023, poz. 40).

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022, poz. 583).

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022, poz. 503 ze zm.).

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021, poz. 485 ze zm.).

Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, sierpień 2022, Warszawa.

13. Spis tabel i rycin.

- Rycina 1.1. Historia powstania Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.
- Rycina 1.2. Filary działalności Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska.
- Rycina 1.3. Dane statystyczne Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- Rycina 1.4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska na tle kraju i województwa wielkopolskiego.
- Rycina 1.5. Zasięg przestrzenny Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- Rycina 3.1. Grupy społeczne, które zostały zaangażowane w prace nad „Strategią rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.
- Rycina 3.2. Certyfikat Członkostwa Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska w „Światowej Sieci Miast i Gmin Przyjaznych Osobom Starszym” WHO.
- Rycina 3.3. Członkowie projektu „Obszary Funkcjonalne w UE”.
- Rycina 3.4. Techniki badań sondażowych i jakościowych wykorzystane w ramach procesu konsultacji społecznych.
- Rycina 4.1. Miejsce wniosków z diagnozy w logice wynikania ustaleń diagnostycznych, kierunkowych i projektowych.
- Rycina 4.2. Diagnoza przestrzenna – Środowisko przyrodnicze - pokrycie terenu i ochrona przyrody.
- Rycina 4.3. Diagnoza przestrzenna – Komunikacja - linie, stacje i przystanki kolejowe.
- Rycina 4.4. Diagnoza przestrzenna – Komunikacja - układ drogowy.
- Rycina 4.5. Komunikacja - Sieć komunikacji autobusowej w AKO w 2021 roku na tle rozmieszczenia ludności w układzie siatki kilometrowej.
- Rycina 4.6. Zagospodarowanie przestrzenne - tereny zabudowy mieszkaniowej.
- Rycina 4.7. Zagospodarowanie przestrzenne -rysunki kierunków studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.
- Rycina 4.8. Wyniki analizy TOWS/SWOT w układzie wewnętrznych i zewnętrznych czynników rozwoju.
- Rycina 5.1. Obszary wsparcia w „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

- Rycina 5.2.** Matryca obszarów wsparcia, celów strategicznych i celów szczegółowych „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.
- Rycina 5.3.** Model struktury części kierunkowej „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.
- Rycina 6.1.** Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – podstawowe elementy zagospodarowania.
- Rycina 6.2.** Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – wizualizacja kluczowych obszarów działań.
- Rycina 6.3.** Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa wysokiej intensywności procesów osadniczych.
- Rycina 6.4.** Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa średniej intensywności procesów osadniczych.
- Rycina 6.5.** Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa ograniczania intensywności procesów osadniczych.
- Rycina 6.6.** Model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO – strefa zielonego pierścienia.
- Rycina 7.1.** Obszary Strategicznej Interwencji w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.
- Rycina 8.1.** Struktura podmiotów uczestniczących w podejmowaniu i realizacji decyzji strategicznych.
- Rycina 8.2.** Struktura logiczna części kierunkowej Strategii oraz jej powiązanie z wdrażaniem.
- Rycina 8.3.** Struktura i system wdrażania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.
- Rycina 8.4.** Dokumenty strategiczne i operacyjne do „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.
- Rycina 9.1.** Potencjalne źródła finansowania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.
- Rycina 9.2.** Potencjalne źródła finansowania „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.
- Rycina 10.1.** Ramy czasowe ewaluacji „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku”.

- Tabela 4.1.** Końcowa macierz SWOT Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej wraz z hierarchią poszczególnych czynników rozwoju.
- Tabela 4.2.** Wynikowa macierz TOWS/SWOT w wariacie strategii ofensywnej (mocne strony/szanse)
- Tabela 4.3.** Wynikowa macierz TOWS/SWOT w wariacie strategii konserwatywnej (mocne strony/zagrożenia)
- Tabela 4.4.** Wynikowa macierz TOWS/SWOT w wariacie strategii defensywnej (słabe strony/zagrożenia).
- Tabela 5.1.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Celami Zrównoważonego Rozwoju Agendy ONZ.
- Tabela 5.2.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Europejskim Zielonym Ładem.
- Tabela 5.3.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).
- Tabela 5.4.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.
- Tabela 5.5.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Krajową Polityką Miejską.
- Tabela 5.6.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Umową Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce.
- Tabela 5.7.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększenia Odporności.
- Tabela 5.8.** Spójność „Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku” z Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.
- Tabela 7.1.** Powiązanie kluczowych kierunków działań dla AKO z SRWW 2030 z głównymi kierunkami działań Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku.
- Tabela 8.1.** Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach Celu strategicznego 1.
- Tabela 8.2.** Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 2.

- Tabela 8.3.** Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 3.
- Tabela 8.4.** Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 4.
- Tabela 8.5.** Struktura ram realizacyjno-organizacyjnych dla głównych kierunków działań w ramach celu strategicznego 5.
- Tabela 9.1.** Wybrane miary budżetów JST wchodzących w skład AKO z okresu 2015 – 2021 [mln zł].
- Tabela 9.2.** Ramy finansowe realizacji ZIT AKO w ramach programu FEW 2021-2027.
- Tabela 9.3.** Ramy finansowe realizacji ZIT AKO w programie Fundusze na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
- Tabela 10.1.** Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia.

Stowarzyszenie
Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

**Biuro Stowarzyszenia
Aglomeracja Kalisko-Ostrowska**

biuro@sako-info.pl

<http://www.sako-info.pl>